



This is a digital copy of a book that was preserved for generations on library shelves before it was carefully scanned by Google as part of a project to make the world's books discoverable online.

It has survived long enough for the copyright to expire and the book to enter the public domain. A public domain book is one that was never subject to copyright or whose legal copyright term has expired. Whether a book is in the public domain may vary country to country. Public domain books are our gateways to the past, representing a wealth of history, culture and knowledge that's often difficult to discover.

Marks, notations and other marginalia present in the original volume will appear in this file - a reminder of this book's long journey from the publisher to a library and finally to you.

Usage guidelines

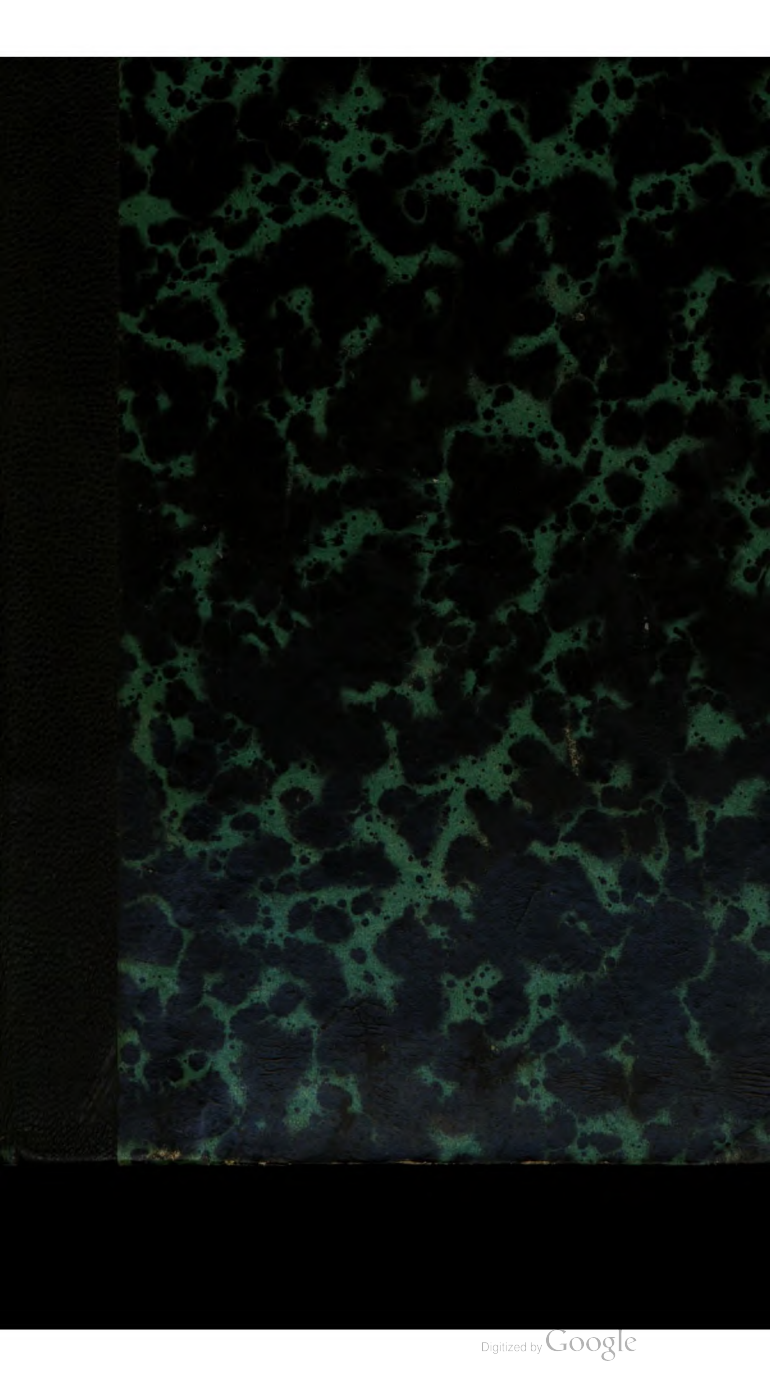
Google is proud to partner with libraries to digitize public domain materials and make them widely accessible. Public domain books belong to the public and we are merely their custodians. Nevertheless, this work is expensive, so in order to keep providing this resource, we have taken steps to prevent abuse by commercial parties, including placing technical restrictions on automated querying.

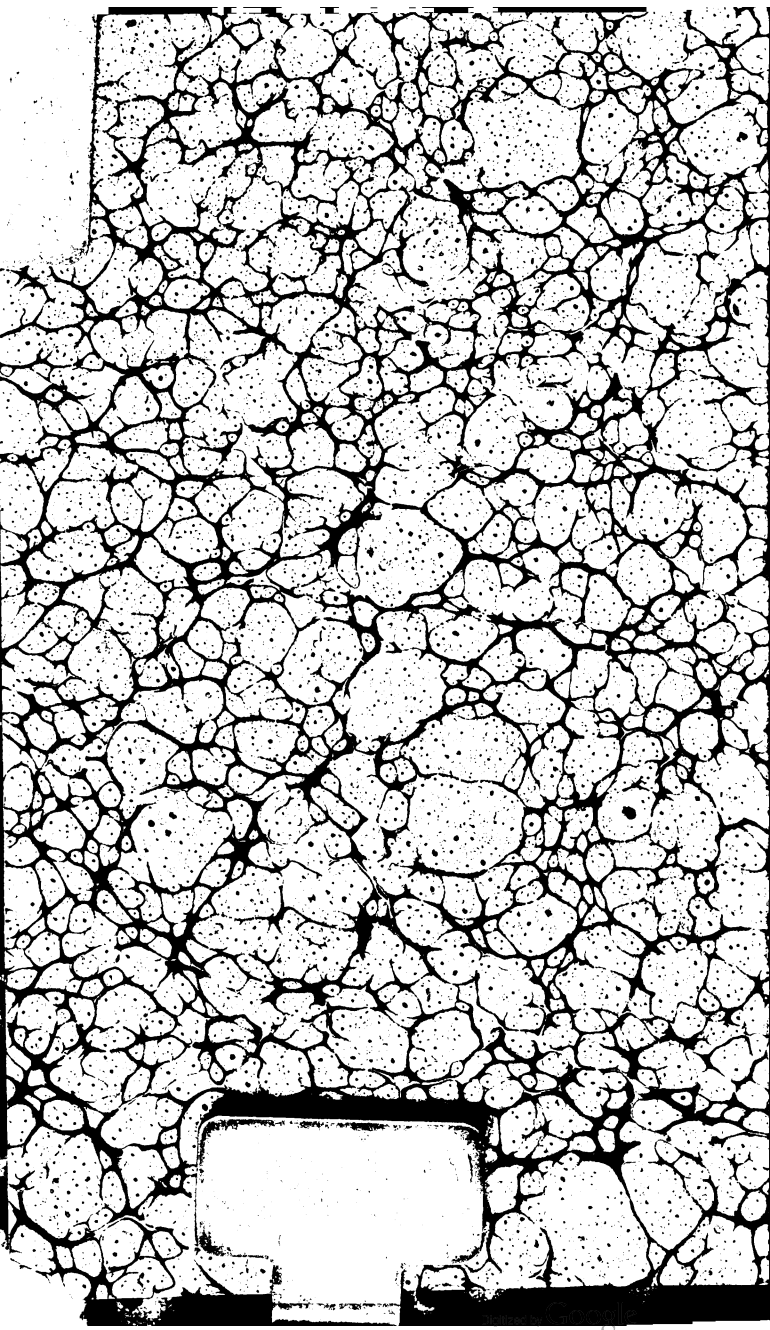
We also ask that you:

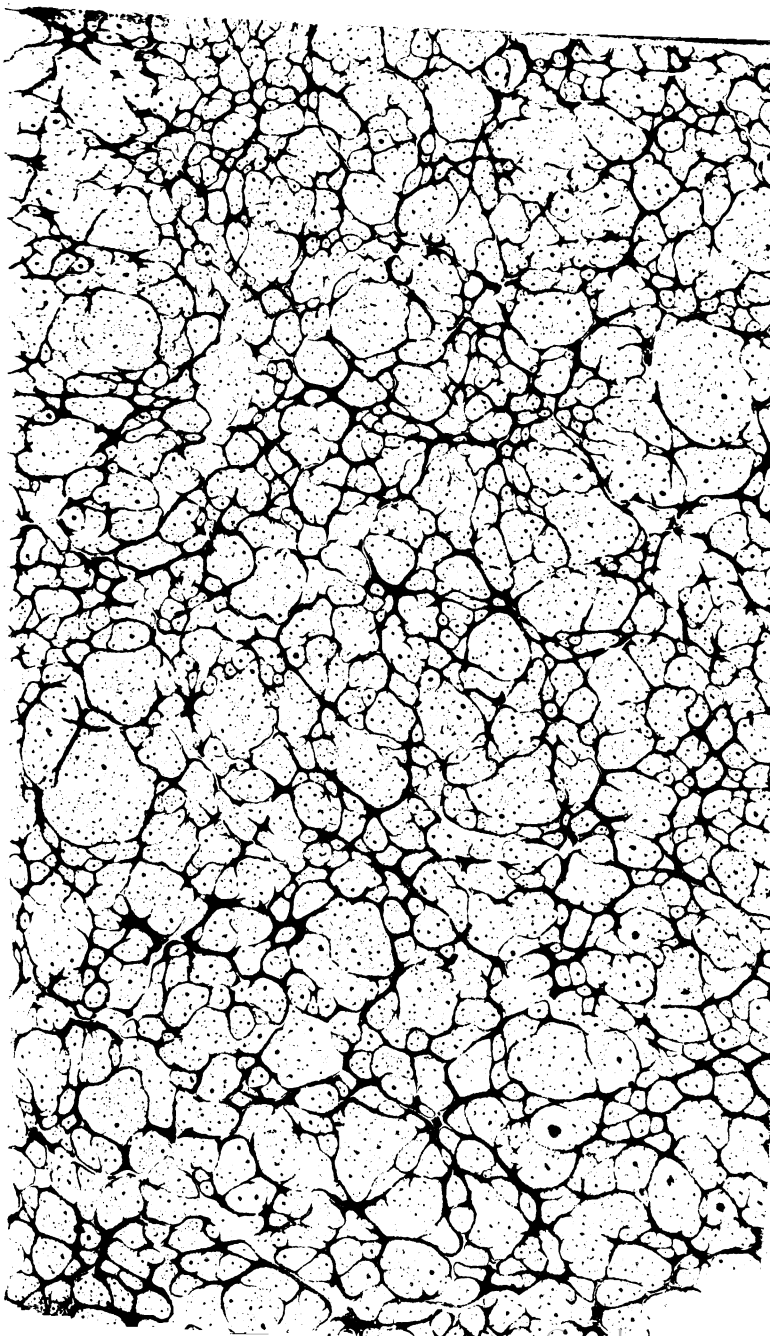
- + *Make non-commercial use of the files* We designed Google Book Search for use by individuals, and we request that you use these files for personal, non-commercial purposes.
- + *Refrain from automated querying* Do not send automated queries of any sort to Google's system: If you are conducting research on machine translation, optical character recognition or other areas where access to a large amount of text is helpful, please contact us. We encourage the use of public domain materials for these purposes and may be able to help.
- + *Maintain attribution* The Google "watermark" you see on each file is essential for informing people about this project and helping them find additional materials through Google Book Search. Please do not remove it.
- + *Keep it legal* Whatever your use, remember that you are responsible for ensuring that what you are doing is legal. Do not assume that just because we believe a book is in the public domain for users in the United States, that the work is also in the public domain for users in other countries. Whether a book is still in copyright varies from country to country, and we can't offer guidance on whether any specific use of any specific book is allowed. Please do not assume that a book's appearance in Google Book Search means it can be used in any manner anywhere in the world. Copyright infringement liability can be quite severe.

About Google Book Search

Google's mission is to organize the world's information and to make it universally accessible and useful. Google Book Search helps readers discover the world's books while helping authors and publishers reach new audiences. You can search through the full text of this book on the web at <http://books.google.com/>





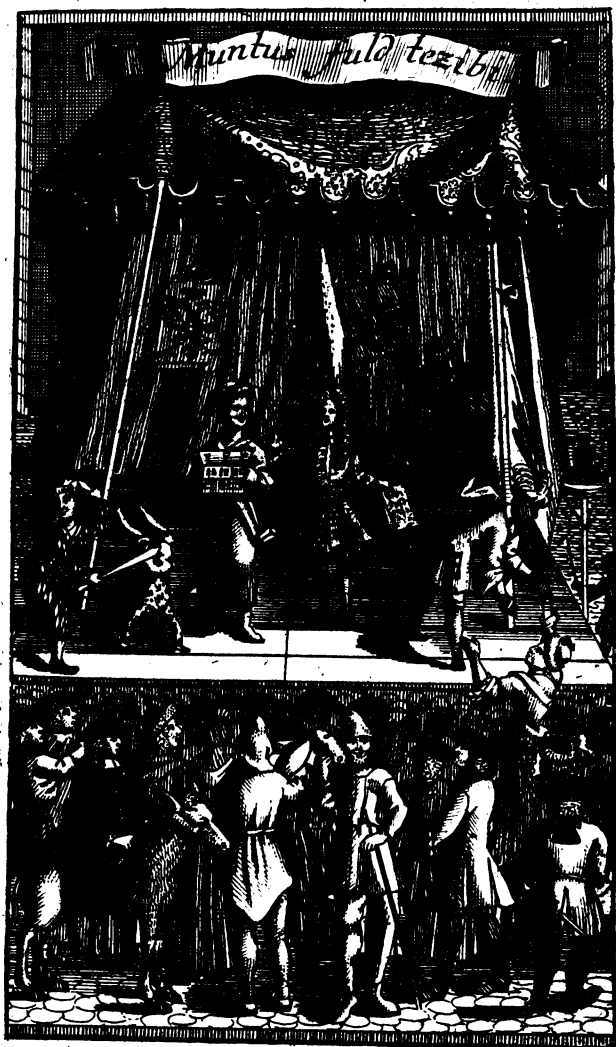


X 434./150



+

+



JO. BURCH. MENCKENII
DE
CHARLATANERIA
ERUDITORUM
DECLAMATIONES
DUÆ,
CUM
NOTIS VARIORUM.



ACCESSIT

EPISTOLA
SEBASTIANI STADELII
AD
JANUM PHILOMUSUM
DE CIRCUMFORANEA LITERA-
TORUM VANITATE.

EDITIO QVINTA.

CUI ADDITÆ SUNT NOTÆ INTERPRE-
TIS GALLICI ET QUÆDAM ALIÆ.

AMSTELODAMI.

M DCC XLVII.





LECTORI SALUT.

Cum abhinc biennio & quod excurrit in suavissimo amicorum consortio de eruditis sermo incideret, qui varias artes atque technas, ad comparandam famam, plausumque concitandum, comminiscuntur, Vir quidam paulo amœnioris ingenii, postquam Carolum Patinum Charlataneriam quintam, seu potius primam constituisse Medicinæ partem, narrasset, multum utique præstigiæ in universa re literaria deprehendi judicabat, dignamque rem eam arbitrabatur, quæ uberiori oratione diduceretur. Itaque cum mihi mox deinde

P R Æ F A T I O.

*in publica Magistrorum panegyri
verba facienda essent, & eo ipso
tempore de jucundo themate eli-
gendo circumspicerem, alacri ani-
mo. spartam illam in me suscepi,
cumque omnia absolvi eadem ora-
tione non possent, quæ reliqua fue-
re, in proximam occasionem rejeci,
quam nactus sum anno superiore.
Itaque conflatae sunt duæ Oratiun-
culæ, altera A. 1713 d. 9 Februar.
altera A. 1715 d. 14 Febr. recitata,
quas ut protruderem in lucem,
partim Virorum, quos veneror,
autoritas, partim quorundam im-
portunæ preces perfecere: quod si
enim meo arbitrio agendum fuif-
set, hæc sane nequaquam erant
proditura, quæ ne mihi quidem
ipsi satisfaciunt, tantum abest, ut
aliis sperem ad palatum futura.
Quod vero barbaro Charlataneriæ
vocabulo inscripsi Declamationes
meas,*

P R Æ F A T I O.

ra quoque, quæ ad ornatum spectare visa sunt, fuere relinquenda. His itaque, benevole Lector, utere, fruiere; vale.

P H Æ D R U S L. III F A B. Æ S O P.

*Suspicionem si quis errabit sua,
Et rapiat ad se, quod est commune
 omnium,*

*Stulte nudabit animi conscientiam:
Huic excusatum me velim nihilominus:
Neque enim notare singulos mens est mihi,
Verum ipsam vitam & mores hominum
 ostendere.*

DECLA-

P R Æ F A T I O.

alliciendos incautos utantur, & quantum ubique sit in disciplinis inane. Qua in re ut antea Erasmus quoque, Agrippam, Naudæum, Lilienthalium, aliosque laborasse constat, ita me illorum nonnunquam vestigia legisse, neutiquam diffiteor: addidi tamen non pauca, & addi longe plura poterant, nisi ad temporis, quod orationunculis his destinatum erat, mensuram redigenda omnia fuissent. Adjeci ultimo loco bina Programmata, his ipsis Declamationibus publice præmissa, tum quod a re nostra non essent prorsus aliena, tum ne Typographo adversarer, qui paullum augeri libelli molem cupiebat, cujus arbitrio cetera*

ra

* Erasmus scil. in *encomio Morie*, Agrippa in *libris de vanitate scientiarum*, Naudæus in *opusculo, quod inscripsit Instruction à la France sur la verité de l'histoire des Freres de la Roze-croix*, & Mich. Lilienthalius in *opusculo de Machiavellismo literario*. M.

P R Æ F A T I O.

*seu decipere, descendat, unde Ciarlatano seu Cerretano, circulator, & Gallicum Charlatan, quod veteres Ciarlatan scripsere *. Ceterum nemo me existimaverit optimas scientias, in quibus ridiculum quidpiam annotavi, contemnere, nam & crisin sanam probo, historias profiteor, poesin a pueris amavi, suspicio Mathematicos acutos, peritos Medicos, & Ctos prudentes, Theologos pietate & doctrina conspicuos, ac reliquos omnes, qui in ornandis bonarum artium studiis operam haud inutilem collocant. Id tantum propositum mihi fuit, ut docerem, quo fuco, quibus præstigiis nonnulli ad alli-*

* Ita existimat Menagius *Origini della lingua Ital.* p. 170, quamvis idem non dissimulet pag. 164 *Cerretano* ab oppido Umbriæ Cæreto nonnullis derivari, quod *Ceretani* totum orbem vano quodam ac turpi superstitionum genere ludificantes, continuo peregrinentur, familia domi relicta. M.

P R Æ F A T I O.

*meas, exemplo non caret, cum & alii de pædantismo seu pædanteria literaria, de galantismo item literario & similibus nonnihil fuerint commentati, &, quantum ad ipsum Charlataneriæ vocabulum, Patinus, ut dixi, præiverit. Latinius utique Circulatoriam * dicere poteram, cum vox illa ex Hetrusco ciarlare, quod est circulare seu*

* *Charlatan* reddi Latine per *Planum & Circulatorem*, patet ex libello, cui tit. *Bienfaisance de la conversation entre les hommes*: Latine versus est hic liber per Jesuitas Mussi-Pontanos, Parisiis 1628 in 24, ubi cap. 7 Documento 34 in Ed. Gall. sic legitur: *Eflans en compagnie, voire mesme de ceux de ta condition, ne fais du CHARLATAN, mais parle avec mesure &c.* Latine ita: *In communi etiam tuorum equalium congressione ne blatera ut planus & circulator, sed loquere modeste &c.* Jam quid per *planum* boni autores intelligant, apparet ex Horatii L. 7 Ep. 17 v. 57 seq. it. Petronio c. 99 p. 418 *Unde Plani, unde levatores &c.* ubi not. Erhardini. vid. Athenæus L. 14 c. 1 f. m. 616. A. Gellius L. 16 c. 7 p. 395. Barclajus Euphorm. p. 205 Ed. Hakiana: *Quippe nos planos & intentos in rapinam arbitrabantur*; p. 141 *quod in me, quisquis ille planus cogitasset*; pag. 116 *tanquam invasores nocturni, quod majorem vim fæde planorum imaginem sumunt.* DROM.

AD

VIRUM INCOMPARABILEM

CHRYSOSTOMUM
MATANASIUM,

CRITICORUM h. t. PRINCIPEM.

Q Voi dono lepidam novam hanc opel-
lam,

Nugis ψευδοσώφρων ineptiisque

Conditam? Tibi, docte Matanasi,

Parens optime dulcium leporum,

Cenfor candide, fautor & chorage

Phœbi, qui ausus es elegante vena

Doctum doctius explicare carmen.

Quare habe tibi, quicquid hoc opellæ &

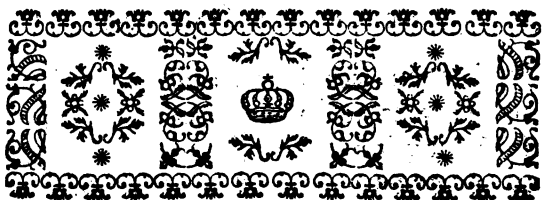
Qualecunque. Quod, o benigne Lector,

Fronte suscipe, si me amas, serena.

NOMINA COMMENTA- TORVM.

CHAR. i. e.	CHARISTIUS, i. e. <i>J. G. Walch.</i>
CRIS.	CRISPINUS, i. e. <i>J. G. Krause.</i>
KEND.	KENDALIRIUS, i. e. <i>Idem.</i>
DROM.	DROMADIUS, i. e. <i>G. S. Wagner.</i>
Q. MAR.	QUADUS MARCOMANNUS, i. e. <i>G. Tilgner.</i>
THEM.	THEMISTIUS, i. e. <i>Idem.</i>
SAL.	SALICETUS, i. e. <i>C. Schöttgen.</i>
SAM.	SAMOSCIUS, i. e. <i>J. J. Mascon.</i>
SCRIB.	SCRIBANIUS, i. e. <i>J. D. Schreiber.</i>
SER.	SERENUS, i. e. <i>J. G. Rabener.</i>
TRIVULT.	TRIVULTIUS, i. e. <i>F. W. Schütze.</i>
VAND.	VANDOSALVUS al. FANDOSALVUS, i. e. <i>Autor.</i>
M.	MENCKENIUS, <i>Autor.</i>
I. HALL.	INTERPRES HALLENS. GER M.
I. GALL.	INTERPRES GALLUS.

LECTO-



DECLAMATIO I.

*Magnifice Academiae RECTOR,
Reverendissimi Capituli Martis-
burgensis Legate splendidissime,
Spectatissime Domine Procancel-
larie,
Auditores ceteri, Viri gravisimi,
Juvenes optimi.*

Vetustissima inter Græcos Romanos-
que ac gentes alias consuetudo
fuit, Auditores, ut omnium oculis
repræsentarentur in theatro, quæcunque
sive superiorum temporum memoria, sive
præsens ætas & communis hominum viven-
di ratio, læta aut tristia, suppeditaret. Quæ
cum initio ideo instituta essent, ut, quem-
admodum sermone & scriptis, ita & gestu
ipso velut in viva quadam rerum humana-
rum tabula ad virtutem amplectendam invi-
tarentur mortales, successu temporis, cum

A

lucii

lucris ingens cupiditas accessisset, ita degenerarunt, ut non æque nunc mores populi spectent mimi & fabularum actores, verum id curent tantummodo, qua ratione risas & cachinnos strepitusque ac plausus e spectatoribus elicere, aut si tristior fuerit materia, molliores animi-affectus ciere oculisque lacrymas excutere valeant. Cūque adeo e plausu populi de virtute ac putritudine dramatis iudicium vulgo fieri consueverit, ita ut unius sæpe vel paucorum spectatorum plausus universa multitudo infano pruritu sequeretur, quidam eo processerunt, ut ære conduxerint, qui frequenter applauderent actoribus in scena, aliisque exemplo suo præirent. Uti enim optima quandoque dramata infelicissimam experta sortem, ac quovis subsannationum genere exagitata sunt & explosa, ita non raro vidimus, vel insulsißimas fabulas suos habuisse admiratores plausoresque, ut exclamandum utique fuerit cum Horatio:

Insanos oculos & gaudia vana!

Rymer
of Tragedy
pag. 8
seq.

Ecquis ineptior vel indoctior fuit Joanne de la Serre Gallo? at ille quoties de Thoma

ma

(De la Serre, Gallo) Fallitur Autor, ex sequenti enim adnotatione patebit, eum de Johanne Puget de la Serre mentionem injicere voluisse. I. GALL. Resp. testis ad-

ma Moro tragœdiam repræsentaret, præ-
sente Richelio Cardinale, lacrymæ huic he-
roi ex oculis cecidere, quasi puero. Idem
vero Richelius, quanti Vir ingenii, quam
acutus & perspicax! in Petri Cornelii, in-
geniosissimi Poetæ, tragœdia, *le Cid* dicta,
quæ alios omnes ita fascinabat, ut publico
judicio cunctis veterum & recentiorum
tragœdiis longissime anteponeretur, nihil
se videre fatebatur, quod magnopere place-
ret, autorque erat Academiæ Francicæ, ut
tragœdiam acri censuræ subjiceret: quan-
Pelisson
Hist. de
l' Acad.
Franc.

A 2

quam

ductus *Rymer*, qui eum *de Serres* & non *de la Serre* no-
minat. *Aut.*

De Thoma Moro.] Ita inscribitur Tragœdia quædam a
Joanne de la Serre conscripta. Thomas Morus illustris ad-
modum Sec. XVI vir, Angliæ Cancellarius, capite trun-
cabatur, quod tempori cedere & in divortium ab Henri-
co VIII Angliæ rege factum consentire nollet. vid. Sta-
pleton. in *Vit. Mori*. I. GALL.

Le Cid dicta.] Sorellus in *Bibliotheca Gallica* p. 206
seq. veram causam prodit, ob quam Richelio drama istud,
le Cid dictum, minus placuerit; alterum vero, quod in-
scribitur *P' Amour tyrannique*, ejusdem vatis, magis arri-
ferit. SCRIB.

Adnotationis hujus Autor fallitur. Tragœdia enim
L'amour tyrannique dicta *Scuderium* autorem agnoscit.
De cetero notissimum est, hunc omnium primum contra
Drama *Cid* dictum calamum strinxisse, epicrisi sua sub *ob-*
servationum nomine edita, qua 1 sibi ipsi satisfacere, 2 Car-
dinali Richelio placere conabatur. I. GALL.

Censura subjiceret] Ferunt, Cardinalem Richelium in-
dignatum esse, quod Tragœdia *le Cid* dicta omnibus, quæ
eo tempore prodierant, immo suis etiam dramatibus, quæ
fictitiis sub nominibus in scenam produci curaverat, an-

quam pulcre causam suam egit Cornelius, supersedere se posse ratus apologia pro eo dramate conscribenda, quod, si vel vicesies repræsentetur, vidisse neminem poeniteret. Etenim mira res est plausus, & ut in dramate persistamus, difficulter admodum cognoscitur, utrum plus valeat ad conciliandum plausum spectati cujusdam viri,

teponeretur, eaque propter omnem movisse lapidem, ut illa quoque Cornelli fabula plausu, quem adepta erat, destitueretur. Quare ex omnibus Clientibus suis, quorum cum in aula tum in urbe satis magnus erat numerus, agmen ingens formabat iis adversum, qui drama *le Cid* calculo suo probabant. Academiam quoque auctoritate sua movebat, ut rigidiori disquisitioni drama memoratum subiceret, justamque ejus epicrisin conderet, nihil obstantibus rationibus, quas ne hanc in se susciperent operam, allegebant detrectantes id negotium Academici. Parebat tandem Academia, & per quinque mensium spatium censuræ conficiendæ adeo intenta erat, quasi de salute reipublicæ ageretur; Cardinale interim, quem difficillima tum negotia, Galliam omnemque Europam concernentia, premebant, tanto temporis spatio sententiam neutiquam mutante, nec a proposito suo vel minimum recedente. Hinc *Boileau Sat. IX v. 231 seq.*

*En vain contre le Cid un Ministre se ligue,
Tout Paris a pour Chimene les yeux de Rodrigue.
L'Academie en corps a beau le censurer;
Le Public revolté s'obstine à l'admirer.*

Accedit, quod non civitas tantum, verum aula quoque Chimeniam illam in Dramate repræsentatam tanti faceret, quanti Rodericus amator ejus eandem in ipso dramate fecerat. Ortum exinde traxit proverbium: *Beau comme le Cid*. Nonnemo (*S. Evremont*, ni fallor,) dixit: pulcherrimum omnium dramatum modernorum *le Cid* esse, sed & censuram sive epicrisin omnium doctissimam non nisi eam esse, quæ in idem Drama conscripta est. I. GALL.

viri, atque adeo ipsius Principis, autoritas, an inconditæ plebis iudicium & favor. Meministis Auditores, quod Macrobius refert de summo Principe Julio Cæsare, eum, etsi maxime faveret Laberio, cum Publio Syro in scena contendenti, quem nimirum quingentis millibus invitaverat Romam, non potuisse tamen prohibere, quo minus populus favorem in Publium verteret, eo-

Saturn.
Lib. II.
C. 7.

A 3

que

Plebis iudicium & favor.] Nimirum solus

Munera nunc edit Vulgus, qui pollice verso

Quemlibet occidit populariter. Juv. Sat. III.

Neque tamen id nudius tertius demum obtinuisse, luculentus pariter & expertus testis est, præter Græcos, Oratori nostro laudatos, ipse Terentius. Huic enim etsi, Afranio iudice,

non similem dices quemptam;

Hecyra tamen ejusdem, quæ Scipionibus quidem (at quantis arbitris!) ita se probaverat, ut Valgius eam non minus ac reliquas quinque ipsi Africano Victori tribuere sategerit, bis nihilofecius populo displicuit, & vix tertius tandem Megalensibus admissa est. THEM.

Facillimum hic esset, varia ex recentioribus exempla adjicere. Pauci sane dantur Poetæ dramatici, quibus hoc non usu venerit. *Molerius* ipse non statim suis dramaticis populi gratiam sibi conciliavit, uti vitæ ejus scriptor testatur. Quænam, quæso, hujus rei ratio fuit? Opera eruditorum Theatralia a reliquis multum differunt in eo, quod plausum quandoque obtinent, antea contempta, cum contra alia quævis eruditorum opera, semel spreta, continuo evilescent. Nullus fere provocationi locus est a iudicio illo, quod ab orbe erudito semel latum est. Loquor hic de sententia tantum damnatoria; non enim nescio, multos sæpe libros, primo quidem cum applausu exceptos; tempore autem exiguum eorundem pretium detegente, ad infitiores relegatos esse. Quæ de re Boileau Sat. IX, v. 33 seq.

que his Laberium verbis fuisse allocutum :

Favente tibi me victus es, Laberi, a Syro.

La Vie de
Moliere
p. 68.

Nec ignoravit lepidissimus Gallorum Molerius, quantum etiam vulgo placuisse juvet, quippe qui Comœdias suas, antequam producerentur in theatrum, pedissequæ prælegebat, & quæ minus illi arriderent, diligenter

*- Combien d'Ecrivains d'abord si bien regus
Sont de ce fol Espoir bonteusement deçus!*

*Combien pour quelques mois, ont vu fleurir leur Livre,
Dont les vers en paquet se vendent à la livre. I. GALL.*

• Erat tempus, quo unus placebat Cicero, nec eruditus habebatur, qui eum non ad superstitionem usque exprimeret suis scriptis. Sed jam plus satis deferbuit impetus iste. VAND.

Vulgo placuisse.] Nec populi plausus tamen securus semper de pretio operis scenici sponzor est. Dudum observatum est, vulgus sæpius pessima quævis in iisdem probasse, præferendo ut plurimum ea, quæ fidem excedunt, mediocribus; copiam rerum paucitati & delectui; ludicra tandem seriis & solidioribus. *vid. Baillet Jug. des Savans. T. I p. 76 seq.* Quamobrem non male Horat. ne judicia plebis moraremur, vetuit Sat. IX l. I:

- Neque te ut miretur turba, labores.

Idem sentit de la Motte in responsione ad undecimam Boilavii animadversionem ad Longinum factam. Conferantur imprimis ea, quæ dicta sunt ab eo in quatuor versiculos illos Poetæ cœl. Corneille :

Pleurez, Pleurez, mes yeux, & fondez vous en eau &c. qui tamen diu admirationi fuerant omnibus. Interim tamen negari nequit, dari quædam scripta prorsus a judicio plebis & seminarum præsertim pendentia. Malebranchius egregias hujus rei rationes suppeditavit. *Vid. Recherch. de la Ver. T. I L. II p. II Ch. I. GALL.*

Prælegebat.] Minus accurate locutus esse videtur Ora-

ligenter emendabat. Quanquam multum
 & valuit aliquando ipsius Regis Ludovi-
 ci XIV judicium: nam cum idem Molerius
 anno superioris sæculi septuagesimo drama,
 quod *Civem Nobilem* vocat, prima vice ex-
 hibuisset in theatro, Rege tacente, pleri-
 que alii frigidius judicabant, at, simulatque
 Rex iterum repræsentatum præstantissi-
 mum pronuntiasset, nemo erat, qui velut
 ad nutum ipsius continuo non applausit
 ambabus manibus. Ita & e diversa parte
 unius quandoque importunus jocus opti-
 mis dramatibus nocuit: quod de Coriola-
 no Tragedia exquisitissima ab Abbate Gal-
 lo Abeille paucis abhinc annis composita,
 constat. Nam cum is, qui personam in-
 duerat Coriolani, in hanc sententiam so-

ib. pag.
166 seq.

Le Bour-
geois Gen-
til-homme.

Plec. Fa-
git. d'
Hist. &
de Litt.
An. 1704
P. III

A 4

rorem p. 544.

tor noster. Non omnia dramata sua ancillæ prælegebat
 Molerius, immo ne integra quidem, si Grimareto fides ha-
 benda est, in margine citato. *On fait même, inquit in
 vita Moleriana p. 68, que lorsqu'il vouloit, que quelque sce-
 ne prit le Peuple des Spectateurs comme les autres, il la li-
 sois à sa Servante, pour voir si elle en feroit touchée.* Non
 igitur nisi scenas quasdam prælegebat servæ, immo ejus-
 modi tantum scenas, quas populi genio accommodatas
 esse volebat. *C'est ainsi que Mr. de Malherbe & Mr. de
 l'Etoile avoient coutume de lire à leurs Servantes les
 Ouvrages qu'ils avoient composez, avant que de les mettre
 au jour ... pour connoître s'ils estoient remplis d'une cer-
 taine beauté qui se fait sentir aux personnes les plus gros-
 sières &c.* L. GALL.

rorem esset allocutus *: *num meministi, Soror, Regis, Parentis quondam nostri?* e turba spectantium nescio quis festivus homo exclamabat **: *per meam fidem, si non meminerit, nec ego satis memini*; ex quo tanta subito inter spectatores orta obmurmuratio, ut nunquam posthac in scenam prodiret miser Coriolanus, quin derisiones omnium ac sibilos in se provocaret. Longus hic exspatiandi campus foret, si per omnia veterum & nostri ævi theatra vagari liberet. Ipse Æschylus, vir magni ingenii, cum Tragœdias populo dederit nonaginta, vix vices octies, vel, ut alii ajunt, decies ter vicisse memoratur, cessitque is tandem Sophocli, quamvis longe.

Pope-
Bloundt
Cens.
Erud.p.5.
Athen.
L. VIII
p. 374.

* *Vos souvient il, (quidam legunt, S'il m'en souvient) ma Soeur, du feu Roy nostre Pere?*

** *Ma foy, s'il n'en souvient, il ne m'en souvient guere. Provocaret.*]

Assseveravit mihi non nemo, fabulam hanc ab otioso quodam excogitatam esse. I. GALL.

Sophocli.] Certum est, non nisi ex novitatis amore prælatum esse Sophoclem Æschylo; verum constat etiam, meruisse eum successu temporis hanc palmam mature satis sibi tributam. Conscripsit nimirum plurima insignis prorsus elegantiae dramata, multumque auxit Tragœdiarum decus, præterea quoque ordine accurato judicioque omnes decessores suos multum superavit. Huc apprimè faciunt sequentes versiculi:

*Sophocle enfin donnant l'effort à son genie,
Accrût encor la pompe, augmenta l'harmonie,
Intéressa le Chœur dans toute l'action,
Des vers trop raboteux polit l'expression,*

ge ætate juniori, & indignabundus ad posteritatis iudicium provocans, relictis Athenis in Siciliam emigravit inglorius. Pindarus, quem ne imitari quidem quisquam poterat, teste Horatio, cum auditores Thebanos nactus esset indoctos, quinque carmine se superatum vidit a Corinna, quam *porcam* vocabat, ad proverbium *ſus Minervam* alludens. Et sæpius conquestus est nostra etiam ætate terfissimus inter An-

Plut. in
Cim. pag.
483.

Ælian.
var. Hist.
l. 13 c. 25.

A 5

glos

Lui donna chez les Grecs cette hauteur divine,

Ou jamais n'atteignit la foiblesse latine.

Boil. l'art. poet. Chant. III.

Hac ratione satis vindicavit vulgi iudicia Sophocles, posteritas autem elusit spem ab Æschylo conceptam, qua se aliquando prælatum iri arbitratus fuerat. Interim eadem prorsus fata experta sunt utriusque Autoris Tragædiæ; siquidem pleræque periire. *Vid. le Fevre les Vies des Poëtes Grecs. l. GALL.*

Corinna.] Egregie tamen docta fuit elegantissimosque versus composuit Femina hæc. Ceterum *Fontenellius*, nostri sæculi Pindarus, multo humanior est veteri illo. Nec ipsi quidem Corinna sua defuit, a qua vinceretur. Tantum autem abfuit ab illorum Poetarum moribus, qui laudibus satiari nequeunt virginemque vel maxime amabilem invidis oculis adspiciunt, quam primum eandem calamo inclarescere viderint; ut potius gloriæ sibi duxerit *Desboulterie* nobili feminæ prærogativam concedere, nec de victoria cum eadem contendere voluerit. Immo constar, eum data opera quædam ex suis neglectiora paulo relicturum fuisse, si quid forte æmulæ huic suæ ad elegantiam carminis defuisset, nimirum ut teneri huic Muliæ tam gloriosæ victoriæ voluptatem relinqueret. *Vid. Hist. des Ouvr. des Sav. Sept. 1681 Art. XIV p. 132, 133. l. GALL.*

Opp. P. I
P. 515 P. II
pag. 329.

glos Poeta, Joannes Drydenius, ea ipsa dramata, quæ Viris in hac arte exercitatissimis prælecta placuissent, postquam in scenam ducta fuissent, plausores admodum paucos vel nullos invenisse. Nec deessent aliorum exempla, qui cum leges theatri haberent perspectissimas, plausum tamen extorquere spectatoribus nequaquam potuerunt. Quod cum animadverterent rudiores quidam dramatum auctores, nihil prius aut antiquius habuerunt, quam ut risum

Paucos vel nullos invenisse:] Neque vero hæc Comico saltem in spectaculis accidere solent: quin plurimi homines in amplo hoc mundi Theatro mox hilarem induunt ludicramve personam, mox tristiore larva testi incedunt. Vulgus utique judicandi libertatem sibi vindicat; hic vero quum maximam hominum partem constituat, & ingenio tamen atque judicio, ad probe censendum necessario, destituatur, causa per se manifesta est, quare illa, quæ solidum crepant & eruditissimorum quorumvis assensum merentur, paucioribus placere consueverint. Quicumque stentorea voce gaudet, aut lingua maxime volubili instructus est, primas tenet inter Theologos: qui clamando reliquos superare & promptissime fabulari novit, JCtorum Antesignanus, Philosophorum præstantissimus salutatur: & ille tandem Medicorum est experientissimus, qui circumforaneas agyrtarum grandiloquentias optime imitari didicit. Libri eruditiores negliguntur; quippe qui stupida aut semi-doctæ plebis captum transcendunt. Lexica quærimus, Diaria, scripta in Ana desinentia, & nescio quæ lepida commenta alia: Curiosum scilicet est seculum nostrum & novitatis avidum; sed genio simul indulgens, quodque breviori via erudiri cupit. Rident interim prudentiores, dum certi sunt, eodem successu ex his tricis doctrinam peti, quo in morionum fasciculis remedia sanitatis quærimus. I. HALL.

risum sollicitarent, adeo ut Castelvetrus suo tempore ipsam Salvatoris nostri sanctissimam passionem tam absurde atque indecenter testetur Romæ repræsentatam, ut, qui spectarent, in liberrimos cachinnos effunderentur. Quem Italorum morem imitati

Rymer
of Trag.
P. 53.

Sanctissimam passionem &c.] Simili plane impio ausu, quo eandem S. Passionem versibus ludicris, (Galli *Burlesque* vocant) petulantissime descripsit homo ingeniose nequam; ut Autor est personatus Naudæi Mascurat in Apologia pro Mazarino Cardin. p. 172. THEM.

Italorum.] Non adeo recens est hic scurrilium in orbe erudito amor, quicquid in contrarium objecerit vir quidam non mediocriter literatus, hoc argumento innixus, quod non exstent hujus farinae opuscula nisi a paucis retro sæculis. Ast si, quid sentiam, libere profiteri liceat, parum firmo argumento uti videtur. Nonne æque probabile est, periisse scripta ista, quam nunquam composita esse? Tantus profecto præstantium librorum numerus interiit, ut proflus mirum non sit, pessimos quosque sævitæ temporum ferendæ pares non fuisse. Fortasse post quadringentorum aut quingentorum annorum decursum dubitabunt aliqui, num nostro sæculo cognitum fuerit ridiculum hoc stili genus, quod *burlesque* vocari solet. Immo, licet vatem agere nolim, prædicere tamen facile ausum, ætatem non latura esse vilia ejusmodi scripta, qualia sunt *Ovide en belle humeur*; *Virgile travêti en vers burlesque* cet. Conservabit fortasse *Scarronii* cujusdam nomen historia, ob deformen corporis sui staturam, ingensque nomen, quod vidua ejus consecuta est. Quod autem ineptiis ejus parcitura sit temporis violentia, quodve nepotes nostri benigne excepturi sint tria ista notissima scripta comica, quibus *Balzarius* favorem posterorum expetere visus est; id sane ut credam, adduci proflus non possum. Vid. *Entret. de Balzac* p. 372. Inscribuntur autem scripta hæc: *Les Aventures de la Souris*; *La Requête de Scarron au Cardinal*, & *la Requête des dictionnaires à l'academie, par Menage*. Nec negari tamen potest, ea-

imitati videntur Germani nostri, qui nullas se consequi laudes posse credunt, nisi scurrilia frequenter immisceant, quæ infimæ plebi ac fæci hominum risum clamoresque excutiant, eoque moriones & gesticulatores immittunt in scenam, qui quicquid inficetum spurcumque ac foedum in
buccam

dem facile præstantissima esse eorum, quæ in hoc genere exstant. Aristoteles hoc scripturæ genus inter flores retulit *Rhetoricos, cap. V Rhet.* Cicero autem in arte Oratoria insignem ejusmodi sententiarum copiam suppeditavit, quæ pro argutiis cum venditarentur, nihil tamen minus re vera quam argute dicta erant. Tenerimus, quo posteros nostros amore prosequor, affectus, spesque certissima, fore ut vel nostro exemplo prudentiores facti, vitia sæculi nostri corrigant, in sententia mea me confirmant. Quis vero neget, inter veteres quoque exstitisse, qui ingenii portentis, acuminibus, vocabulorum lusibus, similibusque ingeniorum male sanorum monstris delectati fuerint, quibusque scurrile scribendi genus (*Burlesque*) cognitum fuerit. *Longinus* profecto & *Quintilianus* non vanam ine liminando hoc quisquiliarum studio operam posuerunt (unde saltem patet, infecta fuisse hac peste eorum tempora) quæ subinde rursus rediit, magnasque in erudito orbe strages edidit. Sed forsitan olim penitus cessatura est lues hæc contagiosa. Fatendum interim, nunquam tanto plausu apud antiquos exceptum fuisse histrionicum scribendi genus, quanto nostris id temporibus excipi videmus. Persuasus etiam sum, nullum integrum opus eo stilo conscriptum olim esse a quoquam, quum satis haberent scriptores illi, interspersisse subinde libris suis falsas argutias, æquivoca, acumina verborumque lusus; & quod maxime notari velim, nunquam eos existimo religionis suæ mysteria stilo ridiculo involvisse, quod nostro sæculo factum esse constat. De solo hic Theatro loquor; novi enim Lucianum aliosque neutiquam pepercisse suæ ætatis religionibus. I. GALL.

buccam venerit, impudentissime effutiant. Ita vero allici spectatorum numerum, quæstumque augeri ac nomen comparari posse arbitrantur, non ignari, quantum sit hominum dementiorum, qui cum decipi cupiant, dignissimi sunt qui decipiantur. Sed quid moror hæc theatra, quæ ad fallendos paucos, eosque inficetos & ineptos, excitata sunt: ipse orbis universus theatrum est, in quo histrionum quodammodo partes sibi sumunt, qui famam gloriamque & communem mortalium plausum summa animi sollicitudine sectantur. De Carolo Patino memorant, quod, cum Basileæ apud Doctorem Medicum divertens ex ejus forte filio, Medicinæ Candidato, quæsisset, quot partes tradantur Medicinæ, isque e communi sententia quatuor, *Physiologicam*, *Pathologicam*, *Semeioticam* & *Therapeuticam* enumerasset, addiderit ipse quintam, quam omnium primam vocabat, *Charlataneriam* nempe, quam si quis satis non perdidicisset, eum Medici nomine prorsus judicabat indignum. Nec inepte Patinus censuit; nam ut agyrtas taceam & circulatores, qui in pulpitis & theatris per fora & compita viasque publicas miseræ plebi imponunt, nugasque ac nubem pro Juno-

Junonē vendunt, quotusquisque est hodie Medicorum, qui non κραιττοχυερρυήματα sua ubique jactet, vividos nimirum latices, olea incombusta, hieras hermeticas, panaceiam, mumiam magneticam, aurum potabile, pulveres vipereos gemmatos, be-soardicos, theriacales essentias, tincturas, & id genus remedia alia sexcenta, quæ novis nominibus, Arabicis dicam an Abracadabracis, involvunt. Enim vero non in

Jactet.] Vocabulo Græco utitur Orator noster ex tribus aliis composito, quod *excellentissimas manuum operationes* significat. Elegantem in linguis Græca & Latina sonum edunt voces ejusmodi, ex pluribus aliis compactæ; si debito in loco adhibeantur. Gallica quoque lingua quondam id genus vocabula admittebat, hodie vero res aliter se habet. Conf. ea quæ *Costæus de Thesouro chrysocbryside* ex Comœdia captivorum Plautina dixit, cujus interpretationem Gallicam ille dedit præstantissimam. I. GALL.

Abracadabracis.] Notissimum est, supersticiosos huic voci virtutem magicam tribuisse, ad pellendos morbos facientem, si sequenti ratione schedulæ inscripta amuleti ad instar collo appensa fuerit:

a b r a c a d a b r a
 a b r a c a d a b r
 a b r a c a d a b
 a b r a c a d a
 a b r a c a d
 a b r a c a
 a b r a c
 a b r a
 a b r
 a b
 a

I. GALL.

in Medicis tantum quæſiveris Charlataneriam, quin potius ubique ſe prodit inter eruditos, qui ſe Diis proximos eſſe arbitrantur, ſi plauſum, quem non minus quam vitalem auram ſtudioſe captant, fuerint conſecuti. Qua de re cum pauca verba ad vos facere conſtituerim, Auditores, oro vos quæſoque, ut animis benevolentiffimis linguiſque faveatis.

Quemadmodum circulatores ſua plerumque privilegia & diplomata jactare ſolent, titulosque adſciſcunt miros & portentoso-

Charlataneriam.] Cum fines Charlataneriæ non videantur ſatis definiti, non abs re erit, ſi hic diſcrimen Charlataneriæ, Pædantiſmi, Gaſantiſmi, Machiaveliſmi litterarii adjiciatur. Charlataneria cum Pædantiſmo & Machiavelliſmo conjuncta eſt, ita ut omnis Charlataneria ſapiat ſpeciem Pædantiſmi, & Machiavelliſmi, licet non omnis Pædantiſmus & Machiavelliſmus ſpeciem Charlataneriæ. Charlataneriæ proprium eſt: Mundus vult decipi; in cujus ſtudio *judicium* magis corruptum eſt, quam *voluntas*. Pædantiſmus autem, qui veruſtaci addiſtus eſt, & in rebus nullius uſus verſatur, prodit eoſdem cum intellectu, tum voluntatis morbos. vid. Ferrarii Orig. linguæ Italic. p. 226. Clericum Parrhaſ. Tom. I p. 250. Huberum Or. de pædantiſmo. CHAR.

Conſecuti.] Ita Horatius de ſe ipſo ſatis glorioſe cecinit:

*Me doctarum hedera præmia frontium
Dſ miſcent ſuperis - - -*

& paullo poſt:

*Quodſi me lyricis vatibus inferas,
Sublimi feriam ſidera vertice.*

Lib. I Od. I. I. GALL.

tentosos, ita in Orbe erudito universo non pauci deprehenduntur, qui novis honorum titulis decus præcipuum ac famam quærunt. Nota sunt in Hispania Archi-Cosmographorum, Archi-Historiographorum, Archi-Mathematicorum nomina, quibus si qui fuerint a Rege decorati, ii demum in studiis illis, in Historia, Mathesi aliisque, principatum gerere existimantur. Quis Italorum nescit Academias, quæ raris ac ridendis nominibus celebrari se gestiunt, quales sunt Argonautæ, Seraphici, elevati, inflammati, Olympici, Parthenici, Inthronati, tum & obscuri, immaturi, infœcundi, obstinati, offuscati, otiosi, somnolenti, inhabiles, phantastici. Quin ipsa etiam nomi-

Inhabiles, phantastici &c.] De his ac similibus perlepidis Italorum Societatibus confer Morhofium L. 1 cap. 14. Polyh. Struvium Introd. C. X & in Supplem. pag. 153. Reimannum P. 1 Hist. Lit. L. 1 p. 107 seq. Eadem scilicet sunt horum Collegiorum in rem Literariam merita, quæ fuerunt olim sociorum Cælianorum, Carpophorum, Phonascorum, Disquirentium etiam, Scrutantium, Pythagoræorum & reliquorum, de quibus omnibus vere dicas illud Fabulatoris:

Mons parturibat - - -

Evatque in terris maxima expectatio.

At ille murem peperit. Hoc dictum est Tibi,

Qui, magna cum minaris, extricas nihil.

Phædrus L. IV, 22. Optarem interim, ut licuisset Christ. Junckero Commentarium absolvere, quem nos de societatibus his Literariis expectare jussit. I. HALL.

nomina ex Italis aliqui mutare consueverunt, tempore imprimis Pauli II Pontificis, Naudé
Mascurat
p. 79: 83
quo seq.

Paucae dantur in Italia Civitates, in qua non societas quaedam ridiculo prorsus, immo parum honorifico nomine insignis, inveniatur. In Germania quoque hujus generis aliqua existat; in Anglia autem nihil simile novi. Suppono enim, academias non esse illas societates, quas Spectator *Coteries* vocat, *Tom. I p. 52 p. 86, 152, 194, 371 cet.* Nec in Gallia quicquam horum mihi innotuit, ubi Academia quae *la Française* audit, adeo modesta fuit, ut constanter rejecerit tributa sibi nomina *Academie des beaux esprits, Academie d'Eloquence, Academie eminente*: Quare historicus ejus observat: *qu'au choix du Nom qu'elle a pris, Nom qui n'a rien de superbe ni d'étrange, elle a témoignée peut-être moins de galanterie; mais peut-être aussi plus de jugement & plus de solidité que les Academies de delà des Monts, qui se sont piquées d'en prendre ou de misterieux ou de bizarres, tels qu'on les prendroit en un Carrousel ou en une Masquerade, comme si ces exercices de l'Esprit étoient plutôt des debauches & des Jeux que des Occupations sérieuses.* vid. *Hist. de l'Acad. Fr. T. II.* Ut autem ostendam, quam ridicula fuerint nomina hæc, duo exempla suffecerint. Primum nobis *Academia degli Intronati* Sienæ instituta suppeditabit. *Intronati* idem sonat ac stupidum vel hebetis ingenii esse, & in origine sua spectatum hominem indicat, qui fulmine tactus est mentisque usum amisit. Secundum autem *Academia della Crusca* suggerit Florentiæ orta, quæ *Dictionary* Linguae Italicae edito inclauit, & exemplum in ipso Academiae Gallicae præviit in *Vocabulario* suo magno adornando. vid. *Monconys premier Voyage d'Italie, Naudé dialogue de Mascurat, Pellisson Histoire de l'Academie Franc. Crusca* sermone Italico *furfur* denotat, sive omne illud quod ex farina probe cribrata residuum est. Num, quaeso, cura Academiae hujus indefessa, qua linguae suae puritatem restituebant, convenientiori vocabulo exprimi potuisset?

I. GALL.

Nomina mutare consueverunt] Plerique, ut erudicum nescio quid sonarent & eruditionis eorum, qui ea gere-

B

& Gasparus Scioppius. Ille enim e Principum Veronensium de Scala sanguine se ortum, responsis prudentum in Academiis pluribus ambitiose corrogatis, docebat, Criticum-

Multa Scaligero objecta fuerunt: dicacitas, iracundia & imprimis immodicæ laudes, quibus se ipsum extulit. Nihilo minus tamen inventi sunt viri magni, qui elogiorum horum elogia fecerunt. *vid. Entret. de Balzac p. 91 seq.* Tam cupidus nimirum gloriæ, & inclarescendi avidus quasi fuit, ut ne a mendaciis quidem, quo ambitioni suæ satisfaceret, abstineret. *vid. not. seq. I. GALL.*

Ambitiose corrogatis docebat] Tam perverso quidem inclarescendi pruritu, ut Scioppius adversarius, in hoc ejus de Vita Parentis & gente Scaligera scripto, vix octo phylliras exsuperante, ultra 499 imposturas detexerit. *Conf. Naudei Muscurat p. m. 24.* Intelligunt quippe hi boni Viri, quam pulchrum sit digito monstrari & dicier hic est:

*Vir maclius omni laude, seculi decus,
Princeps senator literarum rei,
Cui Phœbus ipse assurgit, & fasces suos
Submittit omnis Eruditorum chorus.*

THEM.

Valde dissentiunt eruditi in Genealogia Scaligeri tradenda inque stemmate ejus a Principibus Veronensibus derivando. Et quod maxime mirandum, quivis eorum sententiam suam pro opinione ubique hodie recepta venditat. *Tous ceux, inquit Teisfer, qui ont parlé sans passion de la Genealogie de Scaliger, ont tombé d' accord, qu'il étoit descendu de l' illustre Famille des Scaligers, Princes de Verone.* En contradictoriam in terminis: *Jules César Scaliger, Baelius inquit in Dict. art. Verone, se disoit issu de cette maison ---- Peu de gens croient aujourd'hui, qu'il fut bien fondé.* Eadem fere ac Baelius ratione, ea de re loquitur Arnaldus: *Scioppius, inquit, fut passer pour une fable sa prétendue naissance des Princes de Verone; en quoi les personnes les plus judicieuses conviennent maintenant qu'il avoit raison.* *vid. moral pratiq. T. III p. 25.* Tandem omittendum non est, quod *La Motte le Vayer* de 499 imposturis scripsit, quorum in animadversione præ-

ticumque se, Poetam, Medicum & Philosophum venditabat: hic vero, nobili pariter profapia juratis testibus asserta, hoc vulgo elogio conspiciebatur: *C. Scioppius, Patricius Romanus, Eques S. Petri, Consiliarius Imperatoris, Regis Hispaniarum & Archiducis Austriae, Comes Palatinus & Comes de Claravalle.* Prætermitto exempla eorum, qui ut multo inferiores Scaligero & Scioppio fuerunt doctrina, ita id unice spectarunt, ut longam ostentarent titulorum seriem, quod id plurimum valere existimarent ad conciliandam eruditionis opinionem. Et sæpe utique miratus sum patrum nostrorum ambitionem, quippe qui Illustrium, Excellentissimorum, Clarissimorum, Spectabilium compellationes, olim Principibus tantum Regibusque ac Senatoribus Romanis concessas, in Scholam transtulerunt. Videas hodie, ut loquitur vir elegantis ingenii, multos vocari velle *Clarissimos*, qui extra mœnia Civitatis prorsus sunt incogniti; *Magnificos*, quos urget res angusta domi; *Consultiissimos*, quibus

Mabil-
lon. de Re
Diplom.
Lib. II.
Span-
hein. de
usu Num.
pag. 605.
Lilien-
thal de
Mach.
Litter.
p. 152.

B 3

parum

cedenti mentio facta est, nimirum *qu' une Accusation se
etendue & si pleine d' animosité se détruit elle même. vid.
Teissier p. 150. I. GALL.*

parum aut nihil consilii; *Excellentissimos*, quos vel tyro antecelleret scientia. Enimvero cum olim Carolus Magnus, Romanorum Imperator, in inscriptione Libri, quem de *Imaginibus* contra Græcos scripsisse traditur, *Viri Excellentissimi & Spectabilis* elogio mactetur; ecquis est hodie inter Doctores umbraticos, cui idem (quandoquidem usus est vocabulorum tyrannus) jure

Excellentissimos] Ita olim Francorum Reges compellati sunt. Exstat enim in Codice Carolino Epistola XLII, *Dominis nobilissimis atque excellentissimis filiis Carolo & Carolomanno Regibus Francorum* a Paulo Papa inscripta, teste Mabillonio de Re dipl. L. II c. 6 § 7. Idemque testatur c. 1 l. 4 § 12, eo titulo jam antea Reges Longobardorum fuisse salutatos. Ita enim Rotharis Rex, qui primus leges scriptas promulgavit, in edicto Papiæ An. DCXLIII publicato: *Ego in Dei nomine Rotharis Rex, Vir excellentissimus*. CHAR.

Dicet fortasse aliquis, simplicitatem hanc utique laude dignam fuisse temporibus *Joannis de Vert* in Gallia; verum sine ratione. Inveniuntur enim ejus rei exempla & eo quo vivimus, sæculo. Ne tamen modestiam superstitionum hic lædamus, sufficit adduxisse exemplum Regis Galliæ, qui 700 annis post supra memoratos & in proxima adnotatione memorandos vixit, Francisci I nimirum, qui quum magnificis ampullatisque titulis integras implere potuisset paginas, primarium se Regni sui nobilem (*le premier Gentil homme de son Royaume*) dicere fatis habuit. I. GALL.

Spectabilis] Prostat opus opera *Eli Philii*. seu Eliæ Philyræ h. e. Io. Tillii editum in Gallia 1549, hoc titulo: *Opus Illustrissimi, & Excellentissimi, seu Spectabilis Viri, Caroli Magni, nutu Dei, Regis Francorum &c. contra Synodum, qua in partibus Græciæ pro adorandis imaginibus solide sive arroganter gesta est*. M.

jure optimo maximo non competat : ut insanire propemodum videantur hoc tempore, qui apud nos, ut Bullialdus quondam inter Polonos, Excellentiae compellationem non admiserit. Quin & eo processit

B 4

cessit

Bullialdus] *Monf. Boulleud Math. etant en Pologne, comme on le traitoit/sovent d' Excellence, vint à s'en facher, disant qu'il ne meritoit pas ce nom là. Quelqu'un alors luy repliqua, qu'il ne devoit pas s'en facher, qu'en Pologne on le donnoit à tout le monde. v. Colom. Mel. Hist. pag. 13. M.*

Excellentiae] Pulcre de hoc titulo lusit Professor quidam ad alterum his versiculis:

*Excellentia Claritasque vestra!
Quod deridiculo mibi tibi que
Dant nomen titulos tenus Studentes,
Instar iridis aestimare par est;
Formosissimus arcus ille picta
Gemma luce coloribusque pulcris,
At mendax sine rebus est imago.*

quos e Seldeno de titulis honorum refert Tenzelius Colloqu. Menstr. An. 1697 p. 761. In Rosini Lentilii Miscellaneis Medico-Practicis pag. 608 seq. habetur Theodori Caroli D. & Physici Leomontani in Ducatu Würtembergico ad Parochum quendam Medicastrum Epistola, in qua hic *Urimose Claritatis* nomine aliquoties compellatur.

SCRIB.

Excellentiae compellationem non admiserit] T. C. litterarum nostra ætate non postremus, Excellentiae titulum majorem in modum affectare, ab omnibus qui ipsum compellarunt, narratur. Audiamus Severini a Clamoribus (h. e. Ernesti Martini Plarrii) verba ex Epistola de vita, studiis & moribus T. C. Amst. 1706 impressam pag. 4: *Risum tene, quæso, si tibi dixero, hunc ab extraneis sese adeuntibus excellentis viri titulum, tanquam summo jure sibi debitum, poscere, quum sterquilinio quam homini sit similior? Mibi sane, quum consueto apud nos Domini nomine illum salutarem, recessit protinus: Comitem nescio*

cessit sub ipsis instauratæ eruditionis initiis
honorum cupiditas, seu titulomania, ut
non deessent, qui Bartolum Jctum, velut
alterum cultioris Orbis caput, invictissi-
mum

quem se accessisse, qui variis de rebus secum fecerit sermonem, dixeritque inter alia: Crede mihi, Vir Excellentissime, (Eur. Excellenz kan mir glauben &c.) ut moneret, hæc neque alia ratione ferre se exterorum adloquium. SAL.

Titulomania] Nihil enim multos Semi-Eruditorum magis titillat, quam si per titulos novi quasi homines fiunt, & futilia ipsorum Schediasmata perpetuum profundæ eruditionis Echo resonant. Sic bene ille in pago Ludi-Moderator, cum nemo alius dignis titulis eum ornare vellet, de se ipso prædicare noverat: *Ego sum Rector, Con-Rector, Cantor, & omnia tresque, & sic re vera, Omnia in omnibus.* Cum quo (ut Charletanos Politicos aliosque nugivendulos taceamus) conferri meretur scholæ cujusdam oppidanæ Rector, iconem suam sequenti titulo ornans, nescio, an onerans: *A. P. Cesarea & Imperiali auctoritate, Artium Liberal. Doctor & Poeta Laureatus, Societatis Germanicæ Archivarius, Lycei N. Director supremus, Scholarum Germanicarum Inspector, Collegiarum Gymnasii Senior, & puerorum chori currentis Ephorus &c. &c. I. HALL.*

Invictissimum] Adeant, quibus talia legisse volupe est, Fichardum in vitis Jctorum, & risum creberrime movebunt inepta præconia, quibus primos Juris interpretes ornatos deprehendent. Sic Azo *Fons legum, Vas electionis, Numen Jure-Consultorum & Tuba veritatis*; Joh. Andræ, *Archi-Doctor immortalitate dignus, Tuba Juris Canonici,*

Rabbi Doctorum, Lux, Censor, norma que morum; Baldus *Juris utriusque Monarcha divinus, qui omnia scivit,* alii aliter, sed æque stolide, sæpius blasphemæ, cognominati fuerunt. Non minus bilem movent Fortunatus, quem *Scholasticissimum*, Ryckelius, quem *Doctorem Ecclasticum*, Halesius, quem *Irrefragabilem*, & Alanus ille, qui tria, qui septem, qui scibile noverat omne, quem *Universalem* appellarunt. Conf. Beyerii Spec. III Notit. Aut.

munum vocarent. Taceo Scholasticorum
 elogia Doctoris Angelici, Seraphici, subti-
 lis, illuminati, mirabilis, universalis, fun-
 datissimi, resolutissimi, quæ totidem Scho-
 læ Doctoribus κατ' ἐξοχήν fuere concessa.
 Illud vero perridiculum, quod de M. Jo-

B 5

anne

jurid. p. 38 & de Scholasticis Baillet T. I c. 13, quod inte-
 grum de titularum præjudiciis tractat. THEM.

Idem Elogium Alphonso Tostato Episcopo Avilenſi da-
 tum etiam est.

Hic stupor mundi, qui scibile discutit omne.

I. GALL.

Taceo] Nec minus tamen huc pertinent, qui cum for-
 te unum alterumve ediderint opusculum, *Principis eru-*
ditorum nomen vel ambitiosius affectant, vel acclamari sibi
 impune patiuntur. Quibus tamen metuendum, ne idem
 eveniat, quod Tibicini illi, cui *Principis* nomen erat, apud
 Phædrum Lib. V Fab. 7, qui, cum Chorum ipso intrante
 verba occinere audivisset:

Latere, incolumis Roma, salvo Principe,

sibi eum honorem deferri stulte arbitrabatur. Posset &
 hoc loco eorum tangi ambitio, qui titulos inanes nullo alio
 lucro redimunt, quam ut alios se doctiores prudentiores-
 que longis parasangis antecedant: sed ad hos spectant ver-
 ba, quibus Jupiter apud eundem Lib. IV Fab. 35 hircos
 indignantes, quod capellæ barbam impetrassent, solatur:

Sinite illas gloria vana frui:

Et usurpare vestri ornatum muneris,

Pares dum non sint vestræ fortitudinis. SER.

Schole Doctoribus] De horum titulis multa deprehen-
 duntur apud Tribechovium *de Doctoribus Schol. Lib. IV*,
 Mollerum *Homonymoscopia Sect. III Cap. V p. 878* & Bail-
 let *Jug. des Sav. T. I. CHAR.*

De M. Joh. Segero] Mihi eadem fabula relata est de
M. Joh. Peiskero, Poeta itidem coronato, & Scholæ Wit-
 tenberg. Rectore, & quidem ab illo, qui semetipsum ima-
 ginem hanc possidere prætendebat. Verum quicquid sit

--- *mutato nomine de Te*

Fabula narratur.

I. HALL.

anne Segero *, Poeta Laureato & Ludi oppidani Wittenbergensis Rectore, a viris fide dignis relatum accepi. Curaverat is in tabula ænea depingi Christum crucifixum, quem Segerus ille sub cruce stans Laconice compellabat verbis ex ore ipsius emissis: *Domine Jesu, amas me?* Ad quæ Salvator cum amplissima honoris præfatione de cruce respondebat: *Clarissime, pereximie, nec non doctissime, Domine Mag. Segere, Poeta Laureate Cæsaree, & Scholæ Vitebergensis Rector dignissime, ego amo te.*

Neque

* Is natus Gryphiswaldiæ 1582 a Reimaro Seltreche Jcto & Com. Pal. ob facultatem scribendorum versuum Laurea donatus est, deinde Vitembergæ Con-Rector, paulo post Phil. Magister ac demum Rector factus scholæ oppidanæ, scripsit Lexicon Quadrilingue, Orationes & Poemata, & in ipsa schola, dum officio suo fungitur, forti apoplexia correptus, altero post die decessit 1637 die 14 Mart. Conf. *Buchneri Dissert. Acad.* CCCXIV p. 387. M.

Ego amo Te.]

Quis neget, huic socium quem possis jungere, dignum, imo terque quaterque, dignum esse Rabulam, amici album sequenti Inscriptione (& properante quidem calamo) locupletantem: In singularem Domini Possessoris honorem propria manu sua hæc addere non gravatus est ejusdem Patronus & Fautor benevolentissimus: Tit. plen. Dnus P. N. J. U. Licentiaudus & Practicus per integrum triennium longe meritissimus, Advocatus juratus, Patronus causarum ordinarius, & omnium tam Actorum, quam respective Reorum defensor promptissimus, accerrimusque, p. t. quatuor proxime adjacentium prædiorum constitutus magistratus supremus & judiciorum ibidem administrator primarius. Dextra pennaque festinante, ob bina fatalia hoc ipso die ob-

Neque vero inficiandum, multum omnino ad fallendos imperitos & indoctos referre, quo quid titulo quave appellatione veniat, quod illi non ignorant, qui vel libellos emittunt in publicum, quibus opus est suspenſa hedera, vel ad lectiones aut declamationes publicas populum invitant. Nam ut a declamatoribus faciam initium, omne tulisse punctum sibi perſuadent, qui materiam ſelegerint raram auribusque dignam. Quo pertinet illud, quo de Alano de Inſulis refertur, qui cum ſe de Trinitatis myſterio publice verba facturum divulgaffet, incredibilem hominum multitudinem concitaverat, quorum curioſitatem caſtigaturus, aſcendit quidem in ſuggeſtum, verum cum pauca verba protuliſſet, *ſufficiat vobis*, dixit, *vidiſſe Alanum*, ac protinus iterum deſcendens omnium exſpectationem feſellit. Atque hinc excogitatum apud nos Panſophorum vocabulum videtur

Sartor.
Ciſtertio
Bis tert.
tit. 20
p. 559.

ſervanda. N--- A. poſt genitum humani generis gaudium MDCXCI die 3 Quintilis. &c. THEM.

Panſophorum] De his graviter queritur Cl. Lilienthal in Machiavelliſmo Litter. p. 96, his plane verbis: *Inter ineptos gloriæ, per promiſſa multa, caupones numerantur, qui in Academiis Collegia Panſophica more peſſimo indicunt. Hanc Panſophiam proſiteri, & ſub ſolendulo ejusmodi titulo juventutem decipere numisque defraudare, plurimis admodum ſolemne eſt: ſed ſolemnis ſimul eſt inſania.*

tur ab his, qui ut quæstum faciant, omnes Philosophiæ aditus, omnes recessus se reclusuros jactitant, cum vix tamen emarcidam

Quantus enim, queso, furor, ipsius Dei, qui solus scit omnia, invadere jura? Quanta stultitia, docere aliquid velle, quod in rerum natura non datur? quam misera etiam ista est Pansophia, qua ultra sex ad summum disciplinarum circulum non extenditur? Profecto, aut me omnia fallunt, aut nimis stupida oportet fuisse ingenia Philosophorum antiquorum & recentiorum, qui ferme omnem ætatem sapientiæ dederunt, quam nostris juvenibus a Pansophis illis datum est emetiri unius anni tempore. Publica coerceri lege hominum ille furor, ex judicio Morbosi Polyb. T. I L. 1 C. 1 § 24 deberet: siquidem his Magistris potentissima ad ignorantiam via sternitur, omnis solida doctrina evertitur, in cathedras, in forum cruda studia propelluntur, pro Philosophis jejuni & strigosi terminorum nomenclatores, pro Mercuriis stipites & trunci ubique in seculi nostri infamiam triumphant. M.

Omnes aditus se reclusuros jactitant] Memorandi hic etiam, qui eruditos ad velitationes literarias de quovis argumento invitant. Quo in genere jactantiæ nescio an quisquam superarit Franciscum a S. Augustino Macedum, virum equidem omnibus ingenii dotibus ad miraculum instructum, maximum tamen simul, si quis alius, Thrasionem literarium. Is Romæ anno 1658 per triduum, & paulo post Venetiis per integros octo dies ad solvendas, quæ sibi a quocunque eruditorum ex omni scientiarum ambitu proponi possent, difficultates, se obtulit; sicuti testatur Gregorius Leti *Italia imperantis* L. 3 c. 3. In mentem venit hic Lullistarum & Kuhlmanni inprimis, qui quemlibet de quavis re vel extemporalia carmina fundere, vel copiose, ornate, promte, ad stuporem usque differere; imo stupidos etiam & omnium rerum ignaros unico scripto suo docturum spondit, libros doctos, novos, utiles, omni rerum scientia plenos levissima opera edere. Vid. ejus *Prodromus Quinquenni mirabilis*. CHRIS.

Memorari hic quoque poterat Petrus de Montmaur, de quo supra, ex ipsius quidem Biographi ejus nuperrimi

dam quandam ac elumbem Philosophiæ partem fatis absolvant & exhaustiant. Plura dicturus eram ne iis, qui speciosis nominibus

de Sallengre confilio, cujus verba huc transcribemus. Ita vero ille: *Je ne saurois passer sous silence un trait propre à faire connoître sa forfenterie, s'il faut ainsi dire. On sait que les Professeurs sont tenus de faire des leçons publiques. Montmaur avoit négligé pendant long-tems son devoir à cet égard, mais à la fin craignant qu'on lui ôtât sa Chaire, il fit afficher qu'il expliqueroit publiquement HESYCHIUS Grammairien Grec. Il promettoit dans cet affiche des choses magnifiques en termes extrêmement pompeux, qu'on nomméroit en Latin sesquipedalia verba, bullatæ nugæ. La voici toute entière. Si on fait une seconde édition des savantes Dissertations que M. MENCKE vient de publier sur la Charlatanerie des gens de Lettres, de Charlataneria eruditorum, on pourra fort bien y faire entrer nostre Montmaur.*

Cum Deo PETRUS de MONTMAUR, Græcarum Literarum Regiis Professor, Hesychni recondita eruditione refertas Glossas visendas, fruendas proponet, lectissimis parenchiresibus earundem præstantiam patefaciet; Autorem eximium non fuisse alienum a Christianis pietatis nostræ sacris, præfationis epichereimate demonstrabit; arduis vocibus explanationem asseret, vetustis novitatem, novis auctoritatem, obsoletis nitorem, obscuris lucem, fastiditis gratiam, dubiis fidem, in omnibus vero Deum quaeret & in Deo omnia, quo digna (ipso faciente) proferentur, ne quid piis cogitationibus, his præsertim sacris statis ceremoniis & esurilibus feriis, pereat. Τὰ κατὰ ἔξω. Die Martis hora 7 antemeridiana, in Auditorio Franciæ novo.

Remarquez qu'il destine pour ses leçons une heure où presque tout le monde dort, savoir à sept heure du matin. Aussi n'avoit il presque pas d'Auditeurs, & on l'appelloit par derision la Voix de celui qui crie au desert. V. Hist. de Pierre de Montmaur Préface pag. 71 seq. VAND.

minibus Auditores ad scholas suas pertrahunt & allectant, nisi verendum mihi esset, ne

Pertrahunt & allectant] Quales sunt qui se viam monstraturos ad obeundum Consilarii intimi munus, vel arcanum statuum intima referaturum, vel artem ditescendi gratis docturos spondent, non minus interim ad Grammaticos Logicosque cursus parati, ut similes videri possint illi, qui in celebri Academia publice valvis hanc schedulam affixerat: *Quisquis opus habeat Ephoro morum & doctrinae, vel Secretario, vel Praeceptore, vel Famulo, vel Scrivulo, mea utitor opera.* VAND.

Ecquis Dominum emere cupit? Sic Diogenes in foro publico clamabat, ubi venum expositus erat a Piratis, qui eum ceperant inque servitutem suam redegerant. Quumque adstantium quisquam, *Quam artem doctus esset*, interrogaret, statim respondit: *Hominibus imperare novi* Roseli, celeberrimus ille Roseli, qui itineribus suis per universum inclaruit orbem, cujus & vita in Hollandia typis vulgata est, Roseli ille, inquam, qui adhuc (A. 1716) in vivis est, Hagæ Comitum celebratissimam incolens Tabernam *Caffeariam*; verbo, omnium circumforaneorum sui generis facile princeps, majus quid fecit illo, quod in observatione praecedenti relatum est. Offerebat quippe prolixas satis literas petitorias magistratui Ultrajectino, rogabatque, ut vel Professor Linguarum Orientalium & Occidentalium, vivarum & mortuarum, Mathematicum, Philosophiae, Historiarum, immo ipsius etiam Theologiae, si placeret, constitueretur; vel ut saltem praeparatio venditioque libera portio- nis, quam *Casse* vocant, sibi permetteretur. Quo obtinebat, ut ultimae petitioni annueret Magistratus. I. GALL.

Multum vero imprimis ad fascinandos Auditores memoria valet, pronta ac praesens, sive eam naturae beneficio acceperis, sive arte aliqua, quam multi jactant, comparaveris. Memini, cum in Fr. Academia studiis operam navarem, Professore quendam extra ordinem saepissime in suis lectionibus historicis ad variarum gentium Commentarios, Gallorum imprimis, provocasse atque integras paginas promte recitasse, quod dum faceret, ipsum librum Auditoribus cum stricto gladio porrigebat, conti-

ne aliqui minus æquo animo laturo sint, artes suas fraudesque tam manifeste prodi.

Venio

nao, *confodite me*, inquit, *si vel verbulo erraverim*. Idem nunquam nisi gratis prælegebat, & si quis pretium offerret, eum torvo vultu intuens acriter increpabat, quod suam doctrinam ære pensari posse crederet. VAND.

Annotationis hujus Autor Professore hunc non indicavit; verum oculatum se hujus historiæ testem fuisse adseverat. Nescio an non Justus Lipsius hic fortasse intelligendus sit: invenio enim in elogio ejus (*Teisner T. II Add. p. 389 Ed. Ultraj. 1696*) historiam quædam huic valde similem. Non alia certe differentia occurrit, quam quod ibidem de solis Taciti annalibus, hic autem in annotatione de omnium regionum & Galliæ præsertim historicis sermo fit. Memoriam quippe infixerat Lipsius Annales Taciti; spondebatque, se ad verbum recitare posse omnia loca operis hujus desiderata, consentiens quoque, ut stricto pugione adfisteret sibi aliquis, eumque corpori suo immitteret, si vel verbulo ab autore suo discessurus esset. I. GALL.

Tam manifeste prodi] Mundus scilicet opinionibus regitur, & decipi vult. Vix Cajus Mæta sua ex centum libris corrosa & aliquot mensuræ pondo excedentia Auditoribus balbutiente lingua prælegere novit, qui nihilominus eosdem thrasonicis Programmatibus allicere conatur. Atque, si hæc forsan piæ fraudes successu careant, emissarios subornat & coryphæos, qui corrupta vina commendent aliis & tantum non pro Falerno obtrudant. Alius ex reliquorum contemptu sibi gloriam parare audet. Mevius nova inventa crepat, & methodos recens a se excogitatas ubique extollit. Verum quis omnes tot Circulatorum machinationes recenscat? I. HALL.

Citius ille:

Myrmecum populos numeret, Libyæque cicadas.

Redit hac occasione in memoriam ille septem Artium Magister, qui uno impetu XXI Collegia quotidie habenda ex valvulis intimarat, a Conticinio lecturus usque ad mediæ noctis inclinationem. Idem tres reliquas horas aptissimo consilio distribuens, unam prandio, alteram cœnæ, tertiam denique, partim somno, partim reliquis negotiis

Venio ad librorum titulos, in quibus nihil magis quam fidem desideres: nam cum magnifice plerique instructi sint & nihil non promittant insolitum ac magnum, sæpiissime

(præparationi imprimis ad tot Collegia) assignaverat. Quid vero, sic hoc non est plurimum vitæ tempus Auditorum commodo consecrare velle? Sic excusandus est vir diligentissimus, sit aut cum Cantero horas ad clepsydram dilivilerit, aut cum seniore Vossio ipsum etiam Schraderum non ultra alterum horæ quadrantem confabulari secum passus fuerit. Q. MARC.

Ad librorum titulos.] Cicero orationes contra Antonium appellavit inepte *Philippicas*, ut eo nomine Demostheneas imitaretur, quas ille in Philipbum, Macedoniæ regem habuerat, vid. Appianus IV Civil. f. 306. Colonie anno MDII editum Lexicon Werdeni sub titulo: *Gemma gemmarum*: quis vero existimaret, titulum hunc indicare lexicon? vide du Cangium præf. gloss. med. Latin. n. 51 p. 41. Prodiit quoque Martini Crusii *corona anni*, quæ expositiones evangeliorum & epistolarum e concionibus Theol. Tubingensium Græco idiomate consignatas complectitur. vid. Gœtzii Principem Græce doctum pag. 40. Huc illi quoque pertinent, qui nomina veterum autorum libris suis attribuunt, e. g. Petri Berthault Florus Franciscus Paris 1630. Sylvii Florus Anglicus Lugd. Bat. 1651. Joachimi Pastorii Florus Polonicus Ged. 1670. Jo. Nadangi Florus Hungaricus Amst. 1663. Viti Beringii Florus Danicus. Gellii Noctes Atticæ titulum præbuerunt aliis libris, Noctibus Theologicis, Christianis, Genialibus, Solitariis, Africanis, Brixianis, Parisinis, Romanis. Sorellius libro *de la Connoissance de bons livres* pag. 4 seq. Machiavellissimum hic subodoratur. CHAR.

Insolitum ac magnum.] Valentinus Weigelius *Capturam* suam auream fastuosissima inscriptione commendavit, *quod ad res omnes sine ullo errore agnoscendas multis doctissimis incognita quidem &c.* Saldenus L. II de libris c. 3, quod agit de *eruditorum thrausonismo*, hic evolvens p. 317. Contra vanitatem titulorum in libris gravi-

pissime deludunt corvos hiantes. Jucunda sunt admodum, quæ de Græcis C. Plinius Secundus refert, ubi *Inscriptionis*, inquit, *apud Græcos mira felicitas: κηρίον inscribere, quod volebant intelligi favum: alii κέρας ἀμαλθείας, quod Copiæ cornu, ut vel Lactis gallinacei sperare possis in volumine haustum. Jam Musæ, πανδέκται, ἐγχειρίδιον, λειμὼν, πίναξ, σχέδιον, inscriptiones, propter quas vadium de-feri possit. At cum intraveris, Dii Deæque, quam nihil in medio invenies. Hactenus*

nus

ter declamat Dan Bartolus, cujus verba citat Spizelius in Literato felici p. 423. SCRIB.

Lactis Gallinacei.] Curiosa sunt, & lectu dignissima, quæ elegantis Vir ingenii, Naudæus, occasione Distichi:

Afflua divitiis, omni virtute redundans.

Gallinæ, ut fertur, lac reperire queas.

ad hunc Plinii locum monet, in cit. Patroni sui Apol. p. 123, 124. THEM.

Quam nihil in medio invenies.] Jo. Riderus, Pastor primo prope Londinum, deinde Episcopus Ladenis in Hybernia, Lexicon emisit Anglico Latino, cui Bibliothecæ nomen indidit, quem propterea sequenti Epigrammate perstrinxit Martialis Britannus, Joh. OWENUS:

Quid sibi ridendi vult Bibliotheca Rideri?

Unus enim non est Bibliotheca liber.

Verborum cum theca sit hæc, non theca librorum,

Lexicon hoc dici Dictiorheca potest.

CRIS.

Ad observationem hanc, bona cum auctoris ejus venia, animadvertere liceat, hoc epigrammate minimum non meruisse Owenum Martialis Britannici nomen. Quid enim exhibet nisi lusum vocabulorum satis puerilem, &

C

nus Plinius. Quemadmodum vero hunc morem ipsi paulo post Romani, eodem teste, imitati sunt, ita nostros homines facitissimos titulos excogitasse, mirum nemini videbitur. Hinc tot videas antiquitatum ac elegantioris Latinitatis Thesaurus, quos cum evolves, pro thesauris carbones inveneris; tot Philosophiæ ac reliquarum scientiarum Nucleos absque nucleo, arenam sine calce; tot sales & facetias, in quibus ne micam quidem salis inveneris; tot denique Atlantes & Theatra historica, de quibus merito exclames Catullianum illud:

Annales Volusi, cacata charta!

Taceo tot claves aureas, methodos regias,
gradus

ad classem falsarum argutiarum & Quotlibetorum merito relegandum? I. GALL.

Taceo tot claves &c.] Spissum enim Volumen his & similibus stultitiæ exemplis repleti posset. Quot quæso Curiosissimi, quot Fundamentales, Peculiares, Elegantissimi & (sit venia verbo) Galantissimi Tituli quotidie oculos nostros feriunt. Illud vero iis artibus efficitur, ut simpliciores ad pecuniam dilapidandam perducantur; maxime, cum hoc plerumque sit librorum fatum, ut quo peiores sint, eo plures reperiant emptores, eo quod paucissimi dignoscere queant, quid solidum crepet? Vapulant ob hanc moriam imprimis Germani nostri Patino in Libello Gallico *L'Esprit* dicto p. 188. Referendi autem & huc sunt illi, qui titulos suos ab aliis mutantur: scripserunt e. g. aliqui celebriores Viri *Pericula*; quidni Caji charta idem nomen in fronte gerat? quot Calendaria, Memorias, scripta in Ana desinentia, Introductionesve numeramus? nec dubium est, quin imposterum plaustra Cautelarum

gradus ad Parnassum, Oceanos macro-mi- Bailet
cro-cosmos, clypeos veritatis, fortalitia Jug. T. I
C 2 fcien- C. 13.

simus habituri. Novi certe homuncionem, qui simile quid
jam tentavit. At at

*O Imitatores servum pecus! ut mihi sepe
Bilem, sepe jocum vestri movere tumultus!*

I. HALL.

Insignem inter hos libros fecundos locum merentur Acta
Eruditorum Lipsiensia, ad quorum exemplum tot Acta
literaria, latina, germanica, Semi-erudita & nescio quibus
aliis Epithetis onerata prodierunt, ut idem prope de illis,
quod de Aristippo olim dici queat, quem nimirum

--- omnis decuit status & color & res.

Conf. Bailet Tom. I. des Jugem. cap. 13 pag. 534 seqq.
THEM.

Macro-micro-cosmos.] Non ignoro Bailetum (p. 532
T. I. Judiciorum) ob hanc Epigraphen insultasse celeberrimi
nominis Medico, qui eadem *Notitiam suam de discrimine inter motum aquarum & sanguinis* insigniverat. At
enim vero, si libere, quod res poscit, dicendum est, malitiose
hic egit censor, aut imperite. Novimus omnes, hominem
antiquitus Microcosmum dici, & quoad structuram internam
cum ampla Mundi terraquei machina conferri: hac comparatione
semel admissa, quid convenientius cum Oceano & qui in illum
devolvuntur, fluvii componi possit, quam circumflua corpore
toto sanguinis massa, ego quidem nihil invenio, nihilque aliud
suo hoc iudicio egisse mihi videtur Bailetus, quam ut suam in
elegantissimis Physicis ignorantiam prodiderit. Potiori forsan
jure circa *Anatomiam aque* hæsitabunt Critici rugosi, quam
Sanctissimus Med. Patavinus nuper publicavit. Conf. Nova
Litt. Lips. An. I N. XLIV p. 350.

Addi posset contra *Bailetum*, librum, cujus ipsi rubrum
tantopere displicuit, nempe *Oceanus macro-micro-cosmicus*,
nihil adeo singulare vel nimis affectatum habere, quippe
eruditis scriptum non feminis, nec vulgo. Omnes autem
rationes hæ conjunctim licet sumptæ fuerint, non probant
mea saltem opinione, parum intellexisse Bailetum
elegantias physicas, vel idiotam eum fuisse, aut vici.

scientiarum, inventaria cerebri humani, & libros alios sexcentos, quibus, ut emptores allicerent, ex splendido tituli ornatu hede-

litigatorem. Immo adseverare ausim, paucos admodum reperiri, qui non rubrum illud quæsitum nimis, confarcinatum Thraſonicumque judicent. Ita legimus *Jug. des Sav. T. I. p. 531*: *Ainsi tant que j'ignorerais ce que veut dire l'Océan Macro-microcosmique, je ne me sentirai peut-être pas pressé de le voir & si je consultois un Grammairien pour m'expliquer ce Titre, il auroit raison de me renvoyer à un Geographe, & celui là à un Physicien, sans que les uns & les autres s'avisassent de m'adresser à un Medecin, pour me dire que ce Titre signifie le rapport qu'il y a entre le mouvement des Eaux & celui du Sang.* I. GALL.

Et libros alios sexcentos] Videas hic etiam, Lullistas stultitia reliquos longe post se relinquere suosque vocum inanum catalogos titulis magnificis *Artis artium, Artis universalis, Artis magna sciendi, scribendi, differendi, Operis operum, Phari Scientiarum, Vie regia ad omnes scientias & artes*, sexcentisque aliis insignire. Hos inter Claudius Clemens Venetiis 1651 emisit *Prodromum Scientiarum artiumque*; quo specioso sub-emblemate quis credat, non nisi Logices præcepta exhiberi? Commode huc etiam referas hunc operis a Savanarola quodam promissi titulum: *Orbis Literarius Universalis, exhibens Materias & Scriptores in omni Scientiarum & artium genere, quocunque idiomate ab initio rei literariæ usque ad præsens, expressis ut plurimum anno, loco & forma editionis librorum & in eos Commentariis, Notis &c.* Opus ex mundi totius Bibliothecis præcipuis concinnatum, ordine Indicis generalis materiarum alphabetici dispositum & characteribus linguarum Hebraicæ, Chaldaicæ, Syriacæ, Græcæ, Arabicæ, Persicæ, Armeniacæ, Germanicæ, Æthiopice, Ægyptiacæ, nonnunquam elaboratum, Italici, Gallici, Hispanici, Boëmi, Pannonici, Anglici, Belgici & cæteris exterarum Nationum Scriptoribus plerumque Latino, interdum vernaculo sermone appositis. Autore P. D. Raphaele Savanarola, Patavino ex Clericis Regularibus vulgo Theatinis S. Theol. Professore. KEND.

hedera suspenditur. Nonnulli titulos multis allegoriis ac figuris rhetoricis exornant, seu potius involvunt, ut, quid propinare Lectoribus velint, vix possis, omni licet ingenii vi adhibita, divinare. Quis enim in

C 3

Johan-

Judæorum quoque Magistri mirifice sibi grandioribus, titulis placent, quos plerumque ex sacris Litteris depromunt. Nos saltem unum adducimus librum ritualem, qui jura & consuetudines Hebræorum complectitur. Ejus titulus est כל בו, kol bo, *omnia in eo*. Vide Buxtorfii Biblioth. Rabbin. p. 98. SAL.

Hedera suspenditur.] Spectat huc etiam Ludimagister ille Hudstadii, oppido ignobili, nisi quod suum mercatu claret, qui cum observasset, libros in Usus Delphini excusos avide conquiri, & magno æstimari, in titulo Rudimentorum Grammaticæ (*Donatum* vocant) quæ per tabulas edebat, hæc verba addiderat; *in Usus Delphinarum Hudstadenfium*. VAND.

Ingenii vi adhibita, divinare.] Hi illi sunt, quorum titulis non Lectoris opus est, sed Apolline, quique cum Anonymo Gallo *Stomachationem boni publici* vocant paucas plagulas, in quibus census regius exponitur: qui cum Pseudonymo Hispano, *Miscellanea* sua philologica L. Capitibus distincta, *Pentacontarchum* inscribunt, *sive quinquaginta militum ductorem, stipendiis Ramirezii de Prado conductum, cujus auspiciis varia in omni Literarum ditio- ne monstra profligantur, abdita panduntur, latebræ ac tenebræ pervestigantur & illustrantur*: qui demum cum Jacchetto Italico, *Iconologiam Salvatoris & Kariologiam Præcursoris* scribere malunt, quam disquisitionem de Imagine Christi ad Abgarum missi &c. Adeat, qui centena talia cupit, Thyrium Comment. ad A. Gellii Præf. N. A. Salmæ. Exerc. ad Solin. & qui fustissimus est, Bailleum L. I. cap. 13 integro. Addimus ex nostris Johannem Mylium, Rhythmologum germanum, preces suas titulo *geistreicher lebendiger Hertzens- Funcken und kräftiger Stücke des besten Kirchen-Weyrauchs* exornantem; itemque pium illum, qui Parentationes binas, facta

Alegambe
Bibl.
S.J. p. 459
460.

Naudé
Hist. des
Fr. de R.
C. p. 96
seq.

Johannis Haji *Triumpho veritatis, ordinati evangelii quadriga inveſtæ, Sanctorum Patrum exercitu ſtipatæ*, qui Duaci anno ſuperioris ſeculi nono prodiit, Harmoniam quandam Evangelistarum quaſi-
verit? Aut quid permovit Medicum Lipſienſem, qui ante complures annos hunc libello ſuo titulum fecerat: *Fus publicum, hoc eſt, theſes Medicæ de dolore capitis?*
Quid memorem *Fratrum Roſeæ Crucis Famam eſcanziam reducem, buccinam jubilæi ultimi, Evæ hyperboleæ prænuntiam, Montium Europæ cacumina ſuo clangore ferientem, inter colles & convalles Arabæ reſonantem?* Quid *Amphitheatrum Sapientiæ æternæ ſolius veræ, Chriſtiano-Cabalisticum, divino-Magicum, nec non Phyſico-Chymicum, tertriunum Catholicum, inſtructore Henrico Cunrath &c.* aliaque titulorum portenta, de quibus idem dixeris,

aptiſſima ad Defunctorum nomen alluſione, alteram *Temonem* inſcripſit *ad ſydera tendentem*, alteram *Follem ſpiritualem vento conſolatorio turgidum, acrophysio S. Scripturæ armatum, manuque Samaritani applicatum*. Sancta ſimplicitas! Cui vero mederi noſtrum non eſt: ſcilicet:

Curentur dubii Medicis majoribus ægri.

THEM.

Titulorum portenta] Pertinent huc quoque hybridorum & trilinguium Titulorum Architeſti, nec non ii, qui inſcriptiones Latinas, quanquam tritiſſimas, addita verſione vernacula illuſtrare ſolent; quod quidem in Diſputa-

xeris, quod de Cumæa Sibylla Virgilius Æn. 6.
Poeta :

*Horrendas canit ambages, antroque
remugit*

Obscuris falsa involvens.

Quandoquidem vero de libris dicere
coepimus, non possumus hoc loco eos præ-
termittere, qui se beatos imprimis existi-

C 4 mant,

tionibus Juridicis hucusque imprimis obtinuit: quanquam
& alijs Eruditis lepidum inventum non displicuisse, copio-
sa specimina testantur. Prostant ubique in tabernis, qui
de Sutoribus eruditis, vulgo von gelehrten Schuftern, de
doctis Nicolais, von gelehrten Nickeln, & nescio de quibus
alijs egregia atque erudita Schediasmata, vulgo: hübsche
gelehrte Tractätgen, conscripserunt. Neque ii præter-
mittendi, qui methodo Socratica usi, plus uno sæpe Ti-
tulo quærunt,

Quam vel mille libris tibi solvere possit Homerus.

Quale est illud: *Le Quare heretique repondu & refuté par
de Quia catholique.* Non minus ac *El- Porqué* sive *le Pour-
quoi?* Ribadeneiræ, apud Bailletum d. l. p. 524. Et Ger-
manica illa: *wer hat das Kalb ins Auge geschlagen? wie
viel hat denn das Interim verborgene Tücken hinter ihm?*
nuperumque Jesuitæ, *wie kommts äßen, daß nichts kommt?*
Cui posteriori condigne opposuit magnus Theologus No-
stras suum: *Hier kommt etwas.* Aptandum quippe erat
patellæ operculum. THEM.

Obscuris falsa involvens.] Nunquam igitur nigrum ex
rubro judicare solitus, Binelli potius consilium sequor,
quod Gualdus in vita ejusd. p. 334 exponit. Plurimi cer-
te Lippenii, Bolduani, Draudii, aliorumque errores ex
titulis perperam intellectis orti sunt. Copiosa vero inex-
plicabilium Titulorum exempla suppeditant Hebræorum,
Italorum & Hispanorum scripta: quanquam ea apud Gal-
los etiam Nostratesque non raro prostant. J. HALL.

mant, si nullum facile mensem, annum nullum abire patiantur, quin ex foecundissimo ingenio aliquid promant novi, vehementerque cominoventur, quando foetus suos, quos tantopere amant ac foveant, in Doctorum ephemeridibus prætermisissos vel saltim

Nullum facile mensem] Apprime huc quadrat, quod de Alphonso Tostato Andr Schottus Bibl. Hispan. T. II p. 207 refert, si numerus dierum, quos vivendo superavit, cum scriptis ejus componatur, cuilibet diei, a natiuitate ad obitum ipsius, tria amplius folia tribui posse. Similiter de Felice Lopez de Vega Carpio affirmat Nic. Antonius in Bibl. Hispan. quod si eadem ratione computes, singulis vitæ ipsius diebus quinque ampliora ex scriptis ejus folia convenire. Sed volupè fuerit cognoscere, quæ ratione tot tantaque sub manu nascantur volumina. Eam aperit nobis Joach. Fortius Ringelbergius libello de Ratione studii c. 24, ubi ita instruit Polygraphum: *Dic chalcographis, parent sese, librum te dare velle excudendum, etiamsi ne paginam quidem paraveris. Tum facile totam voluminis speciem animo concipere, inde singulas partes leviter in comædiarum argumenti modum describere: denique quotidie, quantum illis satis erit, absolvere poteris. Quum sic inceperis aliquid, perficere debes, velis nolis.* Hæc Fortius, ipse artificio hoc in libris suis conscribendis nunquam non usus. Idem de se ipso paulo ante scripserat: *Si vita dabitur mediocriter longa, in animo est opuscula milena (idque summa, quantum in nobis fuerit, adhibita cura Latini sermonis) ante mortem conscribere: quorum corpori universo illæ titulus erit Cbilias. Nec prius desistere certum est, quam isthæc, quæ dixi, perfecero, nisi mors invitum opprimat. Ex hoc numero libellos nuper undeviginti absolvimus, speramusque, nos brevi ad centum, hoc est decimam Cbiliados partem perventuros.* CRIS.

Multi sibi persuadent eruditissimum esse illum, qui magnū librorum numerum luci publicæ exponit, quos delinatos vide, si vis, in *Quint. L. I C. VIII.* I. GALL.

faltim non omnes sat multis elogiis ornatos ac impensius viderint Lectoribus commendatos. *Nimirum*, ut utamur verbis Viri eruditi, *in fœcundo vivimus sæculo, quo, ut non nemo lepide pronuntiavit*, Eunuchi gignunt & mulæ pariunt, *id est, ubi scribendi iste prurigo multos adeo corripuit, ut sibi persuadeant, orbi erudito ingenti detrimento futurum, si cogitationes suas, quibus mire sibi placent, privatorum parietum carceribus includant. Adeoque singulis fere mensibus concipientes, se ipsos, nemine urgente, præcipitant, cæcosque catulos pariendo in hoc solum gloriantur, nullis sibi doloribus enixos fœtus constituisse: in hoc unice intenti, ut in officinis librariis chartarum suarum fæces, in Catalogis vero librorum nomina sua infausta conspiciantur. Quin & eo processit effrenis quorundam ambitio, ut, cum toties tabernis librariis scripta sua nequicquam obtulissent, immensos sumtus evulgandis illis facerent, Ulyssæ Aldrovandum imitati, qui centena millia totumque adeo patrimonium in editione suorum*

Lilien-
thal de
Machi-
avell. Lit-
ter. § 4.

L'Esprit
de Patin.

C 5

Ope-

Patrimonium in editione suorum operum absumpsit]
D. J. in recensione nostri operis (vid. *Journal. Liter.* 1715
T. VII p. 163) addit exemplum aliud: *M. de Marolles,*

Operum absumpsit, quæ publicis Bibliothecis, ut liberalitatis suæ æque ac doctrinæ exstaret monumentum, gratis inseruit.

Præterea fertilissimi Scriptores illi, quo magis per ora volitent eruditorum, nullam facile lucubratiunculam aut declamatiunculam emittunt, quin excellentis cujusdam Viri nomen præponant, sive quod famam, quam

Abbé de Villedoin, faisoit imprimer d'ordinaire ses Ouvrages à ses propres fraix : & même pour pouvoir imprimer ses Ouvrages, il étoit souvent réduit à vendre ses Livres ; c'est ce qu'il fut obligé à faire en imprimant sa traduction d'Athénée. VAND.

Gratis inseruit.] Vanitas hæc in memoriam mihi revocat illum, qui linguæ suæ beneficio dives factus (eloquentissimus enim erat) maximam facultatum suarum partem statuæ aureæ fundendæ impendebat, quam sibi ipsi consecratam in Delphico Apollinis Templo ponebat, æternum vanitatis suæ monumentum posteris relicturus. Encreat. de Balzac p. 88. I. GALL.

Nomen præponens] Novum hodie genus inclarescendi invaluit, per epistolam nempe a Viro magni nominis libræ præmissam. Cujusmodi hominem digne non ita pridem excepit Vir quidam celeberrimus, qui cum precibus ejus fatigatus tandem voti eum damnaret, id sibi statuit epistolæ argumentum, ut falsè traduceret homines molestissimos, qui Præfationes hujusmodi viris doctis extorquent. Longe liberaliorem hoc in negotio se gessit non nemo, qui auctore invito &, quod rem ipsam ob loci, ubi liber imprimebatur, distantiam impedire non posset, graviter saltem indignante, Diatriben lucubrationibus ejus præmisit commendatoriam, eamque, ut obiter id addam, Viro inscripsit in orbe literato longe celeberrimo, qui ad libri nominisque ignoti conspectum quævisse fertur:

Qualis & unde genus, qui sint tibi, Jane, penates?
atque miratus esse dicitur, se homini tam familiarem esse,
KEND.

quam avidissime aucupantur, illorum commendatione consequi se posse sperent, sive quod, ut Apion quondam Grammaticus, Plin. H. quem Tiberius Cæsar *cymbalum mundi* N. L. I p. 10. vocabat, immortalitati donari a se credant, ad quos aliquid composuerunt. Hi sunt illi, qui dum donant suos libellos Mæcenatibus, tantum abest ut donent, ut potius immenso pretio vendant, chartaceis quippe munusculis istis munera aurea, torques, uniones captantes. Itaque diligenter expiscantur, quos omnium gratissimos habituri

Composuerunt, } Si gloriam magnitudinemque fame queris; nihil prorsus magis eo facere potest, quam quas ad se dare soleo litteras. Sic Epicurus ad quemdam palmarium Regni administrum. Seneca id testatur additque: Quod amico suo promittebat Epicurus, idem ego tibi promitto, Lucille. Est mihi apud posteros fides & auctoritas, immortaliaque facere possum nomina eorum, quorum libuerit. Entret. de Balz. p. 89. Græco, Romanoque Gal- lum etiam jungamus non minus arrogantem, verum minus eruditum: Quand la Serre adreſſoit un livre à quel- qu'un, il lui disoit hardiment: Ça dedi, Monsieur, je vous immortalise, cela merite quelque reconnoissance. vid. Ri- chelet. I. GALL.

Vendant } Georgius Cœlestinus furripuit Chytræo hi- storiam Augustanæ Confessionis, ut nova dedicatione præ- fixa, captaret munus. Idem Senatui Argentoratenſi re- misit pecuniam, quæ pro eleganti, ut putabar, dedicatio- ne nimis ei exigua videbatur. Vid. Observ. Halens. præf. Tom. III p. 18. Scarronus, satyrarum celebris auctor, li- brum quendam cani suo minori dedicavit. In additioni- bus ad Observ. Halens. p. 289 dicitur: Dedicatio librorum est species mendicandi, mendicare vero non pertinet ad eru- ditionem. CHAR.

Epist.
Hottom.
164.

turi sint inscriptionum suarum remunerationes, quod in Francisco Hottomanno patuit, qui observationes suas dedicaturus erat Justo Reubero, si centum ab eo Joachimicos præmii loco acciperet; verum is quidem tanti emere laudum suarum, quarum erat alioquin appetentissimus, cantilenas noluit. Quidam &, ubi haud satis spem ipsorum impleverint ii, quibus scripta sua consecrarunt, mox priores titulos rescant, novosque patronos quærunt, quorum marsupiiis insidientur. Qua in re, nisi me omnia

Alioquin appetentissimus.] Postulaverat enim jam antea Reuberus ab Hottomanno, ut se publico Elogio mactaret. Conf. Epistola Hottomanni CLXXXI. Ejusmodi animalculum gloripetum erat & ipse Cicero, qui Epist. 12 L. V familiarium, his verbis Lucejum Historicum compellat: *ut me ornes, postulo, rogo etiam vehementer, ut ornes mea vehementius etiam, quam fortasse sentis, & in eo leges historia negligas, amorique nostro plusculum etiam, quam concedit veritas, largiari.* I. HALL.

Quorum marsupiiis insidientur.] Vel plures simul dedicationes diversis operum suorum exemplis præfigunt, spe lucri certiore; quamvis enim unus alterve patulas fauces non expleverit, reliqui tamen larga manu sua non deerunt. Junioribus forte scriptoribus, aut quibus res angusta domi est, piæ hæc fraudes condonari possunt; at vero, quando viri ætate pariter & dignitate graves idem perpetrant, tum res est putida. De Georgio Cœlestino Præposito Berolinensi refertur, quod ausus fuerit suffragam a se Chytræo A. C. historiam Senatui Argentoratensi inscribere; cui tamen postmodum Cœlestinus donum, quod in grati animi signum transmiserant Senatores, velut expectatione sua longe inferius, indignabundus remisit. Vid. Fechtius in Suppl. Hist. Sec. XVI p. 593 sqq.

omnia fallunt, Puteanus quoque humani
aliquid passus est, qui cum *Historiam In-*
subri-

Ipse etiam David Chytræus Regi Daniæ, dedicationem suam non largiter satis remuneranti, succenset in Epist. p. 222 seqq. Recentiora exempla suppeterent, nisi odiosa illa essent, nobisque metuenda esset horum Virorum indignatio. I. HALL.

Adde tamen, si placet, Theod. Gazam nobilem ac eruditum Italiæ hospitem: qui Æmonia patriæ dilectis pulsus ab oris, cum Antistiti Romano *Aristotelis historiam animalium* in Latium deductam, veteri clientum more dicasset, jamque eandem in codice magni pretii eleganter descriptam ipsemet illi obtulisset; hic, quanti ornatus libri constaret? quæsiit, & quos eam in rem factos fuisse sumtus audierat, reddi iussit illi, qui amplissimo & Pontificis munificentia vere digno præmio se affectum iri putarat. Itaque Gaza, auro, quod acceperat, protinus in Tiberim abjecto: *Effugere hinc*, inquit, *lubet, postquam optime segetes in olfactu præpinguibus Asinis sordescunt.* Atque adeo satius duxit in Calabriæ latebris se occultare, quam Romæ diutius, ubi litteræ de gradu dejicerentur, versari: ut ex Volaterrano, Vossio aliisque concinne refert Vir doctus in altera de Exul. Græcis dissertatione. Alius æque pudendum laboris sui præmium aquis merfusus, *perit*, clamabat, *opera, pereant & nummi.* Adde denique magnum Erasmus, qui graviter in Epistolis de petulanti Typographi sphalmate conqueritur, propter quod indignationem Sereniss. Fœminæ incurritis dolendam magni præmii, quod pro dedicatione expectaverat, jacturam fecit. Sed audiamus ipsum Erasmus, tristem casum Cursio suo verbis, quæ sequuntur, narrantem: *Cum in Vidua mea* (agnoscis Titulum libri) *quam Sereniss. Hungaria Regina dedicaveram, ad laudem cujusdam sanctissimæ fœminæ, inter alia liberalitatem ejus in pauperes referrem, hæc verba subjunxi: atque mente illa usam eam semper fuisse, quæ talem fœminam deceret.* Sceleratus vero Typographus, animadvertens sibi vindictæ occasionem oblata esse (erat enim noster in ære ejus) ex mente illa, mentula fecit &c. Tam vero indigne id tulit Vir optimus,

subricam Philippo Wilhelmo primum, Principi Arausionensi, inscripisset, mox eam, præmissò *Historiæ Barbaricæ* titulo, Philippo IV Regi Hispaniarum consecra-
vit.

Erasmus, ut trecentis aureis ignominiam hanc redimere maluisset. Quoniam nempe

*Non omnes sapiunt, videntque magnam
Matronæ quoque m - - lam libenter.*

Priap. VII. Carm.

Ceterum omnes illos alienæ munificentæ captatores in ruborem conjicere potest classicus Criticorum sui temporis, Petrus Victorius, qui neque ullum (verba sunt Imperialis in *Mus. Ital. p. m. 158*) emeriti lucri commodum sibi cordi esse tunc ostendit, cum bis aureorum millia sibi a nobili quodam presbytero oblata, ut Rhetoricæ volumen typis recusum, ejus inscriberet nomini, constantissime rejecit. Q. MARG.

Regi Hispan. consecravit.] Idem jure facere poterat notus Alchymista, qui Leoni X P. M. Librum offerens secretissima (quod jactabat) Chrysopœiæ arcana revelantem, & magna hujus sui muneris præmia exspectans, nil nisi saccum recepit a sanctissimo Patre, quo scilicet aurum, facile a se, tanto artifice, parandum, reconderet. I. HALL.

Nec felicius fuit Criticus apud Boccalinum, qui Apollini errorum, ex alterius scripto collectorum, Catalogum exhibens, appludarum acervum tanti laboris mercedem tulit. THEM.

Non satis capio, quorsum respiciat præcedentis notæ auctor. Probe novi, ex omnibus Boccalini libellis nullum plus gloriæ auctori suo peperisse, quam qui inscribitur *Ragguagli di Parnasso*, quique varias in linguas translatus prodiit. Quodli Annotator ad genus mortis respicere forte voluit, quo Boccalinus obiit, sciendum est, eum ob librum suum *Pietra del Paragone Politico*, quo aulam Hispanicam laceſſebat, a quatuor prædonibus oppressum, & sacculis arena repletis vapulantem occidisse; non autem ob dedicatum Apollini errorum alienorum catalogum. I. GALL.

vit. Alii, ut Thomas Fullerus, celebratissimus Historicus Anglus, Libros suos plurimis voluminibus partiuntur, singulisque singulos præponunt Principes aut Optimates, a quibus lucelli quippiam aucupantur. Et quis credat, deprehendi etiam, qui sibi ipsis foetus proprios plenis titulis inscribunt? quod de H. R. memoratur, qui cum *Historiam belli Dithmarsici* sub Christiani Cilicii nomine conscripisset, eam nemini rectius quam sibi ipsi dedicandam judicavit: ut taceam Andreæ Schottum, qui, quam ipse collegerat *Italiam illustratam*, a typographo Andrea Cambierio inscribi sibi passus est.

Nicholson Engl. Historic. Libr. T. II pag. 91.

Mollen. Intr. in Histor. Cimbr. p. 630.

At

Nimirum ita concepta erat nota superior in præcedenti editione, ut facile Gallus ille Interpretes longe alium, quam quem intendit ejus autor, sensum inde caperet. Nunc, ubi eam paulo accuratius expressimus, censura sua superfedere poterit.

Dedicandam judicavit] Simile plane quid refert Menagius in Anti-Bailletto T. I art. 72 de Morino, qui sub ficto Vincentii Panurgi titulo An. 1654 Parisiis excudi curavit *Epistolam de tribus Impostoribus ad Clariss. Virum Johannem Baptistam Morin, Doctorem Medicum, atque Regium Matheſeos Professore Parisiis*. THEM.

Inscribi sibi passus est.] Alii non quod pueri in faba se reperisse existimant, dum libellos suos sive ipsi Deo, seu SS. Trinitati, seu Ecclesiæ demum militanti, Patriæ, omnibusve piis inscribunt. Alii eosdem Apollini, alii Musis, imo quidam ipsis adversariis suis consecrarunt, quod ultimum fecerunt Sociniani in Catechismo suo Cracoviensi. Verum quam multum inest humanis rebus inane!
I. HALL.

Encom. At nihil, ut Erasmus meus loquitur,
 Mor. p. 91. omnium suavius, quam cum ipsi inter sese
 eruditi mutua talione laudant, ac mirantur,
 pag. 96. vicissimque scabunt, cum mutuis epistolis,
 carminibus, encomiis sese extollunt, stulti
 stultos, indoctos indocti. Hic illius suf-
 fragio discedit Alcæus, ille hujus Callima-
 chus;

H. D. Geographiam Sacram seu Ecclesiasticam Lipsi.
 1704 vernaculo sermone editam tribus summis atque uni-
 cis Principibus hæreditariis in cælo & terra inscripsit.
 CHRISTO nempe, FRIDERICO AUGUSTO, Principi Electo-
 rali Saxonie, & MAURITIO WILHELMO, provinciarum
 Saxo-Cizensium hæredi, atque his singulis plenis quidem
 titulis, in quibus Christus *Imperator* coronatus cælestium
 exercituum, electus *Rex* Zionis, *semper Augustus* Chri-
 stianæ Ecclesiæ, *Pontifex Maximus* & *Archi-Episcopus*
 animarum, *Electus* veritatis, *Archi Dux* gloriæ, *Dux* vi-
 tæ, *Princeps* pacis, *Eques* Portæ inferni, *Triumphator*
 mortis, *Dominus hæreditarius* gentium, *Dominus* justi-
 tiæ, & Patri cælesti a sanctioribus *Consiliis*, additis tri-
 bus &c. &c. &c. salutatur. VAND.

Hic illius suffragio discedit Alcæus &c.] Horatius Ep.
 II, 2, 99:

*Discedo Alcæus puncto illius, ille meo quovis
 Quis nisi Callimachus?*

SAM.

Occasione laudum ridicularum & modum excedentium,
 quibus aliqui se invicem obruunt, non possum non addu-
 cere partem quandam comædiæ Molerianæ *les femmes*
savantes appellatæ, ubi Actor alicubi Poetas duos, inge-
 nii sæcundioris gloriam aucupantes, introducit, mutuis
 se elogiis cumulantes ob scientiam suam operave a se edi-
 ta. Alteri eorum *Trissotin*, alteri *Vadus* nomen indidit.

T. *Vos Vers ont des beautez que n'ont pas tous les autres.*

V. *Les graces & Venus regnent dans tous les Votres.*

T. *Vous avez le tour libre, & le beau choix des mots.*

V. *On voit par tout chez vous l'Ithos & le Pathos.*

chus; ille huic est M. Tullio superior, hic illi Platone doctior. Et memini, e nostratibus aliquem, ad capeffendum in obscuro oppidulo Pædagogi munus evocatum, cum alium laudatorem non inveniret, carmine proprio Marte elaborato sibimet ipsi applausisse, simulque Philuræ nostræ, quod tam charum caput amitteret, graviter indoluiffe.

T. Nous avons vûs de vous des Eglogues d'un stile,

Qui passe en doux attraits Theocrite & Virgile.

V. Vos Odes ont un air noble, galant & doux,

Qui laisse de bien loin votre Horace apres vous.

T. Est il rien d' amoureux comme vos chansonnettes?

V. Peut on rien voir d'egal au Sonnets que vous faites?

T. Rien qui soit plus charmant, que vos petits Rondeaux!

V. Rien de si plein d'esprit, que tout vos Madrigaux!

T. Aux Balades, sur tout, vous êtes admirable.

V. Et dans les bouts-rimez je vous trouve adorable.

T. Si la France pouvoit connoître votre prix!

V. Si le Siecle rendoit justice aux Beaux Esprits!

T. En Carosse doré vous iriez par les rûes.

V. On verroit le public vous dresser des Statües. &c.

I. GALL.

Alium laudatorem non inveniret] Huc pertinet Poeta ille Græcus, nescio quis, qui aves loquaciores docuerat, ut per orbem decantarent, non esse meliorem Poetam, quam quidem N. qui ipsos aliquanto tempore aluerat.
SAL.

Psfphon iniquo animo ferens contemptum gentilium suorum multas aves has tres voces græcas edocebat: Μέγας Θεός Ψάφφον. Sic institutas eas, avolare permisit, cumque pluribus in locis distincte satis hoc pronunciarent, Dei instar in pretio haberi cœpit, unde & proverbium invaluit: *Psfphonis aves.* I. GALL.

D

luisse. Nec desunt forte, qui & scriptis suis plena laudis & commendationis carmina plurima, velut a Viris eximiiis sponte & ultro congesta, præmittunt, quæ vel compo-

Graviter indoluisse] Cui vero non dictus est Hylas? Jacobus inquam Vogelius, qui de sese ipso sic satis magnifice ceniet:

*Deutschland hat zwar einen Lutherum,
Aber noch keinen Homerum;
Einen rechtschaffenen Propheten,
Aber noch keinen rechtschaffenen Poëten;
Doch nun thut Gott erwecken frey
Einen VOGEL, der ohne Scheu
Zum teutschen Poëten gekrönet ist,
Von hohen Leuten dieser Frist, &c.*

i. e. Habet quidem Germania suum Lutherum, nondum vero Homerum; habet genuinum Prophetam, nullum genuinum Poëtam; at vero nunc tandem Deus excitat Avem, (id, puta, nominis erat Vati) ita animose & suaviter modulantem, ut merito ab Illustribus hujus ævi Personis laurea Poëtica ornatus sit &c. Absurda hæc sunt, non inficior; interim eo magis dolendum, plurimos etiam majorum Gentium Eruditos vesana hac autophilia & laudum propriarum concupiscentia laborare, adeo quidem, ut charta nos, non exempla deficere possint eorum, qui sibimet ipsis occinere haud erubescunt illud Lucretii:

*Nec sine TE pulchrum dias in luminis auras
Exeritur, neque fit letum, nec amabile quiesquam.*

THEM.

Indoluisse] Quis enim admiratoribus suis destituitur?

Un sot trouve toujours un plus sot qui l'admire.

Boil. I. GALL.

Ultro congesta] Pulcre hunc morem sequeris, dicam? an rides, Mathanasi, qui libello tuo *le Chef d'œuvre d'un inconnu* &c. non modo tot Theologorum approbationes; verum & Bernardi Francisci Rudolphi Astreolidis Elephantii, artium secretarum Magistri & Scholæ Utopianæ Conrectoris, tum Chilperici Asiaticis aliorumque Carmi-

composuerunt ipsi, vel servis suis aut clientibus extorserunt; Carolum V quodammodo Rom. Imperatorem imitati, qui, quo majorem ageret in Hispania triumphum, præter ea quæ Protestantibus debellatis eripuerat tormenta bellica, longe plura conflari in Germania, insignibusque Hassorum & Saxonum ornari, jusserat.

Contra hæc nonnunquam & antagonistam quærunt novi libellorum artifices, cuius æmulatione famam augeant, nihilque magis illos pungit, quam cum minime punguntur. Itaque *solertissimas nugæ*, ut Ep. 117. L. 12. Seneca loquitur, quæ vix somnianti in mentem venerint, comminiscuntur, ut novi aliquid invenisse videantur, cunctaque, quæ rationi ipsisque sensibus conveniunt, magna impudentia oppugnant, non alio profecto fine, quam ut illustrem adversarium nanciscantur, cum quo bellissime depugnent. Quod cum ne sic quidem impetraverint, in propria viscera ineptissime sæviunt; quod de Garopolo Poeta constat, qui carminis sui de Carolo M. censuram ipse acerrimam vulgavit.

D 2

Perin-

na Græca, Latina, Anglica, Gallica, Belgica, longo ordine præposuisti. M.

Censuram ipse vulgavit] Addit hic D. J. *Journal Littér.* 1715. Tom. VII pag. 164. in recensione nostri operis:

Perinde & illorum ridenda temeritas, qui cum vident Virum magni nominis eximium quippiam prodidisse, illud (tametsi sit impar congressus Achilli) protinus velut e specula adoriuntur, modisque omnibus lacerant & fugillant, quod, si is pugnam non detrectaverit, se quoque sperant nonnihil famæ & existimationis consecuturos in Republica literaria. Enimvero hi plerumque operam & oleum perdunt,

Grimaret, Auteur de la Vie de Molière, a publié une foible critique de cette même vie, afin d' avoir occasion d' y répondre. VAND.

Virum magni nominis] Huc pertinent elegantia verba Paganini Gaudentii in Obstetrice litterar. disp. VII pag. 67: *Hereant semper in luto ignorantia, in humilibus sordibus inscitia, qui contemptim de præstantissimis sentiunt, loquunturque viris. Vanissimi enim non homines, sed semibomines, & homunciones, patientes nescio quid imaginofsi, videntur sibi in excelsa sedere sede, atque altissimo cacumine, sublimique templo conspiciere, ut despiciant ingentes animas, consensu seculorum in fastigio doctrina præstantia collocatos. CHAR.*

Modis omnibus lacerant] Oscus Rhetor Senecæ natus dicitur ad contumelias omnium ingeniis inurendas in Præfat. ad Controvers. L. V p. m. 233. Antipater Sidorius, Stoicus Philosophus, dictus fuit καλαμοβοας, propterea quod suo calamo Carneadem male excepit. vid. le Vayer Tom. XIV p. m. 308. SCRIB.

Dictus ita, non quod cum violentia scripsisset, sed quod linguam haberet difficilem, eoque scripto animi sensa potius exprimere consuevit & stylo quidem satis decoro & eleganti. Igitur loco Antipatris famosus ille Zoilus poni posset, atque ita animadversioni sua constabit veritas. I. GALL.

dunt, cum nemo sit literatiorum hominum tam parum sui memor, quin infania sua frui patiatur inficetos illos & insulfos. Quam in rem unicum producam Casparum Zieglerum, qui primus omnium in Hugonis Grotii libros de Jure Belli & Pacis commentatus, adversarium nactus esset Henricum Henninges, qui & ipse sola æmulatione ac famæ cupiditate ductus notulas in Grotium ediderat, in quibus subinde nostrum carpit & traducit, tum vero Zieglerus, *iste inquit, obscurus homo ex me gloriam querit: imprudentissimus scilicet mortalium, si illius votis velificaturus, Zieglerum patiar cum pusillo isto gladiatore committi.*

Ceterum cum alios suarum laudum cantores non invenerint homines miserrimi, magna verborum pompa suam ipsi erudi-

D 3

tionem

Magna verborum pompa] Lucanus opus suum Pharsaliarum IX, 983 ipse ita prædicat:

Invidia sacre Caesar ne tangere fame,

Nam si quid Latii fas est promittere Musis.

Quantum Smyrnæ (intelligit Homerum) durabunt
vatis honores,

Venturi me Teque legent, Pharsalia nostra

Vivet & a nullo tenebris damnabitur ævo.

quem Lucani tumorem reprehendit J. Cæsar Scaliger & Causinus III, 10 de eloquentia sacra & profana. CHAR.

Non autem solus Lucanus hujus vitii reus est: nullus fere Poeta dubitavit coronas sibi suisnectere manibus, cu-

tionem extollunt, prorsus circulatoribus
similes, qui suas panaceas cunctis morbis
mederi

juscunque nationis aut temporis fuerint. Immo jure hoc fecerunt, si fides habenda est Menagio; *vid. Antibaillet T. II Art. CXXXVII.* Elogia nimirum, quibus Poetæ se ipsos extollunt, Enthusiastæ fructus sunt, qui eos ob læsas modestiæ & decori leges satis excusat. Quid autem de Philosopho vel Grammatico sentiendum est in hoc negotio, quos semper tranquillo animo esse par est? I. GALL.

Thomas Hobbesius scribit Epistola dedicator. element. philosophiæ sect. I, quod astronomia sua incrementa debeat Copernico; physica Galilæo Galilæi; medicina Guilielmo Harvæo; philosophia vero civilis non antiquior sit, quam liber suus *de Cive*. Jo. Wowerius ambitioni maxime deditus fuit: qui veritus, ne nominis & meritorum suorum laudes oblivione sepelirentur, LX thaleros testamento illis constituit, qui orationibus suis panegyricis memoriam suam immortalitati essent consecraturi: plura exempla habet Reimannus in Critica de Dictionario Bælii p. 68. D. Jo. Ker, Anglus, dedicavit librum suum, *Observationes de lingua Latina, Reginae Angliæ Annæ*, qua in dedicatione dicit, non minimam felicitatis illius Reginae partem esse, quod liber iste ipsa imperante sit editus in lucem. Joannes Jovianus Pontanus hoc sibi elo-
gium composuit:

*Sum etenim Jovianus Pontanus,
Quem amaverunt bonæ Musæ,
Suspexerunt viri probi,
Honestaverunt Reges, Domini.*

CHAR.

Suam ipsi eruditionem extollunt] Quos inter referendus Carolus Molinæus, de quo Balsacius: *Charles du Moulin Avocat a mis à la tête des plusieurs consultations imprimées*: Ego qui nemini cedo, & qui a nemine doceri possum. v. *Entretiens de Balzac*. p. 94. SER.

Idem Balsacius *Entret.* p. 89 e Photii Bibliotheca meminit Græci cujusdam, qui vitam Alexandri M. scribens, se rerum gestarum hujus gloriam scribendo æquaturum, fuerit gloriatus, & alterum se fore in charta Alexandrum &c. Ibidem ex eodem Photio ridet cujusdam Græci veniam, qui cum novem Epistolas confecisset & tres Ora-

mederi ac annos Nestoreos & quendam quasi ἀγῆστας conciliare, rudi plebeculæ persuadent. In his exercitum ducit Gorgias Leontinus, qui maxima animi elatione ex omnibus, ut traditur, ausus est in conventu poscere, qua de re quisque vel-

D 4

let

tiones scripisset, illis Musarum, his Gratiarum dederit titulum, tanquam Dearum quidam Parens. Inter Judæos imprimis jactatores plurimos invenias, qualis fuit R. Jochanan B. Saccai, qui in libro מלכות סיפרי c. 16 f. 13 ita loquitur: si omnes cæli essent cortices, & omnes arbores calami, & totum mare atramentum, non sufficerent ad scribendam meam sapientiam. SCRIB.

Exercitum ducit] Stupeo, medius fidius! quoties Charlataneriæ Claverianæ recordor. De hoc enim Jac. Claverio, homine Italo, refert Erythræus Pinac. l. n. 3, ipsum nummos trivialibus puerulis, cum variis bellariorum generibus distribuisse, quibus nimirum illi pellesti laudes ejusdem versiculis suis celebrarent. Quin eo usque stoliditatis progressus est, ut puerilia hæc carmina una cum reliquis vel ab ipso conscriptis, vel ab aliis emendicatis sui Elogiis, duobus Tomis in lucem edere non dubitaret. Nimirum, ut Phædrus L. I Fab. 2

*Virtutis expers, verbis jactans gloriam
Ignotos fallit; nobis est derisus.*

I. HALL.

In contraria omnia ibat Vir modestissimus, Christ. ab Uttenheim, Antistes Basileensis. Hujus enim Statuta Synodi Basileensis cum propter additam elegantem ad Clerum Orationem plurimorum carminibus panegyricis celebrarentur, ille hæc sui Eulogia subsequente Tetrasticho deprecari conatus est:

*Parcite Pierides nobis adscribere laudes;
Laus virtutis opus: nos mala multa premunt.
Exigua est nobis Virtus, nec labe caremus.
Plangite nos, celebrent Carmina vestra Deum.*

Referente id Paravicino, Cent. tertia singul. N. 82.

Q. MAR.

Erythr. let audire; quem imitatus est Jacobus Ma-
 Pin. n. 38. zonius, qui ad omnia, quæ quis per-
 contaretur, copiose respondebat ex tem-
 pore, nec ullam rem defendisse visus
 est, quam non probarit, nullam oppu-
 gnavit, quam non everterit. Sed omnium
 instar hic erit Franciscus Philelphus, qui
 alicubi magnificentius de se loquitur in
 Episto-

Copiose respondebat ex tempore] Recordamur hic eo-
 rum, qui omni occasione, qua ostentare doctrinam suam
 possint, avidissime insidiantur, & cum in corona sedent
 Virorum eruditissimorum, continuo aliis ogganniunt, quasi
 illa sibi rumpi timerent, nisi suas nugas, a re licet, de qua
 sermo est, alienissimas, propalaverint. Itaque identidem
 reliquos interpellant, & veluti rem admodum ingenio-
 sam narraturi ad arrigendas aures sedulo hortantur. Quo
 in censu fuit Medicus ille Parisiensis T - - de quo Pati-
 nus: *Quand il se trouve en consultation avec moi, il ne man-
 que pas de me prier de le laisser parler, promettant toujours
 de belles choses sur le sujet. Je m'en donne quelquefois le
 plaisir, quand les affaires ne me pressent point trop. Au
 reste vous jugez bien, quel plaisir, ou plutôt quelle morti-
 fication que d'entendre un homme qui fait le beau parleur;
 cette affliction suffit pour faire bientôt repentir les Audi-
 teurs de leur complaisante attention. Il y a quelque temps
 qu'il étoit question d'une fièvre continuë avec de grandes
 douleurs de tête, il me conta merveilles du syllogisme, du
 diaphragme & des qualitez de la ciguë. La peste soit du
 conteur de fariboles, dis je en moi-même, il s'agit bien d'
 une dissertation étrangere, quand la disposition du Malade
 presse. Il n'en faisoit jamais d'autre, & vous eussiez pen-
 sé, que cet homme tout herissé de Grec & de Latin, venoit
 faire plutôt une leçon à de jeunes Medecins, que donner son
 avis dans une consultation en forme. On peut dire de lui
 ce qu'un certain Proconsul dit injustement à S. Paul dans
 les Actes des Apôtres: Votre grand savoir vous met hors
 de sens. V. L'Esprit de Guy Patin p. 52. VAND.*

Epistolis: *Unum Philelphus audet affirmare, vel insaniente Candido, (hoc nomen erat adversario) neminem esse hac tempe-* L. XVI
state, nec fuisse unquam apud Latinos, Ep. 34.
quantum constet ex omni hominum memo-
ria, qui præter se unum idem unus tenuerit,

D 5

exer-

Idem unus tenuerit] Nunc quidem in amplissimum superbiæ eruditæ campum exspatiari non vacat, vix tamen mihi ipsi tempero, quin brevissimis huc transcribam, quæ de Salmasio narrat Colomesius p. 317 his verbis: *Messieurs Gaulmin, Saumaise & Maussac se reconnoissent un jour à la Bibliothèque Royale; le premier dit aux deux autres: je pense que nous pourrions bien tous trois tenir teste à tous les Scavans de l' Europe. A quoi M. de Saumaise repondit: Joignez à tout ce qu'il y a de Savans au monde, & vous & M. de Maussac, je vous tiendray teste moy seul.* Huc usque Colomesius. Parum vero abest, quin mea hic faciam, quæ de Casaubono olim cecinit Vir eruditus:

Ilias in genibus, spumat manus una Lebetem,

Una veru versat, tres agit ille Viros.

Sed mitto Alastorem, lubensque Paracelsum, Thurmejum, Cardanum, Barthium, alios, fileo: e quibus alter ille, Thurmejus inquam, blasphemæ jactavit, se solo improbante, totam Christi legem annihilari posse; si quidem vera sunt, quæ tradidit de eo Matthæus Paris in Histor. Anglic. ad Paravicinum in Singularibus pag. 4. THEM.

Lectori fortasse ingratum non erit, legere hic ipsa Thurmeji verba, quave occasione eadem protulerit, nosse: addi enim hoc utique meretur. Theses nimirum de Verbi incarnatione publice defendens se ipsum superasse censebatur, omniumque meritis erat applausum. Ita autem eo ipso intumuit arrogantia ejus, ut pleno ore exclamaret: *Jesule, Jesule, sive Gallice: Petit Jesus! Petit Jesus! combien de bonnes raisons n'ai je allegué pour soutenir tes Droits; mais par combien de raisons meilleures, & plus fortes, ne pourrois-je pas les anéantir, si je voulois l'en-*

exercueritque & Græcam pariter & Latinam orationem, in omni dicendi genere & prosa & versu. Tu si quem habeas alterum, memora. Quid taces homo miserrime? Multum vero hi ad conciliandam famam facere arbitrantur, si eruditis aliis persuaserint, quasi plurima de rebus minime tritis volumina parata habeant, quæ, si justum incredibilis operæ pretium statuatur, confestim typis mandari possent. Ut nihil dicam de Johanne Bourdelotio & Marco Meibomio, quorum ille in Notis ad Heliodorum subinde provocat ad libros suos, quos nunquam in lucem prodiisse constat, hic vero, cum Amstelodami viveret, grandissima volumina monstrabat adven-

treprendre? Ceterum Thurmejus omnium, quæ sciverat, postea oblitus, immo adeo stupidus factus est, ut ne alphabeti quidem literas quasdam capere amplius posset; quare de ipso dictum est: *Quantum cecidisti de cælo, Lucifer!* I. GALL.

Si eruditis aliis persuaserint] Splendidi hujusmodi Thraſonis meminit etiam Erasmus *Adagiorum* p. 637, ubi, *Vix hæc scribens*, inquit, *a risu tempero, cum recordor Calliphanis cujusdam, quem olim cognovi, cum in familia Charissimi Patris, Henrici Bergensis, Episcopi Cameracini, versarer, sed nomini parceretur propter convictum domesticum. Is permulta volumina concinnabat exornabatque, sed chartis inanibus, nisi quod in fronte videre erat magnificos quosdam titulos, velut Carminum, Orationum, Epistolarum. Singulis præscriptum erat hominis tergeminum nomen, ut qui titulos forte legissent, crederent eruditum, & in literis multa magnaue molientem.* KEND.

ventantibus, quæ, si digno pretio redimantur (immensum autem statuerat) haud ultra invisurus esset eruditis; nemo facile superavit fastum Francisci Crucimanii, qui, edita ad Henricum III Galliarum Regem Epistola *, parata sibi jactat octingenta volumina, de cunctis rebus, quæ humanæ scientiæ ambitu comprehenduntur, sua manu exarata, ac centum pluteis disposita, quæ se traditurum omnia Regi spondet, si vel pro singulis pluteis ducenti Joachimici sibi numerentur, vilissimum scilicet pro thesauris immensis pretium.

Atque hi intra promissa tantum substerunt: longe vero ineptior mihi videtur Nicolaus Riccardius, Januensis, qui cum as-
Erythr.
Pin. n. 22.
 fiduam multorum annorum operam studium-

* Exstat illa, cum ipsa plutei delineatione, sub finem ejus Bibliothecæ Gallicæ. Conf. & Baillet Jug. Tom. I p. 439. M.

Octingenta Volumina] Vincentium Marinerium commemorat Nic. Antonius Bibl. Hisp. T. II publico promississe, quæ ipse elaboraverit, Volumina quinquaginta de argumentis gravissimis, præter versus quos effuderit ultra 38000. Cumque promissori liberalissimo fidem adhibere se posse negarent tantum non omnes, ipse datis ad singulos literis, persuadere ipsis conabatur, vera esse quæ prædicaverat, amplos titulorum catalogos adjiciens. Quod si vero sic etiam dubitare aliquem videret, ad exemplum Trismegisti provocabat, temporis quod lucubrationibus suis insuumerat, rationem exponebat, chartæ foliorum, quæ Commentationibus suis impleverat, numerum inibat.

KEND.

diumque se collocasse jactaret in refellendis, quæ contra sacrum Concilium in celebri vulgatoque libro scripta essent, cumque eximium aliquod opus exspectaretur, vix tandem prodidit paucas quasdam plagulas, ut montibus parturientibus similis haberetur, qui murem ridiculum esset enixus. Et constat de Johanne Capellano, Viro alioquin pererudito, quod cum pensionem annuam nactus esset ab Henrico Aurelianensi Principe, ut de celebratissima Galliæ viragine, quam Puellam vulgo Aurelianensem vocant, heroicum quoddam carmen, ad exemplum Homeri aut Virgilio, Gallico idiomate conderet, atque is, quod diutius frueretur Ducis munificentia, annos plurimos impendisset huic labori, vulgato tandem frigidissimo poemate, quod *Puellam* * inscripsit, tantum abest, ut ingenti, quam de se concitaverat, expectationi responderit, ut potius plerorumque in se scommata provocaverit, quos inter

* *La Pu-
celle d'
Orleans.*

Menagia-
na P. I P.
15 seq.

Theſauris immenſis pretium] Multo magis igitur inæſtimabilis fuit ille Fratrum roſeæ Crucis liber, de quo præter alias impoſturas jactabant: *omnia ex illo uno diſci poſſe, quæcunque in reliquis libris quibuſcunque editis uſque huc; vel impoſterum edendis aut ſcribendis junctim leguntur*, &c. vid. Naudæus in Inſtruct. ad Galliam de Fratr. roſeæ Crucis p. 35. I. HALL.

inter aliquis hoc in Puellam epigrammate Conf.P.II
lufit : P. 41.

*Illa Capellani dudum exspectata Puella
Post longa in lucem tempora prodit
anus.*

Quem in censum, quoniam de iis dictum
est hactenus, qui pridem vita functi sunt,
nescio num referri etiam debeat e Soc.
Jesu

Prodit anus] Exstat hujus Epigrammatis in Gallicam
linguam versio, Autore Menagio :

*Cette Pucelle pretendue
De l'heureux Poete Chapelain,
Depuis si long tems attendue,
Paroit de sa derniere main,
Mais si vieille deja qu'elle en est meconnue.*

Nescio an sequens anonymi cujusdam elegantius sit:

*Nous attendions de Chapelain
Une Pucelle
Jeune & belle;
Vingt ans à la former il perdit son latin;
Et de sa main
Il sort enfin
Une Vieille sempiternelle.*

Quod reliquum est, nihil jucundius occasione Puellæ hu-
jus Aurelianensis prodiit, quam *le Parallele de Chapelain
& d' Homere*, liber Matanasio in fine subjectus. Quan-
tum leporis ibi elegantiorisque doctrinæ! Multi ex iis,
quos novi, eruditis non Arragoniæ tantum regnum, ve-
rum vel pulcherrima ex scriptis suis cum exiguo opere
isto permutaturi essent. Interim Autori hactenus latere
visum est. Qui conjecturis se valere, ac de stilo ac cogi-
tandi ratione judicium ferre se posse putant; vel V. Cl.
de Croufaz, vel Cl. *Fontenellium* autorem opusculi esse
credunt. Verum neutri horum tribui potest. I. GALL.

At nunc quidem satis constat, verum autorem esse *Pau-
lum de Saint Hyacinthe*, alias *Themisseul*.

Jesu Johannes Harduinus, eruditæ Galliæ lumen hodie ac decus præcipuum. Is ut multa hactenus edidit scripta cedro dignissima, Plinium imprimis, quo uno labore nominis immortalitatem consecutus est apud omnes, aliquid tamen paradoxo, dubium an animi gratia, an ut ordini suo, quod Crozius aliiq̃ue suboluisse sibi visi sunt, velificaretur, obtrudere eruditis voluit, istud nimirum quod plerique Scriptores, Græci pariter ac Romani, atque adeo Patres quoque ipsi, ab otiosis hominibus & nescio qua falsariorum conjurata societate fuerint subornati. At cum id sparsim tantum & leviter scriptis suis insinuaverit, quæsitumque nuper admodum ab illo fuisset, ut systema quoddam hypothesium suarum

Quod Crozius aliiq̃ue] Matur. Veyssier la Croze in *Vindiciis Vet. Script. adv. Harduinum*, Roterod. 1708, & Joh. Sartorius de *Ostracismo Literario*, Gedani 1710, qui posterior Crozio multa debet, ejusque vestigia in plurimis legit; aliiq̃ue non pauci. Ceterum non vana videtur esse Domini la Croze suspicio, quamvis Patres S. J. eandem omni nisu a se amoliri conati fuerint. Jure etiam in Thraſonum literariorum numerum refertur Harduinus, non solum propter famosam illam Archontii officinam, ad quam hic respicitur; sed etiam ob mirum innovandi in Chronologicis pruritum, aliasque conjecturas nimis longe petitas, quas passim Memoriis Trevoltiensibus inseruit. Quin in ipso Plinio creberrime egregius iste Vir humani quid passus est, ubique non inficienda eruditæ vanitatis criteria immiscens. Conf. de la Croze l. c. I. HALL.

rum proderet latiusque paulo deduceret, quæ hactenus levi modo brachio attigisset, respondisse fertur, se spisso quodam volumine collegisse omnia, de quo sibi tantum ac supremo Numini constet, cæterum nihil ejus rei, quoad vixerit, proditurum *, qua de re quid sperandum sit, nasutioribus dijudicandum relinquimus.

Sed fatis de his; ad eos pergo, qui cum ipsi nihil habeant, quod prodant, vel polliceantur, fatis tamen se tueri posse putant nomen eruditi, si cunctas suas facultates dilapidantes, quicquid ubique prodeat librorum, quos nec legunt quidem unquam, nec, si legant, intelligunt, avidissime corradant,

* Nimirum per litteras ab Amico mihi relatum est, his plane verbis respondisse Harduinum : *On le trouvera apres ma mort sur un papier grand comme la main, & il n'y a que Dieu & moy, qui le savent.* M.

Avidissime corradant] Equidem sunt contra alii, qui cum ipsi libris non utantur, ad eos ne quidem admittere quenquam audent, nimirum ne quis forte spolia sua aut amicorum vindicet, certe codicem, quantumvis obvium, nullis blanditiis aut technis extorqueri sibi vel ad horulam patiuntur. Vir ille, de quo supra p. 34 Bibliothecæ suæ selectum ac raritatem identidem crepat, sed in communicandis libris parcior est, & si quem obtinueris ab illo, & reddendo gratias illi cgeris, *apage*, ait, *cum gratiis tuis, neque enim dignas mihi grates referre potis est, qui libri hujus, tam rari, tam exquisiti, usum a me impetaveris.* Petebat ab illo Vir quidam illustis librum mutuo, ut in eo locum aliquem, quem designabat, evolveret; noster notato loco illo, quem unicum libere legere licebat,

dant, totosque montes & acervos voluminum congerant, quæ longo ordine velut in armamentariis disposita multoque auro ac purpura distincta aliquoties per diem hilari vultu adspectant, amicisque ac clientibus suis identidem ad nauseam usque demonstrant. Imprimis vero cœlum se

ceteras libri plagulas ab utraque parte compactas sigillis obsignabat, ne quicquam Vir ille præter istum locum degustaret. Postea cum liber ille solutis nihilominus sigillis redderetur, tum nuntium intra museum pertrahens, gladium illico & sclopetorum paria disponit in mensa, & dicit, inquit, *hero tuo, hæc ad injuriam; quam intulit & libro & sigillo meo, delendam me parata habere.* Sed hæc ὡς ἐν παρόδῳ. VAND.

Voluminum congerant] De Hario refert ex Lomaiero Paravicinus, *Cent. III Sing. N. 70*, ipsum Bibliothecam tot voluminibus instructam Hagam transtulisse, ut populus innumerum librorum numerum miratus, publice profiteretur, se nunquam credidisse vel in orbe terrarum tot codices reperiri; indeque eidem Hario, perpetuum post id tempus cognomentum *Johannis de Libris* adhæsit. THEM.

Vid. Balus in Dict. T. I Art. Fugger. ubi magis adhuc exaggeratur Bibliotheca Fuggeriana; quam Wolfius tot libris, quot cœlum stellis nitere, dixit. L. GALL.

Ad nauseam usque demonstrant] Adduci posset Luciani Dialogus adversus indoctum librorum multorum supellectile tumentem, qui exstat T. II p. m. 751. SCRIB.

De toutes les occupations une des plus vaines c'est sans doute celle de faire une Bibliothèque, pour ne s'en servir jamais. Il est vrai, que c'est un meuble qui pare une chambre de même que les porcelaines, les tables, les peintures, les tapisseries. Dorus -- ne lit, & ne lira jamais; mais il a du bien Il achète des livres, les fait relier bien proprement, forme une nombreuse Bibliothèque. A certain jour, à certaine heure, une fois le mois, il fait placer

se manibus tetigisse ac Diis simillimos esse putant, cum in codicem quendam veteri manu exaratum inciderint, quem utut exesos tantum literarum ductus lacerasque chartas ostendat, sitque vel centies ab eruditis sollicito studio collatus, cum ingentibus divitiis & quicquid in rebus humanis est deliciarum permutare nolint. Nostis, Auditores, quod de Fulvio Ursino, antiquitatis æstumatore maximo, refert Janus Nicius Erythræus. Pervetustis codicibus, ^{Pinac.} inquit, quorum multos in sua bibliotheca ^{c. 4.} habebat, immania pretia faciebat: atque illud accidit perridicule, quod cum die quodam Francisco Cardinali Toletio Terentii Comœdias ostendisset, easque affirmasset ante annos mille fuisse conscriptas,

ac

*son fauteuil vis à vis de ces beaux livres; & là il contem-
ple --- Après quoi il se retire toujours ignorant, mais fort
satisfait d'avoir vu des Livres, &c. v. Resh. mor. Sat. &
Com. p. 35 seq. I. GALL.*

Deliciarum permutare] Antonius Becatellus, Panormitanus, An. 1555 prædiolum, quod habebat unicum, vendidisse fertur, ut exemplum Titi Livii emeret a Poggio Florentino. CHAR.

Affirmasset ante annos M. conscriptas] Div. Chrysostomus in Oratione *περὶ κάλλους* refert miram antiquariorum fraudem, qui vilissimos quosque recentium libros abdere soliti sunt frumento, ut situm contraherent, atque ita pro antiquis majori pretio venirent. Vid. Wower, in *Polymathia* c. 6. SCRIB.

E

ac revera essent antiquæ, sed mire depravatae atque corruptæ, atque addidisset, nullam esse pecuniam, quæ antiquissimi illius codicis æstimationi par esset; proh Deus! Cardinalis inquit, quid audio? equidem malletm codicem unum quantumvis recens impressum, sed castigatum emendatumque, quam decem alios mendosos & corruptos, quamvis Sibyllæ manu exaratos. Hactenus Erythræus; peropportune profecto & argute omnia.

Sed quoniam de antiquitatum patronis dicere cœpimus, non erit ab hoc loco alienum,

Manu Sibyllæ exaratos] O responsum Cardinalis sapientissimum! utinam id omnibus superstitionis Codd. Msctorum veneratoribus curæ cordique esset. Certus sum, nullum hodie Codicem monstrari posse, nisi mendis ubique refertum. Quare bene omnino judicavit Manutius in *Commentario ad Ciceronis Lib. V. Famil. Ep. 2: Nec vero librum ullum tam antiquum esse arbitror, qui omni prorsus vacet mendo*. Eccui enim ignota est Librariorum oscitantia? Quantum gaudium gavisuri essent Critici, si Codicem usquam invenirent Gellii ævo descriptum: atqui Gellius ipse gaudentes eosdem stultitiæ & ovantes insanix accusaturus videtur, dum *L. VIII Noct. Attic. c. 20* expressis verbis, Codices suo jam tempore summe corruptos atque perperam descriptos esse queritur. Criticus certe, qui sanam rationem ducem sequitur, huncque Lydium lapidem examinandis Antiquorum scriptis adhibet, pluris faciendus est, quam alii Correctores Grammaticastri & exesorum Codicum adoratores bene multi. Adi sis Rich. Simonium *Tom. IV Bibliotheca Critica Epist. 16*, & Cl. Heumannum *de Arte Crit.* I. HALL.

enum, illorum notare insaniam, qui nihil laudant, nihil admirantur, nisi quod vetustatem redolet, & dum alios omnes ad mo-

E 2

rem

Quod vetustatem redolet] Adrianus Imperator amavit genus dicendi vetustum, Ciceroni Catonem, Virgilio Ennium, Sallustio Coelium prætulit, vide Spartianum in *Adr.* c. 16. Vossius epistola ad reginam Christinam, epist. III p. 9 fatetur, *antiquos historicos periisse sine posteritate: ut enim recentiores vincunt plebem, sic a priscis vinci nostros recentiores.* Pomponius Lætus abrogavit nomen suum Petri, quia Romanam civitatem non saperet, & maluit vocari Pomponius, quam Petrus. Freherus *Theatr. P. IV* p. 1427. Idem sibi e salario discipulorum agellum ac domum in quirinali comparavit, ubi non solum natalem Urbis coluit, sed Romulum quoque, urbis Romæ conditorem, publice veneratus est, Vossio teste *lib. III cap. 8 de histor. latinis*; adde Sabellic. *vita Lati ad Maurocenum* & Heumannum *de anon. & pseud.* pag. 136, 137. Franc. Redus de Peripatetico quodam narrat, quod ex singulari erga Aristotelem reverentia tubum noluerit inspicere, eo sine, ne fateri cogeretur, Galilæum a Galilæis novas & ab Aristotele nondum visas stellas detexisse. Vide ejusd. *Observ. de viperis tom. 1, Ephemerid. nat. curios.* Daceria libro: *des causes de la corruption du gout*, adfirmat, quod sanior gustus proveniat ex cognitione Latinorum, ut & imprimis Græcorum auctorum p. 20. Claudius Belurgerius, homo Gallus, infano amore erga Homerum ferebatur. Eum semper habuit in manibus, totum edidicit, in templa detulit secum & recitavit loco sacrarum precum: pictam quoque a celeberrimo pictore habuit Therfitis imaginem, qualem ipse ex Homero dictaverat, & qua nihil illustrius, nihil magis divinum visu censuit. Imo voluit ipsos Trojæ campos, vetustique Ilii loca, late omnia oculis suis usurpare; hinc abiit in Italiam, conscensaque Venetiis navi in Ægyptum navigavit, inde abiturus in Asiam. Verum Alexandriae morbus eum oppressit. v. Erythr. *Pinac. I* p. 206. Morhof. *Polyb. Tom. I lib. VII cap. 2.* Gadd. *de script. non eccl. Tom. I pag. 238.* Lipsius ait *Cens. II Miscell. Epist. 44: Tres sunt, quos*

rem Sinensium pro monoculis habent, se solos credunt duobus oculis instructos, quoniam non ea tantum, quæ ante pedes sunt, prospiciunt, verum & antiquissimorum temporum faciem exactissime cognitam habent & perspectam. Itaque si vel nummulus aliquis multo situ & ærugine obductus, vel alia quæcunque vetustæ suppellectilis particula ad illos deferatur, bone Deus, quanta gaudia, quantæ mox etiam curæ & sollicitudines, ut accurate examinentur omnes apices, ac singula justis commentariorum libris exposita ad posteròs transmittantur. Isti nimirum sunt, qui
Sibyl-

admirari unice soleo, & qui in hominibus excessisse mihi humanum fastigium videntur, Homerus, Hippocrates, Aristoteles. CHAR.

Transmittantur] Antiquaria & Nummaria scientia sine dubio ex elegantissimis est, quibus ingenia hominum occupari possunt; tot autem Charlatanerias illa parit, ut mirum non sit, Oratorem nostrum risisse eos, qui huic studio se nimis mancipant, tanquam Circulatores grandiloquos. Adjicere præterea potuisset, & eos sæpius, qui vel maxime judicio pollent, in errores prolapsos esse. Sæpius sibi imponi patiuntur; sæpius ipsi nummi, cujus copia ipsis facta est, amore capti, animum suum in sententia quadam obfirmant; præsertim ubi inventionis cujusdam gloriam sibi tribuere possunt. Conjecturas suas instar certissimarum veritatum nobis obtrudunt, & in descriptionibus aut potius elogiis, quibus antiquitatem eorum nobis fingunt, nunquam intermittunt, quin rubiginem nobis ostendant, cujus vivus color, (hac enim opus est imagine) judicio est, metallum optimum esse & maxime selectum: rubiginem inquam illam, quam æris fle-

Sibyllæ folia, carmina Carmentæ, Mæandros Lycophronis, libros Numæ, mysteria aurei velleris, epitaphium Æliæ Læliæ, librosque Ægyptiorum, quos Apulejus di-
cit literis ignorabilibus prænотatos, nodo-
sisque & in modum rotæ tortuosis, capre-
olatimque condensis apicibus, a curiositate
profanorum munitos, nullo negotio ac
 veluti aliud agendo interpretantur. Sed
 quam facile imponi sibi patiantur hi omnis

Lib. II.
Metam.

E 3

anti-

rem vocare solent, χαλκῶ ἀνθος: unde rident idiotas illos, qui tanti pretii crustam pro fordibus habent, nummosque suos poliunt lavantque, ut splendoris aliquid iis reddant: tanquam stultos hortulanos, qui arbores cortice privantes eisdem nutrimento suo privant. Nihil hos homines agere arbitrantur, quam quod gloriosa antiquitatis monumenta destruant; justos contra harum rerum æstimatores rubiginem hanc examinare diligentissime, ne a falsariis decipiantur; qui probe scientes, quanti color hic gratissimus pretii sit, rubiginem incrustare viroremque nummorum rarissimorum imitari conantur. Denique Lectoribus quibusdam non ingratum erit nosse, optimum nummorum colorem esse illum, quem in ceparum genere quodam Gallis *porreau* dicto videmus; nummosque rarissimos, curiosissimos & pretiosissimos eos esse, quibus Augustarum imagines exhibentur. Vid. Dissert. Otton. Sperlingii de num. Fur. Sab. Tranquillianæ, conjugis Imper. Gordiani, quæ prod. Amst. 1687. I. GALL.

Sibyllæ folia] Quomodo Hermicus Caxadus, Lusitanus, lapidibus, quibus Sibyllinam vaticinationem inscribi curaverat, detossis aliquandiu & erutis, postmodum eruditicis aliis imposuerit, legas apud Rappoltum in *Commentario ad Horatium* p. 611. SCRIB.

Imponi sibi patiantur] Præter Sigonium, qui Consolationem Ciceronis artificiosissime confecit, & Nodotum Gallum, e mentito Petronii fragmento celebrem, adulte-

antiquitatis promi condi, testes nobis sunt,
ut alios taceam, omni exceptione majores,

Atha-

rinorumque Numismatum fabricatores, Parmesanum, Patavinum, Bolducem atque ipsum Golzium, insignis quoque in his fraudibus artifex fuit Muretus, qui Scaligerum supposito vetusti Comici loco (non, ut vulgo dicitur, Epigrammate aliquo) ludens, re detecta hoc disticho ab indignante illo petitus est:

*Qui rigide flammis evaserat ante Tolosæ,
Muretus, fumos vendidit ille mihi.*

Hæc quidem in vulgus nota sunt; non æque, quam referemus, altera impostura, qua eidem Scaligero (quo ipso tamen nemo magis intima quæque Critices secreta penetrasse Eruditis creditur) palpum obtrusit idem Muretus; qui, quo emendationem Catulliani cujusdam loci felicius tueretur, versum sub Pacuvii nomine allegavit, a se confictum, nec usquam alibi reperiendum; hunc itidem Scaliger ut genuinum & Pacuvio dignum fragmentum suspexit. Elegantiore sunt M. Vossii verba, quam quæ Lectoribus nostris invidemus. Ille totam rem, ut gesta est, p. 46 Catulli sui exponit, additque: *Mirum, fraudem hanc non detectam fuisse a Scaligero, cui merito suspecta esse debuerant merces sub quocunque demum titulo etiam dolosa procedentes officina; utpote qui adulterinis hujus viri versibus deceptum se fuisse, optime nosset. Sed profecto tanti apud Scaligerum ponderis fuit Mureti facundia, ut bis quoque ab eo passus sit se decipi.* Evolv. Morhofius L. IV C. XI § 4 & L. VI C. III § 1 Polyb. Add. Menagius T. I Anti-Bail. Art. 83, ubi fuse de Mureto & objecto ipsi a Scaligero crimine agit, multa etiam a Baillieto & aliis secus dicta emendat. Præterea adduci hic illi quoque possent, qui libros dudum typis divulgatos pro ineditis habuerunt, & quasi rarissima Bibliothecarum cimelia literato orbi de novo obtulerunt. Collegit horum aliquot exempla Daumius in Præfat. ad opuscula nonnulla Hieronymi; idque in sui ipsius excusationem, cum eundem errorem circa Palponistam Bernh. Geistenfis erraverit, quem primum se ex Reinellii Biblioth. An. 1660 edidisse putabat, jam An. 1501 cura Henr. Quentelii publicatum. E recentioribus plures ad hunc

Athanasius Kircherus & Jacobus Gronovius. Erant Romæ quidam adolescentes lasciviusculi, qui cum alicubi in urbe brevi excitandum ædificium intellexissent, ut Kircheri ingenium tentarent, eodem in loco clam defodi curabant scabrosum lapidem, quem miris nonnullis & ad libidinem excogitatis figuris deformaverant. Quid

E 4

fit?

scopulum impegerunt, eo difficilius evitandum, quod ipse céleber. Fabricius & nuper demum doctiss. Gallus, Montfauconius, sibi non satis ab eodem cavere potuerit. Agmen claudat ridiculus Richelii Cardinalis lapsus, qui Maurum Terentianum celebrem Grammaticum Comœdiam Terentii esse credidit, teste Matthio Vayerio *Hexam. Rust. Dial. I p. m. 30*. THEM.

Testes nobis sunt] Jos. Scaliger deceptus fuit a Mureto, a quo afficta fuerunt Attio Tragico Trabeæque Comico, quæ a Scaligero habita pro genuinis, ad Varronem de re rustica p. 212 edit. 1573, quam fraudem Scaliger ultus est noto epigrammate. Vide Bælii *Lexicon* edit. 2 in Trabea & Menagium cap. 83 Anti-Bailleti. Similis fucus Jano Doufæ filio factus ab Hieronymo Grosletorio Lysleo notatur in Claudii amoribus p. 463. CHAR.

Ut alios taceam] Nam & huc referri poterat M. Zuerius Boxhornius, qui satyram quandam nactus Michaelis Hospitalii, eam ceu certissimum vetusti Scriptoris monumentum luculento Commentario illustravit. v. Colom. *Partic. p. 123*. M.

Simili errore Th. Crenius *Tom. II Method. p. 403* fabulam illam, quæ incipit: *Rana paludis incole* &c. pro indubio vetusti Autoris labore habuit, immo Joh. Christoph. Wolfius eandem suæ Phædri editioni, quasi certissimum ejus Viri sortum inseruit: quæ tamen reapse satyra est Jesuitæ Galli, circa An. 1670 composita, cum Ludovicus Rex Belgium potestati suæ subicere constitisset. Evalv. *Ars Jesuitarum Metrica p. 274* ed. Vienn. 1703. I. HALL.

Thef.
Ant.
Græc.
T. III.

fit? jaciuntur fundamenta novi operis; tollitur lapis, novum vetustatis monumentum, ipsa sui integritate admirandum; quæritur Oedipus; itur ad Kircherum. Is vero, viso lapide, tripudiare præ gaudio & pedibus terram pulsare, mox circulos, cruces & signa ad unum omnia tam concinne, tam apposite explicare, ut nihil supra. Quid Gronovius? Monstraverat illi Vir politissimus (quem vocat) Robertus de Neufville icunculam ligneam, metallifossoris Saxonici habitu indutam, quales vulgo pueri apud nos inter pupas & crepundia servant. Gronovius, qui nunquam homines metallibajulos & natipellitos viderat, *vetustissimi*, ut ipse loquitur, monumenti spectaculo admodum lætatus, *statim religiosam in eo memoriam renovari judicabat*, & cum *imagunculam* hanc bellissime ære cælari curasset, interpretabatur

Ut nihil supra.] Succurrit alia de eodem Kirchero relatio æque jucunda. Obtulerat illi amicus familiaris chartam bombycinam, quali Chineses utuntur, miris characteribus insignem. His explicandis cum multum operæ & olei impendisset bonus Athanasius, amicus denique impostor vani laboris pertæsus, ultro papyrum speculo admovit, statimque Kircherus indigne se deceptumprehendit; cum ista literis Longobardicis retrorsum pictis schedæ inscripta legeret: *Noli vana seclari & tempus perdere nugis nihil proficientibus.* THEM.

batur Sacerdotem Germanum portantem
navigium Isidis *. Risum teneatis amici.

E 5

Et

* Ita vero inter alia in Thesauro Antiqu. Græc. statuat hanc depingit: *Est plane facies effera & incultam torvitatem præferens, velamentum externum capiti velando fere omne (agnoscis mitram metallifossoris) usque ad ipsa supercilia abscondens, ita versus sinistram tergi partem descendens, ut illic commodo loco præbeat aliquid spissum, cui navicula (vasculum scilicet æri colligendo paratum) cujus longior pars ultra tergum eminet, innititur. Vestis apparet longa, sed alte cincta ad liberio rem ingressum, ita ut posterior pars (en natipellem, vulgo Arslleder) in humiliore esset in acumen aliquod desinens. Hic igitur est ille tam celebratus, si Græce placet, ΙΕΡΟΦΟΡΟΣ, si Latine, bajulus ceremoniarum sacra ferens, non ad Musas, ut castus Poeta, sed ad horrendum sui luci secretum &c. Ceterum ecquis Sacerdotem Germanum inter Græcas Antiquitates quæsierit? M.*

Verum quidem est in Græciam transeundum non fuisse, ad sacerdotem Germanum ibi quærendum; quare autem in Germania quæri non potuerit Sacerdos Germanus, non video. Immo illorum sacerdotum habitus, qui Isidis sacris initiati erant, non sine omni verisimilitudine hic inveniri poterit ab eo, qui perpenderit, universalem fere fuisse cultum hujus Deæ, inque Græciâ eidem altaria exstrui cœpisse. Nec probabilitate caret, populos alios cultum ejus a Græcis accipientes, ritus etiam, ceremonias, habitusque sacerdotales in sacris ejus sollemnes, accepisse. Quumque in Gallia inventa sint rudera templorum Deæ memoratæ quondam consecratorum; quare in Germania monumenta ejusmodi inveniri nequeant, non apparet. I. GALL.

Si icuncula illa fuisset re vera antiqua, nec lignea, potuisset Criticus ingeniosissimus suis conjecturis uti, at cum omnes, quibus habitus nostrorum metallifossorum notus est, inspecta figura statim agnoscant metallifossoris icunculam, qua ludere infantuli solent, nostri certa conjectura illam non sine risu dimittere potuerunt. AUT.

Et quoniam incidimus in Gronovium, non possumus quin recordemur moris illius non minus ipsi quam Pantocriticis aliis perfamiliaris, ut nihil facile relinquunt intactum aut illæsum, verum quoties quisquam aliquid in literis prodit eximium, id continuo allatrent ac carpant, tantum quippe

Nihil relinquunt intactum] Quantum ohe! Jacobus noster a Patre Johanne Friderico discrepat, Viro omnium modestissimo, qui adeo ab omni altercatione, maxime cum annos juveniles superasset, alienus fuit, ut ne verbo quidem quenquam offenderit & nec provocatus descenderit in arenam. Etenim juvenis admodum personatum quendam Statii Commentatorem, *Mercurium Frondatorem*, in *Elencho Antidiatribæ* Par. 1640, 12 edito paulo acerbius sale perfricaverat: at hujus Satyræ ita profecto illud postea puduit, ut exemplis, quæ comparare potuit, prope omnibus Vulcano traditis, nullis Celeb. Grævii, quo perfamiliariter utebatur, precibus adduci potuerit, ut ipsi libri illius copiam faceret. VAND.

Allatrent aut carpant] Ejusdem furfuris fuit Mich. Apostolius, cujus animum invidia usque adeo invaserat, ut hac ipsa ad turpissimam quævis sese impelli pateretur &c. Conf. S. R. Bœrneri *Dissert. prima de Exul. Græcis*. Idem prope de Politiano refert Jovius in *Elogiis doct. Vir. n. 29*, deque aliis alii. THEM.

Nicanor Grammaticus *Stigmatias* dictus fuit, quod nullum librum dimitteret sine censura. Vid. Vayerius Tom. XIII p. 347. Dabit hujus similes plures Spizelius in *Literato felici Commentat. V de contentionibus Literator. & Comment. VI de maledicentia*. Alexander Tassonus optima scripta ex invidia censura vexare consuevit. vid. Morhof. *Polyhistor. Lit. I, 21 pag. 265*. De Petro Aretino, qui flagellum Principum dictus fuit, ex facto ipsi epitaphio, v. *Ancilloniana pag. 186*, de Paulo Benio Crassus in *Elogiis P. II p. 80*. Laurentius Valla se in Christum quoque spicula habere professus est: vid. Pontanus *Lib. II de Sermone c. 18*. SCRIB.

quippe decedere rati suis laudibus, quantum optimorum scriptorum divulgatione accedit alienis. Dicite, Auditores, ecquis vixit nostro ævo paulo literatior, in quem ille censuras aut satyras suas non emisit, etiamsi fuisset vix ullo facinore provocatus? Ceterum adeo ferre non potest eos, qui ab ipso diversa sentiunt, ut, cum aliquando

Ultima proximæ animadversionis verba, in memoriam mihi revocant epitaphium *Aretino* positum hujus argumenti:

*Qu'on ne vit jamais Goguenard dangereux
Faire Dieu le sujet d'un badinage afreux.*

Lector minus cautus facile in eam delabi posset sententiam, quasi ad laudes Aretini faceret Epitaphium hoc. Meo autem vitio hoc fieri lubens fateor, quum ansam huic interpretationi ipsa rei ambigua expressione dederim. Ut itaque tollatur amphibolia hæc, notandum ex alia prorsus ratione Aretinum de Deo racuisse, quam illa, cuius Boilavius in versu alleg. Art. Poet. Ch. II meminit. Ferunt enim Italum hunc propterea a jocos de Numine dicendis abstinuisse, quod nullum prorsus agnosceret; Atheus enim habitus est a multis, immo magnus Atheismi Apostolus, si Voetio fides habenda est, vid. Disp. Tom. I p. 206. Quem locum Bælius allegat, prorsus diversa sentiens, Diçt. Art. Aretin. Latine ita translatus est Epitaphium illud a nonnemine:

*Condit Aretini cineres lapis iste sepultos,
Mortales acro qui sale perfricuit.
Inactus Deus est illi; causamque rogatus,
Hanc dedit; ille, inquit, non mihi notus erat.*

I. GALL.

Ab ipso diversa sentiunt] Multos ubique deprehendimus, quos invidia & zelotypia agitat, fastus plus quam hypodidascalicus inflat, atque Antilogophilia risu non indignatione digna effert. Quot horum, proh dolor! &

quando Joachimus Fellerus noster, edita sub Francisci Dermaſii nomine Episto-
 la, ejus ſententiam de nece Judæ oppugnaf-
 ſet, integris duodecim poſt mortem ejus
 annis non tantum ipſi Felleri ceu mortuo
 leoni acerrime inſultaverit, ſed & in inno-
 centiſſimam Academiam imo & urbem
 Lipſienſem inmani modo debacchatus ſit,
 Lipſienſem appellans argutandi rationem,
 cum abſonam dicere vult aut inconcin-
 nam *. Atque is plane ſimilis videtur
 Caſpari Scioppio (quamvis Latini ſermo-
 nis elegantia variaque doctrina longe ma-
 jori) quem *Canem Grammaticum* dictum
 conſtat, quod non præſtantiſſimos modo
 ſuæ ætatis viros, Scaligeros, Lipſium, Thu-
 anum, Poſſevinum, Voſſium, Stradam,
 Caſaubonum, Mornæum laceſſivit, ſed &
 Phæ-

Bayle D.
 C. a. Sci.
 oppius.
 nor, K.

quanta in omni loco exempla proſtant! ſed novi Virum
 eruditum, qui amplum *de Thraſoniſmo & invidia Erudi-
 torum* Commentarium conſcripſit, multa exquiſitiſſima
 Charlataneriæ literariæ ſpecimina exhibiturum. I. HALL.

* Ediderat Gronovius An. 1683 *Exercitationes Acad.
 de pernicioſo & caſu Judæ*, in *Actis Erud. ejus anni* p. 513,
 a Frid. Ben. Carpzovio commendatas. Prodiit inde Fel-
 leri Episto- la An. 1687 triennio poſt infelici lapſu exſtin-
 cti. Hanc ergo Gronovius, cum alteram Exercitationum
 ſuarum editionem An. 1702 vulgaret, modeſte adeo, pro
 more ſuo, reſutandam ſuſcepit. Qua de re *Act. Erud.*
An. 1703 p. 5 merentur conferri. M.

Caſaubonum, Mornæum] If. Caſaubonus ei dictus *Alpha*

Phædrum Thracismi & ipsum Romanæ eloquentiæ patrem Ciceronem Barbarismi postulavit. Hi vero quid aliud tanto conatu, quam plausum quærent, quem ut prudentioribus nunquam extorquebunt, ita vix etiam apud insipidos quosdam & insulsos homines & talpa cæciores consequentur. Quod notum etiam & pervulgatum est de Claudio Verderio, Gallo, qui paucis plagulis, quibus *Censurionis Autorum* Morhof. Polyh. T. I L. I p. *omnium veterum & recentiorum* 19L titulum fecit,

Cathedrariorum, & Phil. Mornæus dignus ob solæcismos naticidio. M.

Prolixius hæc refert Bælius in Dict. H. C. Art. Sciopp. Remarqu. F. Addere debuit Orator noster, mea saltem sententia, ne principibus quidem pepercisse Scioppium, e. g. Galliæ, Angliæque regibus. Alter quasi Aretinus erat, hoc tantum discrimine, quod Aretini in scribendo protervia pecuniam ipsi acquireret, Scioppii autem acerbitas auctori suo mortem minaretur. I. GALL.

Barbarismi postulavit] Palæmonis Grammatici arrogantia fuit tanta, ut Marcum Varronem porcum appellaret, secum & natas & morituras litteras jactaret. Vid. Suetonium *de illustrib. Grammatic. n. 2*; & Quinctil. *l. 4*. Huic adjungere possumus Hieronymum Cardanum, qui postquam satis temere alicubi negasset, se quicquam ab aliis inventum sibi adscribere, cum sufficiant sibi propria, atque de iis conquestus fuisset, qui suppresso nomine, inventa ipsius sibi vindicarent; omnes eos amentes vocavit, qui ne scirent inventa Cardani talia esse, ut a nullo inveniri potuerint, qui non jam fama egregia esset cognitus, ut loquitur Spizelius *de vitiis Litteratorum, Comment II p. 213*. CHAR.

Titulum fecit] Integer obesi scripti Titulus sic jacet: *Cl. Verderii in Autores pene omnes, Antiquos potissimum,*

Gaddius
de Script.
T. II p.
296.

fecit, ne ipsi quidem Antonio, Patri, pepercit, a quo fuerat in Bibliotheca Gallica honorificentissime commemoratus, veteres vero scriptores, atque adeo Tullium quoque, & Maronem, & Flaccum, acerrime perstrinxit, atque in hoc duritatem sermonis, in illis voces barbaras deprehendisse sibi visus est. Taceo Franciscum Robertellum, qui parem ferre non potuit, eo-que Alciato, Sigonio, Egnatio, doctissimis

Censio, qua receptissimorum plerorumque Grammaticorum, Poetarum, Historicorum, Dialecticorum, Rhetorum, Oratorum, Jctorum veterum & recentiorum, Mathematicorum, Medicorum & Theologorum errata quedam deprehenduntur. Enimvero totus libellus vix 30 folia replet, & maximam partem ineptiis refertus est &c. I. HALL.

Salte igitur & merito hæc *volatici & ventosi ingenii flabra* perstringit Scioppius in Notis ad hanc censionem; quas integras primæ rar. Libr. Confectioni inseruit Groschupsius. Q. MAR.

Maronem & Flaccum] Qua ratione Jo. Ciampolus in Virgilium & Horatium invecus sit, doceat Erythræus *Pinacoth. P. II n. 19.* SCRIB.

Poeta erat *Ciamponius* hic, qui contra Virgilium, Horatium & Petrarcham declamando eosque ad tyronum subsellia detrudendo sua poemata illorum scriptis antepone conatus est. Adde quod magnifice nimis de se suisque meritis sentiens, quosvis alios contemneret, quosvis maledictis laceggeret, & ne Papam quidem nec principem suum, nec consanguineos suos intactos relinqueret. I. GALL.

Franc. Robertellum] Natus ille Utini Fori Julii Urbe, Professore Eloquentiæ Patavii egit; plura de ejus maledicentia lege apud Gaddium *de Scriptor. T. II p. 396.* Baillet *Jug. T. II P. II p. 204.* Morhof. *L. 6 Polyb. C. I § II* & in *Casaubonianis p. 38.* I. HALL.

mis viris, dicam scripsit. *Inerat enim illi, ut Imperialis Vicentinus testatur, turgida mentis ferocia & effrenis civilis auræ cupiditas, quo nullum in secundis elatiorem, aut in adversis infractiorem invenias.*

Taceo item Alexandrum Tassonum & Nicolaum Villanum, Italos, quorum hic Dan-
 tem, Petrarcham, Ariostum, Tassum, quorum nominibus totus Parnassi chorus as-
 surgebat, aliosque recentiores, partim ut hebetes, tardos ac rudes, partim ut humi-
 les, inornatos, abjectos, partim ut sine le-
 pore, pondere & arte exhibilavit & explo-
 sit,

Erythr.
 Pin. c. 110
 & 111.

Infractiorem invenias] Digna sunt & sequentia Imperialis verba, quæ ex Museo ejusd. Ital. addamus. Sic nimirum ille in Elogio nostri pergit: *Inerat in homine hoc peracris obtrectandi libido, summaque in doctos omnes iniquitas, quos cum pares ferre non posset, continuis proscindebat conviciis; & post pauca: Hinc Sigonio semper infensus, ut quem acerrimum sortitus erat æmulum industrie, laboris, ingenii. Cum Alciato pariter aliisque clarissimis ejus ævi luminibus internecinas prope similitates exercuit. Quo factum, ut semel Venetiis Bapt. Egnatius, optimus ac doctissimus vir, crebris ab eo laceffitus injuriis, educto senili gladio, in eum impetum facere non dubitavit. Nibilo vero ille propterea vel ignavior, vel insulsior, ingenitos nunquam fastus deposuit. Hæc Italus. De ipso quoque Scaligero Vossius III, 80 de Idolol. affirmare non dubitat, eundem heroicas plane ingenii doctrinæque dotes pruritu contradicendi nimio obfusasse. De Arnaldo vero, celeberrimo Gallo, Clericus in Epist. Crit. p. 311: Ille igitur, inquit, vitam in inferendo aut defendendo bello dum absument, ira usque adeo addictus fuit, vix ut ullum opus nisi felle tinctum ab eo prodierit. &c. Conf. Selecta Hist. Litter. Observ. III. THEM.*

fit, ille autem ipsius Homeri, cui tantus honor est habitus, ut tanquam Deo Smyrnæi delubrum ejus in oppido dedicaverint, quingentas sententias & eo amplius in unum volumen collectas se habere, quas editurus esset, stulte ridiculas, gloriatus est. Istud vero libertatem appellant, quam, si quæ alia, literaria certe Respublica sibi vindicat plenissimam nulloque limite circumscriptam, scilicet ut impune alios de re minima laceßere & contumeliis afficere, ac, ut solebat Catullianus ille censor, vercoldem liceat excitare rixam. Nata quondam erat levis inter Laurentium Vallam & Poggium Florentinum de vocum quarundam usu concertatio, quæ eo tamen paulatim invaluit, ut hic, atrocissimis in Vallam invektivis editis, eum non modo dementissimum omnium, furiosum, fatuum, monstrum, belluam, impium, detractorem, vesanum, sed &, quod dictu horrendum, scortum Romanum vocaret; atqui is idem Valla tam castus ac purus erat, ut, cum aliquando in Grammatici cujusdam veteris

Gadd. de
Script. T.
II p. 215.

Raynaud.
de bon. &

Laurent. Vallam] In Vallam jam olim dictum fuit:
Carpis majores, & quoque, Valla, minores!
Carperis & carpis, sic tua fata ferunt.

CHAR.

ris explicatione in vocem paulo obscae-
 niozem incidisset, *malo ignorari*, dice-
 ret, *quam me docente sciri*. Quid memo-
 rem Petrum Ramum, qui Aristotelem, Ge-
 orgium Trapezuntium, qui Platonem, aut
 Angelutium & Castrum, qui Patritium &
 Licetum indignis plane modis exceperunt?

malis Li-
bris p. 51.

Naudée
Mascarat
p. 423.

Quid

Modis exceperunt] Quanta vehementia in Muretum
 invehitur Saubertus de *Sacris*. CXIX, ob diversam Phra-
 seos *Hoc age* explicationem? Mordax ille Benevenutus
 Servium, Grammaticum antiquum & optime meritum,
 bestialem; Valla Adversarium suum Poggium bestialissi-
 mum appellavit; quamvis & Poggius ipse hoc Elogium
 satis meruerit, cujus maledicentissimum os gravi aliquan-
 do colapho per Trapezuntium in publica Panegyri casti-
 gatum est. Quid? quod ipse, lenissimus reliqua, Erasmus
 sibi temperare non quiverit, quin impium eundem Pog-
 gium, indoctum & obscenum Rabulam nuncuparet. *L. IV*
Ep. 7. Quomodo se invicem exceperunt Scaliger, Carda-
 nus & Petavius, Salmasius & Grotius, Simon & Vossius
 aliique? Non secus certe ac lippi solent & calones parasi-
 torumque turba apud Comicum. I. HALL.

Adde *Trissotinum* & *Vadium*, quorum supra mentio-
 nem feci, qui hac ratione a Poeta introducuntur:

- T. *Vous donnez sottement vos Qualitez aux autres.*
 V. *Fort impertinemment vous me donnez les vôtres.*
 T. *Allez petit Grimaud, Barbouilleur de Papier.*
 V. *Allez Rimeur de Hale, opprobre du metier.*
 T. *Allez fripier d' Ecrits, impudent Plagiaire.*
 V. *Allez Cuisire - - -*

Femmes fav. Act. III S. III.

Forſitan paucis innotuit haſtenus, Molerium riſiſſe ſub
 nominibus hiſce fictitiis *Cotinum* & *Menagium*. I. GALL.

De Poggio addimus: eidem alapas has a Trapezuntio
 acceptas objici ab Adverſario Valla in *Invectiva*: verum
 Poggius ipſe rem totam in ludibrium vertit, in *Philipp*.

F

Baillet
Jug. T. I
p. 96.

Quid Jul. Cæsarem Scaligerum, qui contra Erasmuu, ideo quod Ciceronem satis admirari non posset, tanquam publicum quietis turbatorem, declamavit? Nec ignoratis forte, Auditores, quid inter Ulricum Huberum & Jacobum Perizonium, doctissimos Viros, ante annos haud ita multos in Belgio gestum sit. Nam cum Perizonius illius historiam civilem paulo attentius considerasset, & prope mille errorum reum egisset autorem, tum Huberus, cum esset præterea liberioribus verbis subinde laces-

secunda adversus eundem Vallam. Dum non colaphis saltem, sed calcibus quoque, fustibus & ferro tragœdiam actam, seque valde miratum fuisse testatur, quod ipse Val-la famuli vices in abstergendis faucibus ministraturus, non advolaverit &c. Ceterum tanta in hodierna imprimis Litteratorum Democratia duellorum & digladiationum ubertas est, ut facilius sit arenam calculare, quam tot cum applausu dimicantium recensum instituere. Ex reliquis tamen, qui nostrum seculum illustrant, Heroibus, post Gronovium Clericumque

Caput extulit unus

P. ** B.*** Vir de togata militia immortaliter meritus, de cujus in his Gymnicis artibus experientia maxima quæque nos expectare jubent specimina, quæ subinde edidit, non contemnenda. Burmanniana vero, quibus contra incomparabilem Virum insurgere ausus est nescio quis de plebe pugil, parum movent Virum magnanimum,

Quo non Hecloreor, quo non Rolandior alter.

Tu interim B. L. ex *Itinere ejus in Arcadiam*, ejusque gravissima in Clericum satyra, *le Gazettier menteur* inscripta, velut ex unguibus leonem hunc agnosce, necumque, si sapias, venerare. Q. MAR.

laceffitus, rem deduxit in forum, eoque, ut erat in agendis causis exercitatissimus, adversarium, ut culpam deprecari ac pro illatis injuriis mulctam fisco inferre juberetur. Sed ohe! quanti inde clamores, quanta jurgia exorta inter Criticos, qui ista severitate vim inferri libertati litterariæ, & quoniam difficile sit hoc tempore satyram non scribere, ignaviam confirmari & attolli, eorum vero, quibus

de meliori luto finxit præcordia Titan,
nobilissimum ardorem opprimi querebantur & exstingui. Certe ut in Romana republica, donec illa libertate frueretur, artes ac bonæ litteræ egregie effloruerunt, quæ contemptæ paulatim sub Imperatoribus & ad barbariem reductæ sunt, ita ipsam litterariam Rempublicam, ubi metus ac servitus accesserint, stare neutiquam posse,
F 2 putant.

Stare neutiquam posse] Severitas hæc, quæ tot tantosque clamores excitavit inter eruditos, antiqua satis est. Dudum jam imperantes auctoritatis suæ interpositione poenarumque inflictione criticorum quorundam insolentiam & acerbiteriam restringere visi sunt. *Conf. Jus. des Sav. T. I p. 62 seq.* Patebit ex l. c. quid Zoilo evenierit, quidve a Parlamentis Magistratibusque civilibus sæpius hoc in negotio constitutum fuerit &c. Fateor interim cum Bælio, quod victum se fateatur ille, qui ob disputationes litterarias Magistratus opem implorat &c. Quod ea occasione dixit Bælius, ubi brachium sæculare se imploraturum minabatur adversario Scioppius, si continuatu-

putant. Et dici quidem vix potest, quantum istæ eruditorum contentiones tum ad excitanda ingenia, tum ad ornanda litterarum studia valeant: id quod nuper Caroli Boylii maxime & Richardi Bentleji lite patuit, quæ ut ex levi admodum causa nata erat, attamen, cum ab utraque parte omnes

rus esset disputationes suas. vid. Artic. *Thomas* in dict. Hist. Crit. lit. D. Relatum alias accepi ab homine fide digno, non damnatum fuisse Perizonium, nisi quod in Politica quadam scissione contrarias sequutus esset partēs; ut Arminius quoque &c. I. GALL.

Valeant]

*Au Cid persecuté Cinna doit sa naissance
Et peutetre ta plume aux Censeurs de Pyrrhus
Doit les plus nobles traits dont tu peignis Burrhus.*

Boileau Epitr. VII à Racine. I. GALL.

Ex levi admodum causa] Nimirum cum Boylius juvenis admodum, ut specimen daret eruditionis, in ea ætate non vulgaris, Phalaridis Epistolas cum versione & notis edere constituisset & MSptum Codicem petiisset e Bibliotheca Regia, quem Bibliothecarius Bentlejus post aliquot mensium usum nondum satis collatum repetebat, Boylius in præfatione operis inter alia de illo Codice his verbis loquebatur: *cujus mihi copiam ulteriorem Bibliothecarius pro singulari sua humanitate negavit.* Quibus Bentlejus non leviter offensus mox Dissertationem emisit de Epistolis Phalaridis, Themistoclis aliorumque, quas omnes pro spuriis venditavit, ut nimirum ostenderet, vix operæ pretium fecisse Phalaridis Editorem. Quia in re etiam plerosque eruditos consentientes haberet, Boylius tamen cum Sociis, ut creditur, aliis Collegii Ædis Christi, quod Oxonii est, edito elegantissimo libro, contrariam sententiam tuebatur, cui mox iterum Bentlejus Dissertationibus nonnullis *cultis Ædæpel & laboriosis* respondit, ita quidem ut Boylius ingenio, Bentlejus vero doctrina vicisse vulgo perhiberetur. VAND.

omnes ingenii vires intenderentur, foetus longe, elegantissimos produxit.

Quandoquidem vero de concertationibus, quæ calamo instituuntur, verba fecimus, dicendum quoque hoc loco erit de eo conflictu, qui in Academiis & e cathedra depugnari solet. Etenim a longo tem-

F 3

pore

E cathedra depugnari] Jo. Picus Mirandulæ Dominus Romæ conclusiones nongentas in omni scientiarum genere disputandas proposuit, quas per totum Orbem emiserat. Ne quis autem eorum, quos ad opponendum invitaverat, itineris longitudinem causaretur, omnes contra se disputatum venturos ab omni sumtu liberos præstare pollicebatur. Vide *Perroniana*.

Notatu dignus est hujus disputationis eventus, unde simul patebit, quanta sit vis ignorantiae & invidiae, si in eodem homine concurrant. Agebant Mirandulani Comitum Theses de Dialectica, Theologia, Matheſi, Magia, Cabbala &c. multumque gloriae ex certamine hoc literato reportabat Princeps hic eruditus; Impossibile autem quum videretur quibusdam, juvenem viginti quatuor annorum tot scientiarum peritum esse, Magiae eum accusabant, Papæque rem denunciantes supplicium ejusdem efflagitabant. Toties autem in actione ista Cabbalæ vocem reperebant, ut judicium aliquis, quid ea sibi vellet ignorans, de sensu ejus quæreret. Cui accusatorum aliquis, *Autoris cujusdam Satanici nomen esse*, respondit, *qui contra Christum scripserit*. Quam pulchre hic cum isto cive Atheniensi, Aridistis nimiae gloriae infesto, respondisset:

*Je ne le connois point je l' exile à regret,
Mais que ne jouit il de sa Gloire en secret?*

Arist. Tragi-Com. Act. IV Scen. VII. I. GALL.

Erasmus quum in Anglia cum Thoma Moro de omnipresentia Christi disputaret, Morus inter alia dixit: *Crede, quod habes, & revera habes corpus Christi*. Abeunti postea Erasmo Morus honoris causa equum suum com-

Acad.
Qu. L. I
C. 2.

pore mos ille ita degeneravit, ut sæpe de lana caprina, quod ajunt, rebusque vilissimis ingenti animi contentione ac incredibili verborum ambitu disputetur: quas disceptationes ipsi etiam veteres *vitilitia* non incommode dixere. Sic & olim Amasinius & Rabirius, ipso Tullio teste, de rebus ante oculos positis acerrime disputabant,

modabat, quo veheretur ad littora maris: Erasmus vero trajecit equum in Hollandiam, quod quum audiret Morus, litteras ad eum dedit, repetens equum suum. Cui Erasmus hæc verba tantum reposuit:

Quod mihi dixisti nuper de corpore Christi,

Crede, quod habes, & habes:

Hoc tibi rescribo tantum de tuo Caballo,

Crede, quod habes, & habes.

Disputantes, qui vitia colligunt, satyrica ratione perstringit Charissus ab Amicis epist. de pædantismo & galantismo Latinæ linguæ, quum ait: *hoc intellectus morbo multi Philosophie Magistri in Academiis laborant, quippe qui, ne vitam silentio transigant & ut nomen suum commendent immortalitati, id agunt, ut publice disputantes peccatorum Grammatices accusent & auditorum oculos in se convertant: quumque stercora sua exposuerint, discedunt elati spiritu & id cogitatione sua complectuntur: Me præstiti virum, & hunc Magistrum Philosophiæ infamiæ nota adfeci. Cruenta sane pugna! prælium æternitatis memoria dignum!* Cicero de officiis lib. I dicit: *rectum est, etiam in illis contentionibus, quæ cum inimicissimis sunt, etiamsi nobis indigna audiamus, tamen gravitatem retinere, iracundiam repellere.* VAND.

Alio in loco Cicero: *Laissons, inquit, aux Grecs cette Coutume malbonnête d'attaquer avec des paroles injurieuses les Personnes, contre les quelles ils disputent, & de passer de la Censure de l'Ouvrage à la Satire de l'Auteur.* Non autem Romanus: is enim semper suæ regulæ memorem fuit. L. II de Finib. I. GALL.

tabant; & inter Palæmonem ac Orbilium ^{Balzac le} gravis intercede-
 bat controversia, utrum ^{Barbon} Æneas, cum in Italiam appulisset, dextro
 prius, an sinistro pede terram tetigisset; &
 Maximus orator Zopyrionem Grammati- ^{Conring.}
 cum vehementissime exagitabat, quod, utra ^{Ep. ad H.}
 manus Veneris vulnerata sit a Diomede, ^{Meibom.}
 haud satis haberet exploratum. Deinde
 sunt, qui Andabatarum more pugnantes,
 nullam certaminis legem, nullum ordinem
 admittunt, sed variis artibus eludunt ictus

F 4

adver-

Andabatarum] Certorum gladiatorum nomen hoc est,
 qui obligatis pugnare solebant oculis. Allusit ad hunc
 pugnandi morem Cicero, immo hac voce *Andabate* usus
 est in joco quodam contra Trebatium amicum suum:
Quem antea ne Andabatam quidem de fraudare poteramus,
 Epist. Fam. libr. VIII Ep. X. I. GALL.

Variis artibus eludunt] Inter artes conciliandi plau-
 sum utique hæc postrema non est, ut in velitationibus pu-
 blicis spicula habeas parata, quibus risum excites inter au-
 ditores. Pulcrum est Attilæ Philosophici vel Flagelli Neo-
 Magistrorum nomine superbire. Ad quam rem multum
 imprimis valent instantiæ, quas vocant Logici, lepide ex-
 cogitatæ, in quibus expedite retorquendis ingenio opus
 est. Narrant Lipsiæ aliquando Jac. Thomasio vitilitiga-
 torem talem, absurditatem adversæ opinionis demonstra-
 turum; inter scommata objecisse, *id perinde esset ac si*
dixeris: tute Lepus es & pulpamentum queris; at cum is
 forte medius inter duos assideret, prompte respondebat
 J. T. *quod ad Leporem attinet, illum quidem in medio re-*
linquamus; atque ita effusis in maximum cachinnum au-
 ditoribus omnis in Adversario vis elusa fuit. Vacabat
 ibidem Professio Hebr. linguæ, quam cum ambiret Vir
 Cl. C. Z. thema e Rabbiorum Commentariis produce-
 bat in cathedram: accedebat ergo, qui ad idem munus

adversarii, & quem argumentis non possunt, voce stentorea & futili ac inani loquacitate vincunt, jocularis etiam sermones & aculeos subinde injicientes, quibus risum eliciant ex Auditoribus. Narrabo vobis, Auditores, rem admodum ridiculam & jucundam, quam in hac ipsa Academia contigisse meminerint forte aliqui adhuc e venerandis Senibus nostris. Accesserat ad nos Theologus magnæ famæ & existimationis, præterea tantæ gravitatis, ut solo adspectu omnium animos sibi devinceret, sed doctrina mediocri præditus & exigua disputandi peritia. Itaque cum cathedram ascendisset, nactusque esset adversarium in hac arte exercitatissimum, & Pontificiorum, Calvinianorum, Socinianorum, aliorumque, quos fortissime debellaverat, trophæis illustrem, alto illum supercilio despiciebat, & in cathedra hinc inde deambulando, cum primum in ipsum telum detorsisset adversarius, ingenti fastu respon-

adspirabat, quod & obtinuit postea, Vir Summe Rev. A. P. ac dubia sua urgebat maximo nisu, sed cum ille & fortiter responderet & subinde pro more suo scommata injiceret, hæc ita paulatim bilem movebant P-ero, ut filum abrumpens, nullis gratiis, ut moris est, actis discederet cum verbis: *triumphator abeo*: quibus vix auditis cæstro velut percitus Præses, hoc eum veru extemporaneo insequetur: *En modo victorem, qui fugitivus abit!* VAND.

respondebat: *Isthunc quidem nodulum vel canis meus* (quem nimirum in cathedra collusorem habebat) *solverit*; cumque eo misso alterum etiam objiceretur, tum nos-
 ter, *formidandum*, inquit, *profecto & Herculeum argumentum, ad quod nec ipse* *Μυγιότεχνίτης* *quicquam reponat*. Quæ cum ille minus recte caperet, quod, ut fieri necesse est, haberet animum ex tanta temeritate non leviter perturbatum, negaretque se *μυγιότεχνίτην*: tum noster victoriam habere in manibus cernens, elato maximo cachinno, *ecquis vero*, exclamabat, *dixit, te esse μυγιότεχνίτην?* Quid multa? discedebat ex ea palæstra inglorius fortissimus pugnator. Tanta vero, Auditores, vis est impudentiæ, etiam in re seria. Quod cum animadvertant nonnulli, antequam descendant in aciem, non secus ac ignavi milites solent, liberaliori haustu genium provocant, atque ita temulenti, si non penitus obmutuerint, de insigni ac luculenta victoria sibi gratulantur. Ita Dominicum de Flandria ajunt, cum ab Argyrophilo, Græco, Viro singularis doctrinæ ac famæ, palmam reportasset in certamine litterario, solutis omnino centum argumentis, dixisse: *si alterum ænophorum* (nam unum ha-

F 5

ferat,

Gaddius
de Script.
T. I p. 102.

ferat, antequam certamen ingrederetur) *addidifsem, totam omnino Græciam confudifsem.*

Denique egregie circulatores imitantur, qui, ut omnium in se oculos convertant, vestitu utuntur splendidissimo, aut certe eo qui a communi rerum usu alienior est. Non morabor veteres, Pythagoreos, Stolicos aliosque, qui cum baculum peramque gestarent, pallioque incederent, ac barbam alerent promissam, vultumque torvum ac squalidum induerent, qualis palliatus ille
& cri-

Totam Græciam confudifsem] Agricola, celebris Medicus, ex acerrimo conflictu in febrem ardentem incidit, & Azo, illustris Sec. XII JCrus, disputandi fervore abreptus, cultro in Adversarium irruens, lethale ipsi vulnus infixit. De Trapezuntio Poggium colaphis objurgante supra dictum, & ipse memini duos Patriæ meæ Eruditos, oborta inter eos de verbo *inquam* controversia, multisque præmissis convitiis, mutuos tandem sibi fustes in publico vico impegisse. Alter nimirum quartæ, alter tertiæ Conjugationis id verbum esse contenderat. Næ vero multo his prudentior judicandus est Antiochus Sophista, qui, quod suæ sibi impotentiae conscius, probe sciret, quam difficile sit

Perverse rabidos nature abscondere motus,
per omne vitæ tempus domi latere maluit, quam in publico comparens, commune incontinentis iracundiæ exemplum allegari. Immo vero prudentissimos illos, qui cum Wolfg. Frantzkio cunctis Disputatoribus in singularis exempli vicem commendari merentur; quique, cum reliquos dignitate forte & scientia præeant, animi simul modestia testantur, quod

*Diversum sentire duos de rebus iisdem,
Incolumi liceat semper amicitia,*

THEM.

& crinitus barbaque prope ad pubem usque porrecta, apud Gellium; tum vero nihil sibi deesse ad dignitatem Philosophi existimabant. Quorum ne sequi morem videretur Aristoteles, quod nemo tam pauper esset & ineptus, qui Philosophum mentiri non auferit, atque illa vestium fordities paulatim risum potius ac despectum quam admirationem concitaret, novam viam ingressus est, & pretiosissimis indutus vestibus & calceamentis, barba præter morem Philosophorum tonsa, digitisque annularis exornatis, id egit, ut vix ipse quoque, si rem accurate perpendimus, a charlataneriæ, quam vocamus, suspicione queat liberari.

Dignitatem Philosophi] Inter illos, qui decora vestium neglexerunt, noti sunt Caspar Barthius, Jo. Bapt. Bartolus, Hier. Cardanus, Franciscus Petrarcha, & recentiori ætate Henricus Sickingius. Demosthenes & Hortensius ob nimias vestium delicias olim reprehensi sunt, vid. Gellium N. A. Lib. 1 cap. 5. Basileensium quidam Professor quum videret, se ab omnibus obviis, nudato capite salutari veste *ἐπεγομάλω* (*Sammet-Peltz*) indutum, quod ante factum non esse observarat, indignabundus, vestis non sibi, id honoris exhiberi, illam ascia arrepta minutatim concidit. Vide plura exempla in Autoris nostri Dissert. de eo quod decorum est. CHAR.

Dictum ab aliquo est hanc in rem:

*Croyez m'en sur ma parole,
Ce n'est pas vous, c'est l'Idole,
A qui cet bonheur se rend,
Et que la gloire en est due.
D'un Magistrat ignorant,
C'est la Robbe qu'on salue.*

I. GALL.

Conf. Li-rari. Ita vero & nostris temporibus fieri
 lienthal. consuevit, ut vel inani gloriæ cupiditate
 Mach.
 litt. p. 107. inflati, magna vestium pompa se efferant
 eruditi,

Vestium pompa se efferant eruditi] Scilicet:
purpura vendis

*Causidicum, vendunt amethystina: convenit illis,
 Et strepitu, & facie majoris vivere census.*

*** *Ciceroni nemo ducentos*

Nunc dederit nummos, nisi fulserit annulus ingens.

** *Ideo conducta Paulus agebat*

Sardonyche, atque ideo pluris, quam Gallus, agebat.

Juv. Sat. VII. SAM.

Nec male: eo quippe seculo vivimus, quo

Vir bene vestitus, pro vestibus esse peritus

Creditur a mille, quamvis idiota sit ille:

Si careat veste; nec sit vestitus honeste,

Nullius est laudis, quamvis sciat omne quod audis.

V. Naudé *Mascurat* p. 205. Nota est fabula, quam de Hefmanno Buschio, holofericam vestem abjiciente, narrant. Prodeat vero hic iterum jam antea in scenam vocatus Loritus Glareanus, de quo quidem Rud. Gualterus affirmare non dubitavit; illum esse doctissimum omnium stultorum, quos ipse quidem in omni vita sua esset conspiciatus. Hic Loritus noster in patriam Glaronam visendorum amicorum gratia commeaturus, Tigurum Helveticæ Metropolin transiit, ibique ad Ensem (caupona est, ni fallor, publica) divertit. Quoniam vero hic quoque necessarios quosdam habebat, adire & eos collibitum est; ideoque ab Hospite petiit, ut togam sibi quandam commodaret. Quodenim diem totum sub dio confecisset, sua, quæ pluviis madebat, uti non poterat. Hospes igitur, ne Loritum non omni populo deridendum propinaret, sibi præter amiculum domesticum quotidianumque, unicum duntaxat esse causatus est, idque, quod crocei coloris sit, ejus personæ minus fortasse congruere. Verum Glareanus, nihil hunc colorem quicquam moratus, tunicam confestim afferri jubet, eaque indutus, in publicum evolat, amicosque invisit. Itaque magnus puerorum grex cum novo isto habitu prolestat, tum ab ipso etiam hospite instructus, ingenti cum strepitu atque clamo-

eruditi, ut videantur homines ad genium seculi compositi, quos *galant-hommes* lingua Gallica dicimus, vel habitum decentem cum squalore permutent, pallio velati fordido, veste tecti carbonaria, ac tibialibus incedentes ad furas demissis, non alia fere de causa, quam ut credantur omnem suam cogitationem in studia unice defixisse. Horum etsi totas phalanges producere queam, vereor tamen, Auditores, ne quid apud vos detrimenti patiatur nomen eruditi, cum tot viros eruditissimos tam parum sui fuisse studiosos, intellexeritis. Unum non possum prætermittere Jacobum Rohault, rerum naturalium scrutatorem
pro-

re insequitur, hocque præconio nobilitat : ecce Dominum Glareanum, cujus Grammaticam discimus. Hunc ad modum Glareanus a pueris & deductus & reductus fuit. Sic quidem ut lippis atque tonsoribus, atque adeo non hominibus tantum sed & pecudibus ipse innotesceret. Ista Melander in Joco-ser. T. I p. 720, qui, post alia quædam, pergit: Ceterum Glareanum domum reversum hanc in rationem affusus est nequam hospes: ex ore infantium & lactantium perfecisti laudem. Quam pulchrum est digito monstrari & dicier, hic est. Tantum autem abest, ut hæc quidem hospitii cavillatio Lorito stomachum fecerit, ut potius subridens dixerit: ita me profecto pallium hoc tuum civitati huic notum fecit,

*Notior ut jam sit canibus non Delia nostris:
ac denique præ se tulerit, sibi non parum sæpe inter eundem
venisse in mentem Martialis carmen:*

*Rideris; multoque magis traduceris, Apher,
Quam nudus medio si spaciare foro.*

THEM.

profundissimum, qui pileum frequenti plica deformem portare sueverat: itaque Molerius, cum Philosophum umbraticum producere vellet in theatrum, pileum illum mutuatus eo rem deduxit, ut vix eo conspecto omnes Rohaltum agnoscerent atque effusissime riderent.

Præterea vero nec desunt, qui semet ipsos data opera deridendos propinant, modo id videantur consecuti, ut omnium in ore ferantur, velut novum quoddam & inauditum facinus aggressi. Quam in rem unus nobis instar omnium erit Henricus Loritus Glareanus, Erasmi familiaris, qui Basileæ primum Philosophiam & deinde Friburgi Brisgojæ Historiam & Poesin ingenti plausu publice professus est. Nimirum

Pileum frequenti plica] *Einen Hut mit etlichen Kremen*; testatur *Grimares dans la vie de Moliere*, id in dramate *le Bourgeois Gentilhomme* factum esse. Conf. *Acta Erud.* An. 1706 p. 84. M.

Paullo aliter res hæc se habet, quam quidem Autor noster retulit. Rohaltus pileum suum non concesserat, probe nimirum gnarus, quem in finem a Molerio desideraretur, ut nimirum in Theatro se deridendum propinaret. Alius itaque sumendus erat huic simillimus; certum etiam est, obtinuisse Comædum quod optabat, quandoquidem Spectatores continuo pilei Rohaltiani reminiscebantur. *Moliere*, inquit *Grimaretus*, *travalloit toujours d' apres nature. Robault, quoique son ami, fut son Modèle pour Philosophe du Bourgeois-Gentilhomme.* *Vie de Moliere* p. 163. I. GALL,

rum magno fuit olim inter Professores Ba-
fileenses controversia, ecquis Glareano in
Professorum numerum cooptato in publi-
cis confessibus locus esset assignandus.

C. Ens
Epidorp.
L. IV p.
115.

Etenim cum illustris esset Poeta & Com-
mentariis aliquot in lucem editis clarus,
Magistrorum subfelliis videbatur superior;
quia vero Doctoralibus insignibus non erat
ornatus, inter ejus ordinis homines non
videbatur admittendus. Itaque bonus Gla-
reanus, vel inter Scholasticos delitescere,
vel Magistris extremus adhærere cogeba-
tur. Tulit id quidem molestissime, dis-
simulavit tamen, futurum sperans, ut sibi
honestior aliquando assignaretur locus;
verum, posteaquam rem exitum nullum ha-
bere vidit, rationem aliquam comminisci
instituit, qua certum inter Professores lo-
cum inveniret. Itaque cum Doctores non-
nulli creandi essent, asinum conducit &
conscendit, & in Gymnasium sic invehitur,
& Scholasticorum cœtui immixtus, sic asino
insidens, omnium oculos in se convertit.
Variæ tum erant, pro cujusque ingenio,
spectatorum cogitationes. Erant, qui
subverebantur, ne homo e mentis potesta-
te exiisset: alii vero risu prope rumpeban-
tur, quoties asinus vel ruderet, vel calci-
traret:

traret: alii denique putabant fieri hoc ab eo, ut Doctorandis medium ostenderet digitum, eorumque infulsitatem perstringeret. Quid multa? coepit ad extremum ejus scholæ Rector e Glareano ipso percontari, quamobrem jumento isto sic in panegyrim hanc deferri voluerit? Ut, respondit ille, certa mihi sit & stabilis sedes; tot enim nunc menses dubitatis, inter Doctoresne an Magistros mihi locus assignandus sit; quamobrem ut & vobis hunc scrupulum evellam, & mihi ipsi non desim, constitui deinceps huic asino insidere, & ex eo vos audire. Sed mittamus asinum.

Jam restabat, ut singulas scientiarum classes lustraremus, ea advertentes inprimis, quæ passim ad fallendam alliciendamque in Republica litteraria plebem miram ingenii humani perversitas excogitavit; at, cum temporis habenda sit ratio, hæc in aliam panegyrim rejicimus, eoque propius nunc accedimus ad id, quod hujus diei celebritas a nobis exigit. Et quoniam, more ac consuetudine majorum laudabili, publica in hac panegyri a Candidatis Magisterii edi specimina, receptum est, tu primus in hanc scenam prodeas, J. D. S. Philos. & Bon. Art. Licent. ac nomine Nationis

tionis Misnicæ Orationem Latino sermone compositam de pruritu contradicendi, de quo nos quoque paullo ante nonnihil tetigimus, breviter edisseras.

*

*

*

Turpitudinem, quam studium ἀνθολογίας secum trahit, egregie nobis depinxisti, doctissime Domine Candidate, nec quisquam nostrum futurus est, qui tibi contradicendi pruritu agatur. Quin potius omnes ambabus manibus applaudunt, & has tibi cogitationes, hanc mentem perpetuam esse cupiunt.

Ad te nunc convertor, doctissime itidem Philosophiæ & optimarum artium Licentiate, S. B. & quoniam Græca amas imprimis, in quibus illustrandis, cum jampridem eximios tuos labores probaveris Orbi erudito, & nomen quoque apud summos viros consecutus sis, nomine Nationis Saxonicæ, quæ in patria tua per tot sæcula floruit, nunc Græcam Oratiunculam de capeffendis honorum gradibus Academicis recita.

*

*

*

Σοφῶς, καλῶς, ἀγαθῶς, ita tibi plane applaudo, mi B. quemadmodum veteres

G

quo-

quoque Oratoribus suis publice acclamasse accepimus. Pergas hac via, quam ingressus es, & ut in Homero hactenus & Aristophane, ita in Herodoto quoque, quem sub manibus habes, aliisque Græcis auctoribus ornandis operam porro strenuam ponas, nec unquam tibi credas amicos, qui quoscunque honores mecum impense tibi gratulentur, nunquam Mæcenates futuros, qui novis honoribus & lautissimis, quæ mereris, præmiis te cumulent.

At tibi quoque pulcrum est aliquid in Græcis conari, politissime J. G. G. Philosophiæ & Bon. Art. Licentiate, qui, cum apud animum tuum perpenderes, quæ tristitia nuper fata experta sit florentissima civitas, de metu graviori propter bella urbiumque incendia, nomine nationis Polonicæ, Græcum nobis carmen decantabis.

*

Ohe! jam satis est querelarum: avertat sinistrum omen Deus immortalis; tibi vero, quoniam de incendiis dixisti, accendat animum, ut paullatim bonis literis lucem affundas fulgentissimam.

Nulla utique salus bello, pacem te poscimus omnes. Itaque Tu, solertissime L. M. Phil. & Bon. Art. recens create Licentia-

centiate, nomine Nationis Franconicæ, de pacis Trajectinæ fructibus, quod in promptu habes, carmen heroicum Latinum nobis non inideas.

* * *

Auguror, te Poetam olim futurum non publici saporis, sed tersum satis atque elegantem. Faxit autem Deus, ut pax læta ac proficua propediem affulgeat, pax optima rerum, quas homini novisse datum est!

Jam audiendi etiam essent reliqui, nisi temporis habenda esset ratio; & persuasos vos satis esse puto, Auditores, neminem esse ex tota hac Candidatorum corona, qui non paria præstare valeat. Quin audeo ipse asseverare, vix unquam e Facultate nostra tot in scenam productos fuisse Viros juvenes apprime eruditos, quorum aliqui jam publice tendis thesibus auditoribus eruditionem probarunt, alii non Græcis modo, sed & Latinis optimæ ætatis autoribus edendis atque illustrandis, alii denique historiæ litterariæ juvandæ ita operam addixerunt, ut nomen in erudito orbe jamdum fuerint consecuti.

Cum igitur vos, præsentis optimarum Artium Licentiatos, voti vestri, ut Magisterii axiomata consequamini, reddi com-

G 2

potes

potes unanimi inclytæ Communitatis Philosophicæ decreto sit constitutum, agite, antequam, quod mearum nunc est partium, absolvam, eminentiorem hunc, vobis peculiariter paratum, omnes & singuli conscendatis locum.

CATHEDRA.

Ecce, primum in altiore hoc vos collocavi loco cathedraque, non, ut cathedrarioros, umbratilesque, sed sinceræ doctrinæ Philosophos, ut intelligatis vos Scholasticorum censu jam esse eximendos; veterum nempe Romanorum exemplo, qui militem spectatæ virtutis, ad se in sublimius tribunal receptum, coram tota concione laudabant, & imitandum reliquis proponebant.

PILEUS.

Pileos rotundos, violaceosque vobis impono; pileos, inquam, tanquam signum libertatis, non effrenis quidem illius, quam in Republica Literaria nequaquam tolerandam ostendi, sed quod emissi jam sitis ex angustis studiorum cancellis in campum liberum publice docendi. Rotundos, ut rotunde ad quæsitæ, quæ vobis incumbunt, & non per ambages & Sophistarum, more ambigue respondeatis, doceatis.

Viola-

Violaceos, qui humilitati proprius color est, ut superbiam deponatis, & non elato, ut illi, quos in Charlataneriæ censum posuimus, animo incedatis.

LIBRI APERTI.

Libros vobis aperio, ut, antequam vos Magistros renuntiem, intelligatis, e quibus profeceritis magistris, eosque diligenter habeatis ante oculos, nec ideo quod ipsi audiat Magistri, prorsus credatis ex manibus deponendos. Neque tamen existimetis, in omnibus rebus vobis, æque ac tyronibus ad dictionaria sua, ad libros esse recurrendum. Quapropter

LIBRI CLAUSI.

claudio iterum libros, autorque vobis existo, ne vosmet mancipetis aliorum sententiis, & multum quidem aliorum iudicio, aliquid & vestro tribuatis, continuo memores illius: amicus Plato, amicus Aristoteles, sed magis amica veritas.

ANNULUS.

Denique hunc annulum vobis induo, quo vos castissimæ virginis Sophiæ desponsatos utique cupio, cui perpetuo vinculo conjuncti, nunquam patiemini vos ullis malevolorum persuasionibus a sapientiæ tramite dimoveri.

His ita peractis nihil superesse videtur, quam ut vobis decretos a Facultate honores solemnī actū impertiam.

RENUNCIATIO.

Quod igitur æternus & misericors Deus, Pater Domini nostri JESU Christi, in divini sui nominis gloriam, Ecclesiæ, Reipublicæ Christianæ & Academiæ salutem, vestrumque omnium honorem atque emolumentum bene vertat; Ego Johannes Burch. Menckenius, Lipsiensis, J. U. D. Potentiss. Regis Poloniarum & Electoris Sax. Consiliarius & Historiographus, Historiarum in hac Academia Professor Publicus, Facultatis Phil. Assessor, & hoc tempore Decanus, autoritate plena & potestate, a Spectatissimo Domino Procancellario mihi concessa, Vos optimarum Artium & Philosophiæ Licentiatos, nominatim.

* * *

Vos inquam, numero triginta quatuor, omnes & singulos, absentes tanquam præsentēs, optimarum Artium & Linguarum Magistros, id est, totius veræ, salutaris & infucatæ Philosophiæ facio, creo Doctores, factos creatosque publica voce renuntio, tribuens vobis plenam potestatem docendi hic & ubique, cum omnibus privilegiis,

legiis, juribus & commodis, quibus Magistrorum ordo, more antiquo & recepta hujus Academiae consuetudine, uti frui consuevit, & quibus notis distingui eos a reliquis ordinibus Majores nostri voluerunt, in nomine Dei Patris, Dei Filii & Dei Spiritus Sancti, Dei triunius, a quo, in quo, per quem & ad quem sunt omnia, qui est totus, unus, ipse. Amen.

Quoniam vero Magistri praecipuae partes sitae sunt in docendo & explicando bonos Autores, ut auditores etiam de hoc possint esse securi, faxis intelligant ii, qua dexteritate tu, J. C. O. Linguarum, Artium & Philosophiae recens create Magister, qui primus in ordine adstas, nobis jam breviter pensum e libris Philosophi ad Nicomachum explicare possis.

* * *

Credo de viribus tuis persuasos esse satis Auditores, quare non est ut patientia illorum diutius abutamur.

Nunc, quod unicum nobis restat, & ipsa in Deum & Superos pietas jubet, tu, C. G. B. Philos. Linguarum & Liberal. Artium Magister, felicem huic Actui colophonem decenti gratiarum actione imponas.

G 4

DECLA-

DECLAMATIO II.

*Magnifice Academicæ RECTOR,
Spectatissime Fac. Phil. Decane,
Viri cæteri excellentissimi,
Tuque ornatisima Studiosorum
Corona.*

Ex quo primus omnium mortalium in maxima rerum præstantissimarum affluentia cœpit nauseare, cœlumque ipsum petere stultitia, ita cunctos implevit rerum novarum studio, ut, quo quis doctior prudentiorque habetur, eo flagrantius infectetur ea, quæ & mira & stupenda & a publico rerum ordine videntur aliena. *Quod intellectu fatillimum est*, ut Synesii verbis *in Encomio Calv.* *utur, despicitur, prodigiosæ narrationes afferantur, oportet.* Nimirum is demum de plausu securus est, qui uti Amphion uniones & gemmas allicere, ut Giges oculis præsentium se furripere, ut Janus biceps non minus futura quam præterita intueri, & ut Dædalus per aera volitare didicerit, montesque aureos, insulas errantes, minotauros, chimæras, gryphos ac difficiles nugas alias crepet. Ut nihil dicam de Apollonio,

Ionio, Theophrasto, Cardano atque aliis, qui cum essent absurdissimi, suos tamen admiratores invenerunt, non possum quidem præterire Guilielmum Postellum, qui cum somnia sua atque deliramenta de Virgine Veneta, quam matrem suam Johannam appellare consueverat, publice exponeret in Collegio Lombardico, tantam auditorum multitudinem concitavit, ut plurimi, quos haud capiebat spatiosa area, ad fenestras, ad motis scalaris, adreperent. Quæ

Naudé
Instr. sur
l' Hist.
des Fr. de
la Roze-
Croix p. 5.

G 5

Fratres

Ad motis scalaris adreperent] Eousque Postellum fascinauit mulier hæc Itala, ut præter publicas illas prælectiones, librum etiam peculiarem de Virgine Veneta conscripserit, in quo hanc suam Johannam, alteram Mariam Virginem & fœminei sexus Redemptricem laudare non dubitavit. Conatus etiam est, secundum quorundam Auctorum testimonia, Auditoribus suis, magno numero congregatis, persuadere, se a mortuis resuscitatum, perque singulare artificium juvenili vigori restitutum esse: id quod inde facilius quidam crediderunt, quod Postellus Parisiis in Orientem abiens, annosus jam esset & canescens, nunc vero rediens post annos bene multos, nigra barba ornatus, & quasi vegetæ ætatis Vir incederet. Verum fraus statim detecta fuit, cum Postellum nigro pigmento capillos tinxisse innotesceret. Erat alias Vir abstrusæ imaginationis, præstantis ingenii, sed perexigui iudicii, quod porro, tot linguas orientales discendo, tantum non penitus corruperat: ita ut jure eum If. Vossius *Hominem non satis sani syncipitis esse* asseruerit in *Observ. singul.* p. 367. Et quamvis magni a multis fiat ejus notitia linguarum, recte tamen judicasse videtur Scaliger in *Excerptis*, quæ ab ipso nomen gerunt, *prioribus* pag. 125, quod scilicet *nullius lingue ad unguem fuerit peritus*. Mirum igitur, quod aliquibus nugæ Postelli in tanto fuerint pretio, ut omnia ejus verba velut tot oracula, & ex tri-

Fratres Rosæ Crucis, quanto hominum non obesæ naris plausu fuerint commentati, Vir elegantissimus Gabriel Naudæus luculento ac lepidò libello exposuit. Quos porro non fascinavit ars magna Lulliana, e cœlo, si Diis placet, demissa? Enimvero citius utique e tenebris Heracliti lucem, e dubitatione Socratis certam scientiam, & e Dio-

pode dicta apophthegmata suspexerint. Vid. Pope-Blount in *Cens. Aut.* p. 670. Multo sanius de ipso iudicium tulit Naudæus in *Instruct. ad Galliam suam de fratr. R. C.* p. 8, ubi & historiam superius allatam exponit; add. Sammarthanus in *Elog. L. III.* I. HALL.

Idem laudatus Scaliger c. 1. *vere stultum fuisse*, aperte dicit, quippe alias vivi-comburium non effugisset. Sic Baconi quoque *Vir capite motus & non integra Phantasia* vocatur in Tr. de Long. & brev. Vitæ. Omnem vero miri hominis historiam accuratissime, post Colomesium & Observatores Hallenses, exposuit Autor *Memoriarum litterariorum*, quæ nuper in Belgio edi cœperunt, T. I. Art. 1, qui tamen & ipse elegantem B. Ittigii Exercit. Historico-Theologicam de Gu. Postello ignoravit. Q. MARC.

[Fratres Rosæ Crucis] Hi Illuminatorum, Immortalium, Invisibiliumque nominibus passim se jactabant. Ingentes sibi tribuebant laudes, quarum aliquas colligere licet ex scripto, *Avis aux Curieux*, quod aliquando affigi publice curabant, quodque Morerius hac ratione exhibet: *Nous deputez de notre College principal des Freres de la Rose-Croix, faisons sejour visible & invisible dans cette ville &c. Nous enseignons sans livres, ni marques, & parlons les Langues des Pais ou nous voulons être, pour tirer les Hommes nos semblables d'erreur de mort &c.* Tantum famæ hæc hominum colluviis in orbe litterato acquisiverat, ut non pauci Eruditorum eorum sacris initiari desiderarent, quemadmodum de Cartesio tale quid me legisse memini. I. GALL.

e Diogenis stultitia sapientiam elicias, quam ex illius logogryphis & thaumaturgicis micam falis. Et cum nihil, ut vulgo ferunt, tam absolum, nihil æque ab omni ratione remotum excogitari queat, pro quo non sapientum aliquis tanquam pro aris & focis depugnaverit; ita non minus vere affirmaverim, neminem unquam existisse tam stolidum, tanque insipidum prorsus & inficetum, quin nactus fuerit assentatores, longe, ut par est, se ipso stultiores. Neque enim defuere, qui cum Heraclito primum principium, cum Parmenide rerum pluralitatem, cum Protogene veritatem ipsam negarunt, aut cum Anaxagora coelum lapidem & nivem nigram sibi persuaferunt. Præterea quamvis unum omnino Deum Opt. Max. non solum res humanas præsententes omnes uno obtutu contueri, verum & ea, quæ futura sunt, longissime prospicere, ipsa nos doceat religio, multi nihilominus mortalium futuros rerum eventus curiosissimo oculo rimati sunt. Non me- Naudé l. c. p. 6.
morabo nunc Merlinum Anglum, Joachimum Germanum, Savanarolam Italum, Johannem Parisiensem, tum Telephorum de Cuzentia, Dandalum, Rusticanum, Ubertinum de Casali, Lolliardum, Nostradamum,

damum, Lichtenbergensem & febriculosos centum alios, quorum quidem somnia haud infimi subsellii Viri eruditi, Arnaldus de Villanova, Cyprianus Leonicens, & Cusanus Romanæ Ecclesiæ Cardinalis avidissimis auribus exceperere; quin potius hominem novum producam, Isaacum Bickers-

De Villanova] Non idem hic est cum Villanovano, de quo in *Alcorani & Evangelicorum Concordia* fol. 72 mentio facta est, quemadmodum Naudæus credidit. *Apol. des grands homm. Ch. XIV.* Hic enim qui pro Autore libri de Tribus Impostoribus venditabatur, hominesque generandi in Cucurbita experimentum sumserat (*vid. Naudé l. c. p. 378*) plus quam ducentis ante illum annis vixit, quem nonnemo haud improbabili conjectura pro Michaele Serveto habuit. *Vid. Aut. des Memoires de Litterature. I. GALL.*

Isaacum Bickersstaff] Fictum est nomen, quo autor imprimis etiam inclauit, cum libellum, *the Tatler* vulgaret, quo mores Anglorum mire perstrinxit, unde in Dedicatione Epistolarum Obscurorum Virorum, Londini 1710, 12 editarum, quæ ad ipsum directæ est, elogio *Censoris M. Britannia* mactatus est. Enimvero quæ ille, Calendariographi personam induens, prædixerat, ideo tantum vulgaverat, ut horum hominum, quos Angli curiosius sectantur, vanitati illuderet. SAM.

Nulla ætas ab hujus generis prædictionibus vacua fuit, nec illæ deinceps cessaturæ sunt, quantumvis in annalibus diligenter earum vanitas annotaretur, quod ut fieret, Bælius optavit. *vid. DiT. H. C. Art. Ottoboni, Rem. F.* Agit hoc in loco de Mediolanensi quodam, qui Pontificis mortem prædixerat, cujus rei eventum tota tum fere Europa anxie expectabat, ipso prædictionis autore paullo post mortuo. Ceterum Tertullianus augures hos plerumque id spectare observat, ut tumultus excitent ac publicam quietem turbent; saltem eos animum prodere a bono publico alienum. At bona cum Bælii & Tertulliani

ckersstaff, Anglum, qui sive serio, sive ut
 vesanæ hominum curiositati illuderet, tot
 portentosas summorum Principum mor-
 tes eodem anno annuntiare ausus, non An-
 gliam modo, verum & Orbem universum
 diu anxium tenuit & sollicitum. Quæ
 cuncta dum recta lance perpendimus, haud
 aliter profecto comparata videntur, atque
 Empiricorum deliria, qui ut miseram ple-
 bem illiciant ac fallant, mimos & præsti-
 giatorum omne genus, simiasque & mures
 alpinos alunt, atque inter hæc jactitantes
 sua pharmaca, panacæas, emplastra, spe-
 ctatorum marsupia callidissime emungunt.
 Jam pridem, ni fallor, intellexistis, Audi-
 tores, quorsum mea tendat oratio; nam
 cum de Charlataneria Eruditorum genera-
 tim ex hac ipsa cathedra dicere cœperim
 abhinc biennio, restabat, ut hoc tempore,
 quo Procancellarii munus in me delatum
 video, quæ dicenda supersunt, reliqua paul-
 lo distinctius percenserem. Quod dum
 paro,

venia *Bickersstaffum* & *Mediolanensem* illum Prophetam
 horum numero eximere liceat. Ille enim Regiæ suæ
 Horoscopum non attigit; sique seditiones prædixit, eas
 non nisi in iis regionibus futuras prædixit, adversus quas
 justum Angliæ bellum gerebat. Hic autem in ipsis fere
 Ecclesiasticis ditionibus Pontificis mortem prædixit; ve-
 rum biduo post, obitu suo, animi sui innocentiam confir-
 mavit. *vid. Dict. H. C. Art. Lutorius Rem. A. I. GALL.*

paro, id mihi curandum præcipue intelligo, ne circulatorum, quos rideo, consuetudinem ipsemet amplecti deprehendar, neve in ipso orationis meæ limine nimio ambitu utar, verbisque sesamo, quod ajunt, & papavere sparsis ad arrigendas aures Vos exstimulem, Auditores; nihil enim addo præter veterem formulam: linguis animisque favete.

Prima nobis prodeat Grammaticorum ac Criticorum gens aspera & ferox, qui cum pueros ad virgam obsequentes habuere in scholis, nulli eruditorum parcent, & in

Gens aspera et ferox] Bene est, si suis hariolationibus addant, *ἰσως* vel *forte*; sed tunc Principatum sibi vindicant, cum his formulis utuntur: *lege meo periculo; legere jubeo; ita legi debere, quovis pretio ausim contendere; nihil videam, si non ita legendum sit*; & ubique, quamvis sensus sole meridiano clareat magis, nebulas obscurissimas, portenta Lectionum, Augiæ itabula, deprehendunt. SER.

Nulli eruditorum parcent] Gravis est ea de re querela. Thomas Brown in *Religione Medici P. II Section. 3.* ita loquitur: *Quæ rixæ, quæ prælia Grammaticorum! quoties solummodo, quid Jupiter in Genitivo gignat, contenditur? Quam misere sibi ipsis cerebrum comminuunt, ut Prisciani calvisium tutentur? Si foret in terris, rideret Democritus. Imo de ejusmodi lana caprina etiam a prudentioribus non raro confligitur. Quot vulnera data & accepta sunt? Quanta nominum strages edita? Quoties de ignobili aliqua opinione, aut vili distinctiuncula prælium instituitur? Doctorum quidem toga sunt, non arma; at linguis utuntur Astii novacula acutioribus, & calami ipsorum ipsis tonitribus longius petunt, longius audiuntur. Ar-*

& in ipsum Orbem Romanum Græciamque universam principatum quendam ambiciose sibi vindicant. Sive enim Græcus, sive Latinus Scriptor proponatur, non tam id agunt, ut scite & apposite dicta evolvant ac nitori suo reddant, quam ut nodum

chibalisæ furorem excipere malo, quam sevientis calami. Suum huic calculum addit Leo Allatius de Patria Homerii p. 108, ita scribens: Ea est censorum rabies & fastus, ut, dum autores corrigunt, mentem illius, qui dixerit, non inquirent, sed quid debuisset dicere, & modum illum præscribant, quem ipsi rectum judicant, non quem autor ille servavit. Quare superstitiosa quadam & lima plus æquo iniqua ita auctorum dicta pertrahant, ut in alium cælum deferant, & auctores ipsi, si reviviscerent, propria scripta, uti sibi incognita, detestarentur. Ne exemplis rem satis notam confundam & Plauti aliorumque Poetarum manes novis questibus exturbem, quid intentatum recentiores isti censes argutulis sententiosis & otiosis ad nequitiam usque correctionibus in uno Tacito reliquerunt? Fere omnia a prima illa facie, & antiquo prospectu, quo in publicum primum venit, in venustiore, ac placidiore, ut ipsis placeat, immutarunt. Quorum studium scuti, ubi opus fuit & lacera ac inversa auctoris verba remedium poscebant, eoque præcipue, si aliorum codicum auxilio id factum sit, laudo; ita, ubi similis necessitas non urget, sed ut ingenium ostentent, ex ingenio corrigunt, & suppleant, diligentiam vitupero. SCRIB.

Principatum] At despoticum hoc imperium tam suave nonnullis existit, ut illud non modo nobilitati sed & Regnis præferre non dubitaverint. Testes hic produco Dionysium Halicarnasæum, ex Rege Ludimagistrum factum; & Ferdinandum Nunnez, qui objicientibus, parum nobilitati Familiæ ipsius convenire, hanc ipsam pueros docendi provinciam, Perdo equidem, inquiebat, apud quosdam vanissimum illustris Viri titulum; est mihi autem vicissim in multos alios verum aliquod imperium, quo prorsus contentus vivo. I. GALL.

nodum quærant in scirpo, & ad manuscriptos codices confugiant, variasque lectiones, nullo habito delectu, cumulent; tum vero

Ad MStos codices confugiant] Sunt certe hodiernum Viri κριτικώτατοι bene multi, quos cum Beccatello prædiolum suum pro unico Livii MSto vendidisse non pigeat, (vid. Baillet T. I p. 546) quibusque Codex longa carie ac situ squalidus tanti est,

Quanti vix Priamus totaque Troja fuit.

Scilicet ultra vulgus sapiunt hæc SS. Antiquitatis mancipia, & bene norunt, ex quovis vetusto Romanorum stercore recens aurum colligi posse. Iisdem tamen palmam supersticiosæ ineptiæ, si non præripit, certe dubiam reddit aliud Cuminisectorum genus, quod omnia mavult sceleratæ crimina vitæ admittere, quodve

*Ædes sacratas populari, fanaque Divum
Contrectare velit;*

quam pati, ut Classicus suus Autor erroris vel minimi reus postuletur. Quo fit, ut miseri homines per integrum sæpe novendium ungues rodant, donec inveniant, unde *verberabilissima* quævis & manifesta Idoli sui (antiqui inquam scriptoris) paroramata, invita Minerva, invitis Musis, nescio quo fūco obducere, & tantum non pro elegantissimis impervestigabilibus credulo lectori obtrudere possint. Ridet hoc nomine *Mascuratus Naudeanus* p. 219. Pontanum, Mazzovium & Galluccium, quibus Turnebum ego junctum volo & Gruterum. Hi omnes mire ingenuosi fuerunt in excusando Mantuani Vatis Anachronismo, quando ille IV Æneid. v. 366. Palinurum Velinus portus laudantem introduxit, cum tamen Velia tum quidem nuspiam terrarum existerit. Multo itaque expeditius de tota controversia Servius judicavit, qui optime, *hæc in opere, inquit, inemendato miranda non sunt.* Conf. si tanti est, A. Gellius N. A. X, 16. Quanto fervore hoc nostro tempore Galli pro Homero suo digladiantur, omnibus constat, & publica Reipubl. Literariæ Acta loquuntur. Ex Nummophilis unum addo Adolphum Occoquem, qui Gordianum argenteum tanti redemerat, quanti postmodum fateri puduit; notatus tamen ob id ipsum a

vero urere, secare & nihil a virgula censoria intactum relinquere. Et quanta quæso litigia, quanta bella exoriuntur, si ab istis Hypercriticis & Pantocriticis vel latum unguem discefferis? Neque enim dubium ullum est, quin læsæ majestatis literariæ reum te acturi continuo, & de lana caprina litem intentaturi sint gravissimam.

Itaque ars critica, ut loquitur nostri temporis Tullius, *quæ discrimen erat veritatis, & temporum, atque falx errorum, nunc seditionum literariarum fomes, ac turbo*

Gravina
Orat. III
p. 137.

Patino, qui majori fastu, an vanitate? publice testatus fuit, sibi pudori futurum, si rem tantam tantulo pretio coemisset. THEM.

Læsæ majestatis] Observatum est dudum facile irasci, difficulter autem placari posse Grammaticos. Commune hoc ipsis est vitium cum aliis multis & præsertim Theologis. Regiam Majestatem quandam læsam putares, quod si omnibus eorundem effatis non illico cæca quadam obedientia subscripseris.

*Qui meprise Cotin, n'estime point son Roi
Et n' a selon Cotin ni Dieu, ni Foi, ni loi.*

I. GALL.

Seditionum literariarum fomes] E veteribus Gellius XIV, 5 producit elegantia exempla. E recentioribus pertinet huc exemplum Manutii & Lambini de scriptura vocis *consumtus*, num sit scribenda *consumptus* an *consumtus*, de quo risu digna habet Boccalinus *Relat. ex Parnasso*; Nizolii & Majoragii, quoniam Majoragius non tantus æstimator erat Ciceronis, ac Nizolius, de qua controversia videatur Jo. Imperialis *Museum historicum* & Freherus in *Theatro P. IV p. 1455*; Siberi ac Decimatoris, vide MOR.

H

turbo ingeniorum evasit. Hi nimirum sunt illi censores Catulliani, qui *vecordem solent excitare rixam, ut veniant in ora vulgi.* Quos inter exercitum e veteribus ducit Asinius Pollio, qui & Livio & Sallustio & ipsi Romanæ eloquentiæ patri Ciceroni suos nævos exprobrabat *. Referunt de Francisco Philelpho, quod, cum de unius vocabuli Græci genuino sensu barbam stipulatus esset cum Timotheo, victorque

hosiū *Polyb. litter. IV, 9, 13; Leon. Aretini & Francisci Floridi Sabini, de discrimine linguæ Romanæ doctæ & plebejæ, vid. pluribus Morhofium de Patavinitate Liviana cap. VI. De Politiano dicit Mornæus de veritate religionis Christianæ: Politianus Scripturarum lectionem plane rejiciebat. Videamus, quid idem in pretio habuerit: disputavit, quamdiu vixit, dicendumne esset Vergilius an Virgilius, Carthagenensis, an Carthaginensis, primus an preimus, & si quid otii ab istis nugis superfuit, epigramma aliquod Græce composuit in Cupidinis aut præpostere Veneris laudem. Grave profecto hominis judicium, dignum, quod præjudicium adferat nobis. Plura habet Paschius in Invent. nov-antiquis p. 69. CHAR.*

Huc referendi sunt illi, qui studiose solent colligere vitia grammaticalia. Elegans exemplum profert Charisius ab Amicis Epitola de pæd. & galantismo Latinæ linguæ: *de C. C. ab amico quodam mihi e B. hæc scripta fuerunt: cum inviserem C. multum disputavit de C. P. deinde varios libros mihi ostendit, in quorum margine vitia Grammaticalia notaverat, quæ digito mihi monstrabat, hæc verba adjiciens: his armis de hostibus meis triumphare possum, & quum destitutus sum omni spe, unicum solatium mihi sunt.* VAND.

* Vide exempla plura selectissima tum veterum, tum recentiorum, apud Agrippam de vanitate Scient. Cap. III sub fin. & conf. nostram Orat. I. M.

que demum evasisset, nullis Timothei precibus adduci potuerit, ut barbæ parceret; discissam utique barbam velut ingens trophæum circumferens in triumpho. Et plerumque sane circa minutias & quisquiliæ occupantur homines isti, qui & Græcorum morbus fuit, qui *quem numerum remigum Ulysses habuisset? priorne esset scripta Ilias, an Odyssæa?* & similes quæstiunculas alias miro conatu agitabant; & Romanis adeo familiaris erat, ut ipse Tiberius Imp. minutiarum illarum usque ad ineptias & derisum studiosus, his plerumque quæstionibus exerceret Grammaticos: *quæ mater Hecubæ? quod Achilli nomen inter virgines fuisset? quid Sirenes cantare sueverint?* & reliqua. Et hinc de re minima vasta sæpe volumina conscripta videas: nam & Nicanor Grammaticus sex libros de puncto Grammatico composuit, Seneca de brev. Vitæ C. 13. Suetonius in Vita ejus C. 70. V. Lilienthal de Machiavellismo

H 2

& Mes-

In Triumpho] Applausum est triumphanti Victori sequenti Epinicio:

Lis super accentus Græci ratione Philæphum

Timotheumque inter (Græculus ille fuit,)

Orta est: dissidium placet hoc sopire periclo,

Græculus es: barbam victor ut ille ferat.

Di bene, Romanus superavis: & ille coactus

E pacti barbam tradere lege fuit.

Exultas spolio: Græcæque Uxore superbis,

Non est ingenio laus minor ista tuo.

sic Latomus in *Elog. Doct. Viror. Jovii* p. 44. THEM.

literat.
P. 115.

& Messala Corvinus de litera S, ac Mart. Fogelius de Germanorum litera B, prolixius differuerunt, ut taceam Agnum Benignum Sanrey, qui de recta nominis Paracleti

De Germanorum litera B] De litera Q & ejus pronuntiatione acriter disceptatum in Gallia A. C. 1550, Sorbona sonum patrium in vocibus Latinis defendente, & unum e Sociis retibus suis spoliante, quod veterem pronuntiationem Latinam Gallicæ anteferat, & P. Ramo veterem adstruente pronuntiationem, nec approbante illa vocabula *quisquis, quanquam*, per *kiskis, kankam* efferri. Vid. Zwinger. in *Theatro vite bum. L. I f. 110. SCRIB.*

Sorbona utique A. 1550 decreto solemnī syllabæ ejusdem Latine pronuntiationem determinavit. Verum res mira non est. Nonne & Angliæ Parliamentum quasdam Syllabas Græcas certa ratione pronuntiare jussit? Nonne Tiberius Senatum Romanum unica de voce sollicitum reddebat, ita ut mandati cujusdam non parvi momenti publicatio differenda esset, donec vox commoda inventa, aut ipsa res periphrasi idonea explicata esset? Tandem nonne vidimus Reverendissimos Patres nostros Wallones altercantes per integras aliquot Sessiones, an dicendum sit: *raïer*, aut *raturer*; an probum sit vocabulum gallicum, *Prechérie*; numque *perdu* idem significet ac *suspendu*. Vid. *L'incertitude des Sciences, traduite de l'Anglois Art. III.* it Sueton. in *Vita Tib. Art. LXX. & des Memoires Anecdotes de Synodes Wallons An. 1707. I. GALL.*

Alia lis est inter Criticos de Orthographia, utrum scilicet Literæ Q insit vis *ũ* U, quod adeo firmiter sibi persuasit Thomas Gatakerus, ut integrum opus M. Antonini Imp. *de rebus suis* ita curaverit imprimi Cantabrigiæ 1652, ut U post Q omitteretur, & v. g. *qi, qe, qod* scriberetur, quod quantum offendat Lectorem, quivis facile intelligit. Et Gatakerus hæc forte condonanda: at illud vix ferendum, quod Belgæ, cum *Opera* illius *Critica* junctim ederent: rejecti ad Rhenum 1698, eandem rationem in hoc scripto servaverint, in ceteris communem secuti. VAND.

creti pronuntiatione integrum tractatum scripsit, & alios. Nescio vero, annon & inter inanes lites nostris temporibus referri debeant illæ, quæ Bentlejum & Boylium; Fabrettum & Gronovium, Cleritum & Burmannum, & nuper Kusterum & Perizonium, de unica voce *cerno* disputantes,

H 3

exer-

Iuanes lites] Occasione Disceptionum nullius momenti, proferam false dictum aliquod Casauboni, qui, quum prima vice in Sorbonam deduceretur, antequam eadem renovata esset, acciperetque ab aliquo: *Hoc esse nimirum Conclave illud, in quo per quadringentos annos disputatum fuerit: extemplo regeffit: Quenam vero lites hic composite sunt?* vid. Menagiana Tom. I p. 194 Edit. Paris. 1695. I. GALL.

Bohusl. Hassensteinus in Tr. de Mis. hum. p. 31 ita de Grammaticis: *Ediscunt Grammatici historias gentium, & fabulas, occultos Poetarum sensus scrutantur, investigant urbium, montium, fluminumque loca: querunt, quod nomen Achilli inter mulieres fuerit? quot cados vini Acestes Æneæ donarit? & si quisquam huiusmodi aliquid, quod ceteros lutebat, deprehenderit, se quiddam confecisse putant.* Quo pertinet & Iuvenalis Satyra VII:

----- Sed vos sevas imponite leges.
 Ut præceptorum verborum regula constet,
 Ut legat historias, auctores noverit omnes,
 Tanquam unguis digitosque suos, ut forte rogatus,
 Dum petit aut Thermas aut Phebi balnea, dicat
 Nutricem Anchisæ, nomen patriamque novercæ
 Anchemori, dicat, quot Acestes vixerit annos,
 Quot Siculus Phrygibus vini donaverit urnas.

VAND.

Voce cerno disputantes] Videtur quoque Massonius Historiam suam *Reipublicæ literariæ criticam* (opus cetera egregium) huiusmodi de lana caprina controversiis nugisque eruditis confecrasse. Testes ejus rei sunt diversæ cum Daceria ejusque Marito, Clerico item, & de Episto-

exercuerunt, quos summos in re literaria viros, nostrique ævi heroes, par erat in re magis ardua laborem posuisse. Sed ut ad Pseudo-Grammaticos revertar, nemo illos expressit luculentius Antonio Bynæo, cujus verba vix temperare mihi possum quin hoc loco repetam. Ita vero ille : Omnis cogitatio & industria horum hominum in levibus & minimi momenti rebus tota versatur. Hi vietas & rancidas tantum observatiunculas proferunt, quasi iis ignoratis Respublica literaria periret ; ac in eo disputant : *Virgilius scribendum sit, an Vergilius ? & Noctium Atticarum auctor vocandus Agellius, an Aulus Gellius ?* Tales quæstiones hi vani homines & sui ostentatores maximi avide captant & arripiunt, ex tali mustaceo laureolam quærunt, totamque in nugis istiusmodi terunt ætatem.

In Somnio p. 12
13. Conf.
Lilien-
thal. I. c.
p. 110.

lis Bælianis, nummisque aliquot, ac minutiis aliis, disceptationes. Neque suspicio abest, nos posthac plura de bellis grammaticalibus nova inibi esse lecturos. Pugnant hi homines pro fama, cumque ambitio erudita sit omnium maxima, præstat omnino vitiligare, quam latendo cum reliquis ingloriis animalculis, post fata ignorari I. HALL.

Neque facile quis inficias ibit, huc quoque Jesuitas Gallos referendos esse, quibus memorias Trevoltienfes debemus, quibusque rigidissimis Itatorum censoribus, celeberr. Fontaninius eo nomine vapulavit, quod duo Capita immediate sequentia eadem vocula *Sed* orsus fuerit. Vid. *Giorn. de Letterati*. T. XXI Art. II, ubi plura. Q. MARC.

ætatem. Hos capita & diatribas conscribere videas, si non integra volumina, de antiquis illis nēniis: *Homerus, an Hesiodus sit natu major?* & reliqua. Si MStum aliquod nacti fuerint, qualia summo studio undique conquirunt, & e Bibliothecis eruunt, ac in eo vocem aliquam, paulo aliter quam in editis scriptam, reppererint, vel literam mutatam, statim corrigunt, & εὐτοχον quam maxime clamant, maioremque gloriam in tam bella inventionem collocant, quam si Babylona vel Trojam ipsam expugnassent, ac de literula vel syllaba triumphant.

H 4

umphant.

Si MStum nacti fuerint] In vita Antonii Walæi scribitur p. 614 edit. Baresianæ: *Maximi aestimabat Bibliothecam MSctorum autorum, ad quam illi liber aditus per Virum Clarissimum Janum Gruterum, Conterraneum suum, patuit: verum ad collationem Manuscriptorum cum impressis plane animus non inclinavit. Nimia varietate lectionum alienus sepe sensus autoribus affingitur: & nisi in locis tantum sit maximi momenti, inglorius prorsus est labor, nec pluris est aestimandus: quam eorum, qui Indices consciunt.* SCRIB.

Trojam oppugnassent] Ita Heinsius Orat. in funere Josephi Scaligeri Orat. p. 40, 41: *Si quis locum unum Noxii aut Festi emendasset, literulam aut syllabam restituisset alibi aut eiecisset, & hunc ludum sine solida cognitione rerum strenue, sed sic ut nihil ageret, lussisset, Trojam expugnasse videbatur; & hoc tamen, si Diis placet, Criticos vocabant.* SCRIB.

De literula vel syllaba] Hæc merito applicari possunt ad auctores quorundam opusculorum, quæ Lipogrammatica vocantur. Veterum nonnemo hujusmodi aliquid scripsit, in cujus libro primo nullum A, in secundo nul-

umphant, quas jugularunt. Tum quicquid non implet, ut ipsi solent dicere, aures ipsorum, vel non Latinum satis videtur,

lum B & ita porro inveniretur. Recentiorum aliquis in opere satis grandi a certa voce quadam abstinuisse contentus fuit, qua vero quam difficillime carere posse videmur. I. GALL.

Non implet aures eorum] Pertinent huc, quæ vulgus de numero oratorio nugatur, re vera inter ideas otiosæ mentis chimericas referenda: certo enim persuasus sum, quod ii ipsi, qui ubique positionem numericam crepant, quod illi, inquam, ipsi, quid hoc rei sit, nesciant. Neque enim de illa judicium ferri potest, cum res omnis auribus sit permittenda, auditus autem non minus ac gustus variat. Illud, *esse videntur*, vel quæ alia est Ciceronis polysyllabica periodi clausula, non omnibus æque placet; imo forte nec deliberato consilio eandem adhibuit Romanus Orator. I. HALL.

S. Evremoncius in Judicio suo de Versionibus V. C. d' Ablancourt, quam in re Harmonia hæc consistat, nos edocet. *Il faut, inquit, admirer la force agreable de son Expression, où il n'y a ni rudesse ni obscurité. Vous n'y trouverez pas un terme à desirer pour la netteté du sens, rien à rejeter, rien de superflu, rien qui nous dégoûte. Chaque mot y est mesuré, pour la justesse des Périodes, sans que le stile en paroisse moins naturel; & cependant une Sillabe de plus ou de moins ruineroit, je ne sai quelle Harmonie, qui plait autant à l'Oreille que celle des Vers.* Harmonia igitur ista reale quidquam & positivum est. I. GALL.

Non Latinum satis videtur] Huc pertinent, qui superstitione colunt Latinam linguam. Ad quam classem refert Charisius in Epistola supra cit. illos, qui de castitate vocis unius acerbe disputant: hoc illustrat exemplo Cellarii, qui de se ipso p. 307 Curarum poster. fateatur: *Hieronymi exemplum, quod Cælius vel Stephanus in Foro R. allegat, invenire non potui, quanquam integros tomos ejus causa perlegi*; illos porro, qui de originibus Latinarum dictionum adeo sunt solliciti, quasi ab illis salus reipu-

tur, statim, de mendo suspectum habent, ac ex conjectura illud corrigunt, vel, si verum audire velint, corrumpunt, & loca sana lacerant, distrahunt ac pervertunt. Veri librorum carnifices & pestes, qui auctores urunt, secant, mutilant, ac pro suo lubitu eorum membra transponunt, & monstra quædam ex iis conficiunt. Adeo ut jam vere dici possit, quod de Homeri exemplaribus olim dictum est: auctores multo meliores & emendatiores esse, qui minime sunt emendati. Hactenus Bynæus. Ceterum horum morem callidissime æmulatus est, quisquis sub Chryso-

H 5

stomi

blicæ dependeat, quod illustrat exemplis Scaligeri, Vossii, Martinii, Daumii; illos, qui Ciceronem solum imitandum commendant, quod probat exemplis Petri Bembi, Christophori Longolii, Marii Nizolii, Pauli Manutii, Lazari Bonamici, qui dicunt; *Se magis velle loqui, ut Cicero, quam esse Pontificem Romanorum*; illos, qui in orthographia sollicitè versentur, huc omnes referas. VAND.

De D. Reunemann dicitur, quod non *ejus*, sed *eius*, non *major*, sed *major* scripserit. Vid. Anonymi *Beschreibung der Stadt Erfurt* Lib. I cap. 6. Alexander Burgius obvius in via amicos sententia aliqua aut verbis ex Ciceronis epistolis desumptis salvere iussit, unde apud eos, qui eum non nossent, pædagogi speciem non poterat effugere. Vid. Erythræum *Pinac.* p. 119. Andreas Bajanus Grammaticam non in luce hominum, nec in illustri quodam loco, sed in tenebris atque urbis angulis plebem docuit, teste Erythr. *Pinac.* p. 258. Idem de illo narrat, quod barbaro & superbo fastidio repudiaverit patriam, atque ex Indo Lusitanum, ex Goano Conimbriciensem se dici voluerit. CHAR.

stomi Mathanasii persona nuper admodum
acerbam in Criticos Satyram Gallico ser-
mone conscripsit *. Sed

Barlaeus
Poem.

*Cedite, Grammatici, magno quibus ilia
fastu*

*Inconsulta tument, delapsaque litera
sede*

*Sufficit ad bellum, vel iniquum comma
minaces*

*Exacuit calamos & tanti scena paratur
Nominis.*

Proxime hos consequuntur illi, qui
persuadere nobis cupiunt, quasi linguas
devo-

* Titulus est; *Le Chef d'œuvre d'un Inconnu avec des
remarques &c.* À la Haye, 1724, 12. Autor vero *The-
misseul. M.*

Quasi linguas devoraverint] Quo pauciores sunt, qui
linguarum studium sectantur, eo & arrogantiores ple-
rumque depræhenduntur, & cum unam forte alteramve le-
viter degustaverint, omnes se perspectas habere hoc im-
punius gloriantur, quo rarius suam incertitiam prodi vident.
Nam ut de cultu linguæ Sinensis tantum dicam, memini
A. P. catalogum Codicum Sinensium, qui in Lipsiensi Bi-
bliotheca Senatoria exstant, consignandi munus quondam
in se suscepisse, in quo codicem quendam retulit inter
Medicos, quem post aliquot annos Jobus Ludolfus, lin-
guæ illius, si quisquam alius, scientissimus, vix inspectum
Historicum esse demonstrabat. Hic eorum etiam mentio
fieri posset, qui Albi Studioforum, vulgo *Stambücher*,
Arabicas, Armenicas aut Runicas symbolas inferunt, ut
supra vulgus sapere videantur, quum re vera præteream
sententiam nihil omnino aut parum sapiant. Quem mo-
rem risisse videtur idem, quem modo innui, A. P. qui in
ultima Albi plagula Arabico charactere adscribebat verba

devoraverint omnium gentium, eoque ad se potissimum pertinere volunt illud Apostoli: *Gratias ago Deo meo, quod omnium vestrum linguis loquor*. Ita inter admiranda Fratrum Rosæ Crucis id quo-^{Naudé hist. p. 94.}que celebratum est, quod in universo terrarum orbe dispersi, ubique tamen linguam habuerint propemodum vernaculam & usque adeo familiarem, ut in ea nati viderentur atque educati. Guilielmus Postellus

illa ex Joh. X, 8: *omnes, quotquot ante me venerunt, fures sunt & latrones*. VAND.

De Andrea Müllero constat, quod officio suo se abdicaverit, ut linguis vacaret; nec defunt tamen, qui *Clavem* ejus *Sinicam*, quam identidem minabatur, ad Bibliothecam promissam & *latentem* jure meritoque referant. Et quis Mathanasio fidem habeat, qui de Massonii, cui librum suum *Chef d'œuvre d'un inconnu* inscripsit, scientia Sinica magnificentius loquitur. SER.

Omnium vestrum linguis loquor] Jactabundum aliquem, qui ut *πολυγλωττίας* laudem consequeretur, Ebraice, Græce & Latine Albo cujusdam inscripserat, false perstrinxit Frid. Taubmannus, ista e Johannis Evangelio adscribens: hæc scripta sunt Ebraice, Græce & Latine. Vid. *Taubmanniana* p. 211. An laudabile sit diversarum gentium idiomatica discendi studium, disquirat Arnoldus Geulincx *Saturval. Question. XI p. m. 225*. Antonium Walaem, in Vita ejus p. 606 edition Bates. traditur, existimasse, eos, qui nimium studii, nimium operæ linguis impendunt, raro solere severiores disciplinas capere solide, & in eas profunde penetrare; ubi addit Autor vitæ hæc: *Lingue superbae sunt, sole coli volunt, nec aliarum scientiarum servitio discantis animum patiuntur occupari; tantum in memoria consistunt, nec ullam cum rebus similitudinem habent, qua cum in sui notitiam deducant aut initiata cognitio possit promoveri*. SCRIB.

hus linguas quindecim, Andreas Thevet viginti octo ita callebat, ut expeditissime loqueretur; at Josephum Scaligerum, qui ne

Expedissime loqueretur] Petr. Kirstenium, Medicum Hamburgensem, XXVI linguas ex asse calluisse, testatur Inscriptio sepulchralis, apud Bælium *T. II Diction. p. 1714*. Schurmanniam perhibent XIV, Jobum vero Ludolfum, præter vernaculam, XXV exoticorum idiomatum peritissimum fuisse. Vid. Junckerus in *Vita Ludolfi*. Sic quoque J. H. Heideggerus, A. Pfeifferus, A. Acoluthus, magno consensu, ut Viri orientalium occidentaliumque linguarum peritissimi ab omnibus celebrantur. Verum enim vero, si, quod mihi videtur, libere fatendum est, nihil Oratorem nostrum a veritate alienum dixisse arbitror. Postellus nimirum & Thevet (quibuscum tamen, absit, ut laudatos modo celeberrimos viros in unam classem posuisse velim) hi duo inquam, ejusmodi Terræ filii erant, qui verbis sæpenumero sidera pulsaturi, re ipsa ut plurimum parum præstare valebant. I. HALL.

Jos. Scaligerum] Dignus *µα' Αλα!* Scaliger, qui ob hoc pariter & alia dicta Charlatanix *ωταρα* Reipublicæ Babinensis Syndicus constituatur. Nihil enim profecto hujus Viri jactantia dici potest stolidius, neque arrogantius, neque mendaciloquius, neque argutum minus. THEM.

Du Bartas, Josephi Scaligeri Coætaneus, tantum dicit, eum tredecim linguarum peritum fuisse. Observandum quoque hoc in elogio ejus stiloque poetico, quod laudes defunctorum extollere suevimus, dici. En versus ejus ex *secunda Septimana*, *Babylon* dicta, quos Teissierius quoque in novis supplementis Elogiorum Thuani adduxit. *vid. Ars. Jules & Joseph Scaliger p. 103 Ed. Ber.*

- - Scaliger, merveille de notre age,
Le Soleil des Scavans, qui parle sçavamment,
Hebreu, Gregois, Romain, Espagnol, Alemand,
François, Italien, Nubien, Arabique,
Syriaque, Persan, Anglois, & Chaldaïque.

I. GALL.

Insignem quoque inter Circulatores eruditos locum merentur illi Grammatici, qui multo conatu eo tendunt,

ne quidem unicam se ignorare gloriabatur, quam divitem linguarum fuisse existimatis, Auditores, si in nostrum orbem quadrarent,

ut reliqui eodem, quo ipsi, styli genere utantur; secusque facientes odio plus quam Vatiniano prosequi solent. Miramur certe eadem insania laborasse Josephum Scaligerum, de quo Bælius in *Diæ.* testis est, eum in ipso mortis articulo constitutum moribunda jam, sed severa voce professum esse: *id denique se edicere, quod nunquam sibi probatus fuerit Lipsii stylus plus justo concisus.* Miror hoc ultimum ejus plus quam Archi-hypodidascaleum judicium non in tabulas testamenti relatum fuisse; quo scilicet puri sermonis cultores solliciti sibi ab hac Lipsiana brevitate cavere possent. I. HALL.

Non prorsus hunc in locum quadrare videtur adnotatio hæc: Præterea, locus ille Bælianus accuratius indicandus fuisset, quandoquidem frustra a me quæsitus est. Inveni tandem alium locum non prorsus illi absimilem, in Art. *Juste Lipse Remarq. K. Un savant Humaniste* (verba sunt Bælii, Humanistam vero Paræum fuisse constat ex vita ejus) *raporte que Scaliger prêt à rendre l'Amesmoigna qu'il abhorroit cette affectation de Stile, (scil. Justi Lipsii). Il falloit que la chose lui tint au cœur, puis-que même dans cet état là on des objets infiniment plus important devoient attirer son attention, il voulut apprendre à la Compagnie ce qu'il en pensoit.* Bælius jam dixerat in verbis annotationis hujus præcedentibus, non posse Manutio & Mureto præferri Lipsium, nisi ab iis, qui deteriora sibi ad imitandum proposuerint. *Un Stile, inquit, qui va par sauts & par bonds herissé d'épines & d'ellipses à un stile bien lié coulant, & qui developpe toute la pensée.* I. GALL.

Ignorare gloriabatur] An plures igitur Scaliger linguas calluit, quam ultimi illi Ægypti Principes, vel Josephus etiam, Moyses, & Rex denique Salomon: de quibus singulis Judæorum Doctores fabulantur, LXX eosdem linguis locutos fuisse. Leg. Gaulmin *de vita & morte Moysis* pag. 312 & Carpzov. *de Sapientia Salomonis.* Quis interim neget, dignissimum fuisse Scaligerum, qui

drarent, quæ de septimi cœli habitatoribus Mahumedes impudentissime effutivit, *quorum nimirum quisque habebat septingenta millia capitum, & in quolibet capite septingenta millia ora, & in quolibet ore mille septingentas linguas, laudantes Deum septingentis millibus idiomatibus.* Nec desunt recentissima jactatorum horum exempla, de quibus haud immerito dixeris, quod Selestadius olim Poeta de Hispanis :

Si quantum linguae, tantundem cordis haberent,

Non foret ætherea tutus in arce Deus.

Jam ut ad Oratores transeam, non morabor illos, qui, ut infamem Sophorum appellationem vitarent, Sophistæ vocari maluerunt. Isti res in aprico positas ac cunctis Scriptorum calculis probatas, conqui-

Synedrii Hierosolymitani magni Præses eligeretur? quem nimirum LXXII idiomatibus omnibus Terrarum Nationibus, in totidem Dialectos divisus, responsa dedisse, autor est Maymonides. I. HALL.

[*Sophiste*] De Sophistis egregia habet Cresollus in Theatro Rhetorum apud Gronov. *Thes. Antiqu. Gr. Tomo X* & Kriegkiius de *Sophistarum eloquentiæ* Jen. 1700, 4. Ceterum eorum, qui res viles laudarunt, multa exempla collegit Caspar Dornavius in Amphitheatro Sapientiæ Socratico-jocoseriæ T. I & II. CHAR.

quisitis undique ratiunculis, in dubium vocare audent, illumque nunquam captum, aut magnum illum Alexandrum meticulo-
sum, Helenam imbellem ac deformem in
thea-

Conquisitis undique ratiunculis] Scitissime de his Vossius C. I. de nat. Rhet. p. 6: *Alii id nomen, tanquam gloriosum sibi studiose arripiebant, quales Protagoras, Gorgias, Hippias, alii, viri in dicendo prestantes, & doctrinae suae caupones. Quam acceptionem ejus nobis aperit M. Tullius II Acad. Quaest. Quis, inquit, fuit hic? num Sophistes? Sic enim appellantur ii, qui ostentationis, aut questus causa philosophantur. Ac similiter Seneca epist. XXIX: Illos nisi circulatores sophistas, qui philosophiam honestius neglexissent, quam vendunt. Ubi circulatores, b. e. περιδευτὰς appellat, quia ostentationis, aut questus causa, Græciam atque Asiam peragrarent. THEM.*

In dubium vocare audent] Hos inter suo merito referendus Autor anonymus, qui A. 1672 librum edidit sub titulo: *La Fatalité de S. Clou*, quo probare voluit, Henricum III nequaquam a Jacobo Clemente fuisse occisum. Vid. *Journal Liter.* 1715 T. VII p. 169. VAND.

Deformem] Graves viros utique his in minutiis occupari non decet, juvenes autem quod attinet, non adeo culpari possunt, si in similibus tirocinia scriptionis suae ponant. Hac enim ratione stili exercitium, meditationis quoque facilitas quædam & habitus acquiritur; ut taceam, multa sæpius majoris momenti capita quasi aliud agentibus sese offerre. Respublica literaria æque ac Respublica Politica, heroes suos habet, viros magnos. Princeps juvenili ardore flagrans pericula contemnit, vitamque ipsam alexæ belli committit. Sapiens autem Imperator non nisi magnis in casibus virtutem demonstrat, animumque formidinis expertem. Ita Heros juvenis literarius, instar illius bellici est, ferocias & nihil non magni tentat: at viri subacti ingenii & graves animo sublimiori, profundæque prudentiæ viribus excellunt: quæ de re Poeta Gallus Du Bartas *Cantique de la Victoire*:

Il faut qu'un grand Monarque, en sa verte jeunesse,

Fasse une, deux, trois fois preuve de sa Proïesse.

theatrum trahunt : pocula & libidines & quicquid est flagitiorum, multo verborum apparatu commendant ; ipsamque stultitiam, febrim quartanam, podagram, calvitiem, asinum, muscam, pulicem, laudibus ad cœlum extollunt. Nam & isti quid aliud agunt, quam ut falsis ac fictitiis rerum imaginibus ludentes gloriolam captent apud illos, qui nihil nisi quod aures blande titillet, admirantur ac genuina artis Rhetoricæ præcepta nunquam degustarunt. Itaque dum phaleras sectantur & figurarum omne genus, & amplificationes afferunt portentosas, ipsum orationis nervum amittunt. Id quod de iis quoque non incongrue dixerim, qui e rhetoricis scholis Christiani Weiffii prodeuntes, nihil se

*Mais il doit puis après combattre accortement,
Non tant du Gloire aigu, que de l'Entendement,
Et passant son esprit d'une agreable peine,
Faire, non du Soldat, ainois du Capitaine.*

I. GALL.

Amittunt] Les Pedans, inquit de la Bruyere, des Ouvrages d'esprit p. 116, ne distinguent pas l'Eloquence de la rondeur des periodes. Verum Longino ita sentiente, toutes ces mesures des Periodes n'ont qu'une certaine mignardise & un petit agrement, qui n'emeut point l'Ame. Traité du Subl. Chap. XXXIII.

E scholis C. Weiffii prodeuntes] Bene est, quod non de ipso Weiffio, sed de quibusdam ejus discipulis hic agat Auctor. Nam cum ipse non ignoraret, quæ ad veram & ma-

se eximium conari posse credunt, nisi vel symbolis atque emblematibus, e Picinello, Saavedra vel Petrasancto sollicitè corrogatis, cunctos parietes impleverint, vel ingenioso quodam numismate donaverint auditores suos, veluti oculos fascinati aut manus deauraturi eorum, quorum mentibus imponere laborant. Præcipue vero hic de saltatione rhetorica & rhetorisimo histrionico dicendum nobis videtur: quandoquidem hodie plerosque deprehendimus mira vocis contentione, vultu multiformi, oculo vago & petulanti, jactatis brachiis, saltantibus pedibus, lascivientibus lumbis, ac variis motibus, inversionibus, circumductionibus, resupinationibus, saltibus, gesticulante toto corpore, animi videlicet mobilitate ipsum secum volvente, ad populum proclamare, memores fortassis

Agr. de
Van. Sci.
Cap. 21.

sculam illam eloquentiam requiruntur, pueris interim, rerum ignaris, viam facilem monstrare voluit, qua verba facere discerent; qua in re cum aliqui artem universam consistere existimarent, nihil se parere in oratione eximium posse putarunt, nisi nummorum inscriptiones, emblemata, symbola venentur. VAND.

Emblematis] Emblematum nimium usum bene improbat Morhof. *Polyhist.* P. I. L. VI c. 4 p. 292: *Minime omnium placent, qui emblemata velut in scenam magno apparatus producunt &c.* SCRIB.

I

tassis Demosthenis sententiæ, quî (ut est apud Valerium) interrogatus, quidnam esset in dicendo efficacissimum? respondit: hypocrisis; iterum deinde & tertio interrogatus, idem dixit, ac pæne totam dicendî vim huic deberi affirmavit. Equidem haud ignoramus, Socratem, Platonem, Ciceronem, Quintilianum ac Stoicorum

Affirmavit] Palmarius Oratoris scopus est animorum emotio, affectuumque concitatio. Ad eum vero consequendum non sufficit eruditum esse, non sufficit multo scientiarum apparatu auditores cumulare, non sufficit ingeniosissimas politissimasque res in medium proferre: vana hæc sunt omnia & inutilia, nisi hypocrisis hæc Demosthenis, vel Actio Ciceronis, vel Charlataneria hæc Menckenii nostri accesserit. In hoc enim omne Oratoris artificium conspicitur. Eruditio non nisi mediocriter eloquentem, Charlataneria vero Oratorem celeberrimum efficere potest. L. V. H. malum quoddam sibi contraxit, muneris sui difficillimi negotiis nimium invigilando. Inde fit, ut prolixiores periodos uno spiritu recitare non possit. Immo vox ipsa tenuior, & actio minus jam libera minusque fervens facta est. De cetero oratio ejus intellectu facilis, stilus dignus, meditatio accurata, dispositio tandem naturæ rei accommodata esse solet. His non obstantibus Orator hic, voci in Deserto clamanti comparari potest. L. B. S. e contrario in dispositione vastus & confusus, in ratiocinatione vagus, in imaginibus immoderatus, in descriptionibus ad nauseam accuratus est, imitatur denique nulla regula servata. Est autem voce clara & sonora: gestu facili, licet aliquanto liberiori; fervor nunquam eum destituit, animusque ejus nunquam non intrepidus est. Hinc non nisi multo conatu per auditorum catervas ad suggestum pertingit; fama ejus undique spargitur, immo quod principe loco memorandum, dona stipendiaque undiquaque ad eum convolant.

Il est le mieux venté de tous nos beaux esprits.

rum plurimos artem illam admodum utilem Oratori, imo & necessariam existimasse; quatenus nimirum apto quodam corporis gestu, vultus & corporis composita adformatione constat, tum vigore oculorum, pondere vultus, accommodatoque singulis verbis & sententiis sono vocis & efficaci corporis motu ad ea, quæ exprimentur. Quod cum intelligeret Petrus Francius, artificium jam pridem deperditum quasi postluninio revocare cœpit, & novam quodammodo *eloquentiam* commentus est, quam *externam* vocavit. Itaque adolescentes continuo duxit ad speculum, ut, quomodo & ora & oculos ipsasque manus ad singulas voces componerent, hoc veluti magistro discerent; tum vero novos Roscios prodire in theatrum

v. *Specimina Eloquentiæ externæ & Oratoris* in *Prologis* in *Postlunio*.

I 2

ac

Non dubito eos, qui Romam, Lutetiam, Londinum vel Hagam Comitum viderunt, satis multos deprehendisse, de quibus mutato nomine hæc narrari possit fabula.

I. GALL.

Duxit ad speculum] Idem de celeberrimi nominis Cratore sacro, D. J. F. M. retulerunt amici, qui, quoties coram concione aliqua honoratiore verba facienda essent, toties speculum (quod in hunc usum amplissimum, & ex purissimo crystallo Veneto assabre compositum in Museo custodire solebat) gestuum suorum & *κατασκευαζόμενης* necessarii iudicem consulebat. THEM.

Roscios] Roscius celebris erat Actor in Scena, cujus Cicerò aliquando causam egit. Ita excellebat in arte sua,

ac declamare jussit orationem quandam Romanæ eloquentiæ patris Ciceronis, ingenti utique Auditorum plausu, qui ad rem novam, ut solet fieri, non leviter commovebantur. Verum tantum abest, ut eloquentiam, ut potius affectationis turpissimum vitium cum Thrafonismo isto discipulis suis instillaverit Francius, Vir aliquin laude sua nequaquam fraudandus.

Pergimus ad Historicos, qui, cum res gestas summorum Principum aut familiarum origines describere, non minus in Charlataneriæ, quam vocamus, vitium inciderunt. Quidam, ut ad Livii gloriam quam proxime accedant, historiolas suas longis

ut omnes, qui in aliqua re egregii essent, Roscii vocarentur. I. GALL.

Turpissimum vitium cum Thrafonismo] In *Parrhasianis* p. 129 dicitur, hodie gestibus operam dari, ut attentiores fiant auditores; olim Apostolos excitasse attentionem miraculis & sanitate vitæ. Ibidem p. 124 quidam in eo studio nimius dicitur *un grand chasseur des moulins*. SCRIB

Nequaquam fraudandus] Addi forte hic possent, quæ de Andræ Bajani oratoria narrat Erythræus Pinacoth. p. 258. Is nimirum pueris oratiunculas scripsit, quas in Æde D. Eustachii die eidem sacro, ut mos est illorum adolescentium, haberent, quæ ineptam ac ridiculam pædagogi sedulitatem & industriam declarant, cujusmodi fuit illa, in qua ita verba coagmentantur componunturque, ut ipsa per sese se teneant ac sustentent, nec aliquo verborum adminiculo innitantur.

CHAR.

longis atque tædiosis orationibus inferciunt, adeo ut barbaris etiam hominibus tribuant ingeniosissimos sermones, id quod in Paulo Æmylio, Gallico Scriptore, plures adnotarunt. Alii, quasi de Lectoribus desperent, nisi oculos jucundo spectaculo oblectent, singulas paginas scitissimis figuris exornant, & quod ridiculum, pugnas quoque ipsas & velitationes, nullo sæpe ordine gestas, sollicite depingunt; qui non magis mihi sapere videntur ac pruni illi librorum figuris distinctorum editores, qui quoties vel urbis alicujus, vel prælii, vel viri aut foeminæ illustrioris meminere,

I 3

eandem

Singulas paginas scitissimis figuris] Freheri Theatrum ob putidas imagines notat Thomasius in *Colloquiis mensuris* P. II p. 261 f. Clarmundum, vitarum scriptorem & mirificum imaginum concinnatorem, personatus Caspar Bonifacius in Epistola de Clarmundo, quæ Bibliothecæ Halensi inserta est, P. VII p. 567.

SCRIB.

Ordine gestas] Quare non immerito Michaellem le Vassor dehortatus est celeberrimus Belli Dux Schombergius, ne prælia & pugnantium actiones fusius deduceret, quippe quod ipse, quoties cum hostibus confligerit, paucissima accurate satis observare potuerit. Multo interim felicior est vulgus Scriptorum, qui omnia hæc artificiosissime exsequitur. Ictus illi præliantium graphice depingunt, & globorum abeuntium, redeuntium vias ad amplexum delineant. I. HALL.

Vel prælii, vel viri] Similes etiam picturas Ill. Pufendorpii Historiæ Caroli Gustavi nulla quidem Autoris culpa intertas adnotamus, quas, ut compendium fieri posset sumtuum, præstaret (ut in ceteris tanti Viri libris fa-

eandem nobis tabulam identidem exhibent, id quod in Stumpfii & Dresseri Chronicis, nec non in Pantaleonis Prosopographia aliisque superioris ævi libris plurimis deprehendimus. Sed & minus meo iudicio ferendus Johannes Palatius, qui, ut genio seculi, quo res nummaria florebat, placeret, ex sanguine & elumbe historiæ suæ corpus opplevit numismatibus, sed adulterinis, ex otioso ipsius cerebello profectis. Alii quo tutius adblandiantur suis Mæcenatibus,

etiam) penitus omisso. Et observarunt aliqui, in ipso Theatro Europæo nonnullas præliorum repræsentationes in diversis Tomis repetitas easdemque picturas præliis diversis fuisse dicatas. VAND.

Hoc Charlataneriæ genus ad Bibliopolas referendum est, qui præterea multis aliis artibus ad lucrum faciendum uti solent. I. GALL.

Placeret] Mediocres animæ a genio seculi vel minimum recedere verentur. At excellæ mentes, in omnium seculorum mores inquirunt, eos accurate inter se componunt, eliguntque, quod rectæ rationi convenientissimum esse credunt. Ita demum producit, quod dignum sit posteritate. Ceterum licet ille monetarum gustus nimius esse & vitiosus fieri potest; negari tamen non potest, insignem ejus in explicandis, & detegendis etiam magni momenti factis, usum esse. I. GALL.

Adblandiantur suis Mæcenatibus] Hi sæpenumero, ut cum Naudæo meo loquar, peccant, non quia iudicio carent, sed quia moribus ita receptum est, imo quia, Plutarcho teste, τὸ καὶ εὐδὸν ἰδὼν, καὶ ἀπὸ ψευδῶν εἶναι. *Lucri scilicet bonus odor ex re qualibet est, cur non et a mendaciis profecti?* Hanc ditescendi & proficiendi artem non ignoravit Jovius, de quo Lipsius L. I Polit. in Not. ita: *Judicio ac fide ambiguus, ubi affectus non distrahunt, rectus,*

natibus, & Lectoribus obtrudant fabulas Milesias, nescio quæ archiva, quos codices jactant, & eruta ex obscuris latebris manuscripta; quos inter artifices nequissimos principem locum merentur, e nostris Georgius Ruxnerus, qui, ut familias quorundam nobilium extolleret, ad Magdeburgici codicis, quem nemo vidit, fidem provocabat, & ex Gallis Antonius Varillasius, qui, quoties genio indulget, spissa manuscriptorum nube se tuetur. Taceo falsarios & sycophantas alios, qui integros li-

Bibl. des
Hist.
P. 175.

I 4 bros

ubi illi adsunt, obnoxius. Ad gratiam scilicet se dat & aurem. Laudationum nec causam sæpe habet, nec modum. &c. Quid, quod ipse de se jactare solitus fuit, binos sibi calamos esse, aureum alterum, alterum chalybeum, ad inæqualiter tractandos Principes, inæqualibus se beneficiis affecturos &c. conf. Teisserius in ejus elogio. Verum, vix quidem opus est exempla horum hominum a majoribus repetere, cum hodieque omnis terra plena sit pennis manibusque venalibus, & nostri temporis Annales magnam partem mendacii, atque adulationis Gymnasia esse consueverint, ubi

*Uni se atque eidem studio omnes dedere & arti,
Verba dare, ut caute possint pugnare, dolose
Blandiri, certare, bonum simulare virum se,
Insidias facere, ut se hostes sint omnibus omnes.*

Lucilius apud Lactantium L. V de Justitia C. IX. Conf. Naudæus in Dial. Masc. p. 75. THEM.

Se tuctur] Vazillasius historici nomen non meretur. Nihil histrionicum magis magisque ridiculum fuit illa responsione, quam de documentis, quibus in historia sua inniteretur, interrogatus, suppeditavit. *vid. Hist. des Ouvrag. des Savans Sept. 1687 p. III.* Ubi egregium V. G. Beauvallet, de eo judicium occurrit. Meo quidem judicio

bro nobis dedere, Annium Viterbiensem, qui Berosi Chaldæi Antiquitates, Inghirammum, hominem Florentinum, qui Antiquitates Etruscas, Ant. Dominicum Flocum, qui L. Fenestellæ librum de Magistratu & Sacerdotio Romano, Hieronymum Romanum de la Higuera, qui Flavii p. 225. Lucii Dextri, Marci Maximi, Braulionis & Helecæ, Ant. Lupianum Zapatam, qui Hauberti, & Gregorium de Argæz, qui Liberati Chronica excogitavit: neque ex his quisquam tam bardus fuit aut ineptus, quin ex vetustis codicibus accurate omnia descripta prædicaret; quin & aliqui, quod de Zapata inprimis fertur, quo facilius fidem invenirent, se furto abstulisse codices e Bibliothecis exteris, Lectores suos persuadere conati sunt, vel nova subinde chronica

huic Varillasio *Maimburgius* simillimus esse videtur. Stilo nimirum, eruditione, luxuria, fide denique ita alter alterum exprimit, ut nemo magis. Posset autem huc etiam Autor Historiæ Lud. XIV, quæ Amstel. prodiit, referri. I. GALL.

Chronica excogitarunt] Conf. testis omni exceptione major, Nic. Antonius, qui in *Bibl. Hisp. T. II P. I c. 8* imposturas hujus Higuera, Joan. vero Tamaji de Salazar *T. I p. 601*, & Thomæ Tamaji de Vargas fraudes *T. II p. 252* prolixè exposuit. Add. Struvii *Diff. de doctis Impostoribus*. I. HALL.

Confinxerunt] Hos omnes in universum aliosque similes imposturis & impudentia vicit Gallus quidam modernus, cui debemus *les Memoires du Comte de Rochefort*,

nica confinxerunt, quod de Argæzio constat, ut spuriiis antea editis auctoritatem conciliarent. Verum ut hi onerant Annalibus suis orbem literatum, quos æterna nocte sepultos præstabat, ita sunt alii contra, qui splendidos historiarum libros publice nobis pollicentur, eoque nomen sibi comparant inter historicos primi ordinis, quos tamen, cum diem obierint, ne per somnium quidem ea de re apparet cogitasse. Quo nomine Jo. Franciscum Carrettonium non ineleganter arguit Erythræus, qui cum idoneus esset habitus, cui Societatis suæ annalium confectio demandaretur, non solum statim id, gloriæ & ostentationis causa, divulgavit, verum & iterum iterum-

Pinac.
C. 63.

I 5

que

les Annales de la Cour de Paris, les Memoires d' Artagnan cet. libellos, in quibus verum falso ita mixtum est, ut admodum idonei sint ad fidem lectoribus extorquendam,
I. GALL.

Splendidos historiarum libros publice nobis pollicentur] Ita Sammarthanus *Elogior. L. II p. m. 61* de Gulielmo Philandro testatur: *Commentationum in Vitruvium Proæmio multa insuper alia recônditionis & insolentioris doctrinæ opera temere pollicitus, tam pulchram lucubrationis gloriam inani tot promissorum expectatione non mediocriter obscuravit. Quasi enim esset eo fama nascentis auspicio contentus, pristinam deinceps diligentiam abiecit &c.* SCRIB.

Interim tamen ad Quintilianii declamationes Commentaria doctissima, aliaque opera quamplurima inedita, elaboravit. Admodum desidiosus erat homo hic, verum iudicio valde solido præditus. I. GALL.

que gloriatus est, perfecturum se, ut omnes intelligerent, neminem eorum, qui viverent, majori, quam ipsum eloquentiæ ceterarumque virtutum instructu apparatuque ornatum, ad scribendam historiam accessisse: sed tam magnificum dictum, utpote plenum vanitatis ac spiritus, tenues abiit in auras, nec adhuc annalia, quæ nemo unquam est inspecturus, apparent. Et notis, Auditores, quæ inter nostros Vir magni nominis de vita Leopoldi M. & inter Batavos de rebus gestis Wilhelmi III, Regis Magnæ Britanniae, Historiographus ejus minatus fuerit, quorum in schedis, postquam e vita discessere, vix una atque altera lineola, quæ huc faceret, reperta est. Quotusquisque est porro historicorum, qui non in ipso limine omnia ad unam veritatis regulam exactissimam redacta liberaliter polliceatur, quos ipsos tamen cum inter se

Quæ huc faceret, reperta est] Ita tempore Henrici II Regis Galliae Carolus Pascal, e Vasconibus oriundus, multis persuaserat, se Vitas editurum clarorum Virorum sui temporis, quo id effecit, ut plurimi, qui in his Elogiis locum sibi dari optabant, versiculis eum & epistolis honorarent. Factum & inde, ut ad Historiographi Regii munus vocaretur; atque tum in Delphini nuptias orationem publicabat, velut ex Historiæ suæ Libro IV & V depromptam. Enimvero post illius mortem patuit, eum ne quidem de simili opere unquam cogitasse, v. *Lettres de Pasquier*. SER.

se componimus, rarissime videmus conspirare. Herodianus Alexandrum Mam-
mææ filium accusat, quem laudant Lam-
pridius alique; Juliani virtutes commen-
dant Ammianus Marcellinus & Montanus,
cujus vitia perstringunt alii: Dio facta Bru-
ti & Cassii damnat, probat contra Plutar-
chus: Paterculus Sejanum extollit, pleris-
que aliis exosum: Claudianus Ruffinum
proscindit, Arcadii præceptorem, quem
Zosimus, Zonaras, Eutropius & Paulus
Orosius summis laudibus afficiunt. Sed
missis

Rarissime videmus conspirare] At hi fere sunt, quibus
unice fidem habemus in iis, quæ tradidere. Ergo Pyr-
rhonismo historico opus est, de qua subinde eleganter
egit Bælius in *Dist. SER.*

Ad rectius intelligendam hujus Pyrrhonismi necessita-
tem, relationes modo legendæ sunt de iis rebus, quæ au-
te oculos nostros gestæ sunt. Historia supra citata de
Lud. XIV hic inspicienda est, probeque notandum, au-
torem ejus promittere, se fidum, accuratum & æque a
partium studio remotum futurum, ac ipse Suetonius fuisse
dicatur. I. GALL.

Summis laudibus afficiunt] Sunt etiam Historici, qui
veritatem scribere plane non volunt, sed orbem eruditum
decipere ultro conantur; qualis, præter Varillasium Gal-
lum, Polyd. Vergilius fuit, de quo ingeniose Qwenus
L. IV Epigr. 49:

*Virgilii duo sunt, alter Maro, tu, Polydore,
Alter, tu mendax, ille Poeta fuit.*

Talis fuit Poggius Florentinus, de quo itidem non male
Sannazarius ap. Vossium *de Arte Hist. C. X p. 56:*

*Dum Patriam laudat, temnit dum Poggius hostem,
Nec malus est civis, nec bonus Historicus.*

missis his, in quibus enarrandis dies nos citius, quam dicendi materia deficiet, eorum quoque attingenda est temeritas, qui in re Genealogica ad primam stirpem descendende-

Alii e contrario non possunt, etiamsi velint, veritatem dicere, vel propter intellectus vitium & iudicii defectum, vel quod oculi cæco quodam affectu obfuscati, eorum scelera non dignoscant, quos venerantur, vel illorum merita non agnoscant, quibus infensi sunt. Aliqui veritatem ex proprio commodò metiuntur, largis pollicitationibus inducti, ut Annales condant. Ejusmodi perversi mores non possunt non Lectorem cautum reddere & diffidentem. Quippe haud vereor, pluribus recentioribus pariter & antiquioribus Historicis applicare verba Terentii ex Andriæ Prologo:

*Historicus cum primum animum ad scribendum appulit,
Id sibi negotiū credidit solum dari,
Populo ut placerent, quas fecisset, fabulas.*

Pari jure in hunc censum referendi sunt multi Ephemeridum scriptores, qui sine ullo aut iudicio aut delectu excerpta compilare & superfluis suis insulsisque alieni laboris sive censuris, sive Panegyricis mercedem mensuram promereri soliti sunt &c. I. HALL.

Alii id curant tantum, ut suos ipsi libellos, eosque qui ex officina Typographi sui prodeunt, extollant, ceteros omnes, præstantissimos licet, carpunt & fugillant, quo id consequuntur, ut Autores, velint nolint, suâ scripta offerant gratis Cenforibus illis, ut vel levi saltem censura afficiantur, vel indicta certe maneant. Ita sunt, qui J. Clericum accusant, quod nullo alio fine tot annis scriptit suas Ephemerides, quam ut scriptis suis digne recensendis ac vindicandis, aliorum vero, quibus male vellent, carpendis locum faceret. VAND.

Ad primam stirpem descendere audent] Sic Johannes le Maire Gallorum Regum originem ad Trojanos refert, teste Sorello in *Bibliotheca* p. 294. In Oppido Heverleæ, haud procul Lovanio, est templum & in hoc marmorea Principum Crojorum & affinium monumenta. Ibi Genealogiam Ducum de Areschot ab Adamo usque ad præ-

scendere audent. Nam ut taceamus veterum Gentilium infaniam, qui Principes suos Deorum sanguine procreatos mentiebantur, aut eorum, qui gentium origines tradidere, & Hispanos a Tubale Japeti filio, Cambros a Gomero, altero ejusdem filio, Britannos a Bruto, Francos a Francione, Priami aut Hectoris filio, Brandenburgicos a Brenno, ab aliis alios, arcessiverunt; illud profecto dignum risu ac multo cachinno, Franciscum Sandovallium, Hispanum, Caroli V Imp. Wilhelmum Slatyer, Anglum, Jacobi I Angliæ Regis, & Joannem Messenium Regum Sueciæ familias inde ab Adamo, primo omnium parente, non interrupta per tot capita serie, deduxisse. Neque felicius, ut arbitror, operam suam collocarunt Jacobus Zabarella, qui Joannis Casimiri Poloniæ Regis, & Godofredus Siegfried Megander, qui Christiani Saxonix Ducis, cum Regibus ac Principibus Europæ tantum non omnibus cognatio-

Oeuvres de la Motte le Vayer T. I ed. in fol. Nicolson Scoteh Hist. Lib. p. 140.

sentes ultimos videbis in choro ad latera, uti testatur Göl nitius in *Itinerario Belgico-Gallico* p. 114. SCRIB.

*Mais qui m'assurera qu'en ce long cercle d'ans
A leurs fameux Epoux vos Ayeules fideles
Aux douceurs des Galans furent toujours rebelles?*

Boileau Sat. V. I. GALL.

gnationes, descriptis pluribus tabulis, delinearunt.

Accedo ad Poetas, genus hominum lepidum & facerum, sed & inflatum & arrogans, de quibus, nisi alia dicenda superessent, latissimum utique haberem differendi campum. Nimirum ex quo ita persuasum fuit nonnullis, quasi ex ipso Poetarum patre Homero rerum omnium humanarum

Delinearunt] Non inepte forte illi quoque accenseri ceteris poterant, qui arcana aularum sollicitius rimantur & nova identidem ac inaudita crepant, velut ea effutientes, quæ e sanctiori consilio accepissent. Quem in censum ex Italis Gregorium Letum & e Gallis Michaellem le Vassor aliqui referunt, quorum hic tamen illo multo ingeniosior est. SER.

Genus hominum lepidum & facerum] P. I. Beronicium, quem P. Rabus in Carminum ejus, quam adornavit, editione incomparabilis Poetæ titulo insignivit, ad Poetas Charlatanos merito referas. Hunc enim, cum stupenda prorsus carminis extemplo fingendi vi polleret, versusque furore quodam quasi percitus funderet non ineptos, sapientius Thraſonis instar de ingenii sui promptitudine mirari narrasse, artisque suæ documenta nimium ostentasse aliisque obtrusisse tradit Ant. Borremansius *Var. lect. cap. 6*, qui præterea caminis verrendo, cultros acuendo, & similibus artium mechanicarum vilissimis, imprimis autem agyrtam agendo & populo vendendo fumos, vitam ipsam tolerasse scribit. Conf. *Act. Erud. Suppl. T. II pag. 161*. TRIVULT.

Patre Homero] Quantæ annis superioribus de Homero lites inter ejus fautores, Dacieriam, Gacon, aliosque, & Homeromastiges, de la Motte, Terrasson &c. ortæ fuerint in Gallia, non attinet hic repetere: plena de iis sunt diaria. Carmina, quæ ad hanc litem spectant, imprimis diligenter exhibet Autor Novorum Liter. (*Nouvelles Lite-*

rum atque divinarum fontes derivari possent, incredibilis profecto fastus invasit cunctos, qui in re poetica fuere vel leviter exer-

vaires) quæ Hagæ Com. A. 1715 singulis septimanis prodire cœperunt. Ceterum ut taceam eos, qui Theologiam ipsam ex Homero petunt, & in ejus descriptione cesti Veneris Iliad. æ v. 215, 216, 217 mysteria & ænigmata multa contineri putant, teste Eustathio in Schol. ad Hom. l. c. p. 979, (qua de re videri poterit Autor noster in Diss. περί τῆ ἀρεσκοντος, seu de eo quod placet § 8); ecquis putet, contra morbos quoque remedia ex Homero peti posse, quod patet ex ejus Scholiaste Latino, qui testatur, versum illius Iliad. B. v. 95

Τετρίχαι δ' ἀγορῇ ὑπὸ δ' ἐτραχέεσσιν ἄλσιν
podagræ mederi. VAND.

Quod vero Homero inter Græcos obtigit, ut plura sæpe invenisse sibi in eo videantur Lectores, quam ipse Homerus perspecta habuit, idem fere etiam Virgilio inter Latinos accidit. Nam ut de sortibus Virgilianis nihil dicam, non desunt sane, qui Physices, Oratoricæ &c. præcepta atque argumenta ex eo deprompserunt, qualis Casp. Knittelius e Soc. Jes. qui in Regia Via ad omnes artes & scientias, primum Æneidos Virgilianæ versum:

*Ille ego qui quondam gracili modulatus avena,
septem verbis constantem, totidem argumenta de humilitate dicturo subministrare docuit.* Conf. *Acta Erud. A.* 1682 p. 336 & Morhof. *Polyb. P. I Lib. II pag. 353 seq.* CHAR.

Non miror, omnium scientiarum principia in poetarum scriptis requiri; cum ad componendam Iliada sive Æneida utique omnibus fere artibus, doctrinis & scientiis tinctum esse debeat. Non sufficit esse Theologum, Mathematicum, Astrologum, Historicum, Architectum, Geographum, Politicum, Genealogum; &c. nisi etiam Pictor, Artifex, Operarius & Agricola simul fueris. Nec miror, quæritas esse in carminibus quæstionum quarundam decisiones, futurique scientiam,

Novit namque omnia Vates

Quæ sint, quæ fuerint, quæ mox ventura trabantur.

Virg. Georg.

exercitati. Nam ut olim Accium Lucium Poetam, cujus vix nomen ad nos propagatum est, Julio Cæsari, in Collegium Poetarum venienti, nunquam assurrexisse constat, quod tantum Imperatorem in carmine multo se putaret inferiorem; ita inventi sunt sequioribus temporibus longe plurimi, qui neminem poematis gloria parem ferre potuere, nedum superiorem. Unus nobis instar omnium erit Belmontes Cagnolus, Abbas Italus, qui cum Aquilejam captam soloque æquatam carmine descripsisset, nomen suum in toto orbe celebratum arbitrabatur, eoque, si literatus aliquis ei continuo non assurrexisset, elatus iracundia hisce hominem verbis increpabat: Itane? Abbas Cagnolus, everſæ
Aqui-

Quia nimirum Poësis lingua Deorum audit, Poeta divinis effatis prodendis os ministrat; nonne verisimillimum fuit inscriptis eorum omnia inveniri, quæ frustra alibi quaeruntur? Illud vero admirationi mihi fuit, inventum esse Poetam quendam non parum arrogantem, sui que maximum admiratorem, qui fallus fuerit, egregium Poetam non magis Reipublicæ necessarium esse, quam lusorem peritum. Aliter sensit Boilavius, cum ita ad Lud. XIV Epist. I:

*Grand Roi, pour sui toujours, assure leur repos
Sans elles un Heros n'est pas long tems Heros,
Non, a quelques hauts faits que t'apelle,
Sans le Secours soigneux d'une Muse fidelle,
Pour t'immortaliser tu fais de vains efforts.*

I. GALL.

Aquilejæ & tantorum carminum Autor, tuam potuit notitiam effugere? non fit verisimile; cumque in Humoristarum cœtu carmina quædam horrida & inculta recitans omnium in se risus excitasset, quid ridetis, inclamabat, infâni? ego sum ille Abbas Cagnolus, omnium, qui sunt in hoc numero, multo antiquissimus, quique ex dirutæ Aquilejæ poemate tantam mihi gloriam famamque collegi, ut nullus in terra vivat, cujus nomen sit apud omnes illustrius & clarius. Et quid mirum cristas erexisse Poetas, quos ab ipsis summis Principibus aliisque spectatissimis in Republica Viris longe plurimis in delitiis habitos magnisque honoribus ac præmiis affectos fuisse novimus. Alexander M. cum ad tumulum constitisset Achillis, eum hoc uno beatum prædicabat, quod præconem virtutum

Cujus nomen sit illustrius & clarius] Tria Epigrammata veterum Poetarum, Nævii, Plauti, Pacuvii, quæ sepulchris incidenda ipsi sibi scripserunt, plena fastus & superbiæ legenda sunt apud Gellium *L. 24 Noct. Attic.* De Suffeno Catullus Epigr. XXII:

--- *Neque idem unquam*

Æque est beatus, ac Poema tum scribit,

Tam gaudet in se tamque se ipsum miratur.

Cicero proinde *T. Q. V, 22: Adbuc neminem cognovi Poetam (& mihi fuit cum Aquino amicitia) qui sibi non optimus videretur. SCRIB.*

K

tutum suarum Homerum nactus esset; & nisi Ilias exstitisset, inquit Tullius, idem tumulus, qui corpus contexerat, nomen quoque obruisset. Augustus versus in laudem Æneidos ipse componebat, ut vel sic abstergeret illos, qui ad ipsius Maronis moribundi præceptum præstantissimum poema igne cremari ac subduci posteritati cupiebant. Et ut alios taceam inter recentiores, qui modicis carminibus ingentes divitias collegerunt, non possum certe hoc

Divitias collegerunt] Huc referri possunt Malaherba, cui Maria Medicea 15000 librarum pensionem annuam procuravit, teste Menagio *Rem. sur les Poes. de Malherbe* p. 378; & Desportes, de quo ita loquitur le Pays *Nouv. Oeuv. T. II* p. 180: *Un seul Sonnet luy fit payé de dix mil francs par l'Amiral de Joyeuse & enfin après s'estre bien lassé à faire des vers, sa Muse acquit un repos de dix mille ecus de rente. M.*

Philippus Desportes pro parvo poemate a Carolo IX centum aureos nummos & pro paucis versibus ab Henrico III mille unciales accepit. Vid. Baillet *Jugements T. IV* P. IV p. 84. Jo. Baptistam Marinum pro *Adonide* Maria Medicea, Regina Galliæ, munere 100000 florenorum donavit, quod ipsi tamen non longe post furto ablatum fuit, quasi ipse tam magnum non meritis esset. Vid. *d. l.* p. 204. De Barlæo in Sorberianis p. 45 hæc leguntur: est tamen vir inter magnos ævi nostri numerandus; elogium scripsit Cardinali Richelio, quinque millibus florenorum repensum. Ipse Barlæus ad Jacob. Petritium *Epistol. XXXVIII* inter eas, quas Jo. Brant, ineditas ante, Amstelodami a. 1702 vulgavit: *Illie per triduum Hæge Comitæ, evocatus ab illustrissimo Oxenslirnio Legato, qui lacrimas meas, quas superiori æstate in obitum Regis Gustavi effudi, absterfit aureo sindone. Sane hæc ex Aquilone*

hoc loco præterire Petrum Ronfardum, ^{Nouv. Oeuvr. de M. le Pays T. II p. 182} qui non modo tanta apud Regem Carolum IX gratia florebat, ut cum illo carminum certamen inire non detrectaret, sed & ob unam poematis gloriam ab Elisabetha Angliæ Regina adamante pretiosissimo, & a Maria Scotica supellectile aurea & argentea

K 2

mibi tempestas non fuit gravis. Expediet reges sic mihi sepe mori. Idem, cum e Britannia regium munus accepisset, ita ad Godofredum de Hæstreht læto calamo scribit: *Ante pauculos dies ad me misit Legatus Britannicus, Serenissimi Regis nomine, aureum torquem, δῶρον vere βασιλικόν. Jactet vetustas laureatos aut bederaceos Poetas; ego auratus esse malim.* v. Epistol. 58 inter Barlæanas, quas Gerhardus Brandt vulgavit; sed idem tamen Baudii conditionem tangit, non æque feliciter auro inhiantis, ita scribens Ep. 61: *Baudii sortem memoras, cui minus feliciter successit poeticum hoc negotium. Memini scilicet abiturienti illi in Angliam cum ingenti Jamborum mole ad Jacobum Regem dixisse: Baudi, tu abis in Angliam gravis spe, sed redibis levis ære. Nec fefellit vatem augurium istud.* SCRIB.

Occasione carminum horum, meminisse juvat illius etiam distichi, quod Colletet Cardinali Richelio offerebat:

*Armand, qui pour six vers m'as donné six cens Livres,
Que ne puis je à ce prix te vendre tous mes Livres?*

I. GALL.

Supellectile aurea & argentea] Naudæi Mascurat p. 185 de Mazarino suo: *Balsac & Corneille l'ont remercié publiquement; le premier, de ce qu'il luy faisoit payer pontuellement une pension de quinze cens livres, & l'autre de ce qu'il luy en avoit donné une de cent pistoles. - Mais crainte que tu ne me serves d'un vel DUO vel NEMO venons, je te prie, aux autres. L'Ode de Monsieur Chapelain, n'a t'elle pas esté reconnüe d'une pension de cinq cens escus? la preface des poesies du prestient Maynard ne luy valut-elle pas mille livres? le Cordelier de du Bosc*

gentea donari meruerit, dictumque vulgo fuerit, nunquam Galliam ex tristi luctu, quem ob captivitatem Francisci I Regis sui conceperat, recolligere se potuisse, nisi Ronsardus eo ipso die, quo Franciscus captus est, miraculo quodam in lucem editus fuisset. Memoratu dignum est, quod de Camillo Querno refert Scriptor disertus, Paulus Jovius. Is, inquit, e Monopoli Leonis X Pont. fama excitus, quum non dubiis unquam præmiis Poetas in honore esse.

Elog P. II
P. 156.

n' a-t'il pas esté gratifié d' une pension de six cens ? &c. De Desportefio confertur meretur Menagius in Anti-Bail. T. I. p. 385, & ipse Bailletus T. I p. 558, qui a p. 556 usque 562 plura talia exempla cumulavit. Ex his illa tantum nostra facimus, quæ p. 562 leguntur, ut constet, quandoque & Baviis regalia dona cessisse: Mr. de Balzac avoit raison de louer ce Dictateur Roman, qui donna de l' argent à un mauvais Poète, qui luy avoit présenté des Vers, à condition, qu'il n'en feroit plus à l'avenüe. Et l' on estimera toujours un trait de la sagesse & de la generosité de la Reine de Suede, qui recompensa un froid & pitoyable Harangueur, pour avoir fini. THEM.

Non enim optima semper sunt opera, quæ maximis præmiis autores suos dicaverunt. Novi Autorem tertii Tomii S - - - epistola dedicatoria centum librarum Anglicarum stipendium annuum retulisse. Interim ex hoc argumento a multis de pretio librorum judicia fiunt. *Il est étrange, inquit La Serre, qu'on parle mal de mes Ouvrages après le bon argent que j'en ai reçu. Quand un Ouvrage est bien payé, n'est ce pas une Herésie de douter de son mérite ? Et y a-t-il de meilleures pensées, que celles, qu'on récompense au poids de l' or ?* Hac ratione magnus ille Cornelius, Gallus, de opusculorum suorum bonitate judicare, solebat, teste de la Bruyere. I. GALL.

esse didicisset, in Urbem venit, lyram secum afferens, ad quam suæ Alexiados supra viginti millia versuum decantaret. Arrisere ei statim Academiæ sodales, quod Apulus præpingui vultu alacer, & prolixè comatus, omnino dignus festa laurea videretur. Itaque solemnè exceptum epulo in insula Tyberi Æsculapio dicata potantemque sæpe ingenti patera, & totius in-

K 3

genii

Potantemque sæpe ingenti patera] Scilicet ut Flaccus ait :

*Nulla placere diu nec vivere carmina possunt,
Quæ scribuntur aquæ potoribus.*

& Plutarchus in *Symposiacis* testatur, ideo Æschylum Tragedias potando scripsisse, quoniam vini calor inveniendim excitat, quæ in sobriis torpet aliquando : imaginationes movet, impetumque & fiduciam ministrat. Arque ideo, vel Platone & Aristotele etiam docentibus, Bacchus quidam est furoris Deus, sine quo vates & Poetæ parum proficere gentiles arbitrabantur. v. Gyraldum *de Poetar. hist. Dial. VI Opp. T. II p. 345.* Et hanc ob causam hedera olim non minus ac lauro coronatos fuisse Poetas, ostendit Borremansius *de Poetis & Proph. p. 24 seq.* De Anacreonte nemo dubitaverit, qui ejus Odam XXXIX legat, ad quam vide interpretis Galli Longepierre Notas p. 200. Nec minus de Propertio constat, fuisse vini amantem, siquidem *Lib. III Eleg. XV, ad Bacchum*, ita loquitur :

*Quod superest vite, per te, & tua cornua, vivam :
Virtutisque tuæ, Bacche, poeta ferar.*

E recentioribus exempla plurima prostant eorum, qui genium uero provocarunt. De Mureto certe, quem merito Poetis accensimus, refert Brythæus *Pinac. n. 5*, quod interdum vino se ad ebrietatem oneraverit. Cæsar Ursinus, *Vir sane carus*, ut Anagramma habet, Bacchi furore multa se scripsisse fatetur in Præfatione *Macaronicorum*,

genii opes pulsata lyra proferentem, novo ferti genere coronarunt: id erat ex pampino, brassica & lauro eleganter intextum, sic, ut tam falsè quam lepide ejus temulentia brassicæ remedio cohibenda notaretur, & ipse publico consensu *Archipoetæ* cognomen, manantibus præ gaudio lacrymis, lætus acciperet, salutareturque itidem cum plausu, hoc repetito sæpe carmine:

*Salve brassicea virens corona,
Et lauro, Archipoeta, pampinoque,
Dignus Principis auribus Leonis.*

Nec multo post tanto cognomine percelebris productus ad Leonem, infinita carmina in torrentis morem rotundo ore decantavit, fuitque diu inter instrumenta eruditæ voluptatis longe gratissimus, cum cœnante Leone porrectis de mensa semesis obso-

quæ sub nomine *Magistri Stopini* edidit, & in *Poem. I* Johannem Bocerum post cœnam sæpe, ac Ennii exemplo bene potum magnam optimorum versuum copiam fundere sine ullo labore & sine lituris se vidisse, testatur David Chytræus apud Jo. Goes *Opusc. de Westphalia* p. 26. Pontus de Thiard, Poeta Gallus, capacissimos calices exhausit, nec unquam cubitum ivit, quin mero se totum prolueret, ut testis est Baillet *Jug. sur les Poet. n.* 1367. Dominicus Baudius passim πολυπότης audit, quem & ideo, ut notum est, Jac. Arminius *scandalum* vocabar *Academia Leydenfis*. Conf. Arnd. *Bibl. Pol. Herald.* p. 133. De Beronio vero (de quo paulo ante)

Vitam cui vinum præbuit, unda necem,
vide *Acta Erud. Lips.* l. c. VAND.

obsoniis stans in fenestra vesceretur, & de Principis lagena perpotando, subitaria carmina factitaret, ea demum lege, ut præscripto argumento bina saltem carmina ad mensam tributum nomine solverentur, & in poenam sterili vel inepto longe, dilutissime foret perbibendum. Itaque cum aliquando, ut idem Jovius testatur, de se canere jussus, in hunc hexametrum erupisset:

Archipoeta facit versus pro mille Poetis,

& demum hæsitaret, illico Pontifex perargute addebat pentametrum:

Et pro mille aliis Archipoeta bibit.

K 4

Etenim

[*Subitaria carmina factitaret.*] Quotusquisque est Poetarum, qui, ubi stans pede in uno centum aut mille versus effuderit, non gloriatur maxime & exsultat? Instar omnium ille apud Horat. Serm. L. IV, 14 fuerit:

*Crispanus nummo me provocat: accipe, sè vis,
Accipe jam tabulas: detur nobis locus, hora,
Custodes: videamus, uter plus scribere possit.*

Nummo lego cum Cl. Bentlejo, non *minimò*, quæ fuit hætenus recepta lectio. SAM.

[*Jovius testatur.*] Refert id quidem de Andrea Marone, Poeta, sed haud dubio errore, Caspar Ens *Epidorpidum* T. I p. 248. M.

[*Archipoeta bibit.*] Mireris merito, obmutuisse tam cito Poetam in argumento adeo grato secundoque, quod & ad laudes ipsius spectabat. Fortasse Papa pariter ingeniosi responsi aliquid ab eo expectabat. Sed e composito colluisse videntur. Quid enim non faciant mortales, ut ingenii laudem deponent. Et cur ergo Poeta tum non cogebatur ad bibendum vinum dilutum, quemadmodum

Etenim & longe plures commemorari poterant Poetæ, qui genium mero sollicitare paulo largius consueverunt, nisi temporis habenda esset ratio. At de Poetis laurea-
tis

antea conventum erat? Num Papa horum omnium oblitus erat, quod gauderet de proprii ingenii promittuntine? Verum fallor utique. Leo enim potius iusto severior iudex, Poetam omni potu prohibebat: huic etenim, secundo aut potius tertio versiculo errorem suum reparaturo, sicque capenti:

Ponrige, quod faciat miki Carmina docto salernum.

Pontifex extemplo regerebat:

Hoc etiam enervat debilitatque pedes.

En novum collisionis documentum, immo Charlataneriam apertissimam. Ultimus hic versiculus Virgilianum epigramma quoddam de Vini Amorisque usu imitatur. Constat interim, Leonem X non raro ex tempore carmina fuisse; nec tamen victoriam semper reportabat. Vix quisquam ingenio fuit magis histrionico quam hic Pontifex. vid. Bayle in D H. C. Art. Leo X. I. GALL.

Habenda esset ratio] Non levis quoque est Gallorum ineptia, arbitrantium, sola sua patria vina sufficere ad excitanda & alenda elegantiora ingenia, nec inde fieri posse, ut genuinus Germanus sit genuinus Poeta. Atqui confundant illos, non refutent Viri præstantissimi & ingeniosissimi, Hofmanswaldau, Besser, Neumeister, alii. Doctissimus Gundlingius hæc de Gallis illis Thrafonibus C. I p. 79 edit. prima, Otiorum monuit: Galli Germanorum Carmina legere nesciunt, eo quod linguam nostram militibus saltem convenire existimant, & hinc est, quod suspicantur, nulla nobis Poëmata esse, quam quæ callidas Reinicke vulpis technas exponunt, aut boni illius Sachsii Rhythmologias, quas Phonasci hodiernum in pretio habent. I. HALL.

Quid inde mirum, quod ignorantes hi ofores nobis quoque impudico ore ogganniunt Distichon, quo Gambaram, Poetam Antwerpientem, paucis mutatis lussit Muretus:

Credite, Vestratum merdosa volumina Vatum

Non sunt Nostrates tergere digna nates.

tis nonnihil hoc loco dicendi peropportuna nobis nascitur occasio, quippe qui non minus ac victores in Olympicis, sibi placent, & quendam quasi in Poesi dominatum erigunt. Ipse Petrarcha, qui primus fere honorem illum consecutus est, non alio in loco Romæ, quam quo Imperatores Romani consueverant, coronari voluit; Nouv. Oeuvr. de M. le Pays T. II P. 186.

K 5

& con-

Sed faceessant bardi illi & inficeti. Condigne tamen ipsorum convitiis responderunt post Lansium, Cramerus in *Vindiciis*, Bernhardi in *Meditat. Acad. de Germania artibus literisque nulli secunda*, Richey in *Judiciis quor. Gallorum iniquitatis convictis*, Gryphius in *Schediasm. anecdoto de erroribus Gallorum Geographicis*, & alii; de quibus olim ex instituto. Q. MARC.

De Poetis laureatis] Utique hic sibi maximopere placebant, cum se laurea caput cincti in speculo vel ære conspicerent.

Beatus Fannius, ultro delatis capsis & imagine.

Hor. *Serm. IV*, 21, 22.

Ceterum de Poetis laureatis vide Berneggerum *Observ. hist. pol.* 1 in fine, Taubmannum in *Dissert. de Latina lingua* & Jac. Thomasi & Th. Reinesii *Epistolas duas Maresianis sub finem additas*. SAM.

Legatur etiam annotatio V. C. Costæi ad translationem hujus versiculi Horatiani, quam Tarteronius edidit. Ridiculum ibi exstat de Poeta quodam Anglo vanitatis exemplum. I. GALL.

Quendam in Poesi dominatum erigunt] Taubmannum adhuc Alumnum Melissus laurea donavit; vid. Erasmi Schmidii *Orat. in memoriam Taubmanni in Memoritis Philosophorum Wittenii Decad. I* p. 83, qui tamen in dissertatione *de Latina lingua P. I*, 109 Poetæ doctissimi Adami Theodori Siberi meminit; qui nomen suum Poematibus subsignaturus, se Poetam non laureatum scripsit. SCRIB.

Lassell
Voy. d.
Ital. T. II
p. 244.

Paravici-
niSingul.
de vir. cl.
p. 81.

& constat de Ludovico Ariosto, quod, cum ab ipso Imperatore Carolo V lauream accepisset, tanto repente gaudio fuerit perfusus, ut velut cestro percitus per omnes plateas cursitaverit, ipso *Rolando furioso*, quem carmine descripserat, longe furiosior. Henricus Loritus Glareanus, cujus & supra mentionem fecimus, a Maximiliano I Imp. corona poetica donatus, cum peregrinos aliquos se ipsum visendi gratia accessisse audivisset, tum laurea indutus & aurea torque ornatus ac conclave elegans & amplum ingressus, & in hemicyclum se recipiens, sedebat immotus, perinde atque illos

Longe furiosior] Hetruscum est poema, quod *Orlando furioso* inscribitur: dedicaverat illud autor Duci Ferrariensi, sed nihil aliud ab eo retulit præter verba illa: *Signor Ariosto dove per Dio habete pigliato tante coionnerie?* v. Le Pays l. c. p. 184,²¹⁸ & ridetur false Ariostus ab autore libri *Hist. Poet. de la Guerre entre les Anc. & Mod.* Liv. 5 M.

Sedebat immotus] Non multum abit, quod de Barthio habet Paravicinus Cent. III Singul. N. 4. Ille, ut erat in plurimis morosus, ita exteris accessum, ad se videndum, non facile permittebat. Cum tamen aliquando ipsum Anglus quispiam inviseret, intentis eum oculis aspiciebat, sed clauso ore; denique se avertens aiebat: *Si me a parte anteriore contemplatus es, contemplare nunc etiam a posteriore.*

Quantum vero ad Dachium, certiores nos fecit Vir gravis & fide dignus, nihil sibi horum, cum ante annos jam bene multos Regiomonti degeret, de optimo viro intuituisse, quin potius contrarium se testari posse: quod scilicet Dachii memoria apud omnes eum Academæ tam op-

illos non videret, qui accesserant, atque ita etiam abire patiebatur. Et relatum accepimus de Simone Dach, cujus est in Borussia nomen celebratissimum, nunquam eum in publicum prodiisse, quin corona ac ceteris ornamentis, quæ Poetam laureatum decent, fuerit insignitus. Deinde illud quoque præcipuum habent Poetæ, quod ingenii sui foetus, perinde ut canis catulos suos, amant & lambunt, & præmaturo sæpe partu in lucem protrusos centies prælegunt amicis suis ac patronis, & cum alios
non

pidi Cives, ut Viri moderati & placidi in summo honore fuerit. Neque ipse diffiteri possum, mihi similem peno narrationem de nescio quo *Hombertio* Poeta Germano, factam esse. Quanquam & de hoc nihil certi affirmare aulin. TREM.

Simone Dach] Indicta hæc cupio, postquam me docuit Cl. Mich. *Liliombalus*, ne quidem lauream unquam impetrasse Dachium; v. Ejusd. *Erlautertes Preussen* T. I p. 187.

Centies prælegunt amicis suis] Equidem & veteribus id soleane fuit. Unde Plato Antimacho sua poemata recitanti omnium instar fuisse perhibetur. Conf. Rob. Ticii Bergensis *Prælect. in Catull. p. 601*: Quintilius liberrime corripiebat, quæcunque ipsi prælegebantur, carmina, fidelissime admonens morigeros, sed cum obstinatum videret Poetam, tacite illum, nullo addito verbo, dimittebat. Vid. Robertelli *Comm. in Poes. Horat. p. 18*. Et Ferdinandus Fürstenbergius in Poem. p. 99 scribit:

Sic Venusinorum sermonum candidus audit

Judex Tibullus, & suos

Nasoni solitus recitare Propertius ignes

Arbitrio illius pœtit.

non invenerint, quorum aures obtundant, novem Musas cum Apolline provocant, ut numerum faciant. Quin & nova comminiscuntur carminum genera Chorian-
tica,

Sed ea est plerumque Poetarum arrogantia, ut pauci æquo animo ferant amicorum admonitiones: verum plausus tantum ac præconia quærunt, eoque ad alteram identidem stropham in sinu quasi gaudentes oculos in auditores suos conjiciunt, ut illis se placuisse intelligant. VAND.

Aures obtundant] Quod si quæris, unde hic Poetarum pruritus sua opera cunctis prælegendi nascatur, & cur iis fere proprius lit? respondeo, inde hoc fieri, quod inter omnes ingenii humani fœtus nullus æque philætiæ excitare valeat, ac poema. Numerus, rhythmus, & harmonia versuum, immo sermo ipse a communi loquendi consuetudine recedens: hæc omnia, inquam, hominem de se ipso magnifice sentientem ita delectant, capiunt, rapiuntque, ut non possit non aliorum plausus sollicitare.

Il poursuit de ses Vers les passans dans les rues.

Boil. Sat. VIII. I. GALL.

Ut numerum faciant] O felices quondam Poetas Romanorum, qui, cum recitandum esset poema aliquod, certos aiebant homines, qui recitantibus plauderent! Juvenalis Sat. VII:

Scit dare libertos extrema in parte sedentes

Ordinis, & magnas comitum dispensare voces.

SAM.

Comminiscuntur genera] Germanos præ reliquis hujus pruritus insinulat Naudæus l. c. p. 213, ubi personatus Saint-Ange ad Mascuratum suum: *Je m'étonne toute-fois, qu'ayant parlé de celles (Poésies Macaroniques) des Italiens & des François, tu ne dis rien des Allemands & Flamands, qui sont naturellement portez à toutes ces sortes des Badineries.* &c. Etenim, si verum fatendum,

Nil intentatum nostri liquere Poeta;

Sed minimum meruere deus

carminibus suis hieroglyphicis, cancrinis, pyramidalibus, cruci- & calici-formibus, aliisque genuinæ Poeseos dehoneſtamentis. Ut mirer sane, Virum litteratum ante XII

tica, Asclepiadica, Dicola, Distropha, Tetra-
sticha, Acrosticha, & nescio quæ alia,
in

hos annos peculiarem Commentarium de Poesi Germano-
rum Symbolica publicasse. Taceo Poetastros & Rhythmi-
dædalos, qui in futrina sua vel ad textorium sedentes Mu-
sis vim inferre, versuumque, si Diis placet, Myriades pro-
fundere non veregentur. Talis fuit sciolus ille Pædotriba
rusticanus, qui tantum non Megalensia celebrari fecit,
aut munera accolis suis edidit, cum post quinque & quod
excedit dierum sudores, distortum denique hunc Penta-
metrum enixus esset:

Que non mutari, sunt toleranda, queunt.

Itemque bonus iste Andr. Colbius, qui, quod porcus ma-
status erat præpinguis, atque ei & anser & capus & galli-
na suppetebant, lepus etiam piscesque ex sententia ade-
rant, admovendum omnino dubiæ Cœnæ putavit Petr.
Paganum, veterem Fautorem, istumque his versiculis in-
vitatum voluit:

*Domine Petre, Domine Pagane,
Colbius rogat, velis, ut, Andreas,
Vesperis quarta mactabimus suem,*

Ad se venire.

Bellissime omnia! nec enim hospites opiparum convivium
recusarunt, sed laute cœnatum est, crateresque in seram
usque noctem everfi. THEM.

Cancrinos versus, qui retrogrado ordine legi possunt,
nemo ante Joannem Henricum Riseum, in comitatu Spon-
heimensi natum, aggressus est, qui Epigrammata cancrina
Viris eruditissimus primus scripsit, teste Frehero *The. Vir.
claror. p. 690.* De versibus Leoninis plurima lectu ju-
cunda collegit S. R. Rechenbergius in *Diff. de ineptiis
Clericorum Romanens. literariis pag. 590 seqq. in Diff.
Acad. CHAR.*

In medium proferamus exempla quædam hujusmodi
carminum.

Retrogradum:

*Prospicimus modo, quod durabunt tempore longo
Fœdera, nec nobis pax cito diffugiet.*

in quibus non quod pueri in faba invenisse sibi videntur. Taceo vesanam illorum fingent-

Inverso ordine vocum.

*Diffugiet cito pax nobis, nec fœdera longo
Tempore durabunt, quod modo prospicimus.*

Versus Leoninus :

Filius hic, pater hic, & Avus & Præavus isthic.
(qui quatuor Personarum epitaphium eadem opera absolvit).

item :

Ad primum morsum si non potavero, mors sum &c.

Versus Macaronici :

*Helas Helas ! Pater a cornibus,
Pleurer nous faut privati dolio,
Le Piot manquant perit Relligio,
Adieu vous dis Fratribus omnibus.*

Versus quos Galli vocant rapportez :

*Vir simplex, fortasse bonus, sed Pastor ineptus
Vult, tentat, peragit, plurima, pauca, nihil.*

Versus Echo imitantes :

Quel est l'auteur de ces maux venus ? Venus.

Versus à rimes Emperières :

*En grand remors - - mort - mort.
Ceux qui parfaits - - faits - faits.
Ont pour effort - - fort - fort.
Des Clercs tous frais - rez. - rais.*

Versus à rimes Fraterniers :

*Metsoile au vents cingle vers nous, Caron;
Caron t'attend puis quand seras en tente,
Tant & plus boy bonum vinum Charum,
Qu'arons pour vrai. Donque sans longue attente,
Tente tes piez à si décente tente.
Sans te fâcher ; mais en sois content, tant,
Qu'en ce faisant nous le soyons autant.*

Acrostichon :

*Amour au cœur le Nom d' Anne imprimA
Nom tres heureux d' une que j' aime bien
Ni de nous deux cet amoureux lieN
Autre que mort defaire ne pourrA.*

figendi ac mentiendi libidinem, qui vel cum Ariosto illo, de quo modo diximus, cum hippogryphis ex Luna descendunt, vel cum Typhone apud Nonnum, se au- In Dio-
nyſiac. rigaturos coelum, imo octies majus effecturos, quod hoc nostro capi satis non possent, & novis nuptiis copulatu- ros stellas, ut cœlo plenior sit soboles, ineptissime somniant. Nec quidquam addam de *Furore*, quem vocant, *poetico*, cui Θείον quipiam inesse sibi persuadent: quamvis il-
lum

Versus discerpti, Gallice *Coupés*:

<i>Je n'aimai onc</i> - - -	<i>Anne ton accointance,</i>
<i>A te déplaire</i> - - -	<i>Je quiers incessamment,</i>
<i>Je ne veux donc</i> - - -	<i>A toi prendre alliance,</i>
<i>Ennui te faire</i> - - -	<i>Est tout mon pensement,</i>
<i>Te donner blâme</i> - - -	<i>Est mon esbatement,</i>
<i>Je ne prie âme</i> - - -	<i>A te faire service,</i>
<i>Le Diable entraine</i> - - -	<i>Cil qui est ton Amant,</i>
<i>Qu' il t' a en baine</i> - - -	<i>Dieu conserve & benisse.</i>

Versus Literales:

Germanus quidam, Porcius dictus, in pugnam porcorum poema Latinum trecentorum vel quadringentorum versuum composuit, cujus singulæ voces per P incipiunt.
e. g.

*Porcorum Placuit Parvam Prasfigere Pugna
Pagellam &c.*

Des Accords, Autor Libri *des Bigarrures*, ejusmodi plura exempla producens ait, ei, qui sex versus ejus generis contorserit, merito ad respirandum haustum porrigen- dum esse. I GALL.

Inesse sibi persuadent] Maxime in Anagrammatibus nescio quid peculiare & ominosum quærunt ista Verve- cum capita. Atqui divini nihil nullumve ὄνειδος in illis la- tere, vel ex eo solo clarum fit, quod Eruditi etiam in scriptis eristicis adversarios suos iisdem traducere non du-

lum quoque facillime trahi posse in rem nostram, nemo ibit inficias.

Nunc

bitarunt. Sic Emericus Cruceus, a Joh. Frid. Gronovio forte laceffitus, hæc ex ejus nomine elicit; *Ego unus, cor asini ferens, rudo*: quibus & hoc Distichon superaddidit:

Lucius inversus hominis sub pelle Gronovi

Occultas asinum, quem procul ire jubes.

Evolve otia Gundlingiana, ubi C. VI lepidum Epistolium de Anagrammatum Admiratoribus & p. 255 edit. vet. singulare illud de Gronovio & Cruceo legitur. Possent hic afferri plura aculeata Anagrammata, quæ mores ejus, quo de sermo est, non male exprimunt; quia vero & illa ipsa potius animi exacerbati & infesti, quam excellentis ingenii inventa fuerunt, nobis quidem ista tangere nefas esto.

I. HALL.

Lipsiæ quidem in anagrammatibus multam olim operam posuit quidam M. Frenzelius, qui, cum funus duceretur Viri honoratoris, illud uno saltem anagrammate, si non pluribus, prosequi suevit. Sed referunt, tam difficiles ipsi partus hos exstitisse, ut, quoties in anagrammate inveniendo laboraret, toties humi se projecit toto corpore, atque ita se mirum in modum contorquens & nunc huc nunc illuc volutans, nunquam cessaverit, quin aliquid eliciisset, invita licet sæpius Minerva. VAND.

Egregie depinxit hunc Anagrammatistarum cruciatum Colletet his versibus:

Ménage, sans comparaison,

J'aimerois mieux tirer l'Oison,

Et même tirer à la rame,

Que d'aller chercher la Raison

Dans les replis d'une Anagramme.

Cet exercice Monachal

Ne trouve point son vertical,

Que dans une tête blessée,

Et sur Parnasse nous tenons,

Que tous ces renverseurs de Noms

Ont la Cervelle renversée.

Ceterum non pauci primi ordinis eruditi his quisquiliis inhiarunt. Nec ad vituperium minus quam ad laudes ad-

Nunc ubi ad doctrinam Logicam, & Metaphysicam delabimur, pro quantum ubique ineptiarum deprehendimus! Quis enim ferat tot vanas & inutiles digladiationes, de formalitatibus, hæceitatibus, quidditatibus, intentionibus, suppositionibus,

Conf.
Agr. de
Van. Sc.
Cap. 8.

hibitæ fuerunt. Poetæ imprimis ex amicorum suarum nominibus anagrammata composuerunt, quibus hic proferendis superledeo. Dantur præterea versus, in quibus omnes Alphabeti literæ occurrunt, qualem Scaliger composuit :

Vix Phlegmetum Zephyri, queres modo flabra Mycillo.

Quod Gallice etiam a nonnemine tentatum est :

Qui flamboyant guida Zephyre sur ces eaux.

Exstant etiam Chronographa aliaque infinita, ut taceam ea, quæ *Neufgermain* excogitavit, quæque iis semper finiebantur syllabis, ex quibus nomina eorum constabant, quorum laudes prædicandas sibi sumebat. Hæc jam sufficere poterunt. I. GALL.

Ad doctrinam Logicam] Meum hic facere poteram versiculum, quem, teste Naudæo in dialogo *le Mascurat* p. 393. Cælestini monachi Parisiis cœnobii sui foribus inscribere :

Linguo Coax vanis, Cra corvis, vanaque vanis;

Ad Logicam pergo, quæ mortis non timet ergo.

Autor ejus perhibetur quidam Silo seu Serlo, Professor Log. in Academia Parisiensi circa An. 1181, qui a discipulo quodam harum ineptiarum studiosissimo, ut convenerat inter ipsos, post mortem de pœnis infernalibus admonitus, missis sophisticationibus, & adscito habitu religioso, hoc ipso versiculo ultimum vale dicebat auditoribus suis. Conf. Ant. Wood *Athen. Oxon. in Fastis T. I pag. 833. M.*

De formalitatibus, hecceitatibus &c.] Alia id genus vocabula, tum & quæstionum stolidarum & inutilium exempla, qualia barbara secula olim pepererunt, suppedita-

L

bus, exponibilibus, reduplicativis, particularisationibus, suppositis, mediatis & immediatis, complexis & incomplexis, (jam spiritus me deficit) breviter, tot intolerandis subtilitatibus, cum quibus si Cleanthis aut Chrysippi argutiæ una cum Daphitæ, Euthyдеми, Dionysiodori circumventiunculis componantur, penitus crassæ rusticæque futuræ sunt. Enimvero etsi jam pridem a nostris explosas novimus Scholastico-

bit Rostochiensium celeberrimus Theologus, Dn. Joh. Pechtius in Dissert. *Job. Reuchlini Vita*, a Majo conscriptæ, præmissa. A. 5, 6. SCRIB.

Incomplexis] Multo magis barbari dantur termini, quam hi, ab Oratore nostro adducti; immo tanto prostant numero, ut justus Calepinus exinde facile confici possit. Interim haud magna opus fuit opera, ad monstra hæc ejicienda: solus enim contemptus ad barbarissimos hos eliminandos abunde suffecit. vid. Baillet *Jugem. des Sav. T. I p. 188. Ces Subtilitez*, inquit Rapinus, *n'ont lieu, que lorsque les bonnes raisons ont manqué. On s'attacha à des Formalitez, quand on n'eut plus rien de réel à dire. On ne chercha plus la vérité, mais l'art de faire des Objections et d'y répondre, à la faveur de cent termes de nouvelle fabrique que les Philosophes n'entendoient pas eux mêmes.* vid. dict. *Belii* Art. Thoinæus, remarque A. Hæc est mentis humanæ natura; ad vana & ridicula delabitur, si viribus destituitur ad solida prosequenda. vid. hac de re celeb. *Baco* in libro de augm. scient. I. GALL.

Subtilitatibus] Adde passionabiles, ampliaciones, coessentialiones, futuritiones potentionabiles, virtualitates, scæmineitates, bestialitates, equeitates, petreitates & similes, cum distinctiones inter κατὰ πρός αὐτὰν & restrictivæ &c. CHAR.

Scholasticorum quasiunculas] Addamus nonnullas illustrationis ergo: Utrum Logica sit scientia rationalis una

laesticorum quæstiunculas, tot bellissimis Sophisticationibus involutas: *utrum* scilicet *Deus in firmamento sit in aliquo prædicamento? num Magister nostrandus, an non Magister Magistrandus dici debeat? Quodnam majus sit miraculum, an, si elephas æque exiguus fuerit ac pulex; an vero, si pulex magnitudine sua æquaverit elephantem? aut num chimæra in vacuo bombillans possit comedere secundas intentiones?* adhuc tamen monstra illa verborum perterrefaciendis pueris inventa, *barbara*, scilicet,

L 2 *cela-*

& ab aliis distincta? *utrum* sit modus sciendi? *utrum* Logica sit acquisita per Logicam? quodnam sit principium individuationis? quomodo ens se habeat ad Deum & creaturas, ad substantiam & accidens, an univoce, an æquivoce, an analogice? an Physicæ objectum sit ens mobile, an corpus mobile; si hoc, an qua mobile, an vero qua naturale? an materia prima sit pura pura potentia? *utrum* materia sit actus entitativus? quomodo privatio principiet corpora naturalia? *utrum* inter materiam & formam, quando uniuntur, detur duplex unio? an primæ qualitates sint formæ elementorum? num, si quis duobus collegiis intersit, dici de eo debeat: iste est *membrum* duorum collegiorum, an vero: iste est *membra* duorum collegiorum, & reliqua. CHAR.

In Barbara & Celarent] B. Scherzerus pulchro epigrammate primæ Figuræ modos complexus est. Scripserat non nemo novam Logicam, atque in ea novitatis studio primum modum in prima Figura, quem *Barbara* vocant Logici, omiserat; accidit vero, ut idem postea Gothæ *Barbaram*, virginem, imprægnaret, quam uxorem ducere jubebatur a Principe. Itaque his in eum versibus lusit:

*Novam qui scripsit Logicam,
Figuram negat unicam,*

celarent, darapti, ferison & similia studiose colimus ac tuemur. Prorsus ut ad nostra quoque tempora accommodatum videatur epitaphium, quod barbaris sæculis quisquiliarum harum patrono positum accepimus:

Naudé
Hist. des
Fr de R.
C. p. 92.

*Hic jacet Magister noster,
Qui disputavit bis aut ter,
In barbara & celarent,
Ita ut omnes admirarent,
In fapesimo & frisesimorum,
Orate pro animas eorum.*

Memini B. Parentem meum ita olim his ineptiis occupatum fuisse, ut sæpe postea exse-

¹ *Gothanam nempe Barbaram.
Quam vellet, ut celarent nunc,
Quam concupivit dari tunc!
Hanc tu figuram ducito;
Dicit Princeps, aut ferio.*

VAND.

Ferison] Constat equidem multos Logicorum hos terminos non nisi Charlataneriæ causa adhibuisse, certissimum tamen etiam est, eos in usu, cui destinati sunt, nihil ridiculi in se habere, sed contra admodum commodos esse, ad indicandam unica voce quadam certam ratiocinandi rationem, quam sine iisdem terminis technicis proluxa oratione vix explicare possemus. Nolim itaque credere, Oratorem nostrum ex eorum numero esse, qui frigido fati sale *Barocco* & *Felapton* hoc fricantes, id prorsus rejiciunt. Afferere potius ausim, eum non nisi illos hic perstrinxisse, qui mytheria in iisdem vocibus crepitant, aut in discursibus suis expresse innuunt, se argumentum aliquod in *Bocardo* aut *Ferison* proposituros esse. *vid. la Log. de Port-Royal.* I. GALL.

exsecratus fuerit tot horas atque dies futi-
li labori consecratos, quos multo rectius
insumisset illis studiis, quæ deinde, cum ad
se rediisset, non sine aliqua laude tractavit.
Et dignus est auribus vestris titulus; Au-
ditores, thematis prope inextricabilis,
quod admodum juvenis ad capeffendum
inter Magistros Jenenses locum (nam ju-
ra ipsa Magisterii apud nos jam adeptus
fuerat) publice in Academia Salana pro-
posuit: *de Præcisione inter creata reali-
ter identificata, num objectiva sit, an ve-
ro tantum formalis?* Etenim audax faci-
nus & temerarium visum est omnibus,
quod Vir inberbis & aliunde in hanc al-

L 3

terca-

Creata realiter identificata] Quis credat etiam hodie,
& quidem in media Gallia, illa politionis literaturæ sede,
deprehendi, qui rerum extra se omnium realitatem ne-
gent? Refertur enim in Memoriis Trevoltiensibus, Parisiis
novæ sectæ autorem (cujus quidem nomen non additur)
existere, qui ex Malebranchii Metaphysicis plus nimium
sapiens, eo processerit, ut statuatur, se solum re vera existe-
re, ceteros homines & creaturas omnes suos esse conce-
ptus, vel rectius, somnia. Atque is quidem nactus est di-
scipulos, *Egoistas* dictos, quorum singulos pariter de se
ipsis credere tradunt, quod soli sint in mundo, cetera
omnia tantum in ipsorum cogitationibus existant. VAND.

Où est l'homme (inquit *Balius* in Dict. Art. Rorarius
Rem. B.) Où est l'homme, qui oseroit dire, qu'il n'y a que
lui qui pense & que tous les autres sont des Machines?
Ejusmodi hominem postea inventum esse in Gallia, ex
antecedenti observatione patet, qui ne quidem machina-
rum titulo dignos arbitratus est alios homines. I. GALL.

tercationis sphæram delatus , rem usque adeo perplexam & absconditam in cathedram deducere & cum exercitatissimis vitilitigatoribus ac logodædalis in arenam descendere non dubitaret. Gloriabatur ante alios ex Adjuntorum, quos vocant, Facultatis Philosophicæ ordine aliquis (quem, nescio nūm subtilitatibus istis, ad dementiam demum adactum constat), Vir utique acutissimus, quem, non secus atque olim Raymundum Lullum, radium mundi & virum illuminatum vocabant discipuli, se Lipsiensem istum Juvenem mire deperit daturum & ducturum ad absurdum. Fit pugna ; torquentur in nostrum tela acerrima, intermixtis haud parce scommatibus , quæ probe norunt Athletæ isti, quantum faciant ad excitandos risus & cachinnos. Sed non minus ille fortiter cuncta excipiebat & juvenili paulatim ardore inflammatus hostem crudelissimum redigebat ad incitas, victoriamque omnium confessione luculentissimam deportabat. Pungebant hæc non parum Adversarium, quare, ut novum æmulum in invidiam adduceret apud studiosos juvenes, proximo statim post pugnam die ex valvis publicis indicabat, sibi propositum esse, docere juven-

ventu-

ventutem, qua ratione non tantum Opponens & Respondens, verum & Præses maxime in congressibus disputatoriis prudenter ac modeste se gerere debeat. Quibus vix auditis, noster ex iisdem valvis annuntiabat scholas novas, in quibus, quo ordine, quave modestia non modo Præsidentem & Respondentem, verum & præcipue Opponentem uti conveniat, demonstraturum se pollicebatur; id quod incredibili omnium concursu haud infeliciter præstitit. Sed justo longius me abduxit dulcissima Parentis mei memoria, cujus hic mentionem me fecisse eo minus indecorum arbitror, quod ipse, quoties ista narraret, fateretur ingenue, se illo tempore, quo tenerum animum invaserant nugæ illæ, fuisse omnium quos Sol adspicit, stultissimum. *Nihil enim, ut Sarisberiensis loquitur, est In Polycratico. infelicius, quam in eo, in quo minimum proficias, plurimum laborare.*

L 4

De

[*Omnium quos Sol adspicit stultissimum*] Ita B. Christ. Weisius in Epistola ad Balbinum non obscure suam vicem deplorat, quod octodecim annorum adolescens Lipsiam deductus, totos dies, totas noctes sæpe Suaresii, Oviedonis, Ariagæ, Dantis lectioni dedisset, eoque terse scribendi rationem non parum corrupisset. Vid. *Epist.* ejus nuper ed. p. 58. SCRIB.

[*Plurimum laborare*] Possent de illis aliqua addi; qui sive dicant, sive scribant, meros syllogismos loquuntur;

De disciplinis practicis nihil dicam; ec-
quis enim ineptias quæſiverit inter eos,
qui primi omnium animum hominis ad ſa-
pien-

quasi vero ſcitum argumentum non absque addita etiam
Majore valide concludat. I. HALL.

Immo addi & ii poterant, qui methodos ſingulares in
tradendis disciplinis crepant. Nonnulli in rebus incer-
tiſſimis Mathematicam ſecuti ſunt methodum, quem nec
ſatis videntur habuiſſe perfectam. Quo loco non poſ-
ſum prætermittere Yvonem Gaukes M. D. qui in Diſſer-
tatione *de Medicina ad certitudinem Mathematicam eve-
benda* Amſt. 1712 methodum Mathematicam ſequi con-
ſtituit, e qua tamen nihil adhibuit, præter verba illa, *De-
finiſio, Propoſitio, Poſtulatam, Scholium*, quæ diſcurſibus
ſuis addidit, & probationibus, quæ nihil habent cum Ma-
thefi commune, citationes nonnullas inferuit. Atque
ita tamen caſus e praxi clinica demonſtrare auſus eſt; e. g.
probat Propoſitionem: *febris decem dies duravit*, ex eo,
quia decem dierum ſpatio remota fuit cauſa febris; item
illam: *Homo quidam triginta annorum febrem accepit*,
ex eo, quia hominis triginta annos nari ſanguis calidior
ſit, quam aliorum. Conf. *Acta Erud. Lipſ.* 1713 p. 33, 34.
VAND.

Philoſophia perperam tractata multis proſecto nocuit,
hocque Sapientiæ falſo ſic dictæ ſtudio plurimos reddi-
dit ſtultos, quod *Rupinus* V. C. exemplis ſelectiſſimis pro-
batum dedit, in *Reſlex ſur la Philoſ. Art. XXVII* ſeqq.
Immo majus quid alibi me obſervaviſſe memini. Majus
inquam, cum ſanam mentem quam vitam amittere præſtet.
Narrat nimirum *Muretus*, Philetam quondam ſanitati ſuæ
offeciſſe mortemque ſibi acceleraſſe vanorum Sophiſma-
tum Logicorum amore nimio. Equidem *Belius* (vid.
Diſt. Art. Philetas) in dubium revocat hanc mortis ejus
cauſam, verum ipſa Arhenedi verba Mureti ſententiam
confirmare videntur. Non morabor quidem diu in re-
cenſione totius facti, haud tamen ingratum multis fore
arbitror, ſi *sophiſma* illud *mendax*, quod mortem illi attu-
liſſe dicitur, paucis in medium proferam. Argumentum
nimirum eſt, cujus termini id, quod probandum eſt, de-

pietiam & virtutem componunt? Quamvis nec hic quidem prorsus sterilis nobis futurus sit ager, si vel unam de affectibus doctrinam consideremus, cum alii in perspicendiis aliorum affectibus lynceos oculos, alii in frenandis eradicandisque propriis vires Herculeas jactitent. Notæ sunt

L 5 Stoico-

fruere videntur, sive aliquod ratiocinium, quod per probationes suas se ipsum destruit. Bælius ex Cicerone hoc exemplum suppeditat: *Si vous dites que vous mentez, & si en le disant vous dites la vérité, vous mentez. Ou vous dites que vous mentez, & en cela vous dites la vérité, donc vous mentez, en disant la vérité. Il est aisé de voir, que ce n'est qu'une subtilité puerile. Aristote cependant declare, que le menteur se jette dans une extrême perplexité; mais Senèque se moque de la multitude des Livres, qui ont été faits sur ce Sophisme.* I. GALL.

De Logicis ita Bohusl. Hassensteinius in opusc. de Mis. hum. p. 31: *Torquent entbymemata Logici, Syllogismorum struunt systvas, ut captiosis argumentorum ambagibus mentibus imperitorum illudant. Irridet hos Socrates apud Platonem. Dion eos Eunuchis comparat, Origenes per Cynipbes & ranas, quibus Egyptii sunt percussi, vanam delicorum garrulitatem intelligit. Ad hæc quæ de Stoicis imprimis spinosis, qui solam habuere doctrinam de argumentatione, Commentator Hassensteinii Henningus Succovius monuit p. 184 seq. legi merentur.* VAND.

Vires Herculeas jactitent] Hi homines nobilissimum DEI donum neque recte cognoscunt, neque grati agnoscunt. Quemadmodum enim aqua stagnans vix a corruptione absque motu conservatur, sic humani corporis machina sine affectuum adjumento in statu suo subsistere haud potest. Abusus, etsi permagnus, rectum tamen usum, tot egregia præstantem, non tollit. Affectati in extirpandis affectibus Heroes aut se ipsos decipiunt, aut alios; crebro utrosque. Dantur homines ejus simplicitatis pariter & audaciæ, ut aliis persuadere conentur, se affectibus, voluntate, concupiscentia, imo cogitationibus ipsis &

Stoicorum nugæ, qui sapientem credidere neminem, nisi qui perturbationum prorsus expers, hoc est, homo marmoreus aut stipes

sensibus, (quidni & ratione?) carere. Illis addenda videntur Ingenia sympatheticæ, quæ sese hominem ex odore, visu vel voce dijudicare posse, jactant, utrum sibi similis sit, & affectuum domitor? At, ô quam verum est nostrum illud: *Mundus vult decipi*. Eandem Epigraphen ii quoque merentur, qui conjecturas aliquot morales, vix levem probabilitatem inferentes, summa cum fiducia pro certissimis criteriis venditare audent, quibus instructus, abditos cujusque hominis affectus felici successu conjectare queas. Ecquod vero, fides, necessarium vinculum est inter alicujus pronunciationem, stylum, incessum, vultus colorem, inter capillos denique, pedes & manus cum ejusdem motibus internis? Hoc nihil obstante tam firmus est in sua arte Claramontius, ejusque dignissimi successores Cajus, Lucius & Sylvester, ut tibi certas conjectandi regulas præscribere nulli dubitent. I. HALL.

Stoicorum nugæ] Nonnulli veterum Philosophorum omnes affectus malos adeoque tollendos contendebant, ἐμπάθειαν statuentes, ut Stoici, vide Lipsium *manud. ad phil. Stoic. lib. II. Diff. VII p. 120 seqq.* quidam duriores Stoicorum voces *tollere, eradicare, carere* emolliendas esse censuerunt, ut in gratiam redeant cum reliquis philosophis, vid. Rappoltum *ad Horatium p. 1224*. Alii in alterum extremum prolabentes ἐμπάθειαν asseruerunt, quæ Epicureis vulgo tribuitur sententia, quanquam constet aliunde, quæ Epicuri mens de hac re fuerit. Temperandos esse affectus, reliqui existimabant Philosophi, Pythagorei, Platonici, & Peripatetici, conf. Buddei *Inst. Theol. moral. I, 1, 6, 31 p. 303*. Atque hic quoque error recentiorum quorundam Philosophorum, illorum præcipue, qui Cartesium sequuntur, debet subnotari, qui versantur in ea opinione, quasi omnes affectus sint indifferentes. CHAR.

Antisthenes apathiæ autor fuit; Diogenes autem si non primus, illustrissimus tamen ejus sectæ Martyr dicendus, & ipse Alexander M. Indiam aggressurus ipse victoriæ

stipes fuerit. Quos imitati sunt quodammodo Aloysius Luissinus, Lælius Peregrinus, alique sexcenti, qui ad compescendas suffocandasque feras animi libidines durissimas leges proposuerunt. Et quis nescit nostris temporibus existisse plures, qui

jam plenus, optasse fertur, ut Diogenes esset. *Adire vrai, Autor hujus observationis pergit, c'est un etat etrange que cette Insensibilité. Et il a toujours bien couté cher à quiconque y est arrivé. Diogene y arriva: l'Antiquité est trop formelle la dessus, pour y avoir été trompée. Diogene dis je, parvint à cet etat de Philosophie, après avoir compris que pour vivre comme il falloit en ce monde, il falloit être insensible, il falloit opposer la nature aux coutumes, & entrant dans ses desseins se rendre semblable aux bêtes, pour être un veritable enfant de cette bonne mere.* En Stoicum sapientem vel Cynicum potius: aut, si mavis, stultum potius histrionemque. Quemadmodum autem circumforaneum non facilius de impudentia sua conviceris, quam si coegeris eundem, ut unguentorum theriacorumque suorum experimentum in se ipso faciat: ita nec Stoicum nostrum melius de dolore conviceris, quam si vel minimum ejus digitum flammæ candelæ ardentis per aliquod tempus immiseris. Dolor hic non paucos ad abjurandos errores suos, immo ad aliud extremum, minus quidem absurdum, ast magis pudendum commovit. Vid. Bayle Dict. H. C. Art. Denis Heracleotes Rem. A. & Art. Pereira Rem. C. I. GALL.

Lælius Peregrinus] Lælius Peregrinus, cujus liber de *noscendis & emendandis animi affectionibus* prodiit Romæ CIO DCVII, Vrsellis CIO DCIII, Argentorati CIO DCXIV, cum libris *Ethicorum* Abrahami Sculteti, & Lipsiæ MDCCXIV cum Placcii *moralis studii succincta historia*, hanc effectuum doctrinam pro ratione illius temporis multum illustravit & ad vitæ usum accommodavit. Sed maxime abest a Scholasticorum nugis, nec leges, quas tradidit, adeo semper sunt durissimæ. CHAR.

qui novam quandam artem exploratoriam commenti, intimos mentis humanæ recessus perreptarunt, & iræ, avaritiæ, cupiditatis nunc semiunciam, nunc assem deprehendisse sibi visi sunt. Nec Politici deessent,

Artem exploratoriam] Hæc ars etiam dicitur *characteristica*, item *σημειωτική*. Continet *signatum*, id est, intellectum & voluntatem, cujus vires, propensiones, affectus non solum, sed intimos quoque illorum gradus se noscere. quidam sibi videntur, imo ex stilo de internis animi propensionibus judicare contendunt; & *ipsa signa*, quæ dividunt in causalia, & hæc iterum in naturalia & moralia. Ad naturalia etiam pertinent physiognomica. En! ex naso, ejusque magnitudine, ex incessu, ex coma, ex barba, quum modo sit longa, modo crassior, modo suavior, ex manibus, ex oculis, ex colore cognoscunt interiores mentis propensiones; quæ? qualis? quanta connexio? hac ratione ars characteristica nullius esset negotii.

CHAR.

Itaque Physiognomiæ gnaros esse oportet, lineasque ac ductus oris diligenter annotare, qui homines intus & in cute nosse, eorumque adeo ingenio se attemperare rite velint. Sed non sola morum doctrina ea arte indiget; ipsa historia & antiquitates ab illa lumen quoddam mutantur. Quam probe certe cum fide historica conspirent nummi, ex iconibus. Principum in nummis repræsentatis, ipsisque adeo Physiognomiæ regulis, non ineleganter docuit Sponius in *Miscell. cur. Antiqu. (Recherches curieuses d'Antiquité)* Dissertatione XXIV. VAND.

Nec Politici] Fraudēs Politicorum sunt multi generis, quo pertinet *Pacifici a Lapide homo politicus*, hoc est, consiliarius novus, officarius & aulicus, secundum hodiernam praxin, Cosmopoli 1665 4. plag. 7. Auctor pestilentissimos Pseudo-politicorum artes protulit, minime vero animi sui fensa. Vide Placcium in *Pseudon.* n. 1977, & Heumannum in *Schediasmat.* p. 95. Becanus *lib. V manualis controversiarum*, egit de controversiis Politicorum, quas ita describit: *qui pluris faciunt politiam, quam*

fent, qui cuncta ad Reipublicæ Platonicæ, quam nusquam nisi forte in Utopia inveni-
nerint,

fidem Christi. Adjungi potest *Stapletoni* oratio: an Politici horum temporum sint in numero Christianorum habendi? CHAR.

Politica Christianismum certa ratione spectatum non destruit, nec vice versa, hic illam, sed amico consensu junguntur. Hinc illustris quidam Eccl. Gall. Episcopus librum edidit, evicturus, inveniri in S. Literis omnes boni Regiminis regulas. Quod si vero alio sensu accipias vocabula Politici & Christiani, de altero affirmantur, quæ de altero negantur. Unde Præsul quidam Germanus pro concione eos salvari posse negabat, qui ad Politicæ regulas vitam componant, prorsus ita cum *Stapletonio* in not. præc. consentiens. Notandum autem est, eundem Præfulem, qui, quamdiu non nisi simpliciter *P. Emericus* audiebat, his regulis adeo insensus fuerat; iisdem ipsum usum esse, postquam eorum locum occupasset, quibus supplantandis operam dederat. *Vid. Preface de Mr. Amelot pour le Princ. Machiavel.* Vide, quo pacto Empirici contra Medicinam, vel Medici contra Empiricam declamant. Hoc sensu vocabula Christianismi & Politicæ cupiens Cosmus de Medicis dixisse fertur: *Status publici non tenent Pater noster.* Addere possumus, secundum Machiavellum, etsi Principem deceat esse quam maxime Charlatanum, quantum ad sacras ceremonias, aliter tamen eum instituendum, quoad consilia politica (*coups d'Etat*). Corona dignus est Princeps, qui in ipso victoriarum cursu colligit, quæ in via strata reperit *Pater noster.* Ut tandem finiamus prolixam hanc animadversionem, cum Platone & Xenophonte existimamus, licere Principi Charlatanum agere & boni publici causa mentiri, idque tanto magis, quod, teste *Valerio Maximo* Libro VII C. 3, *est factorum dictorumque genus a sapientia proximo deflexu ad vafri nomen progressum: quod, nisi fallacia vires assumpserit, fidem propositi non invenit, laudemque occulto magis tramite, quam aperta via petit.* Sed mittamus has observationes, quas maleferiati ad Societatem Mississippiam aliasque applicare possent. I. GALL.

partes ire, in quibus me fateor mediocriter esse versatum; Arithmeticos tantum & Astrologos tangam. Atque illi quidem nihil tam immensum putant ac nullo limite circumscriptum, cujus numerum inire posse desperent; itaque & cœli stellas

sunt. Nunc induor totus nigro boloserico, & momenti spatio, imo tam confestim, quam aliquis cogitatione assequi possit, boloserico viridi ac rubro amictus sum, in colores omnes mundi me transmutans. Nec solum hoc, sed commutato meam vestem cum qualibet specie pannorum, qua ipsemet volo: nunc bombycina seu sericea colorum omnium, tum ex villis texta omnium colorum: nunc argento, nunc auro variegatis vestibus utor: nunc regis ornatus, & adamante ac omni gemmarum specie sum splendidus, at in momento postea mendicanti habitum assumo, pannis obsitus ac deformis: cum in illo actu unicam duntaxat vestem habeam, quam abs me non depono. Præterea converto memet in arborem naturalem, contra quam aliter aliquis animadvertere queat, folia hinc inde motantem quasi vento agitaretur. Nec solum in formam arboris, sed in omnia genera arborum, prout mihi placuerit. Postea formam mutuor cujuslibet rei create, quamcumque cupio, ut jam muter in Leonem, jam in Equum, jam in Ursum, in Vaccam, in Ovem, in Vitulum, in Porcum &c. Et præter hæc apparere facio, quasi terra aperiretur; & spiritus ex ea provenirent; primum in forma nubis, & postea se vertentes in aliam speciem, quam illis impero, & uti quæque mihi bona videntur, ut in personam Alexandri M. vel alterius Principis, aut Regis, pro arbitratu meo. Quin & hoc exhibeo, ut Gigantes veteri ævo cogniti ex terra prodire videantur, viginti ac triginta pedum longitudinem exequantes, qui tam miris modis ac ea perfectitudine corporis sui membra librent ac moveant, quasi naturaliter viventes. Atque hæc omnia in medium produco nova inventionem, quam beneficio Opticæ excogitavi, cujus vi res mirabiles ac pulcherrime præstari possunt, quas longum hic memorare foret. V. Epist. a Colomelio Clementinis additas. TRIVULT.

las & calculos omnes ad littora maris, nescio an non & atomos ac ipsas exhalationum particulas, per analysin infinitorum exactissime computant, & ad sacra conversi ipsum

Ad littora maris] Qua ratione Archimedes coram Gelone Rege Siciliae arenarum numerum syllogistice voluerit inferre, e Clavii *Sphæra* c. 1 Weberus ostendit, in *Arte discurrendi* p. 13. SCRIB.

Analysin infinitorum] Non ignoravit forte Autor, quantum hic Leibnitius & Newtonus, magna lumina, præstiterint, sed Wyerum Guilielmum Muys videtur arguere, qui quantitates infinite parvas, seu infinitesimas pro veris entibus habuit, eoque docuit, extensum magnitudinis finitæ non modo secundum unamquamque dimensionem in infinitum, sed in infinities infinitum, immo in infinities infinities infinitum & sic porro sine fine divisibile esse, eademque ratione augmentabilitatem extensi non modo in infinitum, sed infinities infinitum sine fine admittit. Qua in re falli Virum eruditum, in *Actis Erud. Lipsiensibus* A. 1711 p. 394, 395 demonstratum est. Neque minus huc spectare videtur Guido Grandus, qui unus nunc inter Mathematicos Italiae triumphat, cum eandem lineam infinities positam & infinities subtractam relinquere sui medietatem, atque adeo nullitates infinitas aggregare quantitatem, statuit, quod quantum repugnet sanæ Geometriæ legibus, patet ex iisdem *Actis* A. 1715 p. 42 seq. Idem fervide satis defendit, dari spatia plusquam infinita, quæ Wallisius per præcipitantiam statuerat, & ideo insultavit Varignonio, qui errorem correxerat, approbante Ill. Leibnitio. Vid. *Acta Erud.* A. 1714. VAND.

Ad sacra conversi] Parum plerumque feliciter in sacra versantur Mathematici. Et quamvis Mersennus, Leibnitius, Bernardus & patet alii de religione Christiana immortaliter meriti sint, plures tamen, quum cogitationibus suis ea, quæ sunt a sensibus remotissima, assequi se posse intelligunt, divini Numinis omnipotentiam & attributa alia mirari desinunt, ut taceam, eos, qui Apocalypsin

M

ipsum flagellorum, quibus laceratus est sanctissimus Salvator, numerum designant, & in corona spinea mille aculeos numerant, atque

Naudé l.
c. p. 7.

supposuere calculo suo, mæra somnia dedisse & redactos aliquando fuisse ad insaniam. VAND.

Johannes Craig, Mathematicus Scotus, *Theologie Christianæ Principia Mathematica* edidit Lond. 1699, 4. In eo libro de viribus & diminutione probabilitatis agit. Omne *testimonium humanum*, sive ex inspiratione proveniat, sive minus, probabile dicit. Supponit, hanc probabilitatem hoc magis decrefcere, quo magis proceditur ab eo tempore, quo testes illi vixerunt. Itaque adhibito calculo Algebraico, reperisse se prætendit, quod Religio Christiana possit adhuc durare 1454 annos, iis absolutis eam cum ipsa probabilitate nullam futuram. Credit autem, paulo ante eum terminum Christum venturum ad judicium, ut *eclipsin* illam præveniat, & quæ sunt aliâ otiosi ingenii deliramenta. vid. Bælii *Epist.* 176 pag. 670 *seqq.* CHAR.

Bodinus, qui durationem rerum se calculo investigasse affirmat, bene cayet, ne Religioni vim inferat; sapientior hac in re Scoto illo, cujus in Obs. præc. mentio injecta est, cum non nisi ad Imperiorum mutationes calculum suum extendat. *Toutesfois*, inquit lib. IV C. 2 de Rep. & p. 561 usque ad finem Cap. *c'est bien chose merveilleuse de la Sagesse de Dieu qui a tellement disposé toutes choses par nombre que les Republiques mêmes apres certaines années prennent ordinairement fin: comme il est besoin de montrer, ce que personne n'a fait par ci-devant - - Je mettrais seulement six ou sept nombres entre dix mil, aux quels le plus souvent avoient changement aux Republiques, c'est à savoir, les Nombres quarez & solides de sept & neuf, & ceux qui sont engendrez de la multiplication de ces deux Nombres & le Nombre parfait de 496.* Paulo antea allegaverat monitum Platonis circa Rerumpublicarum mutationes, refutaveratque Germanum quendam *Foresterium*, qui pessime id interpretatus erat. Qui hunc Bodini locum consulturi sunt, invenient ibidem jucunda quam plurima de numero nuptiali, de Harmonia & Potestate Musices, &c. I. GALL.

atque ipsius sacrosanctæ Trinitatis myste-
 ria rimati, eam ex numeri ternarii ratione
 sollicitè explicant; tum & novam de Ni-
 hilo doctrinam longe, si Diis placet, utilissi-
 mam construunt, & nunc cum Demonio *de* ^{id. p. 14.}
quarta parte nihili argute philosophantur, ^{p. 15.}
 nunc cum Bouvellio *de plusquam nihilo*
 vasta volumina conscribunt. Præterea de
 Sole ac Luna & stellis omnibus veluti de
 patrimonio suo liberrime transigunt. Nam
 ex quo Hevelius Lunam accurate dimen- ^{Selenogr.}
 sus, perelegantes nobis dedit tabulas Geo- ^{p. 226.}
 graphicas Lunares, montesque & sylvas,
 lacus & flumina detexit; id sibi reliquum
 putavit Ricciolus, ut novum hunc Orbem
 in certas provincias distribueret, & unam
 Copernico, alteram Galilæo, tertiam Ke- ^{In Almag.}
 plero assignavit, sibi ipsi vero tractum opti- ^{204.}
 mum ac maxime conspicuum animo ne-
 quaquam novercante vindicavit. Isti ni-
 mirum sunt, qui non modo Pomum Im-
 periale, Sceptrum Brandenburgicum, Enses
 Saxonicos & insignia alia pro suo in Prin-
 cipes affectu cœlo inferunt & astris ap-
 M 2 pen-

[*Hevelius Lunam dimensus*] Lunæ incolas tribuit Hoel
 Anglus, in *Epistolis* vernacula lingua scriptis, *Volum. II*
ep. 9 p. 409; at Luna ipsa indigna multa de se conungi &
 proponi queritur ad Menippum apud Lucian. *T. I Opp.*
p. 76r. SCRIB.

pendunt, verum & apotheoseos jura sibi sumunt, ac nova consecrandi ratione, quoscunque velint, sive vivos, sive mortuos, inter sidera collocant; cujus quidem assentationis luculentissima afferri possent exempla, nisi parcendum esset nominibus. Præcipue vero hoc loco de iis dicendum esset, qui rerum mortalium omnium eventus ex astris portentosa ratione derivantes, ut lucellum captent, quod volunt, vitam, salutem, honores, opes, potentiam, victoriam, sanitatem, sobolem, amicos, conjugia, magistratus & similia prædi-

Vivos inter sidera collocant] G. K. stellæ nebulosæ, a se detectæ, imponebat nomen *Ile*, amici sui, qui & ipse inter stellas magis, quam inter homines habitabat.

VAND.

Ratione derivantes] Quam periculosum sit astra, futuri nuntios, consulere, suo nos Cardanus exemplo docere potest: qui, quod se annum ætatis *septuagesimum quintum* non superaturum ex natalitio Themate prædixisset, inedia perire, quam fallere voluit. Longum foret tot Astrologorum præstigijs recensere, longius easdem refutare; sed gaudeant brevitate moderni, indeque nihil addo, præter ludicrum distichon, quo Latorum jocatus est apud Jovium in Joh. Manardum, Uladislai Regis Ung. Proto-Medicum, qui decrepitis senex ex intemperantis Veneris usu sibi mortem acceleravit, quamvis, nescio quis Circulator astrophus severe hortatus esset bonum Virum, ut sedulo sibi a fovea caveret lapsuque: hinc Poeta:

*In fovea qui te periturum dixit Aruspex,
Non est mentitus, Conjugis illa fuit.*

THEM.

prædicunt, & ab iis drachmam petunt, quibus regna pollicentur. Verum de præstigiatoribus istis, qui eo audaciæ procef-
fere, ut ipsius Christi horoscopum con-

M 3

strue-

De Præstigiatoribus istis] Utique Mathematicos imprimis technis uti convenit, si Auditores velint allicere. Nimirum exspatiandum in campos, fossæ ducendæ, fortalitia excitanda, oppugnationes instituendæ, tentandi infusus, per lusum quidem omnia & jocum. Hæc si neglexeris, raros invenies Auditores vel nullos; cuncti te hominem morosum exclamabunt, qui in re nullius ponderis vel usus sollicitè nimis labores. Dicit hic posset de Erhardo Weigelio, qui Mechanicis inventis corvos hiantes deludebat, prudentiorum verò provocabat satyras. Ejus ligneos equos cursorios D. Becherus ridet in *der nährischen Weisheit*, inventa alia alii. Ridicula imprimis fuit ejus puerorum institutio, quos petauro (*Schaukel, Knebel*) hinc inde agitaros, & lanceis instructos, litteras alphabeti e sacharo efformatas petere jubebat, simulque singulari adhibita admodulatione (nam litteras alphabeti singulas ut conjugationes & declinationes notis musicis adornaverat) quam petere vellent, literam in-tonare, quam si lancea sustulissent, comedebant, ut ita plane in succum & sanguinem converterent. Accidit autem sinistro fato, ut discipulis non immorigerus, idem-que unicus e familia nobili hæres, petauro non satis obfirmato, e fenestra decideret ac misere vitam finiret. Idem Weigelius in *Philosophia Mathematica* multa obscura vocabula effinxit, ut maxime vulgaria tanquam singularia & sublimia proponere posset. Neque tamen Hugenium probo, qui in suo exemplari Actorum Eruditorum recensione libri hujus hæc verba adjecit: *Novi & conveni hunc Virum; erat senex nugivendulus & Mathematicum imperitus.* VAND.

Ipsius Christi horoscopum] Fecit istud etiam Tiberius Ruffilianus Sextus; vid. Naudæus in *Judicio de Augustino Nipho*; & Paulus Jovius Lutheri hæresin, ut vocat, ab occulta cœli potestate & maligno siderum concursu vult provenisse. *Historiar. L. XIII pag. 239.* SCRIB.

struerent, & virtutes ejus ac miracula ex eo repeterent, quod Saturnum habuerit in Geminis, mortemque ipsam humano generi tam Salutarem Martis opus fuisse

Libr. XII
adversus
Astrolo-
gos.
De Van.
sc. Cap. 31
seq.

fabularentur, malo vos, Auditores, e Jo. Pico Mirandula, Henrico Cornelio Agrippa, atque aliis, quorum plena sunt de his volumina, accuratius cognoscere.

Nec magis morabor Physicos, quorum aliqui nihil omnino in rebus, quæ sub Sole sunt, inaccessum, nihil impervium putant, adeo

Mortemque ipsam] Notum est Cardanum Christi genitricem construxisse, quam cum defendendam suscepisset Jo. Bapt. Morinus in Astrologia Gallica, eam vel hanc ob causam ipsi Christo inscripsit. M.

Duabus epistolis dedicatoriis hic liber instructus est, altera nimirum ad Serv. Nostrum ab autore confecta, altera ad Hungariæ Reginam ab anonymo conscripta, utpote quæ sumtus huic libro imprimendo suppeditaverat. *vid. Bel. Diff. Art. Morin.* Naudæus quatuor Autores indicat, qui dudum ante Cardani tempora de Horoscopo Jesu Christi erigendo cogitarunt. Unde concludit, Thuanum Scaligerumque immerito Cardanum infamia inventionis notasse. Posito autem, ab obscuris quibusdam hominibus rem adeo impiam excogitaram esse, num propterea illum absolvere licebit, qui ex tenebris protractam, omnibus in universum ob oculos ponit? Immo hoc magis notandus, quod instaurator veteris inventionis antecessorum suorum nullam prorsus mentionem injecerit. *Vid. Bel. diff. Art. Card. remarque P. I. GALL.*

Nihil impervium putant] Quemadmodum Mathematici mirum in modum se torserunt hactenus, ut quadraturam circuli, gradus longitudinis & lineam hyperbolæ in speculo caustico invenirent, frustra quidem hactenus, ita Physici operam fere incredibilem in eo posuere, ut

adeo ut non modo in his, quæ ante oculos posita sunt, ad insaniam usque scrupulosi sint, verum &

tentare cavas uteri & terebrare latebras

assueti, in ipsum terræ centrum descendant, ignisque subterranei vires causticas explorent, imo & ipsum tentent primum mundi chaos, ac præterea in Luna homines, dæmonesque & gehennam quærant in Sole. Tum nemo est in his rebus paulo nasutior, qui non nova sibi fingat rerum naturalium principia, quibus tanquam firmissimo fundamento Systema Philosophiæ naturalis integrum superstruat, tam parum

M 4

sæpe

virtutem molliendi vitra, liquorem Alcahest, lumen æternum, lapidem Philosophorum & Mobile perpetuum detegerent. Motum perpetuum artificialem ita inventu difficilem imo impossibilem judicant Itali, ut qui eum quærere tentet, *Matto perpetuo* appellant, ut testatur D. Becher in *der nürriſchen Weisheit* p. 160, qui & refert p. 162, Hartmannum quendam Lipsiensem, de inveniendō motu perpetuo demum desperantem, ipsum e triangulo infauſto motum perpetuum in litera longa Erasmi, ut loquitur, factum esse. VAND.

Litera hæc longa, τὸ φ Græcorum indicat. Conferatur *Art. XXVIII du Pere Rapin Reflex. sur la Philosoph.* ubi plura exempla invenias eorum, qui infelici exitu studia tentarunt. I. GALL.

[*Querant in Sole*] Infernales tenebras, quæ nemini hætenus mortalium viventi patuere, in Sole lucidissimo deprehendisse sibi nuper visus est oculatissimus Anglus Anonymus, de quo vide *Acta Erud. Anni 1715 Mens. Mart. p. 107 sq.* M.

sæpe sibi constans, ut vix exstructum de-
 mentiam prodat Architecti, & ad levissi-
 mum venti sufflatum corruat. Ita Tha-
 les Milesius, primus sapiens ab oraculo ju-
 dicatus, ex aqua omnia constare voluit:
 ejus auditor & in schola successor Anaxi-
 mander rerum principia dixit infinita;
 illius autem discipulus Anaximenes infini-
 tum aerem esse rerum principium adstruit.
 Hipparchus, Heraclitus Ephesus, Arche-
 laus Atheniensis ignem, Anaxagoras Cla-
 zomenus infinita principia tanquam par-
 ticulas minutas & confusas, sed divina men-
 te in ordinem postea redactas, Parmenides
 calidum & frigidum, tanquam ignem qui
 moveat, & terram quæ formet, Leucip-
 pus, Diodorus & Democritus plenum &
 vacuum, Diogenes Libertus aerem, divinæ
 tamen rationis compotem, Pythagoras nu-
 meros, Empedocles litem & amicitiam ac
 quatuor elementa, Epicurus atomos & in-
 ane, Plato ac Socrates Deum, ideas, ma-
 teriam, Zeno Deum, materiam & elemen-
 ta, Aristoteles materiam, formam & pri-
 vationem, & Hebræorum Philosophi ma-
 teriam, formam & spiritum, pro primis re-
 rum principiis venditant. Nec major
 recentiorum consensus est, quos inter
 Lincol-

Lincolniensis radiós, Reuchlinus Cabalam, ^{Naudé l. c. p. 100.} Campanella calorem, frigus & spatium, Verulamius instantias, Chymici denique sal, sulphur & mercurium substituunt; ut taceam centum alios, quorum deliria si repetam, vereor ne & aures vestras obrundam, Auditores, & crabrones irriterem. Quid alias memorem Physicorum sententias, ut Sanctorii, qui transpirationis in- ^{Id. p. 16.} sensibilis quantitatem exactissime ponderabat; Fusili, qui Jul. Cæs. Vaninum in medio rogo constitutum fumo potius suffocatum quam igne absumptum affirmabat; quoniam, ut loquitur, in *Mastigophoro*, ignis multo magis frigidus est, quam calidus; Suisseti, qui tanta subtilitate res naturales explicavit, ut ipse Cardanus, sub- ^{Lib. 16 de Subtil.} titutatis autor, fateretur, *in ejus unico argumento, quod contra experimentum de*

M 5 ratio.

Deliria si repetam] Possent hæc inter referri etiam, quæ veteres Scholastici in Physica sua disputarunt de appetitu materiæ, de ipsius potentionabilitate, subjicibilitate, transmutabilitate, componibilitate, resolutibilitate, aptitudinabilitate, de prædicatis essentialibus causæ, de prædicato prioritatis debito causæ, de prædicato indistantiæ debito causis, de præexistentiæ formarum in materia, de distinctione actionis creativæ a re creata, de compositione continui successivi. Legi possunt Jesuitæ *Thomæ Młodzianowsky* prælectiones, in octo libris physicorum Aristotelis, Lesnæ anno MDC LXXI fol. CHAR.

ratione est, solvendo, totam posteritatem laborasse. Quibus nescio an non accenseri possint Aristotelici, qui suas qualitates occultas tantopere jactitant, Cartesiani, qui bruta animantia sensu prorsus carere, & automati in modum agere somniant, ac nostro tempore Angli quidam, qui in rebus

Totam posteritatem laborasse.] En duplicem Cardani Charlataneriam. Gloriatur de re sibi nunquam intellecta, immo ipsi Autori, unde eam hausit, ignota. Librum porro allegat, nec lectum, nec visum a se, uti videtur; quia auctoris nomen mutat & corrumpit. Quippe, quem Cardanus *Joannem Suisset* appellat, is *Richardus Raymundus Suisseth* nominatur, qui ex doctissimis sui temporis Angliæ Doctoribus fuit. Liber ejus Venetiis 1520 prodiiit, & admodum rarus est. Tanta autem ejus obscuritas est, ut eo scopo scriptus esse videatur, ne a quoquam intelligeretur. *vid. Card. de Incert. Scient. Cap. XVIII.*
I. GALL.

Automati in modum] Memini me inter literas Dn. d'Her, quæ sunt inter opera Dni *de Ponsenche*, elegans epistolium legisse, in quo satyrici ingenii mulier familiarem suum, Cartesianæ Philosophiæ addictum, lepidissime exagitat. Illa percepisse se scribit, eundem Cartesii assecclam factum esse, sicque nullum apud se dubium restare, quin ipse quoque animalia bruta pro meris machinis artificiosis habiturus sit, quæ sensu & perceptione destitutæ, velut alia automata per internam partium structuram moveant se & moveantur. Verum ne hujus asserti experimentum desit, rogare se, ut binas ejusmodi affabre factas machinas, canem e. c. marem & scæmellam per aliquod tempus committere velit, brevi numerum suum duplicaturas, atque tertiam quartamque & quintam sibi met ipsis simillimas machinas producturas. Ex quo (pergit illa) colligat, simplicesne machinæ credenda sint bruta, aut pro meris automatibus habenda? Ego quidem lubens concedam scæminæ argutissimæ, multum in hoc passu brutis animalibus cum hominibus convenire. I. HALL.

bus omnia vim quandam *attrahicem* deprehendisse sibi visi sunt. Et *quæ beatitudo erit mihi proposita*, ut cum Lactan-
 tio loquar, *si scivero, unde Nilus oriatur*, Cap. 8. Lib. 3 di. vin. insti.
vel quicquid Physici de cælo delirant? Ceterum non esset forte ab hoc loco alienum de iis nonnihil commentari, qui ad exemplum Midæ, cuncta quæ contrectant, in aurum converti posse sperant, & bona dilapidant omnia pro lapide, nisi hæc constaret, ab aliis jam pridem occupata & explosa.

Quamobrem ad Medicos, qua proxima via est, transeo, quibus hoc charlatanerie vitium adeo familiare & veluti proprium est, ut difficulter admodum distinxeris Empiricos

In aurum converti] Alchymistarum artes nemo magis graphice descripsit autore libri rhythmi vernaculi, sub tit. *Froschmauser* editi, qui in dedicatione præmissa vocatur *Marcus Hüpfinsholz von Meusebach, der jungen Fräsch Vorsinger und Calmeuser im alten Mesebenwigg*. Ceterum de iis forte hic etiam agi potuisset, qui de præfagiis, quæ ex Cometis, Eclipsibus &c. petuntur, de magis item, sagis, spectris & id generis aliis parum apte, quod Physica ignorarent, egerunt. CHAR.

Difficulter distinxeris Empiricos] Si exemplum Empirici seu Agyrtæ desideres, dabit id Gargilius Mamurra, seu Petrus de Montinaur, Græcæ linguæ Parisiis quondam Professor, de quo lege Menagium in ejus Vita, qui ita inquit: *Mamurra, qui Aristotelem pharma vendidisse acceperat, nec erat nescius, ut quisque inter Agyrtas loquendo pollet, Medicinæ licet imperitum, maximi illico fieri, cum circulatoriam quandam volubilitatem haberet,*

piricos a probis & doctis Medicis. Etenim non ignoramus, optimos quosque e filiis Æsculapii ingenue fateri, admodum instabilem, fallacem & lubricam esse hanc artem, cum & morborum causæ sint incertissimæ, & expeditissima remedia non raro spem Medici fallant. Adeo ut idem de Medicis dici possit, quod de Haruspibus Cato quondam pronuntiavit, scilicet *mirari se, quod non rideret haruspex, haruspicem cum vidisset.* Nulla certe iis formula solennior præter illam:

Cic. Lib. I
de Nat.
Deor.

*Si vis sanari de morbo nescio quali,
Accipias herbam, sed quam vel nescio
qualem,
Ponas nescio quo, sanabere nescio
quando.*

Nam cum omnia profundissime nesciant, suas tamen pillulas, syrupos, guttulas, & nescio

Avenione περιουτευτικὴν cæpit profiteri: ubi pharmacum quoddam, quod panchymagogum vocabat, venditando, questus fecit uberrimos:

Πολλὰς δ' ἰφθίμους ψυχὰς ἕϊδι προίαψεν.

Vide *Hist. de Montmaur par Sallengre T. I p. 52 seq.*
VAND.

Nam cum omnia profundissime] De his Grimaret in Vita Molerii ita scribit: On m'a assuré, que Moliere finissoit un Medecin un homme que l'on paye pour conter de fables dans la chambre d'un malade, jusqu'à ce que la nature l'ait guéri, ou que les remèdes l'aient tué. v. la Vie de Moliere p. 15. Notum est illud Medici cu-

nescio quæ alia arcana, ceu panaceas, cunctis propinant tanta impudentia, ut vel mortuos in vitam se revocaturos polliceantur. Interim pro immensa, qua valent, potestate impune occidunt, felices utique dicendi, quod prosperos ipsorum successus Sol adspiciat & illustret, adversos autem terra contegat. Exemplum luculentum

jusdam Itali de quodam suo ductu juxta regulas artis mortuo effatum: *e morto canonicamente, e con tutti gli ordini*, ut citatur in libro Anonymi: Germania milite destituta. Vid. *Collectio librorum rariorum fascicul. II* p. 314. SCRIB.

Terra contegat.] De his vere Mantuanus *Ecl. VI.*

His etsi tenebras palpant, est facta potestas

Excruciandi egros, hominesque impune necandi.

Namque

Nuper erat Medicus, nunc est Vespillo Diaulus,

Cæpit, quod potuit Clinicus esse modo.

sive, ut alii:

Quod Vespillo facit, fecerat & Medicus.

Satis id intellexit Petrarcha, non vulgaris Medicæ gentis adversarius, quando ad verba, *Ars longa, vita brevis*, quibus Aphorismos suos auspicatur Hippocrates, ita commentatus est: *Hi vero, (Medici) vitam dum brevem dixerunt, brevissimam effecerunt.* Neque dissentit Menagius T. I Menagian. p. 294 sic disserens: *Senèque disoit autrefois de la multitude des Livres: Distrahit animum librorum multitudo, onerat discentem turba, non instruit; la quantité en est plus onereuse qu'utile. Il est bien plus vrai de dire de la quantité des Medecins, onerat ægrotum turba, non solatur: idemque pag. antecedenti se ipsum ceu exemplum allegat his plane verbis: Je devrois être immortel, car les Charlatans & les Medecins n'ont pu venir à bout de me faire mourir. J'ai eu jusqu'à treize Medecins de la Faculté à la fois. Ils m'avoient condamné à ne point étudier & à ne jamais écrire, disant*

C. Ens
Epid. p.
342.

lentum præbet Andreas Baccius, Medicus Florentinus, artis suæ probe gnarus, sed cerebrofus, qui ad foeminæ cujusdam curam vocatus, explorato arteriæ pulsu, qui vehementis febris indicium faciebat, inter alia tandem de ætate rogavit: cumque illa sexaginta tres annos se natam diceret, rejecto ægræ brachio, quam diu, inquit, tu in hoc mundo superesse cupis? & irato similis
pro-

que ce seroit le moïen de me faire mourir plutôt. Depuis que je n'ai plus eu besoin d'eux, j'ai plus étudié & plus fait imprimer qu'auparavant. Cautè igitur Princeps ægrotus ad Medicastrum summam artis suæ peritiàm jactantem: non ego alium recipio Medicum, nisi qui triginta homines occiderit; cui Medicus: Parum abest, nunc enim jamjam omnino XXIX contumulari feci. Ad quod iterum Princeps: Tu igitur mihi quidem idoneus non es, cum timendum sit, ne ego numerum completurus trigessimus fiam. THEM.

Sexaginta tres] Tous les anciens ont remarqué que le Nombre soixante-trois, qui est multiplié de sept par neuf, & de neuf par sept, tire après soi ordinairement la fin de vicillards, & même l'Empereur Auguste écrivant à ses amis, Prenons, dit il, courage, puisque j'ai échappé le soixante & troisième an; ita Bodin Republ. Livr. IV Chap. II. Hic annus per excellentiam Climactericus appellatur, observatum etiam est Eruditis; eum præcipue fatalem fuisse: & il semble que cela étoit signifié par les Anciens, qui avoient consacré sept à Apollon & neuf aux Muses, vid. loc. cit. Si rationem rei inquiras, idem respondebo, quod Plutarchus, qui post multas rationes philosophicas, quibus certo cuidam problemati satisfacere conatus fuerat, tandem: Fortasse, inquit, hoc propterea ita fieri solet, quia verum non est. vid. Bælius Pensées diverses § XLIX. I. GALL.

Irato similis &c.] Mihi artis suæ non multo peritior fuisse videtur, quam alter ille, qui cum ægrò de certa

protinus discessit. Porro cum non ignorent isti, quanta sit vis imaginationis, nunc cum Kenelmo Digby pulverem sympatheticum extollunt, nunc cum Leonardo Naudé^{1.} Turneissero simplicia sub certis coeli constellationibus colligunt, nunc cum Joanne Aët. Er. Flöyero nova adhibent horologia, ad quæ^{1711, P. 4.} pulsuum motum examinant, & cum circulatoribus aliis lotium in consilium advocant, & ex colore, tactu, pœne dixerim, etiam ex gustu de morbi constitutione sententiam ferunt. Narrabo vobis rem ridiculam, Auditores, quam a Viro fide digno ac gravi relatam memini. Jactabat Em-

pecuniæ summa pro pellenda febris tertiana pactus erat. Verum cum illi hæc brevi post in semitertianam degeneraret, parentes decumbentis Medicastrum ulterius ferre noluerunt. Ille igitur indignabundus, solvite saltem, inquit, dimidiam promissæ mercedis partem, cum & ipse febrem jam partitus semitertianam ex tertiana fecerim. Existimabat scilicet Idiota tertianam febrem graviores esse & magis malignam, quam ipsam semitertianam. I. HALL.

Protinus discessit.] Multo tamen Baccius hic felicior, immo & prudentior Andr. Vesalio, celeberrimo cetera Medico, fuit, qui Nobilem quendam Hispanum obisse credens, cadaver ejusdem concedentibus necessariis cultro anatomico dissecuit; sed postquam pectus aperuisset, cor palpitare, & hominem vivere cum horrore deprehendit. Sed ægre ob id civile pariter & sacrum Inquisitionis judicium evalit, eoque peregrinationem religiosam in terram sanctam instituit. Adeat, qui plura vult, Paravicinum, in Singular. rem fusius Huberti Langueti verbis exponentem, *Cent. II p. 224.* THEM.

Empiricus quidam, se ex solo urinæ adspectu non solum de morbis omnibus, sed & de illorum causis, quæcunque demum illæ fuerint, sive natura, sive fors tulisset, certissime cognoscere; interim ille ita instruxerat servulos suos, ut callide homines ad se accedentes explorarent, & de his, quæ comperta haberent, clam ad se referrent. Accedit mulier paupercula cum lotio mariti, quo vix viso, *Maritus tuus, inquit, per scalas domus infausto casu decidit.* Tum illa admirabunda, *istudne, ait, ex urina intelligis?* Imo vero, inquit Empiricus, *& nisi me omnia fallunt, per quindecim scale gradus delapsus est.* At cum illa, *utique viginti se numerasse* referret, hic velut indignatus quærit: *num omnem secum urinam attulisset*, atque illa negante, *quod vasculum materiam omnem non caperet; itaque, ait, effudisti cum urina quinque gradus illos, qui mihi ad numerum deerant.* Ecquis vero artes omnes edisserat ac technas ad fallendam plebem excogi-

Ecquis artes omnes edisserat] Cl. Autor largius de Charlataneria medicorum potuisset differere, nisi id a proposita brevitate fuisset alienum. Plures dantur Pseudo-Medici, quam veri artis hujus statores; plures mendaces, quam doctores; plures professores falsitatum, quam veritatum. *Rodericus Castellanus* Hispanus, Episcopus

cogitatas, quibus illi vulgo utuntur, quorum commune symbolum est: *Mundus vult decipi, ergo decipiatur.*

Afcen-

Zamorensis, Referend. Papæ Pauli II, in *speculo vite humanæ*, fatetur, vidisse se plures, heri aromatarios, hodie medicos: heri barbarum rases, hodie morborum gravium censores: heri herbas ceteraque materialia in apothecis commiscentes, hodie in principum aulis morbos dijudicantes. Huc pertinent versus illi:

Singuli se Medicos doctos, Idiotæ, Sacerdos,

Judeus, Monachus, histrio, raser, anus.

Miles, Mercator, Cerdo, nutrix & arator, &c.

Levinus Lemnius in simil. Bibl. cap. 41 ait, novisse se quendam plumbei ingenii sacrificulum qui cineres buxi, deustæ atque secundum ritum ecclesiæ romanæ dominica die palmarum consecratæ, aquæ lustrali immersos, adhibito ridiculo quodam & inani exorcismo, ad dispellendos, ut adstantibus persuaserat, febres & vermes expellendos, cuidam adolescentulo ebibendas propinarit. Verum paullo post febrim quidem depulsam, ait adolescentem morte sopitum fuisse, adeo ut auctor fuerit suis civibus, ne quis simile quiddam iterum tentaret, quum buxæ frondes sint exitiales & propter gravem ac virosam earum odorem, saporem amarulentum, corpori humano noxiæ atque perniciosæ. Romanis feminæ medicæ erant, *Gruterus Inscript.* p. 635, 636; imino servi Romæ medicinam professi sunt, quamvis *Sponius miscell. erud. antiq.* p. 144 indigne ferat, *Robertellum* ejusque sequaces adserere, Romæ tantum servos medicinam exercuisse. Athenienses lege caverunt, *ne quis servus aut femina medicinam disceret*, ut *Hyginus* refert fab. CCLXXIV. CHAR.

Athenis lege cautum erat olim, ne quis servus amori intentus esset. Reminiscor hac occasione, quod tempore Caroli VII demum in Gallia Medicis conjugia permissa fuerint. I. GALL.

N

Asta
Erudit.
A. 1702
p. 84.

Cic. Or.
pro Mur.

Ascendimus ad Jctos, quos *invictissimos juris in orbe Monarchas* superioribus seculis dictosprehendimus; & quotusquisque est hodie inter Doctores vel infimi subfellii, qui non *ex utroque Jure Caesar* appellari gestiat? Enimvero *dignitas in tam tenui scientia quæ potest esse?* (utor verbis potentissimi Romanorum Oratoris, non meis) *res enim sunt parvæ, prope in singulis literis atque interpunctionibus verborum occupatæ. Deinde etiamsi quid apud majores nostros fuit in isto studio admirationis; id enuntiatis vestris mysteriis totum est contemptum & abjectum. Itaque irati aliqui, quod sunt veriti, ne dierum ratione pervulgata & cognita, sine sua*

Ascendimus] Lis quondam fuit de Proedria inter Medicos & Jureconsultos, festiva admodum ratione terminata, uti Agrippa refert. Judex nimirum ex litigantibus quærebat, *quo ordine fures carnificesque ad supplicii loca procederent?* Una hic erat omnium responsio, *precedere fures, insequi Carnifices. Bene responsum*, Judex inquit: *precedant ergo. Legum periti, Medici vero eos insequantur.* Bene igitur Orator noster a Medicis ad Jureconsultos progressurus, *Ascendimus*, inquit, *ad Jureconsultos.* I. GALL.

Quos invictos Juris in orbe Monarchas] In Vita Renati Choppini, Jcti apud Gallos celeberrimi, cujus *de Jure Cænobitarum* opus Francof. A. 1709 iterum excusum est, tale ipsi tribuitur elogium: *Lugete, Pan magnus oraculorum forensium occidit, Choppinus ille, scrinium legum, Canonum sacrarium, lux Juris Gallici, fax municipiis, Orator causarum pius, verus, elegans, mirabilis!* SCRIB.

sua opera lege posset agi, notas quasdam composuerunt, ut omnibus in rebus ipsi interessent. Has vero notas atque formulas, quas ubi edidicerint nostri homines, tum jura omnia se devorasse arbitrantur, idem Tullius inanissimas prudentiæ, fraudis autem & stultitiæ plenissimas, nuncupat, totamque eam scientiam ex rebus fictis & commentitiis constare pronuntiat, ac postremo scite admodum in hæc verba prorumpit: Itaque, si mihi, homini vehementer occupato, stomachum moveritis, tri-duo me Jurisconsultum esse profitebor.

N 2

Quæ

Interessent.] Oratoris instar Cicero hic loquitur, omnia ad scopum facultia corrogantis; alia occasione omnia contraria defensuri. Sic Medici remedia quædam maximi, mox nihili facere, pro temporum ratione didicere. Sic Philosophi aut *pro vacuo* aut *contra vacuum* arma sumunt, breviter: sic ubique Charlataneria viget. Interim cum venia Bartoli fatendum est, studium de verborum significatione vel maxime eo facere, ut quis Juriconsultus eximius evadat. Immo, ne forte quis superbire præsumat, idem de aliis fere scientiis dicendum est, quippe quæ omnes nonnisi circa rerum Nomina occupantur, nec unquam ad naturam rerum ipsam penetrant, observante auctore quodam Anglo. Quid enim præter notitiam terminorum Medicorum, Theologicorum, Philosophicorum, Juridicorum &c. aliud requiritur, ut pro Medico, Theologo, Philosopho & Jurisperito habeatis? *L'on excelle plus ou moins dans les Sciences, à proportion que l'on fait plus ou moins les Noms des choses, & que dans nos Raisonnemens nous les assemblons bien du mal selon les conventions que nous avons faites à notre fantaisie touchant leurs significations,* inquit Autor de *l'Art de penser* Chap. I. I. GALL.

Quæ cuncta mentior nisi nostris temporibus sint admodum accommodata. Equidem sunt alii, qui paulo magis supra vulgus sapientes sollicitius exercent crisin, & Græca continuo crepant, & cum hario-lationes suas a Codice Pandectarum Florentino, cana senectute venerabili, non prorsus abludere intellexerint, tum vero Diis se simillimos arbitrantur. At verendum est sane, ne hi ipsi sæpius, dum in emendandis legibus omne ponunt studium, sanas leges corrumpant, corruptas lacerent penitus & pervertant. Sed magis tamen illi etiam videntur ridiculi, qui, quum pro rostris dicendum est ac legibus agendum, ne leguleji videantur, veterum Philosophorum aut Poetarum sententias crebro in

Veterum Philosophorum sententias] Quod e Balsacio hic refertur exemplum, optime quadrat ad ea, quæ Menagius de Mamurra (*Montmaur*) supra inter Medicos memorato, qui postea ad Themidos sacra accessit, narrat. Dignus est locus, quem integrum huc transcribamus. *Solebant illis temporibus, inquit Menagius, Parisenses Advocati, quoties locum aliquem ex antiquorum scriptis protulissent, qui belle in adversarium conveniret, Horatii verba subjungere:*

Mutato nomine de te

Fabula narratur.

At Pragmaticus noster, haud contentus ea rei qua de agebatur, similitudine, nomina ipsa Litigantium in libris Antiquorum investigabat. Hujus rei exemplum unum aut alterum temperare mihi non possum, quin hic adscribam.

in medium adducunt; qualem se audivisse
 Balsacius alicubi testatur disertissimum, ut
 creditus est, fori principem ita dissen-

Epist. sel.
 Lat. pag.
 272 ff.

N. 3

tem:

Forte fuit quedam litigatrix nomine Titie: monuit Mamurra ejus Advocatum, de illa agere L. Titie 36 D. Legat. t. Fuit & alia nomine Neera, clara in foro litibus femina: docuit & Patronum Adversarii, de ea accipiendo esse versus nonnullos Tibulli in Neeram. Ita factum est, ut a plerisque Causfidicorum, quibus hoc annominatum genus mire arridebat, multum coleretur: & quoties una cœnitarent; nam

Et certare solent simul & cœnare Patroni,

*numquam non vocaretur: vixque ullus fuit, qui non secum male agi putaret, si in Mamurrae amicitia locum aliquem non obtineres: adeo isti μαισθηγοὶ (sic enim vocabantur) omnibus placebant. Sed eos tandem fugavit e foro hujus figure crudelis eventus. Meaudrum quendam, dubie hominem nobilitatis, immunem capitis tributo, ob plurima sua in patriam merita, cum Judices Pedanei pronuntias-
 sent; ad supremam Vestigalium Curiam Vicani provocarunt. Ut literarum n & u & similitudo inter se maxime est, & facillima alterius in alteram mutatio, forte in titulo sacculi litigatorii, nec non in plerisque litis instrumentis, Meander scriptum fuerat, non Meauder. Vicanorum Advocatus, qui sic re vera Adversarium vocari existimabat, illum de Popularibus quidem bene meritum fatctur: at liberum idcirco a tributo negat esse oportere, idque cepit accepto a Mamurra Meandri fluvii exemplo confirmare: qui cum in Deorum numerum quondam voluisset referri, licet universe Lydie valde commodus esset, quam non modo opimo limo fecundaret, sed etiam ita amaret, ut ab ea discederet quasi invitus, quod finuosis suis recuribus testatur satis superque; tamen propter maximam pecuniam, que in hanc Apothesin erat impendenda, prohibitus est a Regionis incolis. Dum hac magna contentione Rusticorum Advocatus loquitur, dicentem interpellavit, qui in hac homonymia litis summam versari existimabat, ineptus quidam Meaudri Procurator, monuitque Judices, clientem suum non Meandrum, sed Meaudrum vocari: quod terque*

Conf.
Agr. l. c.
C. 91.

tem: *Docebit vos, o Procuratores, officium vestrum Homerus Iliados K, & Eustathius Scholiaſtes Homeri in illos verſus; quos memoriter ad decem vel duodecim recitabat, nulla numerorum & accentuum habita ratione.* Aliis nec Juſtinianus, nec Tribonianus ſatis placet, homines quippe, ſi illis credas, ineptiſſimi & vix obelo digni, qui ſi Jus naturæ, tantopere hoc ſeculo decantatum, a noſtris hominibus addidiſſent, longe aliud ac emendatius Juris corpus nobis dediſſent. Itaque nihil admittunt a Legislatore ſapienter conſtitutum & tot judicium calculis firmatum, quod non ad naturæ, quam ſibi fingunt, legem dijudicent, quam ſi quiſque rationem ſequi pro libidine velit, ecquid tandem æquum aut

quaterque magna voce clamavit: unde tam magnus repente riſus exortus eſt, ut perorare vix licuerit Advocato. Atque ex eo tempore nemo amplius auſus eſt παραπλίζειν. Vid. Hiſt. de Montmaur par Sallengre Tom. I p. 56 ſeq. VAND.

Ineptiſſimi.] Neminem quidem hic nominat Orator noſter: credo interim, criſin ejus pertinere ad Franciſcum Hottomannum, qui tractatum ſub Antitriboniani titulo edidit, monſtraturus, Tribonianum non ſatis eruditum fuiſſe, ad exſequendum tanti momenti negotium, quale compilatio Juris Romani. Libellus hic ſæpius reſuſus, *libelliſque aurei* elogio a multiſ maſtatus eſt. Suidas voce *Tribonianus*, malæ fidei eum accuſat, qui Juſtitiam commodis ſuis privatis accommodaverit.

I. GALL.

aut justum futurum existimatis, Auditores? Alii, cum materia aliqua juris deducenda est, & sive consilium sive sententiam rogantur, omnes omnium Jctorum libros evolvendos sibi putant, totaque citatorum, quæ vocant, plaustra colligunt, quibus suas dissertatiunculas, responsa, decreta non tam ornant, quam onerant. Id quod suo etiam sæculo vidit Erasmus, qui, inter eru- Enc. Mor.
ditos, ait, Jurisconsulti sibi vel primum p. 96.
vindican- locum, neque quisquam alius æque sibi placet, dum Sisyphi saxum assidue volvunt, ac sexcentas leges eodem spiritu contexunt, nihil refert quam ad rem pertinentes, dumque glossematis glossemata, opiniones opinionibus cumulant, efficiunt, ut stultum illud omnium difficillimum videatur. Quicquid enim laboriosum, illud protinus & præclarum existimant. Jam de illis dicendum erat, qui Causidicinam seu Rabulisticam exercent,

N 4

artem

Justum futurum] Modo non nimius sit Juris Romani amor, qui nos leges patrias, mores Germaniæ, ipsumve jus Naturæ negligere faciat, nullis etiam si convenientissimis argumentis eo perducendos, ut vel latum unguem a SS. Romanorum jure secedamus. Talis fuit egregius ille Disputator, qui verbis initialibus: *In Nomine Domini nostri Jesu Christi* studiose subjunxit allegatum necessarium: *juxta Proæm. Institutionum.* I. HALL.

Causidicinam] Ita vocat Scioppius, qui ante alios in *Consultat. de Scholar. & studior. ratione*, de artibus Jurisconsultorum meretur conferri p. 40 sq. M.

artem mentiendi ab Aristotele dictam; isti cum necessitati similes, hoc est, sine legibus sint, literarum tendiculas & aucupia verborum vibrantesque sententiolas festantur, quibus causas bellissime circumducunt, donec emunxerint penitus suos clientes; aut si id fieri non possit, propter illorum opulentiam, litem ex lite trahunt, a seris demum nepotibus finiendam aut potius deferendam. Longæ sunt lites, longæ

Sine legibus sint] De his dici possunt noti versus:

*In Institutis comparo vos brutis,
In Digestis nihil potestis,
In Codice sitis modice,
In Novellis ceciores estis catellis,
In den Reichs-Abscheid
Seyd ihr kommen nicht weit,
Et tamen creamini doctores.
O tempora, o mores!*

Alii ineptas protulerunt & interpretati sunt quæstiones e. g. an is, cujus gladio caput abscissum, si revivisceret, eodem iterum sit afficiendus poenarum genere? *Finckelth. præfat. ad observ. prætic. n. 12*; vel, num Lazarus ridivivus uxorem suam repetere queat? cui proprium sit ovum, quod a variis gallinis in eodem nido positum? *Hering. de fidei juss. c. 15 n. 102.* Zwingerus *de Barbarie super. seculor. oratione p. 121* dicit: *Ludovicus XII Galliarum Rex Christianissimus sæpius dicere solitus fuit, leges Juris-consultorum similes esse corio sutorum. Ut enim bi corium, si brevius aut densius sit, quam conveniebat, dentium morsibus fricent, stringant, atque distendant: sic & Juris-consultos suas leges distrahere, stringere, contorquere & artibus mirabilibus tornare, donec proposito iniquo reddant accommodas.* CHAR.

Deferendam] Causæ quantumvis pessimæ nunquam Patr onis, legibus, rationibus destituuntur. Hic autem

longæ ambages & cetera de genere hoc, adeo sunt multa, loquacem delassare valent Fabium.

Denique dum ad Theologos accedo, præcipua mihi circumspeditione opus esse video, ne, dum Pseudo-Theologos in theatrum produco, eorum tangam sacrum caput, quos profundissima animi religione cum piis omnibus prosequor: quare, etsi nostros nequaquam fatear omni vitio carere, ab iis tamen potissimum dicendi materiam petere constitui, quorum par fuerat non minus perversos mores quam doctrinam destituisse. Hic itaque illi primum mihi memorandi sunt, qui cum sint flagitiosissimi, pietatis tamen larvam induunt, eoque continuo ad aram Lavernæ Deæ adgeniculantes exclamant:

Pulcra Laverna,

Da mihi fallere, da iustum sanctumque vi- Horat.
deri, Epist.

Noctem peccatis & fraudibus objice nubem.

N 5

Hinc

maximus esse videtur Charlataneriæ gradus, quando eadem lege facta prorsus contraria defendere summa cum impudentia conantur advocati. Contradictionum manifestarum convinci posset maxima eorum pars, Conf. Bel. Di&t. Art. Antoine l'Orateur Rem. A. B. C. & Art. Deiotarus Rem. D. I. GALL.

Larvam induunt] *In nomine Domini committitur omne malum:* Hoc proverbio Judæi sæpius uti solent, Fiat applicatio. I. GALL.

De Van. Hinc tot, ut cum Agrippa loquamur, Stoi-
 Sc. C. 20. cæ simiæ, tot insolentissima poscinumnia,

tot palliata mendicabula, tot cucullata monstra, barbigeri, funigeri, restiferi, saccogeruli, loripedes, lignipedes, nudipedes, atrati, nigritæ, grifones, albichlamides, versicolores, multipelles, linoftolii, retiarii, palliati, chlamydati, pullati, paludati, præcincti, brachati, ac id genus aliorum turba histrionum, qui cum de rebus humanis nullam fidem habeant reliquam, (ob monstrosæ vestis habitum creduntur illis divina,) hodieque sacrum religionis nomen sibi solis usurpant, ac se Christi sodales Apostolorumque contubernales jactant: quorum vita sæpe scelestissima est, avaritia, libidine, gula, ambitione, temeritate, petulantia & omni scelere referta, sed religionis prætextu semper inulta. S. Vitalis lupanaria frequentissime ingrediebatur, scilicet ut meretriculas ad bonam mentem adduceret; at hoc multo audacior Robertus de Arbrissellis cum sacris virginibus, si quæ pulciores illi visæ essent, secure decumbens, quicquid erat titillationum ac prurientium libidinum, velut arietes ad expugnandam castitatem admovebat, nimirum ut de tot tentationibus eo gloriosius

Matha-
 nassius
 p. 129.

Id. p. 81.

fius triumpharet. Deinde de illis dici poterat, qui cum e sacro suggestu verba faciunt liberrime, nec quenquam timent, qui illis palam refragari ausit, non tam illud curant, quemadmodum officii sui rationes impleant, quam ut auram popularum captent, eoque in hos, a quibus se haud satis profunda latria coli existimant, satyram perpetuo exercent, quoscunque volunt, ita depingunt, ut manibus palpari queant; quod dum faciunt, tum demum expergiscuntur, eriguntur, inhiant omnes. Aniles porro fabellas, quas a nugacissimis mulie-

Verba faciunt liberrime] Charlataneriam Concionatorum sui temporis reprehendit sæpius *Erasmus* in scriptis suis, imprimis in *Ecclesiaste S. libr. 4. de ratione concionandi*, nec non in *Colloquiis*. Quodsi quis complures eloquentiæ illius circumforaneæ flores colligere velit, adeat libros Anglicæ lingua conscriptos: *Scotch Presbyterian Eloquence or the foolishness of their teaching discovered &c.* *The Grounds and Occasions of the Clergy and religion enquired into.* TRIVULT.

Conferatur Panegyricus Grutero dictus a Venatore p. 222, citatus a *Belio art. J.* Gruter *Rem. D. lett. f.*

Fabellas] Quidni etiam aliquid dici poterat de ineptis illis Theologorum imprimis Pontificiorum disputationibus? e. g. quomodo Deus diligat contraria & quomodo possibilia nunquam existentia? quomodo Deus possit plura scire quam scit? utrum Deus possit aliqua facere, quæ nec fecit, nec faciet? utrum conveniens fueriteductio carnis Christi de viro & muliere? utrum corpus virginis Mariæ fuerit expositum influentiis stellarum? utrum convenientius fuerit, Angelum apparere Mariæ in specie humana, an vero serpentina aut columbina? an in salu-

mulierculis acceperere, tanta fiducia narrant, ut centum ad minimum rei gestæ testes juratos habere dixeris; quæ nihilominus, si accuratius introspiciantur, mera deprehenduntur mendacia ac deliramenta. Imprimis vero ut plebeculam territent, in por-

tatione Angelus genu flexerit? cur Adam extra paradysum creatus, Eva in paradiso, angelus in cœlo empyreo? utrum in statu innocentiae æqualis semper numerus fuisset virorum & mulierum? utrum Christus sit tantus in una parva hostia, sicut in una magna? &c. CHAR.

Ut plebeculam territent] Convenientissimæ querelæ! Unus sæpe Cometa tot malorum prodromus esse perhibetur, ut mirum non sit, simpliciores plebem, ultro in superstitionem pronam, magis magisque in eadem confirmari. Nihilominus tam pertinax est horum Virorum mala præfagiendi pruritus, ut cum Sempronio, urbis non incelebris Pastori, aliqui objicerent, nullum malorum, quæ cometam nunciare prædixerat, subsequutum fuisse; ille publice & pro concione protestaretur his verbis: *Quodsi nunc eventus nondum respondet, nemo tamen novit, quid intra proximos quinquaginta annos futurum sit.* Stolidiores adhuc sunt illi, qui ventum concitatiores, eclipsesve solares, Titii more, seu tristiores casuum nuncios allegant. Demus enim, post phænomena ejusmodi pure naturalia, dura quandoque tempora incidisse, eadem tanen illorum signorum, quæ libri Pufendorfiani de O. H. & C. culpa est, quod studiosus quidam atra bile laborans vitam spontaneo suspendio finierit; quamvis & hoc ipsum Clerus quidam, helleboro indigens, constanter asseruerit. I. HALL.

Scilicet non semper maximi Clerici sunt maximi Sapientes, seu ut Regnier Sat. III: *Ainsi les plus grands Clercs ne sont pas les plus Sages.* Fateor tamen, tantam sacri ordinis reverentiam penes me esse, ut paucorum aliquot vitia, & si quidem cadunt in viros Theologos, gesticulatorias artes honesto silentio obtegere, quam talia revelando, reliquorum odium incurrere malim. Unum

portentis fingendis frequentissimi sunt, nunc piscinas clamantes in sanguinem mutatas, nunc puteos sponte sua commotos, nunc ejulatus nocturnos, quæ certissima bellorum, incendiive aut pestis præfagia interpretantur; quibus tamen rebus, si eventu destituantur, valde vereor, ne Atheismum facilius quam morum emendationem provehant, & fidem apud prudentiores penitus amittant. Jam si exem-

pla

saltem Naudæi de Cometarum Interpretibus locum non addidisse pigeret, quem, (nisi ille festinanter quærentis oculis se subduxit) Bælius in egregiis suis Meditationibus aut in partes vocare oblitus est, aut nescivit. Verba Naudæi sic jacent p. 422 cit. sæpius Dial. Comme (explofa erant pagina antecedenti reliqua futuri mali omina, Inundationes &c.) *des Cometes, de quibus et si dicat Poëta, nunquam visum impune Cometen, tamen Puteanus, Grisaldus, Guinifius & Paschalius ont tous prouvé par une infinité de raisons & d'experience, Cometas indictum esse felicitatis future, non ut Vulgus putat calamitatis: Mais pour moy j' estime plus veritable, que toutes ces choses là à nous ne font ny bien ny mal, & qu' elles nous sont tout à fait indifferentes, au moins pour ce qui est des Cometes, car pour les inondations, le mal qu' elles nous font n' est que trop sensible; aussi est ce à mon avis, ce qui a donné lieu à nostre proverbe: de grand Seigneur, grande Riviere & grand chemin, fuis si tu peux d' estre voisin.*
Q. MARC.

Penitus amittant.] Religio obstat, quo minus colophonem addere jubeam Diaconum Wurmsfeldensem, qui postquam terribilissima quæque auditoribus suis retulisset de Vitulo recens nato Anthropocephalo, illa deum subjunxit: *Et quodsi denique falsus etiam fuerit de monstroso hoc vitulo rumor: vos nihilominus, o Mei! persuasissimi esote, hunc & similes casus certa signa esse*

pla poscitis, non est, ut ea copiosius edifieram, quæ de Nicolao Riccardio, Francisco Panicarola, Thoma Rhedonenſi, vulgo Conette dicto, Joanne Capistrano, & clamosiſſimis hominibus aliis, narrant Scriptores fide digni; domesticum afferam longe luculentissi- mum. Venerat Lipsiam superiori seculo callidissimus impostor, homo Italus, qui Comitem de Pompejis mentiebatur, & se religionis causa huc delatum simulans, diligenter adibat Ministros ecclesiæ, ne pecuniæ quidem in loco parcens, quod, quanta illorum ad commo- vendos opulentiorum animos excutien- dosque

appropinquantis judicii supremi. (Solte ja dergleichen Kalb nicht gebobren seyn, so glaubet doch sicher, meine Werthen, es sind dieses alles Zeichen vor dem lieben jüngsten Tage.) THEM.

Clamosiſſimis hominibus aliis] De Riccardio & Panicarola vide Erythræum *Pinac. C. 22 & 46*; de Thoma Conette, qui sæpe habuit Auditores 20000, tantoque in honore habitus est, ut quocunque iter faceret, magistratus & populus ex urbibus illi velut Principi obviam procederet, vide Bayle *Dict. T. I p. 891 ed. 1*, & de Capistrano refert Manlius *Comm. rer. Lusat. MS. L. V C. 78*, quod artem gesticulandi tam probe percalluerit, ut ex auditoribus, quos habebat innumeros, illi etiam, qui longissime abessent, ita ut nec verbum percipere possent, largiſſimas nihilominus lacrymas profuderint. Ceterum in percellendis Pseudo-Theologorum ineptiis otium nobis fecit Erasmus in Encomio Moriæ, qui cum ipse fuerit Theologus incomparabilis, non passus tamen est illis ob characterem indelebilem stultitiæ immunitatem concedi. M.

dosque loculos vis esset, probe intelligeret. Eo delectabatur ante alios gravissimus quidam diœceseos nostræ Antistes, eundemque, ceu e Magni Pompeji lumbis iusta posterorum serie procreatum, pro eâ, qua pollebat, facundia auditoribus suis enixe commendabat. Enimvero cum paulo post audiret, clarissimum Historicum, C. F. F. in familiari sermone asseverasse, quod e certissimis historiarum monumentis constet, jam tum ante mille quingentos fere annos penitus defecisse stirpem Pompeji Magni; tum vero Antistes, denuo se prorumpens in suggestum, Pompejum suum vehementius extollere & tantum non diris devovere omnes, qui de prosapia illius dubitarent, adlegatis in rem suam verbis Salvatoris: *Si terrena dixi vobis, & non creditis, quomodo, si dixero vobis cœlestia, credetis?* Sed manum de tabula.

Quin

Manum de tabula.] Cum de circumforanea maxime Eruditorum jactantia agere constituerit Autor, non erat abs re inter Pseudo-Theologos, quos vocat, memorare Quirinum Kuhlmannum, qui in libro Lugduni Batavorum 1674 vernacula lingua edito, cujus titulus: *Neubegeisterter Böhne &c.* plusquam 10000000000 quæstiones, quas vocat, Theosophicas h. e. uti cap. XXI p. 374 rem explicat, infinitas quæstionum myriadas, omnibus Theologis atque Eruditis solvendas, proposuisse sibi visus est.

TRIVULT.

Quin ad id potius me converto, cujus gratia hanc cathedram conscendi. Nunc enim vos mihi compellendi estis, doctissimi Domini Candidati, qui vestrum in bonis litteris studium & industriam Excellentissimis Dominis Examinatoribus abunde probastis, eoque digni estis habiti, quibus suprema in Philosophia laurea a Spectatissimo Facultatis nostræ Decano in hac

Si placuisset Oratori Charlataneriam Concionatoriam separato pertractare articulo, multa profecto satisque curiosa exempla in medium proferre potuisset. Conferatur interim Præfatio de la *Defense du Nouv. Test. de Mons Edition de Cologne 1668.* Exltat ibidem Analysis Concionis cujusdam P. Maimburgii super varia Canum genera, ad Concionatorum diversas classes applicata. Idem videri potest in *Bel. Dict. Art. Maimburg.* Rem. C. Coronidis loco apponere juvat sequentia verba ex præfatione libri *la Bibliotheque des Predicateurs: Quel genie est assez heureux pour tirer de son fond tout ce qui est necessaire à remplir de longs & de solides discours sur tant de differens sujets. Il y en a qui se contentent d'un Langage poli, & de Termes etudiez plus propres à l'Academie que de la Cbaire; sans se mettre en peine, pourvu qu'ils parlent bien, si leurs discours est instructif, bien conduit, bien raisonné, & en un mot capable de persuader & de toucher l'Auditeur. D'autres ennemis de la peine & du travail, ne se font point un scrupule de precher les Sermons d'autrui au peril de passer pour Plagiaires, & pour des gens qui vivent d'industrie; desorte que contents de la peine qu'ils se donnent d'apprendre & de reciter ce qu'ils ont achete des Copistes ou de ceux qui sont trafic des pieces qu'ils composent, ils s'en croient paiezs de voir qu'ils s'en font souvent à peu de frais une vogue & une suite des Predicateurs d'un vrai merite ne peuvent avoir, que par des discours de leur fason.* I. GALL.

hac solenni panegyri conferatur. Quare pro ea, quæ a Serenissimo Principe ac Domino, Domino MAURITIO WILHELMO, Duce Saxonix, Julix, Clivix, Montium, Angriæ & Westphaliæ, Postulato Administratore Episcopatus Martisburgensis, Landgravio Thuringiæ, Marchione Misniæ, ut & superioris & inferioris Lusatix, Comite Principali dignitate Hennebergico, Comite de Marca & Ravensberg, Domino in Ravenstein, Academiæ nostræ Cancellario Perpetuo, Domino meo Clementissimo, mihi clementissime demandata est, potestate, ego D. J. B. M. -- & ad hunc actum constitutus Procancellarius, Vos Philosophiæ ac Bonarum Artium Baccalaureos, Te --

Vos inquam numero XXX Philosophiæ ac Bonarum Artium Licentiatos facio ac creo, factosque renuntio, tribuens vobis jura omnia, quæ huic ordini conveniunt, idque in nomine Patris & Filii & Spiritus S. Amen.

Tandem ad Te convertor, Vir Spectatissime, Excellentissime atque Amplissime, Domine Ulrice Juni, Mathematicum in hac Academia Professor Publ. celeberrime, ut & Mathematicæ Regiæ, Collegii Maj. Princ.

O

Col-

Collegiaté, & h. t. Fac. Phil. Decane, Domine Collega, Compater ac Fautor multis nominibus colende, tibi que porro potestatem facio his a me modo renunciatis Dominis Licentiatis supremos in Philosophia honores publice & solenni ritu conferendi; Deus faxit feliciter!

EPIPHONEMA LECTORIS FEBRICITANTIS AD CHARLATANERIAM MENCKENII.

*O*he, jam satis est, ohe, libelle,
Tandem desine Charlataneriis,
Doctis quisquiliis ineptisque
Tantorum mihi cranium virorum
Ægro rumpere nugivendulorum:
Cessent Demonsius, Politianus,
Segerus, reliqui cum Buccaferro,
Nil te jam retinet, rudens aselle,
Cum sessore furente Glareano,
Formet Menckenius Licentiatos:
Nugis quippe satis febriculosis
Repletum est mihi languido cerebrum:
Cum sanus fuero, magis placebis.
*O*he, nunc satis est, ohe libelle.

METROBRAVIUS.

SEBA-

SEBASTIANI STADELII

AD

JANUM PHILOMUSUM

EPISTOLA

DE

CIRCUMFORANEA LITERA-
TORUM VANITATE.

Non festivas solum, quod soles, *Philomuse*, superioribus diebus ad me misisti literas, & ingenii tui & tranquilli animi indices, sed etiam libellum non ita pridem editum, quo (ita me Musæ ament!) nihil esse potest festivius. Quo magis doleo, quam voluptatem ex ejus lectione capere potuissem, quo minus solida ea esset, imperiosis Tuis Te precibus impediisse, a me exigentem, ut epistola non nimis brevi tria rescribam, *primum* quid existimem de illo libro, vel potius de illo Satyrarum pari, quas nuper vulgavit MENCINIUS, *Vir Tuae laudis*, (uti scribis,) *non indigus, sed sua luce radians*, in *Charlataneriam*, quam vocat, *eruditorum*; deinde an non barbara ista appellatio alio possit permutari vocabulo, scilicet pure Latino: *denique* si plura *Charlatanismi* ex-

O 2

empla

empla fortè mihi suppetant, ut opiparum eorum ferculū Tibi apponam.

Poteram, Vir optime, molestum hunc & invidiosum laborem recusare, ne vel *Menckenii*, si de ejus Satyris libere, quod sentio, dixerō; vel Charlatanorum illorum, quorum ulcera tractanda sunt manu immittori, iras provocem & aculeos. Cum enim *Menckenius* vix par sit Charlatanorum, quos irritavit, insidiis, quid me futurum putas, si utrique impetum in me faciant, conjunctisque signis tam imbecillem homuncionem adoriantur. Nostin' illud: *Veritas odium parit*. Et alterum ejusdem Comici: *Omnia assentari is questus nunc est multo uberrimus*. Quid ergo? Rescribam, ut Tibi: tacebo, ut mihi gratificer. Rescribo scilicet Tibi, taceo aliis. Scis, quid velim? Tibi soli hæc dicta sunt, ut & amicitiae legibus satisfaciam, nec alios temere offendam.

Terent.
Eunuch.
II, 2, 22.

Ut igitur primo loco meam exponam de Menckenianis Orationibus sententiam, scias, eas hætenus vel maxime mihi probari, quod Auctor celeberrimus vitiosos literatorum mores docto sale consperisit. Quippe hoc pacto non solum impeditur, quo minus vitia literatorum ipsis literis
ali-

aliquid infamiæ affricent: sed etiam ipsi literarum cultores sive exuere sua sive non imitari aliorum vitia pœnæ Satyricis dandæ metu coguntur, atque ita suis literis honos, sua literatis existimatio servatur illibata. Præterea fatendum est mihi, non adversante Genio effusas esse illas Satyras, sed naturali lepore, profluenti sermone, docto delectu, castis facetiis lectorum animos vi quadam dulci & grata ad se rapere.

Tria tamen sunt, quæ peccasse videri possit *Menckenius*. Nam *primum* injuriosus quodam modo est in literatorum ordinem, cum ne obiter quidem Charlatanismi a cæteris ordinibus exerciti meminit, adeoque nostrum ordinem in suspensionem adducit, quasi in eo solo ridiculum illud genus hominum invenjatur. Scilicet vel tribus verbis indicare debebat, turpem illam artem, *Charlataneriam* quam vocat, non coli a solis eruditis, sed Charlatanorum plena esse omnia: se vero jam Charlatanos duntaxat eruditos mordaci fodiendos stylo suscepisse. Perspecte observavit *Rufendorffius*, *Pædantismum mentis, non literarum aut sectæ alicujus vitium esse, sed omnis generis, conditionis & ordinis homines perambulare.* Idem verissime de

Lib. II de
Jure Nat.
& Gent.
c. IV § 3
extremo
p. 256.

Charlatanismo dici posse, haud dubie non nescivit, sed tamen non monuit *Menckenius*. Qui enim ignoraret, quod jamdudum præter singulorum dierum experientiam docuit *Petronius*, *totum orbem exercere bistrioniam*, id est, Menckeniano vocabulo, Charlataneriam. Quod si verbulo indicasset, illiterati non possent abuti ejus optimis alioqui Satyris in contumeliam literarum, sed secum recordati, idem vitium propriis nasci in hortis, moderatiores se præberent in eo, quod ex Cadmæa hac pugna capiunt, gaudio.

Alterum, quod in Menckenianis desidero Satyris, illud est, quod, neglecto *Ciceronis* præcepto, nulla apparet Charlatanismi definitio, quæ naturam ejus plane describat, ac Charlatanismum a ceteris literatorum vitiis sejungat. Ita enim factum est, ut, maxime in posteriori oratione, per multa non tam Charlatanismi, quam Pædantismi, exempla afferantur. Ergo, inquires, Tu utrumque fini & distingue. Accipe igitur imaginem utriusque vitii, quam concepisti animo. *Pædantismus est ambitio ex ejusmodi eruditione nata, quæ versatur in rebus non maximi momenti*. Hæc ambitio, quia inopiam judicii prodit, non

non potest non gignere facta ineptissima
 & quæ largam præbeant ridendi materiam:
 verbi gratia, cum illud Criticorum par de
 quæstione, utrum *emtum* an *emptum* scribi
 fas esset, non verbis, sed telis, digladiare-
 tur: cum Poeta ille, *Menckenio* laudatus p. 133.
 scilicet, ne Cæsari quidem assurgere di-
 gnaretur: cum Grammaticus ille Sueto-
 nianus secum natus, secum morituras qui-
 ritabatur literas: cum Nero imp. citharam,
 histrioniam & poësin doctissimus, morti
 propinquus identidem exclamaret: *Qua-*
lis artifex pereō! *Pædantismus* igitur ar- Suetonius in Vita Ne-
 guit simplicitatem mentis: *Charlatani-* ronis cap. 49.
smus in impostores cadit, qui more circu-
 latorum id agunt, ut decipiendis homini-
 bus quæstum faciant. *Pædantæ* igitur se
 ipsos prius, quam alios, decipiunt, vana
 nescio cujus sapientiæ opinione turgidi:
Charlatani contra non tam sibi, quam aliis,
 imponunt, animumque habent quæstum
 inde faciendi. Ambitio quidem certe a
Pædantismo separari non potest, *Charla-*
tanismus potest: quippe non omnis am-
 bitio lucrum & applausum spectat, ut vel
 ex allatis *Pædantismi* exemplis facile in-
 telligitur. Ita *Segerus* ille miserabilis fuit vid Men-
Pædanta, *Charlatanus* non fuit. *Charla-* ckenius p. 15.

tanus igitur *litteratus* (en definitionem!) est homo vix mediocriter eruditus, qui immoderata scientiæ suæ jactantia, histronicis interdum facetiis mixta, hominum applausum captat, eo consilio, ut aliorum stultitia fruatur ad famam opesque suas augendas. Talem illum ex futuro Medicum Lib. I sive Charlatanum describit *Phædrus*: Fab. 14, tales videmus circulatorēs in nundinis: tales ergo oportet esse, quos Charlatanorum litteratorum appellatione insignire jure velis.

Tertium superest, quod in Menckeniænis Satyris reprehendere ausim. Scilicet cum ostentatio faciat Charlatanismum, interdumque scurriles accedant facetiæ, cave, quasvis facetias a bono doctore abesse oportere putes, nec omnem scientiæ ostentationem ab ejus persona alienam judica. Hoc igitur est, quod præteriit *Menckenius*. Quid? ostentationem sui honestam a vitiosa, itemque *εὐτραπείαν* sive laudabilem sermonis jucunditatem ab histrionalibus scurrilibusque facetiis non discernendo, ipsam eruditorum prudentiam invidiæ & obtreptioni exposuisse videtur. Nimirum non quivis jocus histrionem facit, sed sapientissimus quisque hoc interdum condimento

dimento utitur veritatis cibum præbens
 auditoribus. *Duplex*, inquam, Doctoris Phædrus lib. 1 proleg. v. 3. Item lib. II proleg. v. 3 & 6. Lib. I de offic. cap. 29.
dos est, quod aurem capit, & quod erro-
rem corrigit mortalium. *Duplex*, in-
 quam cum Cicerone, omnino est *jacandi*
genus: unum illiberale, petulans, flagitio-
sum, obscœnum: alterum elegans, urba-
num, ingenulum, facetum: quo genere etiam
philosophorum Socraticorum libri referti
sunt. Deinde nec omnis ostentatio est
 bono viro indigna, sed est omnino ars quæ-
 dam, virtutes suas aliorum ingerendi ocu-
 lis salva modestiæ lege, eoque tantummo-
 do fine, aliorum ut commodis eo magis
 consulere possis. Ignoti nulla cupido,
 nulla æstimatio. Quare prodeundum sa-
 ne in publicum est, mercesque exponen-
 dæ, nullos alias inventuræ sive amatores,
 sive emtores. *Non parva est prudentiæ*
prærogativa, (agnosce perspicacissimi illius
Verulamii verba,) *si quis arte quadam &* Lib. VIII de Augm. Scient. cap. 2 p. 433.
decore specimen sui apud alios exhibere pas-
sit, virtutes suas, merita, atque fortunam
etiam (quod sine arrogantia aut fastidio
fieri possit,) commode ostentando: contra,
vitia, defectus & dedecora artificiose oc-
cultando. Plura in hanc rem ibidem edif-
 ferit, quæ suo loco, si libet, leges.

Habes, *Philomuse*, meam de *Menckenii* libro sententiam, vel potius leves in tam pulchro corpore nævos. Nihil enim addo, ne calamum crimineris censorium, aut πολυτρυλλητον illud occinas: 'Ρᾶον μωμεῖσθαι. Sequitur, ut appellationem plane Latinam nec ipsis priscis illis Romanis inficiandum circumspiciam, quæ, quod *Menckenius Charlataneriam* vocavit, declaret. Ac sane dubito, an uno verbo vis barbari illius nominis satis exprimi possit. Venit mihi in mentem *Thrasonismi*, item Scioppiani * *Solipsismi*. Sed neutrum satisfacit, nec omnes *Charlatanerie* recessus pandit. Nec tamen tam inops est ** Latium, ut *Charlatanismum* in civitatem cogatur recipere. Poterat *Menckenius*, quod & in præfatione fatetur, librum suum inscribere *de circulatoriis *** literarum arti-*

* Scioppius adscito *L. Com. Europæi* nomine contra Jesuitas scripsit *Monarchiam Solipsorum*.

** Quod ad Græcam linguam attinet, ea Charlatanos Philosophos vocat σοφιστάς. Σοφιστής, inquit *Aristoteles* Lib. de Elenchis sophisticis cap. 1 § 8, est χρηματιστής ἀπὸ φαινομένης σοφίας, ἀλλ' ἐκ ὕψους, id est, qui falsam illam philosophiam in quæstum suum convertit.

*** Hæc appellatio jam *Lipso* arrisit & *Belio*, quorum ille in *Seneca* Epist. 88 ita legit: *Appion sub C. Cesare tota circumlatus* (pro circumlatus) *est Græcia*; eumque Appionem agyrsam fuisse & circulatorem, scilicet literarum, scribit; Hic *Lipso* subscribens eundem Appionem

artibus: poterat, quod mihi placuit, *de circumforaneâ literatorum vanitate*: poterat *de aretalogis* * *litteratis*: poterat denique *de seplasiariis literatorum artibus*.

Postremum restat, idemque molestissimum, ut, si qua alia hujus furfuris exempla in promptu habeam, Tibi liberaliter ac toto, quod ajunt, horreo admetiar. Neque vero, *Philomuse*, ad fastidium usque Te obruam, sed *Menckenium* imitatus potiora feligam, hoc Te Catone contentum fore confidens. Repetas autem & ob oculos tibi ponas velim, ne a janua aberremus, allatam modo definitionem *Charlatani literati*. Scilicet is est *homo vix mediocriter eruditus, qui immoderata scientiæ suæ jactantia, histrionalibus interdum facetiis mixta, hominum applausum captat, eo consilio, ut aliorum stultitia fruatur ad famam opesque suas augendas*.

Ut de histrionalibus facetiis prius dicam, ex claro honestoque viro indignæ sunt,

(*Diction. v. Apion* not. D.) vocat *un Charlatan & un Sa'sinbanque*.

* Recordor, hanc appellationem jam *Morbofo* in mentem venisse, qui *Lib. 1 Pol. lit. c. 9 § 12 Aretalogorum & Thraasonum litterariorum* meminit.

sunt, ideoque pauciores ex literatorum ordine producere potero honoris sui tam prodigos, ut scurrilibus nugis applausum & opes quærerent. Nam ipsi quoque Medici Charlatani gravitate sua indignum judicant, risum captare stultiloquio, sed sannionem sibi adjungunt, qui ridiculis gestibus ac fabulis populum delectet. Interim nec tales literati moriones desunt. Cui enim ignotus est *Taubmannus*, cui *Abrahamus a S. Clara*? In celebri quadam Academia sacerdotio Bavarus quidamungebatur, qui in sacris concionibus tam lepidus erat ac festivus, sæpe ut in cachinnos solveretur auditorium. In eadem alius, & Philosophi personam sustinens & Theologi, tantos in scholis risus ciere quotidie solebat, ut jurares, ipsum Titi Imp. illud suum fecisse; *nullum debere tristem ab ipso discedere*. Adeo enim ipse in risum effusus erat, suisque auditoribus & exemplum & materiam ridendi præibat, ut quovis morione eum facetiorem esse facile assentireris. Verum, ut dixi, pauci literati a se impetrare possunt, ut rideri gaudeant sermones suos. Ceterum haud pauci in admirationem Sui rapere student alios, ac *digito gaudent monstrari & dicier:*
HIC

HIC EST. Charlatanismi hujus sequentes potissimum sive artes sive genera deprehendi.

Aliis pulchrum visum est, suas ipsorum laudes ebuccinare more Aſtydamantis. Hoc faciebat ille paucis ignotus, qui tres esse sua ætate eruditorum principes dictitabat, quorum duos nominans, tertium se proferre nolle addebat, scilicet ut auditoribus proclive esset adjungere magistrum. Ipse novi quendam Philosophiæ Professore, magnæ famæ hominem, novitios ad se a Depositore adductos hac adhortatione dimittere solitum: *Frequentate, quaeso, meas scholas: quippe princeps ego Philosophorum sum in hoc Lyceo, nec meliorem ducem nanciscemini alium.* Atque is quidem imitari malebat notum illum in Saxonia circulatorem, qui cum prodit in scenam & populo fit spectaculo, hoc statim procemio fascinat circumfusam turbam: *Ego sum celeberrimus ille Sideropogon;* quam Socratem, qui rogatus a quodam, quis optimus esset Philosophiæ magister, eum in alius Scholam prosequabatur. In poetis maxime notatur illa sua laudandi impudentia: inter quos eminere *Malber-*

bium notat *Bælius*.

Talis olim fuit *Ap-*

pion

Diction
voc. Mal
herbe
not. C.

pion ille, qui *Polyhistor* appellatus est. Hunc enim in *prædicandis suis doctrinis* maximum venditorem fuisse, testis est *Aulus Gellius*. Idem auctor alium pro-
 Naët. Att. L. V
 ç. 4. ducit jactatorem; qui se unum & unicum
 Lib. XVI lectorém esse enarratoremque *Sallustii* di-
 cap. 4. cebat, neque primam tantum cutem ac sen-
 tentiarum speciem, sed sanguinem quoque
 ipsum ac medullam verborum ejus eruere
 atque introspicere penitus prædicabat.
 Annon *Caspar Barthius* in præfatione
Adversariis suis præfixa *Appionis* vestigia
 præferit, aliis permitto arbitrandum.

Ad eos, qui, quam magnifice de semet
 ipsi sentiant, manifestum facere non eru-
 bescunt, eos quoque refero suo merito,
 qui nomen infantibus inditum mutant lon-
 ge augustiore. *Vaninus* ille *Julii Caesaris*
 nomen stolidissimo fastu adscivit: *Philip-
 pus Bombastus* latet sub splendido tegmi-
 ne *Aureoli Theophrasti Paracelsi*.

Ad eandem caveam pertinent, qui no-
 minibus suis omnes suos titulos, quorum
 plerique inanes soni esse solent, longa se-
 rie subjiciunt. Quid est enim hoc aliud,
 quam *Charlatanorum* illud: *Sechter mei-
 ne Herren!* Talibus non sufficit, quod
 scriptæ a clientibus epistolæ illam titulo-
 rum

rum pompam præferunt: sed ipsi *omnes triumphos suos, omnia ornamenta honorum, monumenta gloriæ, laudis insignia*, repræsentant oculis legentium quavis occasione, immemores Tulliani** illius: *Insignia virtutis multi sine virtute affecuti sunt.* Horum hominum propterea me miseret, quod *Sycophantam* illum Plauti-Trinummo IV, 2, 43. imitantur, qui nomen suum rogatus ita respondebat: *Si ante lucem ire occipias a meo primo nomine, concubium sit noctis, priusquam ad postremum perveneris: opus face est & viatico ad meum nomen.* Sar-v. 41. finati is ideo *solide sycophanta* visus est, mihi illi *solide Charlatani* videntur.

Vos quoque in hanc Charlatanorum tribum adscriberem, nisi vestra timerem graphia, Clarissimi Domini *Magistri atque Doctores*, qui soluta impudenter pecunia licentiam emitis vos appellandi Magistros Philosophiæ, (vah quam nomen hoc magnificum est!) Doctores*** Theologiæ vel Juris-

* Agnosce verba Ciceronis Orat. III in Catil. cap. XI.

** Lib. III Epist. 13. Idem Cicero Lib. X Ep. 6 *Dignitatis insignia* discernit ab *honorum vocabulis*.

*** Erasmus Charlatanicum hunc morem averfatus, nunquam nomini suo præscripsit sacrosanctum illud D, cum tandem creatus esset in Academia Taurinensi Theologiæ Doctor. Hodie multi idem spectare videri possint, cum *Magistri* titulum abdicant, nisi constaret; eos non splendore, sed vilitate hujus tituli adductos id facere.

Jurisprudentiæ vel artis Medicæ. Ecquis non misereatur virginis, se ipsam formosam appellantis, suæque formæ testimonium magna pecunia redimentis? Quid, quæso, vos facitis aliud? Facite vero, ut, quemadmodum puellæ pulchritudo, sic eruditio vestra incurrat in oculos, ac de semet ipsa irrefragabile edat testimonium. Præsta, inquam, Te virum, præsta Te Doctorem, præsta Te Magistrum. Quid opus est verbis, quid titulis, ubi rerum adesse debent testimonia? Pythagoras ne *sapientem* quidem se ab aliis appellari patiebatur. Vos vobis non videmini solum, sed vocari gestitis, non *sapientes*, sed *sapientiæ magistri*. Valde ridebatur Roterodamensis ille Medicus, sacerdotis simul munere fungens, cum hæc vatis antiqui verba ædibus inscripsisset suis: *Ich bins, der Gerechtigkeit lehret, und ein Meister zu helfen.* Annon vestrum quisque, quoties cum elogio nomen suum emittit in publicum, hoc ipsum dicit: *Ich bins?* Sed indicta sunt, quæ dixi. Nolo namque propria vineta cædere, nec optare, ut proscriptio hujus Charlatanismi iis Academicis fraudi sit, quæ more majorum sumunt pecuniam & mittunt *Doctores Magistros*-

Jesaiæ
LXIII, 1.
Teste
August.
Pfeiffero
in Theol.
Medic.

gistrosque in patriam; maxime cum satis gravibus rationibus Academiæ permoveantur ad illam titulorum erogationem continuandam.

Ceterum libet hac occasione de titulorum magnificentia, qua quidam literati, pariter in hunc Charlatanorum ordinem referendi, gaudent, addere non nulla. Inter hos haud dubie immodestiores sunt, qui semet ipsi magnis exornant titulis: sed nec illi intra modestiæ limites consistunt, qui titulos justo majores ab aliis sibi tributos non recusant. Utriusque generis exempla, quæ occurrunt, afferam.

Vani- nus principe loco poni meretur, cujus Charlatanismus vix quisquam superavit.

Suis enim in *Dialogis* modo *acutissimum Doctorem*, modo *ingeniosissimum Philosophum*, modo *Philosophorum Principem* se appellat. *Nec sane* (quæ *Parkeri* verba

sunt,) *tenui isto Sophista (Vanino) quævis* Disp. I de
Deo § 26
pag. 77.

hominum ætas virum peperit, qui, tanta de se opinione & scientiæ ostentatione, minus intellexerit.

Nec modica vanitas pròditur isto Epitaphio, quod etiamnum in quodam urbis Patavinæ templo visitur:

Paulo de Castro, Avo, & Angelo, Patri, Comiti Palat. Utr. Jur. Doctoribus & in

P

orbe

orbe Monarchis, Nicolaus de Castro, Utr.
Jur. Doctor, Canonicus Paduanus, Apost.
Cubicul. & Comes Palat. fieri fecit
MCCCCLXXXVIII. Quam inscriptio-

in Actis
Erudit.
A. 1702
pag. 84.

nem cum nescio quis Lipsiensi luce di-
gnam judicasset, recte hanc ἐπίγραφον subje-
cit: O quantam voluptatis titillationem
sensisse credamus Nicolaum, dum Monar-
chas qualescunque inter suos progenitores
numerare potuit! Recordor opportune
ejusdem valoris titulum, quem Stephano
Riccio in epistolis ad eum datis tribuebat
Thomas Naogeorgus. Appellabat enim

Hist. Ec-
cles. Or-
lamund.
p. 403.

eum Imperatorem Scholæ Salfeldensis, Læ-
bero teste. Sic quis nescit, quam vulgati-
usus hodie in Italia sit titulus *Viri illu-
strissimi*, cum olim *Illustris* titulo conten-
ti fuerint potentissimi Francorum reges?

Mabillo-
nius L. II
de re Di-
plom.
Decade
IV c. 10.
Pag. 222.

Adi sis Michaelis Piccarti *Observationes
historicas & politicas*, in quibus singulare
deprehendes Caput, quo ambitionem quo-
rundam circa titulos false exagitat, inter
alia his utens verbis: *Principes olim opti-
mos & clarissimos dicere multum erat:
At quis hodie contentus illis sit ludimagi-
ster?* Pari acrimonia titulorum pompam
insectantur Buchnerus, Germanos addens

Libr. I
Epist. 126
p. 302.

præ ceteris gentibus hoc morbi genere la-
borare.

borare. *Solent*, inquit, *Belgæ & Galli ridere Germanos, cum legunt talia, nosque hebetioris cujusdam nec satis politi ingenii damnare.* Quam exosa *Jo. Michaeli Bruto* fuerit hæc titulorum arrogantia, vel *Balius* Te docere potest. Eadem *Fran-* Diffion.
cisco Hotomanno mens fuit, qui cum a v. Brutus
Scipione Gentile rogaretur, unde *Excellent-* Not. H.
tia ipsius advenerit: *Quam tu*, inquit, *Excellentiam* mihi nominas? *Dic potius:*
Tua miseria, tua calamitas, tuum naufragium. Hoc ipse *Gentilis* refert in epistola quadam, quæ inter epistolas ad *Jo. Hotomannum* & ab eo scriptas est centesima trigesima quinta. Non adeo his assentionibus adversus est clarissimus vir *Thomas Crenius*, qui, cum aliquot abhinc annis eum convenirem, non unas mihi prælegebat literas ad se datas, in quibus *Excellentie* titulus ipsi tribuebatur. Experiebar & ipse ejus patientiam, an *Excellentie* titulum æquis auribus excipere ac ferre posset. Ferebat vero fortiter &, ut credo, in sinu sibi applaudebat. Unam adjungo historiolum, cujus ipse pariter testis sum αὐτήκοος. Græcus quidam Abbas paucis abhinc annis in quandam delatus Academiam accedebat ad Professore

Theologiæ in ordine suo ultimum, mixtis-
que variis sermonibus cum discessurus erat,
rogabat, quonam in ista Academia funge-
retur munere. Εγώ εἰμι, inquiebat ille
ipssimis hisce verbis, ὁ ἀρχιδιδάσκαλος
τῆς Θεολογίας.

Charlatanismum quoque redolet, imo
foetet, mos eorum, qui tabulas amicorum
encomiasticas in fronte librorum suorum
suspendunt, istoque præjudicio admira-
tionem lectoris excitare student. Enim
vero vino vendibili non opus esse suspen-
sa hedera, tritum sermone comprobatum-
que ab omnibus proverbium est. Ridi-
cule vero prorsus faciunt, qui emendicata
ista suffragia valere putant ad fidem in re
dubia, faciendam adversariisque suis hæc
testimonia tanquam Medusæ caput obver-
tunt. Quasi vero tam impositum sit sæ-
culum nostrum, ut nesciat, civilitatis esse,
etiam ea, maxime rogatum, magnis efferre
laudibus, quæ vix mediocri digna esse te-
cum intus in animo judices. Proinde sa-
pientiæ suæ documentum dedit *Samuel*
Werenfelsius, epigrammatibus, quæ amici
ipsius *Dissertationibus Theologicis* præfi-
xerant, hoc subjungens ἐπιφώνημα:

Nemo

Nemo fidem vestris habebit laudibus:

Hic non amicis nec poetis creditur.

Huc pertinent ii, qui ex amicorum ad se scriptis epistolis encomia suæ eruditionis suorumve librorum publicant. Quam parum enim fidei subsit talibus judiciis, *Bælii*, *Salmasii* & *Buchneri* exemplis probatum legi in *Eruditorum Actis*, quæ Lipsiæ quot mensibus in lucem emittuntur.

A. 1714
p. 441 &
412.

Aliud Charlatanorum genus est eorum, qui libris suis gloriosos, & ad quos vel vadium deferas, præfigunt titulos. Nosti, *Philomuse*, fuisse tempus, cum omnis ferme libellus *curiositatis* lenocinio prima statim fronte se commendaret legentibus: nec desunt hodie, quibus eadem fraus pia arridet. Quot libris inscripta est hæc formula salutaris: *Liber omnibus cujusque Facultatis studiosis utilis ac necessarius?*

Jam olim *Gellius* risit eos, qui libros suos inscripserant *Cornu copiæ*, *Pandectas*, &c.

Lib. XX
cap. ult.

Jacobum Gaddium notat *Morhofius*, quod magnificum suis libris titulum imposuerit,

Polih. L.
II cap. 16.

ut solent (en ἐπίκεισιν Morhofianam!) *plerumque esse verborum prodigi, qui rerum sunt parci.* Scilicet *Phædri* verbis,

Lib. IV
proleg.
v. 5, 6.

Non semper ea sunt, quæ videntur: decipit

Frons prima multos.

P 3

Idem

cap. cit. Idem *Morbofius* parem *Claudii Verderii* Charlatanifinum exagitat. *Is*, inquit, *librum scripsit exiguum magnifico hoc titulo*: Censio autorum omnium veterum & recentiorum. *Quis non de locuplete penu hujus Pantosophistæ præclara omnia & tanti promissoris biatu digna sibi sponderet? Sed misere ille corvos deludit hiantes.*

C. XVII. Alibi *Ludovici Jacobi* Librum *De Bibliothecis* producens cum integro titulo, hæc addit: *Magnam hic rem agi credideris: sed si, quod res est, dicendum, amphoram titulus instituit, liber exit in urceum.* Eodem capite de simili *Gallefii* libro, grandiloquum pariter præferenti titulum, ita judicat: *Magnos ille titulus strepitus facit: sed pro thesauris carbones.* Idem

Cap. IX. alio ejusdem libri loco ita scribit: *Aliqui, ut docti videantur, inauditos librorum titulos nominumque monstra crepant.* Plura possem addere, sed claudat agmen * *Hispanus,*

* Hispano jungere liceat Lusitanum, eodem sub Sole calentem, cujus ingens exstat volumen hoc præsignatum elogio: *Elysus jucundarum questionum Campus omnium literarum amantissima varietate refertus, Medicis, imprimis, tanquam in quo luxuriantis naturæ spectatissimi flores erumpant, & admiranda illius opera contemplantur, maxime delectabilis: Theologis deinde, Juris peritis, & omnium denique bonarum disciplinarum studiosis, Philosphis, Philiatris, Philologis, Philomusis, summe utilis ac*

spanus, qui, vitio suæ gentis immodicus æstimator sui, librum hoc titulo insignitum emisit: Πεντηκόνταρχος, sive quinquaginta militum ductor, stipendiis Laurentii Ramirez de Prado* conductus, cujus auspiciis varia in omni literarum dititione monstrata profligantur, abdita panduntur, latebræ ac tenebræ pervestigantur & illustrantur.

Perstringendi mihi sunt & illi Charlatani, qui πολυγλωττίαι jaçtantes scriptis suis præfigunt compendia scribendi Rabbinica, vel inserunt aliorum verba autorum, Rabbinico, Anglico, Gallico, Hispanico, Syriaco, Arabico (cur non & Utopico atque Sevarambico?) sermone ** usorum. Adjungendi his sunt, qui in allegationibus, quas hodie vocant, modum excedunt, ac,

Baudio iudice, hoc unum gloriæ choragium sectantur, ut multos libros evoluisse videantur. Jam olim in Thoma Messanenſi id vitii castigavit Petrarcha, sic ad ipsum

Cent. I
Epist. 83
p. 138.

Lib. IV
Epist. 9
p. 148.

P 4

fcri

ab omnibus expetitus: Autore Caspare a Reies Franco, Illustrissimæ Urbis Carmonensis Medico Jurato.

* Hujus Ramirezii circulatoriam ἀοκμαισοφίαν in præfenti libro ostensam graviter exagitat Gatakerus Lib. de stylo N. T. c. 23.

** Huc pertinent quoque, qui in concionibus sacris Græca & Latina Patrum, Hebraica Rabbinoꝝ, &c. testimonia recitant: vel Propositiones, quas vocant, Latinas afferunt: quem morem recte notat Benthemius Holl. Stat. P. I cap. 8 § 7 p. 260.

scribens: *Animadverti, te in scriptis tuis omni studio, ut appareas, niti. Hinc ille discursus per ignota volumina, ut ex singulis aliquid decerpens rebus tuis interse-
ras. Plaudunt tibi discipuli, & omni-
scium vocant, innumerabilium autorum nominibus attoniti.* Addit autem, hunc doctis morem minime placere. Jctorum fere proprium esse hoc Charlatanismi genus, in vulgus constat. Nec dubitat *Morbosus* inter eos, qui ineptis allegationibus magnos constipant libros, primum locum tribuere Jctis, qui (inquit) * *notissima queque infinitis testimoniis confirmant.* Addit, ludibrium propterea debuisse Jctos *Paulo Sarpio*: cui adjungerem *Pag. Gaudentium*, nisi consultius esset, Juris consultorum inconsultas allegationes domesticis infectari damnationibus. Reprehendunt enim hoc moris ipsi Jctorum principes, *Diodorus, Tuldenus, Leibnitius, Thomafius, Boineburgius*, cujus de *Tillemanno* Jcto sententiam ipsius verbis proferam: *Fuit is vir, inquit, utique pereruditus: at pravo sui & ævi & ordinis more tam vanus in alienis dictis citandis & coacer-*

Obstetr.
lit. Diff.
III p. 29.

Lib. III
de cogn.
sui cap. 3
pag. 275.
In Nova
meth. Ju-
ris prud.
Disp. de
Crim.
Magiæ
§ 21.

* Pol. Lit. Lib. I cap. 22. Ubi addit, hoc allegandi cacoethes a Germanicis frequentari potissimum.

coacervandis est, ut fastidium sui cieat. Ex Actis lit. Struvii T. III p. 51.
 Concludam testimonio *Struvii*, qui maxi-

mi *JCti* filius, ipseque *JCtus*, ita differit: *p. 51.*
JCtis hoc fere proprium videtur, qui scri- Introd. ad rem lit. c. V § 4 pag. 200
pta sua tot allegatis munire solent, quæ
tamen plerumque unus ex altero haurit. sq.

Pruritus (Charlatanismus inquam,) *hic est*
sane non laudandus; cujus finis potior hic
est, ut quis videatur instructus insigni bi-
bliotheca, & multæ lectionis, cum tamen
vix centenam quandoque librorum possi-
deat.

Volui, *Philomuse*, epistolam scribere.
 Quare ne liber fiat, paucis cætera Charla-
 tanorum literatorum genera accipe. In
 hunc censum igitur porro illos refero
 Philosophos dicam an Sophistas, qui sa-
 pientiam suam ænigmatum symbolorumve
 velamentis involvunt. Sciunt scilicet, ve-
 rum esse Lucretianum illud:

Omnia enim stolidi magis admirantur
amantque,

Inversis quæ sub verbis latentia cer-
nunt.

Hi ænigmati scriptores (ita recte judicat
 non infimi subsellii philosophus,) arbi- Art. cogit. P. I c. 13 fine.
 trantur, *res inficetissimas, ne dicam falsis-*
simas & maxime flagitiosas, grandium
myste-

Pseudo-
lo 1, 1, 23
seq.

mysteriorum instar æstimatum iri, ubi vocibus ultra communem hominum captum inintelligibilibus, amictæ prodierint in lucem. Hac fraude in primis Alchymistæ utuntur, de quorum libris merito usurpaveris illud *Plauti: Nisi Sibylla legat, interpretari alium potesse neminem.* Ad hos arcanorum venditatores refer eos, qui commercium cum Genio quodam jactitarunt, uti *Plotinus, Porphyrius, Brunus, Cardanus*, alii. Junge his Caballisticos nugivendulos, e.g. *Scalichium*, de quo multa dabit *Morhofus*. Nec omitendi sunt *Scholastici*, terminis suis obscurissimis tanquam ignorantiae involucri totum orbem infatuantes. Scilicet ea est vulgi natura, ut, ubi nihil videt, eo magis spem suam inflet ac maxima sibi bona promittat, nec nisi post damnum & ludibrium suum sapiat. Non possum facere, *Philomuse*, quin hic acceptam ab aliis historiolum Tibi narrem, ut videas, Charlatanicas artes nec infinis quidem hominibus incognitas vel inusitatas esse. Erat in oppidulo quodam bubulcus, homo ultra suam sortem nequam, cui per aliquot annos homines querquera laborantes feliciter, curanti, non contemnendo quæstui erat

erat civium stultitia. Dabat autem ægris, soluta quarta imperialis nummi parte, amuletum ex collo suspendendum, cui inesse aliquid præsentissima præditum efficacia, serio jactabat. Ac ne fraude prodita lucrum cessaret, vultu ad sanctissimam severitatem composito prædicere solebat, qui ausus esset amuletum profane curiosis manibus resolutum inspicere, eum febris nunquam cariturum, quoad viveret. Tandem denique quidam superstitione vacuus, forte in id oppidum delatus, aperiebat sacrum istud, in quo nihil offendebat præter schedulam his inscriptam versiculis:

*Der schielende Valten heiss ich,
Sechs Groschen krieg ich, das weiss ich,
Ein Zippel-Pelz und ein Filz-Hut,
Die sind im Winter vors Kalte gut.*

Proximos his colloco eos, qui vanarum scientiarum doctrinas *Abrahami, Hermetis, Zoroastris* nomine præscribunt: item, qui per plagium * literarium vel aliud imposturæ genus alienæ laudis hæreditatem cernunt.

* Talem plagiarium scite describit *Themistius Orat. I pag. 24 edit. Donzellini*, hunc in modum, quod aliena cum ab altero didicerit & paululum immutarit, tanquam Autolycus furta, ea secum circumferat, jactans se atque ostentans apud eos, quibus eorum autor & inventor est ignotus.

cernunt. Notum satis est *ignavum* hoc *pecus, fuci*, qui apum deprædant alvearia. Qualis, ut vel unum adducam, erat *Ouzelius* in suis ad *Minucium Felicem* annotationibus. Ejus omnia furta singulis paginis & lineis annotaverat in suo exemplari *Paulus Terhaarius*, teste *Boxhornio*.

Epist.
P. 235.

Charlatani, ut merces suas majoris vendant, ceterorum medicamina contemnunt, & invidiosissimis traducunt nominibus: id quod jam olim proverbio locum fecit: *Medicus medico invidet*. Quis jam dubitet literatos illos vocare Charlatanos, qui eundem morem sua in arte sequuntur? Merito hic sisto *Aristotelem*, qui gloriæ studio, quosvis alios Philosophos despiciatui habebat, ratus, *se regnare haud tuto posse, nisi more Ottomanorum fratres suos omnes contrucidasset*. An *Democritus* quoque Charlatanismi sive circumforaneæ vanitatis reus sit, qui suum jactasse dicitur pharmacum, quo pulchri, fortunati, prudentes & docti efficiantur homines, alii viderint. *Paracelsi* vero illius vanitas nimis in aprico est, qui minimo suo in digito plus dictitabat inesse scientiæ medicæ, quam in toto Hippocrate & Galeno. Huc eos refero, qui magnis & illustri laude conspiciunt

Verulamius Lib.
III de
augm.
scient.
cap. 4
pag. 166.

spicuis viris bellum inferunt, Alexandri exemplo credentis, *magnitudinem suam* Curtius. *clariorem fore, quo majores fuissent, quos ipse vicisset*: multoque majori jure eos, qui aliis doctoribus exitialis erroris (*hæresin* vocant,) infamiam adspargere gestiunt.

Memini, me olim videre librum nescio cujus Theologi ita inscriptum: *Absurda absurdorum absurdissima, Calvinistica absurda*. Vidi alium librum J. Cti, cujus pariter nomen non succurrit, qui *Millenarios errorum* in fronte præferebat. Adjungo Medicum, Jo. Freitagium, cujus exstat *Detectio & refutatio novæ sectæ Sennerto-Paracelsicæ*. Ipsum Hieronymum his darem socium & collegam, nisi ejus inter Divos relati autoritas plus ponderis apud me haberet, quam criminationes *Clerici*.

In Diss. de
argum.
Theolo-
gico ab
invidia
ducto.

Nec parum Charlatanifini inest in ple-
risque Disputationibus Academicis. Fere
enim, qui cathedram conscendunt, publi-
ce demonstratum eunt, sese invictos esse
gladiatores: posteaque quam inani verbo-
rum strepitu duas tresve horas auditoribus
suffurati sunt, triumphantium ritu museum
reperunt, & solennes amicorum congra-
tulationes expectant: imo sæpe ante vi-
ctoriam triumphum canere jubent amicos,
quo-

Morhof.
Pol. L. II
c. XI § 15
& 16.

quorum ἐπιμίχια Disputationibus associant. Quam acri sale hunc morem perfricent *Caselius* atque *Morhofius*, alibi legas licet. Illustrius Charlatanismi hujus exemplum non succurrit, quam *Jo. Pici*, Mirandulani Comitis, qui (ut ipse *Jo. Franciscus Picus* fatetur,) *humanae laudis & gloriae cupidus*, & ingenium *ostentare* cupiens, Romam evocavit omnium gentium atque ordinum literatos, de thesibus nongentis secum disputaturos. Caruit res successu. Ceterum satis scio, a Davide quodam hunc Goliathum prosterni potuisse. Adeo inepta multa & falsa insunt in illis thesibus. Memoratu nec indignus est *Franciscus Macedo*, de cujus Charlatanismo disputatorio haud pauca tibi ridenda propinabunt *Morhofius* ac *Belius*. Exstat contra *Macedonem* illum exasciatissima Satyra summi viri *Henrici Norisii*, Amstelodami A. 1709 sub hoc titulo recusa: *Thraso seu miles Macedonicus Plautino sale perfriktus*.

L. I Pol.
lit. c. 22.
Diction.
v. *Macedo*.

Ab Academico Charlatanismo ordo me deducit ad Scholasticum. Scholastici enim doctores *tanquam piscatores eam imponunt hamis escam, quam sciunt appetituros esse pisciculos*, (id est, discipulorum parentes,) *alias sine spe praeda moraturi in scopulo*.

pulo. Agnosces verba Petronii, qui in Sattyrico suo libello satis id genus hominum depexum dedit. Neque vero unquam hi tales desiderabuntur, quamdiu non intermoriatur spes lucri. Quot enim quotidie propemodum videmus Programmata Scholastica, in quibus imberbes oratores (perinde quasi arduo huic muneri pueri sufficerent,) non solum producuntur, sed tantis laudibus onerantur verius quam ornantur, vix ut quicquam ad perfectam eruditionem deesse credas hisce discipulis, ex quorum invidendis scilicet profectibus metientur (si nimirum sapiunt) lectores magistri magnitudinem. Illud vero obscœnius multo, quam Charlatanismi, nomen meretur, cum iidem umbratici doctores discipulos jubent publice declamare Græco, Syriaco, Hebraicove sermone, & oratoribus & auditoribus ignoto. Sed profecto *omne* *ignotum pro magnifico est*, adeoque nunquam desunt, qui talibus & magistris & discipulis frigidam stultæ admirationis & assentationis suffundant, & in societatem insanix veniant. Pertinet huc jactatio omnipotentix, ut ita loquar, oratoriæ, quorum Thrasonum familiam ducit *Gorgias* ille *Leontinus*, jam *Menckenio* notatus.

Non

Tacitus
Agric.
XXX, 4.

Non sunt prætereundi gloriosi promissores librorum edendorum, quorum cum integri catalogi prostent, unum tantummodo * adducam *Andream Mullerum Greifenhagium*, qui intimam linguæ Sini-
cæ peritiâ jactitabat, ejusque *Clavem* magno promittebat hiatu, sed, ut eventus docuit *Jobum Ludolfum* **, eam tenebat juxta cum ignarissimis, adeoque *magna minatus extricavit nihil*.

Phædr.
V, 22, 4.

Tandem illi Charlatanismi se reos faciunt, qui in Academiis, quando disciplinam aliquam docere aggrediuntur, in præfatione solenniter præmissa mirificis elogiis suam celebrant Helenam, scilicet ut ceteræ disciplinæ ad hanc nihil esse videantur, & auditorum vel potius emtorum augeatur numerus. Eadem chorda oberant Criticorum permulti, qui solos artis criticæ peritos *eruditos* vocant, ceteros tanquam umbras contemnunt. Idem Charlatanismus in quibusdam Mathematicisprehenditur, meliora docendis a
Cleri-

vid. Poi-
retus Lib.
de erud.
falsa § 63.

* Non plane prætermittendus, saltim in margine laudandus erat *Quirinus* ille *Kuhlmannus*, cujus impudentiam in promittendis vastissimis operibus mirari cogetur, quisquis vel Morhofium eolverit Pol. Lit. lib. II cap. 5.

** Hujus duas lectu jucundissimas hac de re epistolas exhibet Struvius Act. lit. T. VI pag. 47 - 51.

Clerico. Horum Princeps *Archimedes* Logic. P. III c. 39 13 14, 15.
 non leve Charlatanismi specimen edidit,
 cum ab Hierone Rege peteret, ut locum
 sibi ~~quempiam~~ ^{quendam} extra has mortalium sedes
 daret, se tunc artis suæ viribus totum ter-
 rarum orbem suo loco moturum esse.

Ohe! jam satis est, *Philomuse.* Unum
 adjicio, quod ex recenti orationis *pro lege*
Manilia lectione adhuc memini: *Vestra ad-* c. XIII.
murmuratio facit, Quirites, ut agnoscere
videamini, qui hæc fecerint. Ego autem
neminem nomino. Quare irasci nemo po-
terit, nisi qui ante de se voluerit confiteri.
 Accipe & illud Poetæ uno verbo muta-
 tum, nec Tibi tamen, sed Charlatano ne- Lib. IV
 scio cui, dictum: Trist. Eleg. 4 v. 7 199.

Quod minime volui, positis pro nomine
signis

Dictus es. Ignoscas laudibus ipse
tuis.

Nil ego peccavi: tua te mala cognita
produnt.

Si, quod es, appares, culpa soluta
mea est.

Vale, *Philomuse*, ac salve! Scrib. Cal.
 Sept. A. C. 1715.

Q

PRO-

PROGRAMMA DECLAMATIONI PRIMÆ PRÆMISSUM.

DE

APPLAUSU ERUDITORUM.

Jam pridem Eruditis observatum est plausum & acclamationes e theatro in nicholas atque auditoria migrasse, & Rhetores olim Sophistasque ac Declamatores cœnis sportulisque datis plausum redemisse, domique aluisse acclamantium & plaudentium chorum, qui dicturo aut recitaturum semper adesset, prodeuntem comitaretur, & in ipsa etiam deductione acclameret; imo & magnificas potentiorum ædes conduxisse & numerosa posuisse subsellia, quo major alliceretur auditorum numerus; qua de re Viri omnium confessione do-

a Theatr.*Rhet. I.**III C. 20.**b* De ve-*terum**Acclam.**& plausu**L. III.**c* De Ac-*clamatio**nibus ap.**Gronov.**Thef. Gr.**T. VIII.**Conf. &**Gauden-*

ctissimi, Ludovicus Cresollius *a* & Franciscus Bernardinus Ferrarius *b*, pereleganter atque erudite commentati sunt, ut taceam Josephum Laurentium, libelli perexigui *c* autorem haud prorsus contemnendum. Enimvero non minori hodie cura atque sollicitudine Eruditi de plausu sibi conciliando laborant, eoque artibus propemodum utuntur iisdem, quas mimi atque histriones in theatris ad concitandos populi plausus & cachinnos adhibere

con-

consueverunt. De qua captatione plau-
 sus, quam uno, quanquam barbaro, voca-
 bulo *Charlataneriam* Eruditorum dixeris,
 quum in ipsa Magistrorum Panegyri pro-
 xime verba facturus sim, nunc tantum Pro-
 grammatis loco quædam de iis præfari
 constitui, qui miro quodam ac insolito
 Auditorum applausu sive in prælectioni-
 bus sive declamationibus gavisi sunt. Et
 ut veteres prætermittam, ut THEO-
 PHRASTUM Eresium, apud Laertium,
 aliosque, qui ultra bis vel quater mille au-
 ditores habuere, primus quidem hic oc-
 currit PETRUS ABÆLARDUS, qui
 quum in ea incidisset tempora, quibus sor-
 debant bonæ literæ spississimisque tene-
 bris obvolvebantur, auditores nactus est
 prope innumeros, qui non ex Gallia tan-
 tum universa, verum & Hispania, Italia;
 Germania, Belgio ac Britannia certatim ad
 illum convolabant, & rusticationis causa
 Lutetia emigrantem tanta frequentia co-
 mitabantur, ut si ipsi credimus, *nec locus & Ope-*
hospitiis, nec terra sufficeret alimentis. rum p. 19.
 Nec minor postea PETRI RAMI ap-
 plausus fuit, qui cum Aristotelicos fortis-
 sime oppugnasset, clarissimæ sectæ, quam
 plurimi inde, in Germania imprimis, An-

Obste-
 rix Læ-
 ter. p. 70.

Conf.
 Bayle
 Dict. Cr.
 tit. Foul-
 ques.

Q 2

glia-

gliaque & Scotia, secuti sunt, autor existit. Is vero, cum aliquando contra Carpentarium vehementius excandisset, ubi sunt, inquiebat, illa tempora, ubi duo milia hominum, qui Ramum volentes audire, non potuerunt e? Circa eadem tempora florebat in Italia lepidissimum JOANNIS ANTONII CAMPANI ingenium, qui vir quanto hominum concursu Perusiæ, cum primum scholas aperiret, declamaverit horas tres, ex ejusdem Epistolis a nobis editis jucundissime patet. Ita enim, ut alia nunc prætermittamus, loquitur f. XII Kal. Novembris orationem habui apud Perusinos longe gloriosissimam. Aderat Beneventanus Antistes urbis; aderant & Feti octo & quadraginta: quid tibi dicam Medicos, Grammaticos, Oratores pæne innumerabiles? quales sunt Oratores hodie, si solum non barbare illatineque loquantur. Præterea hominum plusquam tria millia, qui ad me, de quo aliqua præcesserat expectatio, audiendum convenerant frequentia incredibili. Et paulo infra: Effeci, ut totum triduum ingens quidam in civitate stupor ac tumultus esse videretur, omnes me loquebantur, digitis me, quocunque irem, ostendebant. Quin &

e Naudée
dans le
Mascu-
rat p. III.

f L. II
Epist I
p. 50 ed.
nostræ.

& testatur Michael Fernus in Vita Campani g. Guidum Grammaticum ex eo tempore Perusiæ publice docere haud ausum. Operibus Ven. 1552 f. editis præmissa.
 Quanta & Florentiæ eadem ætate FRANCISCI PHILELPHI fuerit existimatio, ipse alicubi *h* gloriosius prædicat, ubi Lib. II Epist. 2.
 non tantum ipsas nobilissimas foeminas honorandi sui gratia via cedere sibi, verum & auditores esse quotidie quadringentos & amplius, & hos quidem magna ex parte viros grandiores & Senatores, testatur. De JANO PARRHASIO referunt, eum tanto Mediolani plausu docuisse, ut inter juvenes Auditores Senex Trivultius, summi nominis & autoritatis Imperator, conspiceretur *i*. Et scribit de se ipso AN-

Q 3

GELUS

i Jac. Gaddius Script. non Eccl. T. II p. 18.

Senex Trivultius] Huc pertinet, quod de M. Musuro Erasmus testatur L. I Ep. 23, ubi de Raph. Regio loquutus, pergit: *Erat tum, ut opinor, non minor annis LXX (Regius scil.) & tamen nulla hyems fuit tam aspera, quin ille mane hora septima adiret M. Musurum Græce profitemtem, qui toto anno vix quatuor intermittebat horas, quin publice profiteretur.* Et Theodorum Beza coram XX aut XXX millibus auditorum verba facere solitum fuisse, ex Epistola anecdota probamus, quam anno sexagesimo secundo seculi XVI Car. Clusius Antw. ad Grætonem, trium Imperatorum Archiatrum, Lutetia misit, & ex qua hæc transcribimus: *Religionis negotium, tametsi Satanas, quantum possit, impedire conetur, satis belle procedit; conveniunt enim singulis diebus ad XX vel XXX hominum millia, ad verbum DEI audiendum, quibus Dn. Theod. Beza concionatur, nonnunquam Franc. Parucellus.*
 THEM.

l in Mi-
scoll. c. 19.

GELUS POLITIANVS & cum Catullum forte Veronæ in officina quadam, Viris nonnullis Literatis pæne cogentibus, explicaret, non minus multos spectata doctrina Viros, quam magnam scholasticorum manum pronis auribus cuncta accepisse ac identidem clamasse: *demissum cœlitus Angelum sibi, qui Poetam* con-

Demissum cœlitus Angelum] Artes, quibus Angelus Ille Bassus, a Patria Politianus, in parando auditorum plausu usûs est, egregie tradit Franc. Duarenus, ad Fr. Balduinum scribens, pag. 1478 Operum Editionis 1484: *Non possum, inquit, mihi temperare, quin tibi nunc referam, quod Budeus noster de Angelo Politiano quondam nobis domi sue narrare solebat, idque se ex Jano Lascari, qui Politiani fuerat equalis, crebro audisse confirmabat. Cum enim Politianus Florentiæ Interpretationem Homericæ Iliados in magna celebritate aggrediretur; non sine ingenti ostentatione, quæ de Homeri Poemate perscripta sunt ab Herodoto, auditoribus suis e suo genio recitabat, quo tempore Herodoti liber Græce scriptus, a nullo adhuc conversus in linguam Latinam, nec Typographorum formis excusus erat. Itaque Lascaris, qui tum honoris causa auditorum numerum augebat, cum paucis quibusdam aliis Græce doctis hominibus, qui non ignorarent, unde omnia, quæ pro suis recitaverat, hausisset, is igitur paulo post ad hominem conversus, eumque seducens, Dic mihi quæso, inquit, Politiane, quo ore Herodoti opus insignè, quod ante tot secula conscriptum est, in tanto cœtu, ut tuum recitassit. Cui mox subridens Politianus, Nunquam, inquit, putassem sano hominem Græcum adeo ejus artificii rudem & ignarum esse, quo apud multitudinem existimatur & fama comparari solet. Quasi vero, inquit, non satis intelligam, tres aut summum quatuor fortassis vos hic adesse, quibus Herodoti libros aliquando inspicere contigerit. Sed quenam hic sit turba nobis applaudentium & in cælum laudibus ferentium, vides, apud quos si existi-*

conterraneum interpretaretur. His proximus JULIUS POMPONIUS LÆTUS fuit, Vir Latini sermonis ac veteris historię gloria illustrissimus, qui etsi in familiari consuetudine hæsitante lingua balbutire solitus est *l.*, tanta tamen eloquentia *Paul. Jov. Elog.* tamque expedite ac venuste e suggestu ad cupidam juventutem verba fecit, ut auditores a media nocte ad præoccupanda subsellia in auditorium concurrerent *m.* Quod *m. Vigneul Marville Mel. d' Hist. & de Litt. T. I p. 126.* idem ferme de summo Theologo JOHANNES MALDONATO testantur scriptores, qui duabus quotidie tribusve horis certatim discipulos subsellia occupasse prius, tradunt, quam ille ludum ingrederetur, sæpeque eum in aperto atque adeo in viis publicis docere coactum esse, ob multitudinem auditorum, quos nullæ exhedræ capiebant *n.* Quemadmodum *n. Anton. Bibl. Hisp. Nov. T. I p. 558 & Teissier Add. aux Elog. de Thou T. III p. 303. o Coll. de infel. Lit. in nostris Anal. p. 474.* vero Maldonatus inter Theologos, ita inter Jureconsultos illa ætate JACOBUS CUJACIUS, quem per eminentiam *Jul. reconconsultum* appellatum fuisse Thuanus autor est, incredibili nationum omnium concursu *o* docuit, ac id imprimis impe-

Q 4

travit,

nationem nostram (quod minime spero) vel consilium ledere volueritis; oratio profecto vestra non multum fidei ponderisque habitura est. Hucusque Duarenus apud Comesium *κρυφα* Litter. c 31 pag. Opp. 304. THEM.

travit, ut in tanto Auditorum numero ne-
 mio vel minimum obstrepere ausus fuerit p.
 Scaligeran. 2. Spectatque huc, quod Menagius refert,
 Cujacium, cum Maldonatum, qui prior il-
 lum inviserat, resalutaret, *corona octingen-*
torum juvenum stipatum q processisse, quos
 nunquam non auditores habuerit. Sed
 non inferior Cujacio fuit ANDREAS
 ALCIATUS, qui in Epistola ad Calvum
 ita loquitur: *Octingentis & eo amplius*
auditoribus profiteor; atque in his cum
Episcopi, tum Abbates, Comites aliique
proceres sunt, sed & de remotissimis na-
tionibus quam plurimi, qui ob solius Al-
ciati nomen confluerunt qq. Ita profus
 de FRANCISCO BALDUINO,
 doctissimo Jcto, refert Sammarthanus r,
 testis oculatus, quod sæpe eum viderit Lu-
 tetiæ profitentem, *cum ad ejus auditorium*
permulti primæ notæ homines, Episcopi,
Senatores, Equites libenter & maxima
frequentia confluerent. Et ut taceam
 JOANNEM CORRESIUM s, quem
 Tolosæ jura profitentem quater mille ju-
 venes studiosos audivisse ferunt, reliquis
 haud immerito subjungimus HIERO-
 NYMUM BUCCAFERRUM, Juris
 in Italia decus, de quo juvat audire Ery-
 thræum:

p Scaligeran. 2.

q Alastete de 800 ecoliers.

v. Menagiana Vol. I

p. 13.

qq Epist. doct. Vir. e Bibl.

Gud. Ep.

3 P. 78.

r Elog L.

II p. 101.

s Cl.

Weis de

fatis Er.

in aula

e. 1 § 5.

thæumt: *Duos & quadraginta annos,* ^{Pinac. n. 46.}
quibus ius civile docuit, tanti ad eum con-
cursus fiebant, ut non modo locus in sub-
sellis mature occuparetur, verum etiam
schola, atque adeo ambulacrum scholæ ad-
iunctum, auditorum frequentia complere-
tur: tantum a corona silentium fiebat, ut
nemo ne mutire quidem auderet; tam mul-
tæ assensiones, tam crebræ admirationes
oriebantur, ut qui procul adspexisset, sum-
mmum esse in schola magistrum & tanquam
in scena Roscium intelligeret &c. Ve-
 rum nemo auditorum numero superavit
 AZONEM Bononiensem, cuius, pristi-
 na jura primum revocantis, ^{De ortu & progr. Jur. Lib. I n. 151 p. 180.} *celebritas ex*
omnibus Italiæ regionibus excibat audito-
res; ita ut Bononiam attraxerit juvenum
fere decem millia, ut loquitur elegantissi-
mus J.V. Gravina u. Nec Medici exem-
 plum deest, JACOBI SYLVII, qui
 cum ne gradum quidem Doctoris obtinuis-
 set, in ipsa tamen Parisiensi Academia tan-
 to plausu docebat, ut de illo J. Vævræus <sup>x ap. Mo-
 rell. in vi-
 ta Sylvii.</sup> *caneret:*

Quem certa methodo medicis de rebus
agentem

Affidue in ludo totius principe terræ,

Q 5

Mille

*Mille acri assidue spectabant lumina
visu;*

y Præf.
libri de
Ossibus.

z l'Esprit
de Guy
Patin
p. 57.

Quanquam ipse tantummodo auditores numeravit *circiter quadringentos y.* Cui forte adjungi posset CAROLUS PATINUS, qui cum juvenis admodum cadaver foemininum cultro Anatomico subjecisset, maximo applausu gavissus est; id quod de illo pater Guido z his verbis testatur: *il a un si grand nombre d'Auditeurs, qu'outre le theatre, la cour est encore toute pleine.* Et quoniam hactenus de Gallis tantum Italisve dictum est, e Germanis nunc producamus PHILIPPUM MELANCHTHONEM, quem auditores interdum mille quingentos habuisse

aa König
in Bibl.
p. 527.
bb Præ-
stant.
Theol.
Efig. &
Elog.
p. 29.

tradunt aa. Neque incommode huc referas, quæ de illo refert Jacobus Verheiden bb: *Tantus, inquit, studiosorum hic concursus atque frequentia: tanta Ministrorum Ecclesiæ & Ludimagistrorum multitudo ex una Melanchthonis schola progressa, ut amplissima Germania vicineque regiones doctos piosque ministros ac preceptores, beneficio Melanchthonis, passim suis in locis habuerit, ita ut non immerito ministrorum preceptorumque Pater dictus sit.* Ita JOHANNES REUCHLINUS,

vulgo

vulgo CAPNIO, qui inter Melanchthonis familiares præcipuus fuit, in Epistola ad Jo. Secerium *cc* fortunam suam prædicat, *cc* Præ-
dum esse sibi scribit in Scholis Græcis & *missa est*
Hebraicis quotidie auditores prope qua- *Xeno-*
dringentos, numerumque augeri indies. *phontis*
His addi possent multo plures, ut Eobanus *Apologia*
Hessus, alique, etiam recentiores, qui plau- *Socratis*
sum ut meruerunt, ita nacti sunt longe ma- *Gr. Ha-*
ximum. Quibus adjungi hoc loco illi *gen. 1520.*
etiam possent, qui cum omnium primi *4 a Sece-*
plausum meruissent, illo tamen ita destituti *rio editæ.*
sunt, ut, qua hora discipulorum multitu-
dini doctrinæ præcepta tradenda erant, a
corona derelicti ante scholæ ostium cum
uno aut altero obambulant; id quod de
Aldo Manutio disertis verbis testatur Ery-
thræus. Cui Paulum Benium, Julium Pa-
cium JC. ipsumque Lipsium, Puteanum
aliosque addere possemus; nisi ad id nunc
propius accedendum esset, cujus causa hæc
præmissimus. Nimirum producimus Vi-
ros juvenes, doctrina & moribus admo-
dum excultos XXXIV, quibus, cum ha-
ctenus in examinibus studia litterarum no-
bis probaverint maxime, Bonarum Artium
& Philosophiæ Magistri titulum, jura & ho-
nores, autoritate ac jussu Serenissimi hujus
Acade-

Academiæ Cancellarii, tum & spectatissimi Procancellarii, impertire constituimus.

Itaque ut publicam hanc Panegyrim, ad diem proximum IX Febr. celebrandam, sua præsentia illustriorem reddere non graven-
tur, Rectorem Academiæ Magnificum, Comites Illustrissimos ac utriusque Reipublicæ Proceres & Cives ea qua par est observantia rogamus atque invitamus. Dab. Lipsiæ Döm. V post Epiph. MDCCXIII.

* * * * *
PROGRAMMA DECLAMATIONIS
SECUNDÆ PRÆMISSUM.

DE
DIGNITATE MAGISTRI, PRÆ-
SERTIM LIPSIENSIS,

DUm ad capeffendos supremos in Philosophia honores juveniles animos erigere atque incitare constituimus, id agendum nobis videtur, ut nec eorum probemus timiditatem, qui perpetuo ad pedem Heliconis hærentes dignitates omnes fastidiunt, & fastum reprimamus illorum, qui ad splendidos Magisterii titulos non secus atque ad tiaram vel diadema rapiuntur. Etenim si primam vocis in Romana Republica consuetudinem contueamur, principes ex omni ordine viros Magistros appellatos

latos fuisse deprehendimus. Habebant Romani *Magistrum Officiorum*, quem sequiori atque ipsa Caroli M. ætate *Magistrum aule Imperialis*, & hoc tempore in aula Rom. Pontificis *Magistrum Sacri Palatii* dictum, novimus: *Magistrum Scriniorum*, qui *Magistros Memoriae, Libellorum, Epistolarum, Dispositionum* complectebatur: *Magistrum Archivi*, cui *Archeota* successit: *Magistrum Admissionum*, quem *Ostiariorum* postea dixere. Quid referam *Magistrum Populi*, seu *Dictatorem*, *Magistrum* porro *curiæ, census, societatis, pagorum, aut vicorum*, seu *Vico-magistrum*, tum in re sacra *Magistrum Collegii Augurum, Larum, Saliorum, Fani*, denique *Magistros militiæ, navium, armorum, equitum peditumve*? Quin & *Magister* erat *plausus*, qui Musicam ordinabat, & *Magister bibendi*, qui leges ferebat bibiturientibus, ut alios taceam longe plures. Transiit inde nomen ad scholas, primaque Parisiensis Academia *Magistros* habuit *Scholarum*, quorum princeps *Magistri Maximi* elogio superbiebat. Non memorabo eos, qui *Magistri* nomine in re literaria fuere illustres, *Magistrum Sententiarum Lombardum, Magistrum Decretorum Gratianum, Magistrum Historiæ*

ria Scholastica Petrum Comestorem, tum & Græcos, Thomam *Magistrum*, Simeonem *Magistrum* Logothetam, aliosque; illud mihi præcipue visum est memoria dignum, quod tanta olim Seculo XII in universa Gallia *Magistri* fuit existimatio, ut nemo ad suprema in Ecclesia & Republica munia admitti posset, qui *Magistri* honores non esset consecutus, ipsique Cardinales & potentissimi in curia Regia viri titulum hunc ceteris omnibus anteponerent, quod diserte docet doctissimus Bulæus in *Hist. Acad. Paris. T. II p. 369.* - Atque id & alibi evenisse observamus, quoties ipse Princeps amaret bonas literas, quod Anglorum imprimis Annales testantur. Ita Jacobo Imperante, Magnæ Britanniae Rege, quem ob singularem in studia ardorem Henricus IV Galliae Rex *Magistri* (*Mons. le Maître Jacques*) elogio compellare consueverat, nemo erat paulo in aula spectatior, quin publico ac solenni ritu *Magisterii* honores capefferet; & quo quis fortius sub Carolo I in obsidione Oxoniensi causam optimi Principis tuebatur, (pugnabant vero certatim pro Rege studiosi juvenes) hoc promptius consequebatur *Magistri*, vel Doctoris titulos ac privilegia, scilicet ne laurea deesset

in

in utroque campo, Martis & Apollinis, strenue decertantibus. Equidem & fuere tempora, cum perexigua haberetur Magistrorum ratio, sive quod Magistelli immenso numero veluti fungi una nocte propullularent, sive quod optimarum literarum amor barbaris & obscuris seculis refrigesceret. Nam & Michael Montanus suo tempore idem fuisse narrat *Magistri* atque *Pedantæ* cognomen, teste Hubero *Or. X.* &, si Nau-dæo credimus, in *Dial. Mascurat p. 6.* spectatur Romæ epitaphium, cujus hæc inscriptio:

*Hic jacet Fodocus,
Qui fuit Romæ coquus,
Magister in Artibus
Et Doctor in partibus;
De gratia speciali
Mortuus in Hospitali.*

Atque ita fit utique, ut nihil sit tam eximium, nihil tam laudabile ac gloriosum, quod, ubi abusus accesserit, derisioni haud exponatur ac despectui. Nostra certe Academia eam hætenus ab æquis rerum arbitris ipsisque adeo exteris laudem obtinuit præcipuam, quod bardos, stupidosque ac inficetos & vervecum e patria natos a summis honorum titulis longissime arceat, iique demum

demum docti probi literisque perpoliti & subacti vulgo censeantur, qui ex alma Lipsiensi Academia lauream deportarunt. Quodsi vero & jura atque privilegia, quæ nostris competunt Magistris, perpendere paulo diligentius velimus: nullam omnino esse Academiam, quæ cum nostra componi penitus queat, vix erit quisquam qui dubitare ausit. Non urgebo nunc illud, quod *Rex Potentissimus* ceterique Academiae *Nutritii clementissimi* in Literarum, quæ ad Academiam mittuntur, inscriptionibus (*dem* Rectori, Magistris *und* Doctoribus *der Univers. Leipz. &c.*) Doctores Magistris postponant, quod olim & a Carolo V factum fuisse, apud Goldastum in *Const. Imp. p. 245* legimus. Id enim ex eo ortum constat, quod superioribus seculis, qui supremum in Theologia gradum consecuti essent, Magistri potius Theologiae, quam Doctores appellarentur. Idemque in Jure etiam ac Medicina antiquissimis temporibus obtinuisse proclive est, quandoquidem Seculo demum XIII Doctoris vocem auditam fuisse, observarunt Viri eruditi. Quamprimum itaque, ut reliqua persequamur, Magister fueris salutatus, nullis tibi ambagibus utendum, nec quod, fit

fit alibi, a præceptore in cathedram inferiore deducendus es: suprema patet; neque enim decorum est ex hac ipsa, quam jam semel superaveras, rursus ad infimam descendere, ut loquuntur leges nostræ; atque ita sumptuum quoque compendium facies. Cum probe depugnaveris, nulla ad docendum indulgentia opus habes; utere jure tuo, & ad scholas Philosophicas publice invita juvenes studiosos: nam & lubens volensque Decanus Facultatis nostræ, & gratis, calculum apponet. Licebit vero philosophari libere: dudum enim a nobis exulavit lex crudelis jurandi in verba Magistri; id caveas tantum, ne aut rationem aut sanctam religionem lædas; nugivendulis enim & obscœnis Divini Numinis contemptoribus nullum in Philuræ præsidium. Patet hinc aditus ad sacros Patrum confessus; quoties vel Rector eligitur Academiæ Magnificus, vel Canonicus, vel Syndicus, vel Decemvir, vel Senior, vel Assessor Concilii, non erit minoris ponderis suffragium tuum, etiamsi infimum locum tuearis, quam vel Primicerii, vel Secundicerii, aut cujuscunque e Decemprimis, ut vocabulis utar scholæ veteris. Deinde habes paratam ad ho-

R

nores

nores & præmia viam: nam ubi bina disputatione dignum te præstiteris, adlegaris in consortium Assessorum Facultatis Philosophicæ, tumque & locus tibi patebit inter Quatuorviros in Concilio perpetuo, quo tota regitur Universitas, quem honorem tanti habitum fuisse a Viris haud obesæ naris meminimus, ut quamvis alibi summis muneribus præfecti, adduci tamen haud potuerint, ut titulum *Assessoris Concilii Lipsiensis Perp.* abjicerent. Ex quotusquisque ignorat, sæpissime Magistros nostros, spectatissimis ex omni ordine, etiam Professorio, Viris insuper habitis, in Collegiatorum numerum adscitos, eoque illorum rei familiari pulcre fuisse prospectum. Enimvero hæc ita comparata sunt, ut facile allicere possint Viros juvenes ingenuos, doctos, probos, diligentes, quibus de meliori luto finxit præcordia Titan. Nam cum *Princeps Serenissimus, Dominus, Dn. MAURITIUS WILHELMUS, Dux Saxoniae, Juliae, Cliviae, Montium, Angriae & Westphaliae, Postulatus Administrator Episcopatus Martisburgensis, Landgravius Thuringiae, Marchio Misniae, ut & Superioris ac Inferioris Lusatiae, Comes Principali dignitate*

*gnitate Hennebergicus, Comes de Marca
& Ravensberg, Dominus in Ravenstein,*
Academiæ nostræ *Cancellarius*, munus
Procancellarii nuper mihi demandaverit,
eoque sub auspiciis Februarii anni pro-
xime instantis distribuendi a me sint su-
premi in Philosophia honores, eos tantum
hoc programme publico invitamus, qui
literis, ut par est, sedulo incubuerunt, sua-
que studia ac doctrinam Examinatoribus
probabunt, ceteros vero, qui crudis stu-
diis præmia deberi autumant, serio obte-
stamur, ne sacros cancellos irrumpere &
repulsæ periculum facere audeant. Va-
lete. Dabam Lipsiæ Domin. I Advent.
M DCC XIV.



INDEX AUCTORUM

* * * * *

INDEX AUCTORUM ET RERUM.

A.

A Bælardus (<i>Petr.</i>)	243	Annus Climaſtericus	190
Abeille (<i>Abbas</i>)	7	Antiochus Sophiſta	90
Abacadabra	14	Antiquitatis ſtudioſi	66, 112
Absurderum admiratores	86	Apion Grammaticus	43
Academiæ Italarum	16	Applauſus eruditorum	242
Accjuſ (<i>Luciuſ</i>)	143	Apoſtoliuſ (<i>Mich.</i>)	74
Acoluthuſ (<i>A.</i>)	124	Aquæ anatomia	35
Acta Eruditor. Lipſienſ.	35	de Arbriffelluſ (<i>Rob.</i>)	202
Actio oratoria	129	Archimedes	177
Adfectuum doctrinæ	169	Archipoeta	150
Adrianuſ Imperator	67	Aretalogi literati	219
Ænigmatum velamenta	233	Aretinuſ (<i>Petruſ</i>)	75
Æſchyluſ	8, 149	Aretini controu. cum Flor.	
Agricola	90	Sabino	114
Alanuſ	24, 27	de Argæz (<i>Gregoriuſ</i>)	136
Alchymiſtæ	187, 234	Argyrophiluſ	89
Alciatuſ (<i>Andr.</i>)	248	Arioſtuſ (<i>Ludovic.</i>)	153
Aldrovanduſ (<i>Ulyſſeſ</i>)	41	Ariſtoteleſ	236
Alexander .M. Homeri a-		magni habetur	67
mans	145	Arnalduſ	79
Allegationum abuſuſ	231	Arnalduſ de Villanova	108
Altercationiſ ſtudioſi	74	Arrogantiæ exempla	77
Ambitioniſ exempla	30, 53, 56, 144	Aſiniuſ Pollio	114
Anacreon	150	Aſtologi	176
Anagrammata	159	Athenienſium medici	193
Anaximeneſ	184	Auguſtuſ Virgiliuſ amans	
Anaximander	<i>ibid.</i>		146
Andabatae	86	Aurelianenſiſ Puella	60
Andreæ (<i>Job.</i>)	24	Autophilia veſana erudito-	
Angelutiuſ	81	rum	49
Animalia bruta meræ ma-		Azo Bonon.	24, 90
chinæ	186		
Anniuſ Viterbienſiſ	136		

B.

de B. litera tract.	116
Bacchuſ furoriſ Deuſ	150
Bacciuſ	

ET RERUM.

Bæccius (<i>Andr.</i>)	191	Burnetus (<i>Gilb.</i>)	19
Bajanus (<i>Andr.</i>)	121	Buschius (<i>Hermann.</i>)	92
ejus oratoria	132		
Bailletus (<i>Andr.</i>) notatus	35	C.	
Baldunius (<i>Franc.</i>)	25		
Baldus	22	Cabbala	85
Balfacius	197	Cabbalistici	234
Barbara omittitur in Logi-		Cæsaris (<i>Jul.</i>) favor in La-	
ca	163	berium	5
Barlæus	146	Cagniolus (<i>Belmontes</i>)	144
Barthius (<i>Casp.</i>)	91, 154	Cajadus (<i>Hermicus</i>)	69
Bartolus Jctus	24	Cambierius (<i>Andr.</i>)	48
Bartolus (<i>Jo. Bapt.</i>)	91	Cambrorum origo	141
Baudius (<i>Domin.</i>)	147	Campanella	185
πολυπότης	150	Campanus (<i>Joan. Anton.</i>)	244
Becatellus (<i>Ant.</i>)	65, 112	Cancrini versus	158
Bella eruditorum	237	Capellanus (<i>Jo.</i>)	60
grammaticorum	80, 85, 113	Capistranus (<i>Jo.</i>)	206
magistrorum	86	Characteristica ars	170, 172
Belurgerius (<i>Claud.</i>)	67	Cardanus (<i>Hier.</i>)	77, 91
Benius (<i>Paulus</i>)	74, 251	ejus mors	180
Bentlejus (<i>Rich.</i>)	84	Carettonius (<i>Joan. Franc.</i>)	137
Beronicius	142	Cariolani, tragediæ, fata	8
Berosus	136	Carminum genera	156
Beza (<i>Theod.</i>)	245	Carolus (<i>Theod.</i>)	23
Bibliomania	63	Caroli M. tituli	22
Bickersstaff (<i>Isaac.</i>)	108	Caroli V triumphus in Hi-	
Boccalinus	46	spania	50
Bocerus (<i>Jo.</i>)	150	Castelvetrus	11
Bourdelotius (<i>Jo.</i>)	58	Causidicina	199
Bouvellius	179	Cellarius (<i>Christoph.</i>)	120
Boxhornius (<i>M. Zuerius</i>)	71	Vocis cerno controversia	117
Boylius (<i>Carol.</i>)	84	Charlataneria unde dicta?	
Brandenburgicorum origo	141	Præf.	5
Britannorum origo	ibid.	est vitium omnis ordi-	
Brutus (<i>Jo. Mich.</i>)	227	nis	213
Buccaferrus (<i>Hier.</i>)	248	Charlatanismus quid sit?	
Bullialdus	23		15, 215
Burgius (<i>Alex.</i>)	121	ejus genera	221
		R 3	Chop-

INDEX AUCTORUM

G	Choppinus (<i>Rena.</i>)	194	Daumii (<i>Christ.</i>) error	70
	Christi horoscopus	187	Decimatoris contriv. cum	
	Chymici	184	Sibero	113
	Chytraeus (<i>David</i>)	45	Declamatores	27
	Ciampolus (<i>Joh.</i>)	78	Dedicationum librorum ab-	
	Cicero gloriae studiosus	44	usus	42
	ejus orat. Philipp.	32	Delphini Hudstadienfes	
	Ie Cid drama	3		37
	Circulatoriae artes	218	Democritus	184, 236
	Circumforanea literato-		Demonius	179
	rurum vanitas	219	Demosthenes	91, 130
	Citata Jctorum	199	Deshoullieria	9
	Claritas urinosa	23	Diodorus	184
	Clarmundus notatus	133	Diogenes	30
	Claverius (<i>Joh.</i>)	55	Libertus	184
	Clemens (<i>Claud.</i>)	36	Dermasius (<i>Franc.</i>)	76
	Codd. MSt. patroni	65, 112	Desportes (<i>Philipp.</i>)	146
	Cœlestinius (<i>Georgius</i>)	44	Digby (<i>Kennelmus</i>)	191
	Colbius (<i>Andr.</i>)	157	Disputationes acad.	237
	Collegia academica	30,	earum bella	85
	Colleter	147,	Divitiar poetarum	146
	Concionatores	203	Doctoris titulus	223
	Conette (<i>Thom.</i>)	206	van Drebbel (<i>Cornel.</i>)	175
	Consumtus vocis contriv.		Dresseri Chronicon	134
		112	Drydenius (<i>Joh.</i>)	10
	Contumeliarum studiosi	53		
	Corinna	9,		
	Cornelius (<i>Petr.</i>)	3	E.	
	Correfius (<i>Joh.</i>)	248		
	Cotinus	82	Egoista	165
	Craig (<i>Joh.</i>)	178,	Ejus quomodo scribatur?	12E
	Crenius (<i>Thom.</i>)	71, 227		
	Critici	110, 241	Eloquentia externa	132
	Cruceus (<i>Emeric.</i>)	159	Emblematum usus	129
	Crucimani (<i>Franc.</i>) fastus	59,	Empedocles	184
		32	Empiricorum deliria	109
	Cujacius (<i>Jacob.</i>)	247	Ephemeridum auctorum vi-	
			tia	140
			Epicurus	184
			Epitaphium Magistri	164,
				255,
				Erasmus

ET RERUM.

Erasmus (<i>Desid.</i>)	45	Genius familiaris	234
Excellentissimi tituli usus	22	Germanorum poesis	153
		Glareanus (<i>Henr. Lorit.</i>)	92, 94, 154

F.

Fellerus (<i>Joach.</i>)	75	Gorgias (<i>Leontinus</i>)	55
Figuræ historicorum	133	Grammatici	110
de Flandria (<i>Dominicus</i>)	89	eorum bella	113
Floccus (<i>Anton. Dominicus</i>)	136	vitia	112
Floyerus (<i>Joann.</i>)	191	nugæ	115
Fogelius (<i>Mart.</i>)	116	Grandus (<i>Guido</i>)	177
Fontenellius	9	Grimaret	52
Formula medicorum	188	Gronovius (<i>Jo. Frid.</i>)	72
Fortius (<i>Joach.</i>)	40	Gronovius (<i>Jacob.</i>)	71, 76
Fortunatus	24		
Francius (<i>Petr.</i>)	131		
Francorum origo	141		
Fraudes eruditorum	69		
Freheri theatrum notatum	133		
Frenzelius	160		
Fullerus (<i>Thom.</i>)	47		
Furor poeticus	159		
Fusilius	185		

G.

Gaddius (<i>Jac.</i>)	229	Hajus (<i>Jo.</i>)	38
Gallesius	230	Halesius	24
Galli sinistre judicant de poesi Germ.	153	Harduinus (<i>Jo.</i>)	62
num vina illorum faciunt ad poesin?	152	Harii bibliomania	64
Garopolus poeta	51	Harringtonius (<i>Jac.</i>)	174
Gaudentius (<i>Pag.</i>)	232	Hecyra Terentii	5
Gaukes (<i>Yvo</i>)	168	Heideggerus (<i>J. H.</i>)	124
Gaza (<i>Theod.</i>)	45	Henricus IV Gall. Rex	254
Geminianus (<i>Philipp.</i>)	19	Heraclius Ephesus	184
Genealogici	140	Herodotus	246
		Hevelius	179
		de la Higuera (<i>Hier. Rom.</i>)	136
		Hipparchus	184
		Hispanorum origo	141
		Historici	132, 138
		Historia reipublicæ literariæ critica notatur	117
		Hobbesii (<i>Thom.</i>) ambitio	54
		Homeri	
		auctoritas	68, 142
		theologia	142
		Hotomannus (<i>Franc.</i>)	44, 198, 227
		Huberus (<i>Ulricus</i>)	82

I. Jac-

INDEX AUCTORUM

I.

Jacchettus	37	Latinæ linguæ cultus superstitiosus	120
Jacobi (<i>Ludov.</i>)	230	Latomus	180
Jacobus I rex Angl.	254	Laudes suas ebuccinantes	221
Jactatores eruditi	53	Laurentius Josephus	242
Iconologia Salvatoris	37	Leo X Pont.	148
Impostores	71, 135	Leonini versus	159
Inferni sedes	183	Leucippus	184
Infinitorum analysis	177	Lexicon Anglico-Latinum	
Inghiramus	136	Rideri	33
Inquam vocis controvers.	90	Libri	
Inscriptiones Latinæ vernacula illustrantur	39	eorum tituli	32
de Insulis (<i>Alanus</i>)	27	promissores	240
Invidia eraditorum	236	editi habentur pro ineditis	70
Joachimus	107	Lincolniensis	184
R. Jochanan B. Saccai	55	Linguarum multarum cognitio	123
Jovius (<i>Paulus</i>)	134	Lipsiensis magistri privilegia	256
Italarum academiæ	16	Lipsius (<i>Justus</i>)	31
Judæorum magistrorum tituli	37	Livii Codex	65
Jure consulti	194	Logici	161
eorum allegata	232	Logices speciosus titulus	36
veterum tituli	24	Lolliardus	107
Juris Romani amor	199	Lucani ambitio	53

K.

Kariologia præcursoris	37	Ludolfus (<i>Jobus</i>)	124
Ker (<i>Jo.</i>)	54	Luisinus (<i>Aloysius</i>)	171
Kircherus (<i>Athan.</i>)	71	Lulliana ars magna	107
Kirstenius (<i>Petr.</i>)	124	Lullistæ	36
Kuhlmannus (<i>Quir.</i>)	28, 207	Lunæ incolæ	179

L.

Laberius	5	M.	
Lætus (<i>J. Pomp.</i>)	67, 247	Macedo (<i>Franc.</i>)	28, 238
Lambinus (<i>Dion.</i>)	113	Magistri titulus	223, 253
		ejus dignitas	254
		contentus	255
		Lipsiensis privilegia	256
		epitaphium	164, 255
		Maim-	

ET RERUM.

Maimburgius	136, 208	Microcosmus dicitur homo	35
Major quomodo scribatur?	121	Molerius	5
Majoragii controv. cum Nizolio	113	Molinæus (<i>Carolus</i>)	54
le Maire (<i>Jo.</i>)	140	Montmaur (<i>Petrus</i>) v. <i>Mamurra</i> .	
Malaherba	146	Morinus (<i>Jo. Bapt.</i>)	47, 146
Maldonatus (<i>Jo.</i>)	247	Morus (<i>Thom.</i>)	85
Mamurra (<i>Gargil.</i>)	28, 187, 196	Motus perpetuus	183
Manardus (<i>Jo.</i>)	180	Mullerus (<i>Andreas</i>)	123, 240
Mantuani anachronismus	112	Muretus vini amans	149
Manutius (<i>Aldus</i>)	113, 251	ejus fraus in Scaligerum	70
Marinerius (<i>Vincentius</i>)	59	Mylius (<i>Jo.</i>)	32
de Marolles	41		
Martis motus	174	N.	
Matanalius (<i>Ebryst.</i>)	50, 122	Naogeorgus (<i>Thom.</i>)	226
Mathematici	174, 240	Naturalium rerum principium	184
Mazonius (<i>Jacobus</i>)	56	Neufgermain	161
Medici	14, 187	Nicanor grammaticus	74, 115
Medicina traditur methodo mathem.	168	Nizolii controversia cum Majoragio	113
ejus partes	13	Nodotus	69
Megander (<i>Godofr. Siegf.</i>)	141	Nominum mutatio	17 sq. 222
Meibomius (<i>Marcus</i>)	58	Nostradamus	107
Melanchthon (<i>Philipp.</i>)	250	Novitatis studium	104
Menagius	82	Nugæ grammaticorum	115
Menckenius (<i>Jo. Burch.</i>) notatus	213	Numerus Oratorius	120
Menckenius (<i>Otto</i>)	164	O.	
Mendacia Poetarum	159	Occo (<i>Adolphus</i>)	112
Merlinus	107	de Omnipræsentia Christi disputatio	85
Messala Corvinus	116	Oratores	126
Messanensis (<i>Thom.</i>)	231	Oratoria Scholastica	239
Messenius (<i>Job.</i>)	141	Origines dictionum Latin.	121
Metaphysici	161		
Methodi singulares disciplinarum	168	Orlando furioso, poema	154
		S	Ortho-

INDEX AUCTORUM

Orthographicæ controver-	Picus (<i>Jo. Mir.</i>)	85, 238
sia 115 sq.	Pindarus	9
Ostentatio scientiæ 217	Plagiarii	235
Ostracismus literarius 62	Platonica respublicæ	173
Ouzelius 236	Plautus veterum	1
Owenus 33	eruditorum	242
	Poetæ	142
	laureati	152
	eorum ambitio	145
	honores & præmia	146
	mendacia	159
P. 251	Poggius 80, 82, 140	
Pacius (<i>Julius</i>) 251	Politianus (<i>Angel.</i>)	246
Pædantismus quid sit? 15,	ejus ingenium	114
214	Politicorum fraudes	172
Palatius (<i>Jo.</i>) 134	Πολυλογία	231
Palæmon grammaticus 77	Polygraphi	40
Panicarola (<i>Francisc.</i>) 206	Pontanus (<i>Jacob.</i>)	19
Panlophi 27	Pontanus (<i>Jo. Jo.</i>)	54
Pantaleonis Prosopographia	Pontificiorum Theolog nu-	
134	gæ	204
Panurgus (<i>Vincent.</i>) 47	Porcius	159
Paracleti vocis pronuntia-	Postellus (<i>Guil.</i>)	105, 123
tio 116	ejus virgo Veneta	105
Paracelsus 236	ingenium	ib.
Parrhasius (<i>Jan</i>) 245	Præctica disciplinæ	168
Pascal (<i>Carolus</i>) 138	Præmia Poetarum	146
Passio Christi repræsentata 11	Principium rerum natura-	
Patinus (<i>Carol.</i>) 13, 250	lium	184
Peiskerus (<i>Jo.</i>) 25	Promissa eruditorum	58
Peregrinus (<i>Lelius</i>) 171	Promissores librorum	240
Perizonius (<i>Jacob.</i>) 82	Propertius vini amans	149
Petrarcha (<i>Franc</i>) 91, 153	Pfaphon	49
Pfeifferus (<i>Aug.</i>) 124	Puella Aurelianensis	60
Phalaridis epistolarum con-	Puteanus	45
troversia 84	Pyrrhonismus historicus	139
Philander (<i>Guilielm.</i>) 137		
Philelphus (<i>Franc.</i>) 56		
ejus nugæ 114		
applausus 245		
Philippicæ orationes Cicer.		
32		
Philomusus (<i>Jan.</i>) 211		
Philosophi 233		
Physici 182		

Q.

De Q litera contro.	116
Qualitates occultæ	186

Quer.

ET RERUM.

Quernus (<i>Camillus</i>)	148	Sannazarius (<i>Jac.</i>)	19
Quintilianus	130	Sarpus (<i>Paulus</i>)	232
		Savanarola	36, 108
R.		Saubertus invehitur in Mu-	
		retum	81
Rabirius	85	Scalichius	234
Rabulistica ars	199	Scaliger (<i>J. C.</i>)	19, 82
Ramirez (<i>Laur.</i>)	37, 231	Scaliger (<i>Josepb.</i>)	124
Ramus (<i>Petr.</i>)	81, 243	ejus linguarum cogni-	
Recitatio veterum Poeta-		tio	<i>ibid.</i>
rum	155	Scarronus	44
a Reies (<i>Caspar</i>)	231	Scholastici	234
Religionis christianæ dura-		eorum elogia	25
tio	278	quæstiunculæ	249
Reuberus (<i>Just.</i>)	44	Scholasticus charlatanismus	
Reuchlinus (<i>Jo.</i>)	185, 250		238
Rhedonensis (<i>Thom.</i>)	206	Schottus (<i>Andr.</i>)	47
Rheticus (<i>G. Joach.</i>)	174	Schurmannia	124
Rhetorismus histrionicus		Scioppius (<i>Caspar</i>)	21, 76
	129	Seegerus (<i>Jo.</i>)	26
Riccardius (<i>Nic.</i>)	59, 206	Seplasiaræ literatorum ar-	
Riccus (<i>Steph.</i>)	226	tes	219
Riderus (<i>Jo.</i>)	33	Serlo	161
Rilius	158	de la Serre (<i>Jo.</i>)	2
Robortellus (<i>Franc.</i>)	78	Siberus (<i>Ad. Tb.</i>)	154
Rohault (<i>Jacob.</i>)	93	Sickius (<i>Henric.</i>)	91
Romanorum medici	193	Sigonius	69
Ronsardus (<i>Petr.</i>)	147	Silo	161
Roseæ crucis fratres	38, 112	Sinicæ linguæ scientia	122
Roseli	30	Slatyrer (<i>Wilb.</i>)	141
Rusticanus	108	Sol sedes inferni	183
Ruxnerus (<i>Georg.</i>)	135	Solipsismus	218
Ryckelius	24	Σοφισμὸς quid sit?	<i>ib.</i>
		Sophistæ	126
S.		Sophocles	8
De S litera tractatus	116	Spatia plusquam infinita	177
Sacerdos Germ.	73	Spiritus familiaris	234
Salmasius (<i>Claud.</i>)	57	Stadelius (<i>Sebast.</i>)	211
Sancassanus	35	Stoicorum nugæ de affecti-	
Sanctorius	185	bus	170
Sandovallius (<i>Franc.</i>)	142	Stomachatio publici boni	37
		Suissetus	185
		Stumpfii	

INDEX AUCTOR. ET RERUM.

Stumpffii Chronicon	234	Varillafius (<i>Ant.</i>)	135
Sylvius (<i>Jacob.</i>)	249	le Vaffor (<i>Michael</i>)	133
Symbolorum velamenta	233	Verderius (<i>Ant.</i>)	77
		Verderius (<i>Claud.</i>)	77, 230
		Vergilius (<i>Polyd.</i>)	139
		Verfius cancrini, leonini &c.	159
T.			
Taffonius (<i>Alex.</i>)	74, 79	Verulamius	185
Taubmannus (<i>Fr.</i>)	153	Vefafius (<i>Andr.</i>)	191
Terentii Codex	66	Veftitus eruditorum	90
Terhaarius (<i>Paulus</i>)	236	Victorius (<i>Petr.</i>)	46
Thales Milefius	184	Villanus (<i>Nicol.</i>)	79
Theatri plaufus	2	Vina Gallorum	152
Theatrum Europ.	134	Vini amantes Poetæ	152
Theologi	201	Virgili auctoritas	142
Theophrastus	243	S. Vitalis	202
Thevet (<i>Andr.</i>)	124	Vitia grammatices	86, 114
de Thiard (<i>Pont.</i>) vini		Vitilitigia	86
amans	150	Vogelius (<i>Jacob.</i>)	50
Thrafonifmus	32, 217	Urinofa claritas	23
Thurneji ambitio	57	Urfinus (<i>Cæfar</i>)	149
Tilemannus notatus	233	Urfinus (<i>Fukvius</i>)	65
Titulomania	24	ab Uttenheim (<i>Chrift.</i>)	55
Titulorum pompæ	16, 21,	Vulgi judicia	10
	222		
portenta	38		
Tituli librorum	32, 229	W.	
Tituli Judæorum magiftr.		Weigelius (<i>Erb.</i>)	181
	37	Weiffius (<i>Chr.</i>)	128, 169
Toftatus (<i>Alphon.</i>)	25, 40	Werdeni Lexicon	32
Tragœdiarum fata	3	Werenfelsius (<i>Sæm.</i>)	228
Trapezuntius (<i>Georg.</i>)	81	Wolfius (<i>J. Chr.</i>)	71
Trevoltienfe diarium nota-		Wowerius (<i>Jo.</i>)	54
tum	118		
Turneifferus (<i>Leon.</i>)	191	Z.	
		Zabarella (<i>Jacob.</i>)	142
V.		Zapata (<i>Lupian.</i>)	136
Valla (<i>Laurent.</i>)	74, 80	Zieglerus (<i>Cafpar</i>)	53
Vaninus (<i>J. C.</i>)	225		

* * * * *

EXCUDEBAT' ULRICUS CHRISTIANUS
SAALBACHIUS.

